

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

ספר הזהר

שחבר התנא האלקי רבן שמעון בר יוחאי זיע"א

ובו: "ספר הזהר", "זהר חדש", "תקוני הזהר"

מנקד

- כרך כא -

בשליח - יתרו

דף ס"ו ע"ב - דף פ"ג ע"ב

מבאר בלשון הקדש עם פרוש קל ונחמד למען ירוץ הלומד בו

מחלק לשנה אחת ולשלוש שנים

מופץ ללא מטרות רווח כלל ועיקר
לקירוב הגאולה ברחמים

בדקות ספורות בלבד תזכה להיות בן עולם הבא

נסדר, נערך והוגה מחנך, בנקוד ופסוק מלא, עם מראה מקומות,
בחלוק קטעים לפי העניינים, באותיות גדולות ומאירות עינים

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעיה"ק בית שמש תובב"א
כסלו תשע"א לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים בחינם בלבד

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת **"נהר שלום"** (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

תפלה קודם למוד הזהר (קבלה מהאריז"ל)

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקדה ובהשתחויה, שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול פנה. על פן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מבדילים בינינו לביניך.

ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכונן לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך פריח נחות. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתינו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

תפלה לאחר למוד הזהר (יאמר בפנות הלב)

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיך בגלל אבות שעשו רצונך. בנה ביתך כבתחלה וכוונן מקדשך על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירם ולזמרם. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאהבה את שמך הגדול הגבור והנורא אמן פן יהי רצון.

בְּקִשְׁתָּ שְׁלֹמֶעֱלָה, בְּגוֹנוּיָהּ. שְׁכַל מִי שֶׁמִּסְתַּפֵּל בְּגוֹנוּיָהּ, כְּאִלוּ מִסְתַּפֵּל בְּמִקּוֹם עֲלִיזוֹן, וְאִסּוּר לְהִסְתַּפֵּל בּוֹ, שְׁלֹא יַעֲשֶׂה קְלוֹן בְּשִׂכְנֵיהָ. קִשְׁתָּ שְׁלֹמֶטָה מֵהִיא? אוֹתוֹ אוֹת הַבְּרִית שֶׁנֶּרְשַׁם בְּאָדָם, שֶׁל מִי שֶׁמִּסְתַּפֵּל בּוֹ, עוֹשֶׂה קְלוֹן לְמַעְלָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִם כֹּף, הֲרִי פְתוּב (בראשית כד) שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי, שֶׁהִיָּה מִשְׁבִּיעַ אוֹתוֹ בְּאוֹת הַזֶּה. אָמַר לוֹ, הִנֵּחַ לְאַבּוֹת הָעוֹלָם, שְׂאִינָם כְּשֶׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם. וְעוֹד, שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי פְתוּב, וְלֹא כְּתוּב רָאָה תַּחַת יְרֵכִי. לָכֵן אִסּוּר לְהִסְתַּפֵּל בְּקִשְׁתָּ סֵתָם, כְּמוֹ שֶׁשֶּׁנִּינוּ.

רְמַדְנוּ, וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִתְגַּלְתָּה עֲלֵיהֶם הַקִּשְׁתָּ בְּגוֹנִים הַיְפִים מְאִירִים, לוֹהֵטִים לְכָל עֵבֶר, מִשְׁמַע שֶׁפְּתוּב וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא כְּתוּב וַיִּרְאוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוֹר הַמְּנוֹרָה שֶׁל הַשְּׂכִינָה, וּמָה הוּא? אוֹתוֹ שֶׁנֶּקְרָא נֶעַר, שֶׁמִּשְׁמַשׁ אֶת הַשְּׂכִינָה בְּמִקְדָּשׁ, וְלָכֵן "אֶת" דְּוָקָא.

וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנְתֵּי הַסְּפִיר, שֶׁנֶּרְשַׁם בּוֹ תַּחַת מְקוֹמוֹ לְבִנָּה אַחַת מְאוֹתָם לְבָנִים שְׁהִיוּ בּוֹנִים בְּמִצְרַיִם, שֶׁשֶּׁנִּינוּ, אִשָּׁה אַחַת הוֹלִידָה בְּמִצְרַיִם, וְהִיוּ בָּאִים שָׂרֵי פְרַעֲה, וְהִכְנִיסָה אוֹתוֹ בְּלְבָנָה אַחַת, וּבָא פֶסֶד וְאָחַז אוֹתוֹ, וְנֶרְשַׁם תַּחַת רַגְלֵי הַשְּׂכִינָה, וְעוֹמֵד לְפָנָיו, עַד שֶׁנֶּשְׂרַף בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁלֹמֶטָה, שֶׁכְּתוּב (איכה ב) וְלֹא זָכַר הָדָם רַגְלָיו.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר, לְבַנְתֵּי הַסְּפִיר - אוֹר הַסְּפִיר, מִפְּתוּחוֹת יַיִן הַרְקָח חִקּוּקִים עֲלִיוֹנִים שֶׁל מַעְלָה שְׁלוֹהֵטִים לְשִׁבְעִים וּשְׁנַיִם עֶבְרִים, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (ישעיה נד) וַיִּסְדְּתִיךָ בְּסַפִּירִים. וַיִּכְעַצְּ

בְּקִשְׁתָּ דְלַעֲיָלָא, בְּגוֹנוּיָי. דְּכָל מָאן דִּי־סִתְפַּל בְּגוֹנוּיָי, כְּאִילוּ אִסְתַּפֵּל בְּאַתְרַי דְלַעֲיָלָא, וְאִסּוּר לְאִסְתַּפְּלָא בֵּיהּ, דְּלֹא יַעֲבִיד קְלָנָא בְּשִׂכְנֵינָתָא. קִשְׁתָּ דְלַתְתָּא מָאִי הִיא. הֵהוּא אֶת קַיִימָא, דְּאַתְרֵרְשִׁים בֵּיהּ בְּבַר נֶשׁ, דְּכָל מָאן דִּי־סִתְפַּל בֵּיהּ, עֲבִיד קְלָנָא לְעֵילָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִי הָכִי וְהָכְתִּיב (בראשית כד) שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי, דְּהוּה אוֹמֵי לִיָּה בְּהֵאִי אֶת. אָמַר לִיָּה, אֲנַח לְהוּ לְאַבְהֵן דְּעֵלְמָא, דְּלִית אִינוּן כְּשֶׁאָר בְּנֵי עֵלְמָא. וְעוֹד, שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב רָאָה תַּחַת יְרֵכִי, בְּגִין כֹּף אִסּוּר לְאִסְתַּפְּלָא בְּקִשְׁתָּ סֵתָם, כְּמָה דְתַנִּינוּ.

הֵאֲנָא, וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, דְּאַתְגַּלְיָא קִשְׁתָּ עֲלֵיהוּ, בְּגוֹנוּיָן שְׁפִירִין נְהִירִין, מְלַהֲטִין לְכָל עֵיבֶר, מִשְׁמַע דְּכְתִיב, אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא כְּתִיב וַיִּרְאוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, נְהוֹרָא דְבוֹצִינָא דְשִׂכְנֵינָתָא. וּמָאִי נִיהוּ. הֵהוּא דְאַקְרִי נֶעַר, דְּמִשְׁמַשׁ לְשִׂכְנֵינָתָא, בְּמִקְדָּשָׁא. וּבְגִין כֹּף, אֶת דִּי־יָקָא.

וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנְתֵּי הַסְּפִיר, דְּאַתְרֵרְשִׁים בֵּיהּ תַּחֲוֹת דְּוִכְתִּיָּה, חַד לְבִינָתָא מְאִינוּן לְבָנִין דְּהוּוּ בְּנִין בְּמִצְרַיִם, דְּתַנִּינוּ, אֶתְתָּא חֲדָא אוֹלִידַת בְּמִצְרַיִם, וְהוּה אֶתִּין סְרִכֵי פְרַעֲה, וְעֹאֲלַת לִיָּה בְּחַד לְבִינָתָא, וְאַתָּא פֶּסֶד יָדָא וְאַחִיד לִיָּה, וְאַתְרֵרְשִׁים תַּחֲוֹת רַגְלָיו דְשִׂכְנֵינָתָא, וְקַיִימָא קַמִּיָּה, עַד דְּאַתּוֹקַד בֵּי מִקְדָּשָׁא דְלַתְתָּא, דְּכְתִיב, (איכה ב) וְלֹא זָכַר הָדָם רַגְלָיו.

ר' חִיָּיא אָמַר, לְבַנְתֵּי הַסְּפִיר: נְהִירוּתָא דְסַפִּיר, קְלָדִיטֵי בְּקַנְדִּיטֵי גְלִיפִין עֲלָאִין דְלַעֲיָלָא, דְמַתְלַהֲטָא לְשִׁבְעִין וְתַרְיִין עֶבְרִי, הֵדָּא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה נד) וַיִּסְדְּתִיךָ בְּסַפִּירִים. (שמות כד) וַיִּכְעַצְּם הַשָּׁמַיִם. מָאִי עֲצָם הַשָּׁמַיִם. אָמַר רַבִּי

השמים, מה זה כעצם השמים?
אמר רבי אבא, מה (שמות כד) עצם
השמים חקוק בשבעים ושנים
ענפים פורחים לוהטים לכל עבר,
אף כאן המראה של אותו עצם
השמים כמראה השמים ממש.
רבי יהודה אמר, הכל נרשם
באותו האור של מראה שנהקק
מצד השכינה.

אמר רבי חזקיה, אם כף, והרי
הם ששים סביב השכינה, שפתוב
(שיר ג) ששים גבורים סביב לה.
אמר לו, כף הוא ודאי, אלא אותם
ששים מאירים בשנים עשר
תחומים, ולא זנים מסביבה
לעולמים. ששנינו, שנים עשר
תחומים חקוקים עליונים עליו
במשקל, בעץ קדוש גדול וחזק,
וכלם מאירים בגבירה,
כשמתחברת במלך. וזהו עצם
השמים, עצם השמים ממש. וכל
אותם השבילים המאירים,
מאירים בו באור הגבירה.

ושנינו, האור של הששים הללו
שסביבה, רשומים בו באותו
נע"ר, וקוראים להם ששים מפות
אש, שמתלבש בהם מצד
השכינה, לוהטים בדין. זהו
שפתוב ששים גבורים סביב לה.
שנינו, ויבן משה מזבח, כמו
שאמרנו. ויקרא שמו ה' נסי, ה'
נסי ממש. למה? משום שעמלק
לקח כל אותם מהולים שלא
נפרעו, ומל אותם וזרק אותם
למעלה, ואמר: טל מה שרצית
בו. באותה שעה מה כתוב?
ויאמר פי יד על פס יה מלחמה
לה' בעמלק מדר דר. מדר דר
חסרים, מהדירים של מעלה
ומהדירים של מטה.

אמר רבי יהודה, בכל דור ודור,
בכל הדורות שבאים לעולם, אין
לך דור שאין בו מאותו זרע רע,
והקדוש ברנף הוא עורף בהם

אבא, מה עצם השמים, גליפא בשבעין ותריין
ענפין, פרחין מלהטן בכל עיבר. אוף הקא,
חיזו דההוא עצם השמים כחיזו שמאיא ממש.
רבי יהודה אמר, כלא אתרשים בההוא נהירו,
דחיזו דמתגלפא מסטרא דשכינתא.

אמר רבי חזקיה, אי הכי, והא שתין אינון,
בסחרניה דשכינתא, דכתיב, (שיר השירים ג)

ששים גבורים סביב לה. אמר ליה הכי הוא
ודאי. אלא אינון שתין, אתנהירו בתריסר
תחומין, ולא אעדיאו מסחרנותהא לעלמין.
דתנינן, תריסר תחומין, גליפין עלאין,
במתקלא סליקו, באילנא קדישא רבא ותקיף.
וכלהו נהירין במטרוניתא, כד אתחברת
במלפא. ודא הוא עצם השמים, עצם השמים
ממש. וכל אינון נהירין שבילין, מנהירין ביה,
בנהירו דמטרוניתא.

ותאנא, נהירו דאלין שתין, דסחרנהא,
רשימין ביה בההוא נע"ר, וקרינן
להו שתין פולסי דנורא, דאתלבש בהו מסטר
דשכינתא, מתלהטן בדינא, הדא הוא דכתיב
(דף ס"ז ע"א) ששים גבורים סביב לה.

תאנא, ויבן משה מזבח כמה דאמינא. ויקרא
שמו ה' נסי. ה' נסי ממש. אמאי. בגין
דעמלק נטל כל אינון דהוו גזירין, ולא
אתפרעו, וגזר לון ושדי להו לעילא, ואמר
טול מה דאתרעית ביה. ביה שעתא מה פתיב.
ויאמר פי יד על פס יה מלחמה לה' בעמלק
מדר דר. מדר דר חסרין, מדחורין דלעילא,
ומדחורין דלתתא.

אמר רבי יהודה, בכל דרא ודרא, בכל דרין
דאתיין לעלמא, לית לך דר דלית בהו
מההוא זרעא בישא, וקודשא ברין הוא אגח
בהו קרבא. ר' יצחק אמר (מדיוקא דלתתא לדיוקא

קָרַב. רבי יצחק אמר (מהדיוור שלמטה לדיוור שלמעלה), ועליהם כתוב (תהלים קד) יתמו חטאים מן הארץ וגו'. מן הארץ - בעולם הזה ובעולם הבא. באותו זמן כתוב, ברכי נפשי את ה' הללויה.

פְּרִשְׁת יתרו

וַיִּשְׁמַע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה וגו'. רבי חזקיה (רבי אלעזר) פתח ואמר, (ויקרא ט) וישא אהרן את ידו. כתוב ידו אחת, משום שצריך להרים זמין על שמאל, והרי בארנו הסוד.

מִצָּאנוּ בספרו של שלמה המלך, שכל מי שמרים ידו למעלה, והם אינן בתפלות ובקשות, זהו אדם שמתקלל מעשרה שליטים ממנים, והם עשרה שליטים אשר היו בעיר. אלו אותם עשרה שממנים על פרישת הידים למעלה לטל אותה תפלה או אותה ברכה, ונותנים בה פח להתכבד השם הקדוש, ומתברך מלמטה. כיון שפולמטה מתברך מאותה פרישת הידים למעלה, אז מתברך מלמעלה, ומתכבד מפל הצדדים.

וְאֵלֵינוּ עֲשֶׂת הממנים מזמנים לטל מאותן ברכות שלמעלה, ולהוריק למטה, ולברך את אותו שמברך אותו, שכתוב (במדבר ו) ואני אברכם.

וְכֵן ישמר האדם בשעה שמרים ידיו למעלה להיות בתפלה או בברכות או בבקשה, ולא ירים ידיו לחנם, משום שעשרה הללו מזמנים ומתעוררים אל אותה פרישת ידים. ואם זה לחנם, אותם העשרה מקללים אותו במאמים ארבעים ושמונה

בבעותא, ולא ירים ידו למגנא, בגין דאלין עשרה אינון זמינין, ומתערין לגבי ההוא פרישו דידין, ואי הוא למגנא, אינון עשרה לטיין ליה, במאתן

דלעילא) וְעַלֵייהוּ כְּתִיב (תהלים קד) יתמו חטאים מן הארץ וגו'. מן הארץ: בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי. בִּיה זְמַנָּא כְּתִיב, בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת ה' הַלְלוּיָהּ.

(דף ס"ז ע"א)

פְּרִשְׁת יתרו

וַיִּשְׁמַע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה וגו'. (שמות יח) רבי חזקיה (ג"א ר' אלעזר) פתח ואמר, (ויקרא ט) וישא אהרן את ידו. כתיב ידו חד, בגין דבעי לארמא ימינא על שמאלא, והא אוקימנא רזא.

אֲשַׁבְחָנָא בְּסִפְרָא דְשְׁלֵמָה מְלִכָא, דְּכָל מָאן דְּאָרִים יְדוּי לְעֵילָא, וְלֹאֵו אֵינוֹן בְּצִלוֹתֵין וּבְעוֹתֵין, הָאֵי אִיהוּ בַר נֶשׁ, דְּאֵתְלֻטְיָא מְעֵשְׂרָה שׁוֹלְטָנִין מְמַנְן. וְאֵינוֹן (קהלת ז) עֵשְׂרָה שְׁלִיטִין אֲשֶׁר הָיוּ בְּעִיר. אֲלִין אֵינוֹן עֵשְׂרָה דֵי מְמַנְן עַל פְּרִישׁוֹ דִּידִין לְעֵילָא לְנִטְלָא הַהוּא צְלוֹתָא, אוּ הַהִיא בְּרַכְתָּא, וְיַהֲבִי בִּיה חֵילָא, לְאֵתִיקְרָא שְׁמָא קְדִישָׁא, וְאֵתְבַרְךְ מִתְתָּא. כִּיּוֹן דְּמִתְתָּא אֵתְבַרְךְ, מַהֲהוּא פְּרִישׁוֹ דִּידִין לְעֵילָא, כְּדִין אֵתְבַרְכָּא מְעֵילָא, וְאֵתִיקְר מְכָל סְטָרִין.

וְאֵלִין עֵשְׂרָה מְמַנְן, זְמִינִין לְנִטְלָא מְאֵינוֹן בְּרַכְּאֵן דְּלְעֵילָא, וְלְאֵרְקָא לְתִתָּא, וּלְבִרְכָּא לְהַהוּא דְּמְבַרְךְ לִיה, דְּכְתִיב, (במדבר ו) וְאֵנִי אֲבִרְכֶם.

בְּגִין כֵּן, יִסְתַּמַּר בַּר נֶשׁ, בְּשַׁעֲתָא דְיָרִים יְדוּי לְעֵילָא, לְמַהוּי בְּצִלוֹ, אוּ בְּבִרְכָּאֵן אוּ

קָלָלוֹת. וְזֶהוּ שְׁכַתוּב בּוֹ (תהלים קט) וַיֵּאָהֵב קָלָלָהּ וַתִּבְוָאֶהּ.

וְאִזּוֹ רוּחַ טְמֵאָה שׁוֹרָה עַל אוֹתָם הַיְדִים, שֶׁהוּא דָרְכוֹ לְשֵׁרוֹת עַל מְקוֹם רִיק, וּבִרְכָה לֹא שׁוֹרָה בְּמְקוֹם רִיק. וְעַל זֶה (שְׁמִבְרָךְ אוֹתוֹ. וְאִם הֵם מִתְעַרְרִים אֶל אוֹתוֹ פּוֹרֵשׁ הַיְדִים וְהֵם לַחֲנָם - מְקַלְלִים אוֹתוֹ בְּמֵאִתִּים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה קָלָלוֹת, וְאִזּוֹ רוּחַ טְמֵאָה שׁוֹרָה עַל אוֹתָן יְדִים, שְׁדַרְכָה לְשֵׁרוֹת עַל מְקוֹם רִיק. מִשׁוּם כִּי יִזְהַר הָאָדָם בְּשַׁעַר שְׁמֵרִים יְדָיו לְמַעַלָּה אוּ בִּבְרֻכּוֹת אוּ בַתְּפִלָּה וְלֹא יְדִים יְדָיו לַחֲנָם. וְעַל זֶה) כְּתוּב (בראשית יד) הִרְמִיתִי יְדֵי אֵל ה' אֵל עֵלְיוֹן, שְׁמֵתְרֹגְמִים: בַּתְּפִלָּה.

וּבִפְרִישַׁת הַיְדִים הַזֹּאת יֵשׁ סוּדוֹת עֵלְיוֹנִים. בְּשַׁעַר שְׁנַפְרָשִׁים וּמְדוּקָפִים לְמַעַלָּה, מְכַבֵּד הָאָדָם אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכֹמָה סוּדוֹת עֵלְיוֹנִים. וְרֵאוּי לִיחַד סוּד שֶׁל עֶשֶׂר הָאֲמִירוֹת כְּדֵי לִיחַד אֶת הַפֶּל, וּלְבָרְךְ אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּרֵאוּי. וְרֵאוּי לִיחַד אֶת סוּד הַמְרַפְּבוֹת הַפְּנִימִיּוֹת וְהַמְרַפְּבוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת כְּדֵי שִׁיתְּבָרְךְ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּכָל הַצְּדָדִים, וְיִתְיַחַד הַכָּל כְּאֶחָד, מַעַלָּה וּמַטָּה.

פְּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹת כג) וְלֹא יֵרָאוּ פְּנֵי רִיקָם. זֶהוּ סוּד שֶׁל זְקִיפַת הָאֲצָבָעוֹת, כְּשׁוֹזָקָף אוֹתָם הָאָדָם לְמַעַלָּה, שְׁצָרִיף שְׁלֵא לְזָקָף בְּרִיקָנוֹת, אֶלָּא בַתְּפִלָּה וּבִבְקָשׁוֹת וּבִבְרֻכּוֹת. וְעַל זֶה וְלֹא יֵרָאוּ פְּנֵי רִיקָם. לֹא כְּתוּב וְלֹא יֵרָאוּ לְפָנָי, אֶלָּא פְּנֵי, סוּד שֶׁל זְקִיפַת הָאֲצָבָעוֹת שְׁלֵא צָרִיף לְזָקָפָם לַחֲנָם, כְּמוֹ שְׁנַתְּבָאָר.

עֲשֶׂרָה שְׁלִיטִים שְׁאֲמָרְנוּ הֵם עֶשֶׂר אֲמִירוֹת לְמַטָּה, בְּסוּד (בְּסוּד עֲשֶׂרָה שְׁלִיטִים מְמַנִּים שְׁאֲמָרְנוּ, אֵלּוּ מְמַנִּים לְמַטָּה בְּסוּד) שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת הַרְשׁוּמוֹת כְּמוֹ שְׁלֵמְעֵלָה, וְאֵלָּה עוֹמְדִים כְּרֵאוּשׁוֹנָה עַל אוֹתָהּ זְקִיפַת אֲצָבָעוֹת, וּבְזֶה נֶאֱחָז לְמַעַלָּה כָּל צֶד הַקְּדוּשָׁה לְהָרִים, אִזּוֹ כָּל

וְאַרְבָּעִין וַתִּמְנָא לְוֹטִינן. וְהֵאֵי אֵיהוּ דְכְּתִיב בֵּיהּ, (תהלים קט) וַיֵּאָהֵב קָלָלָהּ וַתִּבְוָאֶהּ.

וּבְדִין, רוּחַ מְסֻאָבָא שְׁרִיא עַל אֵינוֹן יְדִין, דְּאֵיהוּ אֲרַחֲיָה לְמִשְׁרֵי עַל אֲתָר רִיקְנֵיָא, וּבִרְפֵתָא לֹא שְׁרִיא בְּאֲתָר רִיקְנֵיָא. וְעַל דָּא (נ"א דְּמִכְרַךְ לִיהּ וְאִי אֵינוֹן מִתְעַרְוִין לְגַבֵּי תַּהוּא פְּרִישׁוֹ דְּדִין וְאֵיהוּ לְמַנְנָא אֵינוֹן לְפָנֵי לִיהּ בְּמֵאִתָּן וְאַרְבָּעִין וַתִּמְנָיָא לְוֹטִינן וּבְדִין רוּחַ מְסֻאָבָא שְׁרִיא עַל אֵינוֹן דִּין דְּאֵיהוּ אֲרַחֲיָה לְמִשְׁרֵי עַל אֲתָר רִיקְנֵיָא בְּגִין כִּי יִסְתַּמַּר בַּר נֶשׁ בְּשַׁעַתָּא דְּאֵרִים יְדָיו לְעִילָא לְמַתְוִי בְּצִלוֹ אוּ בְּבִרְכָאָן וּבְצִלוֹתָא וְלֹא יְרִים יְדָיו לְמַנְנָא וְעַל דָּא) פְּתִיב, (בראשית יד) הִרְמִיתִי יְדֵי אֵל ה' אֵל עֵלְיוֹן, דְּמִתְרֹגְמִינָן בְּצִלוֹ.

וּבְהֵאֵי פְּרִישׁוֹ דְּיְדִין, אֵית רְזִין עֲלֵאִין, בְּשַׁעַתָּא דְּאֲתְפְּרִישׁוֹ, וְאֲזַדְקָפוּ לְעִילָא, אוֹקִיר בַּר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכֹמָה רְזִין עֲלֵאִין. אַחְזִי לִיחַדָּא רְזָא דְּעֶשֶׂר אֲמִירָן, בְּגִין לִיחַדָּא כֻּלָּא, וְלֹאֲתְבָרְכָא שְׁמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא חֲזִי, וְאַחְזִי לִיחַדָּא רְזָא דְרַתִּיכִין פְּנִימָאִין, וְרַתִּיכִין דְלִבְר, בְּגִין דִּיתְבָּרְךְ שְׁמָא קְדִישָׁא בְּכָל סְטָרִין, וְיִתְיַחַד כֻּלָּא כְּחַדָּא, עִילָא וְתַתָּא.

פְּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹת כג) וְלֹא יֵרָאוּ פְּנֵי רִיקָם, דָּא אֵיהוּ רְזָא דְזְקִיפּוֹ דְאֲצָבָעָן, כְּדֵי זְקִיף לֹון בַּר נֶשׁ לְעִילָא, דְּבַעֵי דְלֹא לֹאֲזַדְקָפָא בְּרִיקְנֵיָא, אֶלָּא בְּצִלוֹ וּבְבַעוֹתִין וּבְבִרְכָאָן. (אוּ בְּחַד מְנִיחָהוּ) וְעַל דָּא וְלֹא יֵרָאוּ פְּנֵי רִיקָם. וְלֹא יֵרָאוּ לְפָנָי לֹא כְּתִיב, אֶלָּא פְּנֵי, רְזָא דְזְקִיפּוֹ דְאֲצָבָעָן, דְלֹא אֲצָטְרִיכוּ לְזָקָפָא לְמַנְנָא, כְּמָה דְאֲתַמַּר.

עֲשֶׂרָה שְׁלִיטִין דְקֵאמְרָן, אֵינוֹן עֶשֶׂר אֲמִירָן לְתַתָּא, בְּרֵזָא (נ"א עֲשֶׂרָה שְׁלֵמִינִין מְמַנִּין דְקֵאמְרָן, אֵינוֹן מְמַנִּין לְתַתָּא בְּרֵזָא) דְאֲתַוּוֹן רְשִׁימִין כְּגוֹוֹנָא דְלְעִילָא, וְאֵלִין קְיִימִין בְּקַדְמִיתָא עַל תַּהוּא זְקִיפָן דְאֲצָבָעָן. (דף ס"ז ע"ב) וּבְהֵא כָּל סְטָרָא דְקְדוּשָׁה אֲתַאָּחַד לְעִילָא לְאַרְמָא, כְּדִין כָּל סְטָרִין

אחרנין אתפפין בלהו, ואודן למלפא קדישא. תא חזי, ברזא דקדושה (נ"א דשמא קדישא) איהו מלך, וכהן ומשמש תחותיה, (ברזא דקדושה) בין לעילא בין לתתא. אית מלך לעילא, דאיהו רזא דקדש הקדשים, ואיהו מלך עלאה, ותחותיה אית כהן רזא דאור קדמאה, דקא משמש קמיה, ודא איהו כהן דאקרי גדול, סטרא דימינא.

אית מלך לתתא, דאיהו כגוונא דההוא מלך עלאה, ואיהו מלך על פלא דלתתא. ותחותיה אית כהן דמשמש ליה, רזא דמיכאל פהנא רבא, דאיהו לימינא. (נדאי בסטרא דקדשה אית מלך וכהן) ודא איהו רזא דמהימנותא שלימתא, סטרא דקדושה.

בסטרא אתרא, דלאו איהו סטרא דקדושה, אית רזא דאיהו מלך, והא אוקימנא דאקרי (קהלת ד) מלך זקן וכסיל, ותחותיה אית כהן און, ודא הוא רזא דכתיב, (הושע יב) ויאמר אפרים אף עשרתי מצאתי און לי, בגין דחילא דא, שלטא על ההוא עובדא דעבד ירבעם. ואלמלא דאשפח חילא דא, לא יכיל לאצלחא בההוא עובדא.

רזא דמלה, בשעתא דהאי מלך והאי כהן אתפפין, ואתברו, כדין כל סטרין אחרנין אתפפין, ואודן ליה לקודשא בריך הוא, כדין קדשא בריך הוא שליט בלחודוי עילא ותתא, כמה דאתאמר, (ישעיה ב) ונשגב יי' לבדו ביום ההוא.

בגוונא דא, ורזא דא ממש, עבד קדשא בריך הוא בארעא, דתבר מלך זקן וכסיל, ודא הוא פרעה, בשעתא דאתא משה לפרעה, ואמר, (שמות ה) אלהי העברים נקרא עלינו, פתח ואמר, לא ידעתי את יי', ובצא קדשא בריך הוא דיתיקר שמייה בארעא,

הצדדים האחרים כלם מתכופפים ומודים למלך הקדוש.

בא וראה, בסוד של קדשה (של השם הקדוש) הוא מלך וכהן ומשמש תחתו (בסוד של קדשה), בין למעלה בין למטה. יש מלך למעלה, שהוא סוד של קדש הקדשים, והוא מלך עליון, ותחתיו יש כהן, סוד של אור ראשון, שמשמש לפניו, וזהו כהן שנקרא גדול, צד הימין.

יש מלך למטה שהוא כמו אותו מלך עליון, והוא מלך על הכל שלמטה, ותחתיו יש כהן שמשמש אותו, סוד של מיכאל כהן גדול, שהוא לימין, (ודאי בצד הקדשה יש מלך וכהן) וזהו סוד האמונה השלמה, צד הקדשה.

בצד האחר, שאינו צד הקדשה, יש סוד שהוא מלך, והרי בארנו שנקרא מלך זקן וכסיל, ותחתיו יש כהן און, וזהו סוד הכתוב (הושע יב) ויאמר אפרים אף עשרתי מצאתי און לי. משום שכח זה שולט על אותו מעשה שעשה ירבעם. ואלמלא שנמצא כח זה, לא יכל להצליח באותו מעשה. סוד הדבר - בשעה שהמלך הזה והכהן הזה נכפים, ונשברו, אז נכפים כל יתר הצדדים ומודים לקדוש-ברוך-הוא, ואז הקדוש ברוך הוא שולט לבדו מעלה ומטה, כמו שנאמר (ישעיה ב) ונשגב ה' לבדו ביום ההוא.

כמו זה וסוד זה ממש עשה הקדוש ברוך הוא בארץ, ששבר מלך זקן וכסיל, וזהו פרעה. בשעה שבא משה לפרעה ואמר (שמות ה) אלהי העברים נקרא עלינו, פתח ואמר, לא ידעתי את ה'. ורצה הקדוש ברוך הוא

לא ידעתי את יי', ובצא קדשא בריך הוא דיתיקר שמייה בארעא,

שיתכבד שמו בארץ, כמו שהוא נכבד למעלה. פיון שהלקה אותו ואת עמו, בא והודה לו לקדוש-ברוך-הוא.

ואחר נשבר ונכפה אותו כהן און, יתרו, שמשמש תחתיו, עד שבא והודה לו לקדוש-ברוך-הוא ואמר, ברוך ה' אשר הציל אתכם וגו', עתה ידעתי כי גדול ה' וגו'. וזהו כהן און, צד האחר, שהוא צד שמאל. וזהו סוד שאמרה רחל, כשראתה שהיא מתה, כמו שכתוב (בראשית לה) בן אוני. ולכן מהר (הודח) יעקב ואמר בן ימין, ולא בן אוני. צד ימין, ולא צד שמאל.

ובין שאותו מלך וכהן הודו לקדוש-ברוך-הוא ונשברו לפניו, אז התעלה הקדוש ברוך הוא בכבודו על הכל, מעלה ומטה. ועד שהתעלה הקדוש ברוך הוא בכבודו, כשהודו אלה לפניו, לא נתנה תורה עד לאחר שבא יתרו, והודה ואמר, עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים. ברוך ה' אשר הציל אתכם וגו'. אז התעלה הקדוש ברוך הוא בכבודו מעלה ומטה, ואחר כך נתן תורה בשלמות, כששלטונו על הכל.

רבי אלעזר פתח ואמר, (תהלים טו) יודוך עמים אלהים יודוך עמים כלם. בא וראה, דוד המלך קם ושבח והודה למלך הקדוש, והוא השתדל בתורה באותה שעה כשרוח צפון התעוררה והיתה מכה באותם נימי הכנור, והכנור היה מנגן ואמר שירה וכו'. ואיזו שירה הוא אמר?

בא וראה, בשעה שהקדוש ברוך הוא מתעורר אל כל אותן המרפבות לתת להן טרף, כמו שבארנו שכתוב (משלי לא) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, אז כלם בשמחה

במה דאיהו יקירא לעילא. פיון דאלקי ליה ולעמיה, אתא ואודי ליה לקודשא בריה הוא. ולבתר אתבר ואתפפייא ההוא כהן און, יתרו, דמשמש תחותיה, עד דאתא ואודי ליה לקודשא בריה הוא, ואמר ברוך יי אשר הציל אתכם וגו', עתה ידעתי כי גדול יי וגו', ודא הוא כהן און, סטרא אחרא, דאיהו סטר שמאלא. ודא איהו רזא דאמרה רחל, בד חמאת דמיתת, כמה דכתיב, (בראשית לה) בן אוני. ובגין דא אוחי (נ"א אודי) יעקב, ואמר בן ימין, ולא בן אוני, סטר ימינא, ולא שמאלא.

ובין דההוא מלך וכהן אודו לקודשא בריה הוא, ואתברו קמיה, כדין אסתלק קדשא בריה הוא ביקריה על פלא, עילא ותתא, ועד דאסתלק קדשא בריה הוא ביקריה, בד אודן אלין קמיה, לא אתיהיבת אורייתא. עד לבתר דאתא יתרו, ואודי ואמר, עתה ידעתי כי גדול יי מכל האלהים. ברוך יי אשר הציל אתכם וגו'. כדין אסתלק קדשא בריה הוא ביקריה, עילא ותתא, ולבתר יתב אורייתא בשלימו, דשלטנו על פלא.

רבי אלעזר פתח ואמר, (תהלים טו) יודוך עמים אלהים יודוך עמים כלם, תא חזי, דוד מלפא קם ושבח ואודי למלפא קדישא, והוה אשתדל באורייתא, בהיא שעתא כד רוח צפון אתער, והוה בטש באינון נימין דכנורא, וכנורא הוה מנגן ואמר שירה וכו', ומה שירה הוה קאמר.

תא חזי, בשעתא דקודשא בריה הוא אתער לגבי כל אינון רתיכין, למיהב לון טרפא, כמה דאוקימנא דכתיב, (משלי לא) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה. כדין, פלהו בחדו, פתחי ואמרי, (תהלים טו) אלהים

פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים, (תהלים 150)
אֱלֹהִים יִחַנְנוּ וּיְבָרְכֵנוּ יְאֵר פְּנֵי
אֲתָנוּ סֵלָה. כְּשֵׁרוּחַ צִפּוֹן
מִתְעוֹרֶרֶת וַיּוֹרֶדֶת לְעוֹלָם, נוֹשֶׁבֶת
וְאוֹמֶרֶת, לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרָכָךָ בְּכָל
גּוֹיִם יִשׁוּעָתְךָ. בְּשַׁעַה שְׁמַנְגָן
הַכַּנּוֹר בְּאוֹתָהּ רוּחַ, פּוֹתֵחַ וְאוֹמֵר,
יִדְוֹף עַמִּים כָּלָם. כְּשֶׁהָיָה דוֹד קָם
וּמִתְעוֹרֵר עָלָיו רוּחַ הַקִּדּוֹשׁ, פִּתַּח
וְאָמַר, אֶרֶץ נִתְּנָה יְבוּלָה יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים
אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים
וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל אֶפְסֵי אֶרֶץ. כְּדִי
לְהַמְשִׁיךְ אֶת טוֹב הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּף
הוּא מְלַמְעֵלָה לְמִטָּה. אַחַר כֵּן בָּא
דוֹד וְסִדֵּר אוֹתָם בְּרוּחַ הַקִּדּוֹשׁ
כְּאֶחָד, הַסִּתְּפֵל בְּכָל הַכְּתוּב הַזֶּה
שֶׁל הַכַּנּוֹר, שֶׁל שְׁלֵמוֹת וּכְבוֹד
הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּף הוּא לְמַעְלָה
וּלְמַטָּה.

בְּשַׁעַה שֶׁשָּׂאֵר הָעַמִּים נִכְפָּים, הֵם
בָּאִים וּמוֹדִים לְקִדּוֹשׁ-בְּרוּף-הוּא.
כִּינֵן שְׁנֹכְפִים וּמוֹדִים לוֹ, אִז
מִשְׁתַּלֵּם כְּבוֹד הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּף הוּא
מַעְלָה וּמַטָּה. בְּשַׁעַה שֶׁבָּא מִשָּׁה
לְפָרְעָה וְאָמַר לוֹ ה' אֱלֹהֵי הָעִבְרִים
נִקְרָא עָלֵינוּ וְגו', הוּא פִּתַּח וְאָמַר,
לֹא יִדְעַתִּי אֵת ה'.

וְרִצָּה הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּף הוּא שִׁיתְּכַבֵּד
שְׁמוֹ בְּאֶרֶץ, כְּמוֹ שֶׁהוּא נִכְבֵּד
לְמַעְלָה. כִּינֵן שֶׁהִלְקָה אוֹתוֹ וְאֵת
עַמּוֹ, בָּא וְהוֹדָה לְקִדּוֹשׁ-בְּרוּף-
הוּא, שֶׁפְּתוּב ה' הַצְּדִיק. הוּא
שֶׁהָיָה מֶלֶךְ חָשׁוּב שֶׁל כָּל הָעוֹלָם,
כִּינֵן שֶׁהוֹדָה, אִז כָּל שָׂאֵר הָעַמִּים
הַדוֹד, שֶׁפְּתוּב (שמות טו) אִז נִבְהָלוּ
אֱלוֹפֵי אֲדוּם.

בָּא יִתְרוֹ, כְּמֵר עָלָיו וְגִדּוֹל, מִמֶּנָּה
גִּדּוֹל (שֶׁל כָּל הַמַּמְנִים) שֶׁל כָּל
הָאֱלִילִים הָאֲחֵרִים, וְהוֹדָה
לְקִדּוֹשׁ-בְּרוּף-הוּא וְאָמַר, עֲתָה
יִדְעַתִּי כִי גִדּוֹל ה' מִכָּל הָאֱלֹהִים.
אִז הִתְעַלָּה וְהִתְכַבֵּד הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּף
הוּא כְּכַבּוֹדוֹ מַעְלָה וּמַטָּה, וְאַחַר
כֵּן נִתְּן תּוֹרָה בְּשְׁלֵמוֹת,
כְּשֶׁשְׁלֹטוֹנוֹ עַל הַכָּל.

יִחַנְנוּ וּיְבָרְכֵנוּ יְאֵר פְּנֵי אֲתָנוּ סֵלָה. כִּד רוּחַ
צִפּוֹן אֲתַעֵר וְנַחִית לְעֵלְמָא, נָשִׁיב וְאָמַר, לְדַעַת
בְּאֶרֶץ דְּרָכָךָ בְּכָל גּוֹיִם יִשׁוּעָתְךָ. כַּנּוֹר בְּשַׁעַתָּא
דְּאִיהוּ מִנְּגִנָּא בִּיה בְּהַהוּא רוּחָא, פִּתַּח וְאָמַר
יִדְוֹף עַמִּים כָּלָם (חסר) דוֹד כִּד הָוָה קָם, וְאֲתַעֵר
עָלֵיהּ רוּחַ קִדְשָׁא, פִּתַּח וְאָמַר, אֶרֶץ נִתְּנָה
יְבוּלָה יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים
וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל אֶפְסֵי אֶרֶץ. כִּינֵן לְאִמְשָׁכָא
טִיבוּ דְקוֹדְשָׁא בְּרִיף הוּא, מַעֲיִלָּא לְתַתָּא.
לְבַתֵּר אֲתָא דוֹד בְּרוּחַ קִדְשָׁא, וְסִדֵּר לוֹן
כְּחֻדָּא, אִסְתְּפֵל בְּכָלָא הַאי קָרָא דְכַנּוֹרָא, (כִּינֵן)
דְּשְׁלִימוֹ דִּיקָרָא דְקוֹדְשָׁא בְּרִיף הוּא עֵילָא
וְתַתָּא.

בְּשַׁעַתָּא דְשָׂאֵר עַמִּין אֲתַכְפִּיין, אֲתַיִין וְאוֹדָן
לִיה לְקוֹדְשָׁא בְּרִיף הוּא, כִּינֵן דְּאִינוּן
אֲתַכְפִּיין, וְאוֹדָן לִיה, כִּדִּין אֲשַׁתְּלִים יְקָרָא
דְקוֹדְשָׁא בְּרִיף הוּא עֵילָא וְתַתָּא. בְּשַׁעַתָּא
דְּאֲתָא מִשָּׁה (דף ט"ח ע"א) לְפָרְעָה וְאָמַר לִיה יי'
אֱלֹהֵי הָעִבְרִים נִקְרָא עָלֵינוּ וְגו', פִּתַּח אִיהוּ
וְאָמַר לֹא יִדְעַתִּי אֵת יי'.

וּבְעָא קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא, דִּיתַיִיקֵר שְׁמִיה
בְּאַרְעָא, כְּמָה דְּאִיהוּ יְקִירָא לְעֵילָא,
כִּינֵן דְּאֶלְקֵי לִיה וּלְעַמִּיה, אֲתָא וְאוֹדִי לִיה
לְקוֹדְשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּכַתִּיב, (שמות ט) יי' הַצְּדִיק.
אִיהוּ דְּהוּא מְלָכָא קְרוּפִינוּס דְּכָל עֵלְמָא, כִּינֵן
דְּאִיהוּ אוֹדִי, כָּל שָׂאֵר מְלָכִין אוֹדוּן, דְּכַתִּיב,
(שמות טו) אִז נִבְהָלוּ אֱלוֹפֵי אֲדוּם.

אֲתָא יִתְרוֹ, כּוֹמְרָא עֲלָאָה וְרַבְרַבָּא, רַב מְמַנָּא
(דְּכָל מְמַנָּא) דְּכָל טַעוּן אֲחַרְנִין, וְאוֹדִי לִיה
לְקוֹדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְאָמַר עֲתָה יִדְעַתִּי כִי
גִדּוֹל יי' מִכָּל הָאֱלֹהִים, כִּדִּין אִסְתְּלֵק וְאֲתַיִיקֵר
קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא בִּיקְרִיה עֵילָא וְתַתָּא, וְלְבַתֵּר
יְהַב אוֹרִייתָא בְּשְׁלִימוֹ, דְּשְׁלֹטוֹנוֹ עַל כָּלָא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְר' אֶלְעָזָר בְּרִיָּה, עַל דָּא
כְּתִיב, (תהלים טו) יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ
עַמִּים כָּלָם. אַתָּא ר' אֶלְעָזָר וְנָשִׁיק יְדוּי. בְּכַה
ר' אַבָּא וְאָמַר, (תהלים קג) כָּרַחַם אָב עַל בָּנִים.
מָאן יִרְחַם עַל ר' אֶלְעָזָר, וְלֹא שְׁלֵמָא מְלוּי, בַּר
רְחִימוּ דְמַר, זַפְאָה חוּלְקָנָא, דְזַכִּינָא לְמִשְׁמַע
מְלִין אַלִּין קָמִיָּה, דְלֹא נַכְסוּף בְּהוּ לְעֵלְמָא
דְאִתִּי.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָא כְּהֵן אֹזֵן לָא כְּתִיב בְּיִתְרוֹ,
כְּהֵן מְדִין כְּתִיב. אָמַר לִיה, כִּלְאֵי אִיהוּ
חַד. בְּקַדְמִיתָא חֲמוּי דְיוֹסֵף, כְּהֵן אֹזֵן אֶקְרִי.
וּלְבַתְרָא חֲמוּי דְמִשָּׁה, כְּהֵן מְדִין. וְכִלְאֵי רְזָא
חַדָּא, דְהָא אַלִּין תְּרִין מִשָּׁה וְיוֹסֵף. בְּדַרְגָּא
דְרְזָא חַדָּא קְיַימִין, בְּרְזָא דְאֵת ו'ו', תְּרִין וְוִין
כְּחַדָּא. וּמַה דְאִתְמַר כְּהֵן מְדִין, רְזָא דָא אִשְׁת
מְדִינִים. (מִשָּׁה וְיוֹסֵף בְּרְזָא חַדָּא קְיַימִין, רְזָא דָא ו'ו' תְּרִין כְּחַדָּא).

אָרִים יְדוּי עַל רִישִׁיָּה ר' אַבָּא וּבְכַה, אָמַר,
נְהִירוּ דְאוּרִיָּתָא סְלִקָא הַשְׁתָּא עַד רוּם
רְקִיעָא דְכְרִסְיָא עֲלָאָה, לְבַתְרָא דִיסְתַּלַּק מִר
מְעֵלְמָא, מָאן יְנַהִיר נְהִירוּ דְאוּרִיָּתָא. וְוִי
לְעֵלְמָא דִישְׁתָּאָר יְתוּם מִינְךָ. אָבַל מְלִין דְמַר
יְתַנְהִירוּ בְעֵלְמָא עַד דִּיִּתִי מְלִפָּא מְשִׁיחָא
וְכַדִּין כְּתִיב, (ישעיה יא) וּמְלָאָה הָאָרֶץ דְעָה אֵת יִי
וְגו'.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כְּהֵן וְגו', רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, הָאִי
קָרָא אִית לְאִסְתַּפְּלָא בֵּיה, בְּקַדְמִיתָא
כְּתִיב, אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמִשָּׁה,
וּלְבַתְרָא כְּתִיב כִּי הוֹצִיא יְי'. אֵלָא רְזָא דָא אֵת
כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים, דָּא שְׁמָא דְאֶגִּין עַל
מִשָּׁה וְעַל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אִתְעַדִּי מְנַיִיהוּ
בְגִלוּתָא. וּלְבַתְרָא, שְׁמָא עֲלָאָה אֶפִּיק לֹזֵן
מִמְצָרִים. דְהָא שְׁמָא קְדִישָׁא דְאֶפִּיק לֹזֵן,
בְּרְזָא דִיּוֹבְלָא הוּא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר
בְּנֹו, עַל זֶה כְּתוּב (תהלים טו) יוֹדוּךָ
עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלָם.
כָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וְנָשִׁיק יְדוּי. בְּכַה
רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, (שם קג) כָּרַחַם אָב
עַל בָּנִים. מִי יִרְחַם עַל רַבִּי אֶלְעָזָר
וְיִשְׁלִים דְכְרִיו, חוּץ מֵאֲהַבְת
מִזְרַנְו? אֲשֶׁרִי חִלְקֵנוּ שְׁזַכִּינוּ
לְשִׁמְעַ דְכָרִים אֵלוּ לְפָנֵינוּ, שְׁלֹא
נְבוֹשׁ בְּהֵם לְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָרִי כְּהֵן אֹזֵן לָא
כְּתוּב בְּיִתְרוֹ, אָבַל כְּהֵן מְדִין
כְּתוּב. אָמַר לוֹ, הַכֹּל אֶחָד.
בְּתַחֲלָה חֲמוּי שֶׁל יוֹסֵף נִקְרָא כְּהֵן
אוֹן, וְאַחַר כֶּף חֲמוּי שֶׁל מִשָּׁה -
כְּהֵן מְדִין. וְהַכֹּל סוּד אֶחָד. שְׁהִרִי
שְׁנֵי אֵלֶּה, מִשָּׁה וְיוֹסֵף, עוֹמְדִים
בְּדַרְגָּה שֶׁל סוּד אֶחָד בְּסוּד הָאוֹת
ו'ו', שְׁנֵי וְוִי"ם כְּאֶחָד. וּמַה
שְׁנַאֲמַר כְּהֵן מְדִין, סוּד זֶה אִשְׁת
מְדִינִים. (מִשָּׁה וְיוֹסֵף בְּסוּד אֶחָד עוֹמְדִים, וְסוּד
זֶה ו'ו' שְׁנֵים כְּאֶחָד).

הָרִים יְדוּי עַל רִאשׁוֹ רַבִּי אַבָּא
וּבְכַה. אָמַר, אוּר הַתּוֹרָה עוֹלָה
עִתָּה עַד רוּם הַרְקִיעַ שֶׁל הַכִּסֵּא
הָעֲלִיּוֹן, אַחַר שִׁסְתַּלַּק מִזְרַנְו
מִהָעוֹלָם, מִי יֵאִיר אֵת אוּר
הַתּוֹרָה? אוּי לְעוֹלָם שִׁישְׁאָר יְתוּם
מִמֶּךָ, אָבַל דְכָרִי רַבְנֵנוּ יֵאִירוּ
בְעוֹלָם עַד שְׁיָבֵא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ,
וְאֵז כְּתוּב (ישעיה יא) וּמְלָאָה הָאָרֶץ
דְעָה אֵת ה' וְגו'.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כְּהֵן וְגו'. רַבִּי חֲזִיָּא
אָמַר, פְּסוּק זֶה יֵשׁ לְהַתְּבוּנָן בּוֹ,
בְּתַחֲלָה כְּתוּב אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
אֱלֹהִים לְמִשָּׁה, וְאַחַר כֶּף כְּתוּב כִּי
הוֹצִיא ה'. אֵלָא סוּד זֶה אֵת כָּל
אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים, זֶה הַשֵּׁם שֶׁהִגֵּן
עַל מִשָּׁה וְעַל יִשְׂרָאֵל וְלֹא זֶו מִהֶם
בְּגִלוּת, וְאַחַר כֶּף הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן
הוֹצִיא אוֹתָם מִמְצָרִים, שְׁהִרִי
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁהוֹצִיא אוֹתָם הִיָּה
בְּסוּד הַיּוֹבֵל.

דָּבַר אַחַר אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה, אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה, כְּשֶׁנִּזְרַק לְפָנָיו, וּכְשֶׁהֲצִיל אוֹתוֹ מִחֶרֶב פְּרָעָה, וְאֵת יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ, שְׁכַתוֹב (שמות כ) וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֵת נַאֲקָתָם. וְכַתִּיב (שמות א) וְכַאֲשֶׁר יַעֲנֶנּוּ אוֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כֵּהֵן מְדִיָּן. רַבִּי יוֹסִי פָתַח, (תהלים קיא) פְּדוּת שְׁלַח לְעַמּוֹ צִוְּה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ. מַה שׁוֹנָה בְּכָל שָׁאֵר הַפְּסוּקִים, שְׁבַכְלָם שְׁתִּי תְבוֹת מֵאֶלְפָּא בֵּיתָא, וּבְפָסוּק זֶה וְשֶׁלְאַחֲרָיו שֶׁלֵּשׁ שֶׁלֵּשׁ? אֵלָּא כְּדִי לְהַשְׁלִים שֶׁשֶׁה צְדָדִים בְּאֶלְפָּא בֵּיתָא הַזֶּה, זֶה כְּנֶגֶד שֶׁלֵּשׁ הַגְּאֻלוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, חוּץ מֵהַגְּאֻלָּה הַרְאִשׁוֹנָה, פְּסוּק אַחַר כְּנֶגֶד תּוֹרָה נְבִיאִים וְכַתוּבִים, וְהַפֵּל תְּלוּי בַּחֲכָמָה הַזֶּה.

פְּדוּת שְׁלַח לְעַמּוֹ - כְּשֶׁגְּאֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת יִשְׂרָאֵל מְגַלּוֹת מִצְרַיִם וְעָשָׂה לָהֶם נִסִּים וּגְבוּרוֹת. צִוְּה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ - כְּשֶׁבָּא יִתְרוֹ וְקִבְּלוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְקָרְבוּ לְעַבְדוֹתָו, וּמִשֵּׁם הַתְּקָרְבוּ כָּל אוֹתָם גְּרִים תַּחַת כִּנְפֵי הַשְּׁכִינָה. מִשֵּׁם וְהִלָּאָה, קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ. שְׁהִרִי אֹז הַתְּקַדְּשׁ שֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהִרִי (מהצד האחר) מִתְּקַדְּשׁ שֵׁם הַקְּדוֹשׁ, כְּשֶׁנִּשְׁבַּר וְנִכְפָּה הַצַּד הָאֲחֵר, כְּמוֹ שְׁהִיָּה בֵּיתָרוֹ.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ וְגו', וְכִי יִתְרוֹ שָׁמַע וְכָל הָעוֹלָם לֹא שָׁמַע, וְהִרִי כְּתוּב (שמות טו) שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן! אֵלָּא כָּל הָעוֹלָם שָׁמְעוּ וְלֹא נִשְׁבְּרוּ, וְהוּא שָׁמַע וְנִשְׁבַּר וְנִכְפָּה מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְקָרַב לִירְאָתוֹ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, בְּכַמָּה מְקוּמוֹת שָׁנִינוּ, שְׁכָּל מַה שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעֲלָה וּלְמַטָּה - הַכֵּל אֲמַת וּמַעֲשֵׂה אֲמַת. וְאִין לָךְ דְּבַר

דָּבַר אַחַר אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה, כְּדִבְרֵי לְנֹהֲרָא, וְכַד שְׁזִיב לִיָּה מִחֶרֶב דְּפְרָעָה, וְלִישְׁרָאֵל עִמּוֹ, דְּכַתִּיב, (שמות ב) וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֵת נַאֲקָתָם. וְכַתִּיב (שמות א) וְכַאֲשֶׁר יַעֲנֶנּוּ אוֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כֵּהֵן מְדִיָּן. רַבִּי יוֹסִי פָתַח, (תהלים קיא) פְּדוּת שְׁלַח לְעַמּוֹ צִוְּה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ. מְאִי שְׁנָא, בְּכָל שָׁאֵר קְרָאִי, דְּבְכַלְהוֹ, תְּרִין תִּיבִין מֵאֶלְפָּא בֵּיתָא, וּבְהֵאִי קְרָא, וּבְקִרָא דְאַבְתְּרִיָּה, תְּלַת תְּלַת. אֵלָּא, בְּגִין לְאִשְׁלֵמָא שִׁית סְטָרִין, בְּהֵאִי אֶלְפָּא בֵּיתָא, הֵאִי לְקַבְּל תְּלַת פּוּרְקָנִין דִּישְׁרָאֵל, בְּר פּוּרְקָנָא קְדָמָאָה. קְרָא אַחְרָא, לְקַבְּל תּוֹרָה נְבִיאִים וְכַתוּבִים. וְכֵלָּא תְּלִיא בְּהֵאִי חֲכָמָה.

פְּדוּת שְׁלַח לְעַמּוֹ, כְּדִבְרֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִישְׁרָאֵל, מְגַלּוֹתָא דְּמִצְרַיִם, וְעַבְד לוֹן נִסִּין וּגְבוּרָן. צִוְּה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, כְּדִבְרֵי אֲתָא יִתְרוֹ, וְקַבִּיל לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקָרִיב לִיָּה לְפּוּלְחָנִיָּה. וּמִתְמָן, אֲתַקְרִיבוּ כָּל אִינוּן גִּיּוּרִין, תַּחַת גְּדַפּוּי דְּשְׁכִינָתָא, מִתְמָן וְלִהְלָאָה, קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ. דִּהָא כְּדִין אֲתַקְדֵּשׁ שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּהָא (מספרא אַחְרָא) יִתְקַדֵּשׁ שְׁמָא קְדִישָׁא, כְּדִבְרֵי אַתְבַּר, וְאַתְכַּפֵּיא סְטָרָא אַחְרָא, כְּמָה דִּהוּה בֵּיתָרוֹ.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ וְגו', וְכִי יִתְרוֹ שָׁמַע, וְכָל עַלְמָא לֹא שָׁמְעוּ, וְהָא כְּתִיב, (שמות טו) שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן. אֵלָּא, כָּל עַלְמָא שָׁמְעוּ, וְלֹא אַתְבְּרוּ, וְאִיָּהוּ שָׁמַע וְאַתְבַּר, (דף ט"ח ע"ב) וְאַתְכַּפֵּיא מִקְמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתְקָרַב לְדַחְלִתִּיָּה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, בְּכַמָּה אַתְר תְּנִינָן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מַה דְּעַבְד לְעֵילָא וְתַתָּא כָּלָא אִיָּהוּ קָשׁוּט, וְעוּבָדָא דְּקָשׁוּט. וְלִית לָךְ

בעולם שצריך אדם לדחותו ולנהוג בו קלון, שהרי כלם מעשי אמת הם, והפל צריך בעולם. שהרי פעם אחת היה רבי אלעזר הולך בדרך, והיה הולך עמו רבי חזקיה. ראו נחש אחד. קם רבי חזקיה להרג אותו. אמר לו רבי אלעזר, עזב אותו, אל תהרג אותו. אמר לו, והרי הוא דבר רע שהורג בני אדם. אמר לו לרבי חזקיה, והרי כתוב (קהלת) אם ישף הנחש בלוא לחש. לא נושף הנחש את האדם עד שלוחשים לו מלמעלה ואומרים לו לך הרג את פלוני.

ורפעים פמו שעשה זה, כך גם מציל את האדם מדברים אחרים, ועל דיו מרחיש הקדוש ברוך הוא גם לבני אדם, והפל תלוי ביד הקדוש ברוך הוא והפל מעשי ידיו. וצריך אותם העולם. ואם העולם לא היה צריך אותם, לא היה הקדוש ברוך הוא עושה אותם. ולכן לא צריך אדם לנהוג בהם קלון בדברי העולם. בדבריו ומעשיו של הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה.

פתח ואמר, וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. וירא אלהים - זה אלהים חיים. וירא - שהסתכל להאיר להם ולהשגיח עליהם. את כל אשר עשה - הפל בכלל אחד, מעלה ומטה. והנה טוב - זה צד הימין. מאד - זה צד השמאל. והרי פרשוה, טוב - זה מלאך החיים. מאד - זה מלאך המות. והפל סוד אחד. סוד הוא לאותם שמתבוננים בסוד החכמה.

וירא אלהים את כל אשר עשה (בראשית א). בכל מעשה בראשית כתוב וירא אלהים כי טוב, וכאן - וירא אלהים את כל אשר עשה. אלהים למטה שולט על

מלה בעלמא דבעי בר נש לדחיא ליה מניה, ולאנהגא ביה קלנא, דהא כלהו עובדא דקשוט אינון, וכלא אצטריך בעלמא.

דהא זמנא חדא, הוה ר' אלעזר אזיל בארחא, והוה אזיל עמיה ר' חזקיה, חמו חד חויה, קם ר' חזקיה למקטליה. אמר ליה ר' אלעזר, שביק ליה לא תקטליניה. אמר ליה, והא מלה בישא איהו, דקטיל בני נשא. אמר ליה לר' חזקיה, והא כתיב (קהלת) אם ישוף הנחש בלא לחש. לא נשיף חויה לבר נש, עד דלחשין ליה מלעילא, ואמרי ליה זיל קטיל ליה לפלניא.

ולזמנין כמה דעביד האי, הכי נמי שזיב לבר נש, ממלין אחרנין, ועל ידוי ארחיש קדשא בריה הוא ניסא לבני נשא, וכלא בידא דקודשא בריה הוא תליא, וכלא איהו עובדי ידוי, ואצטריך עלמא להו, ואי לאו דאיצטריך לון עלמא, לא עבד לון קדשא בריה הוא. ועל דא לא בעי בר נש לאנהגא בהו קלנא במלי דעלמא. במלוי ובעובדוי דקודשא בריה הוא על אחת כמה וכמה.

פתח ואמר, (בראשית א) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. וירא אלהים: דא אלהים חיים. וירא: דאסתפל לאנהרא לון, ולאשגחא לון. את כל אשר עשה כלא בכללא חדא, עילא ותתא. והנה טוב: דא סטרא דימינא. מאד: דא סטרא דשמאלא, והא אוקמוה, טוב: דא מלאך חיים מאד: דא מלאך המות. וכלא רזא חדא. רזא הוא, לאינון דמסתכלי ברזא דחכמתא.

וירא אלהים את כל אשר עשה. בכל עובדא דבראשית, פתיב, וירא אלהים כי טוב, והכא וירא אלהים את כל אשר עשה. אלהים

התחַתוּנִים, אֱלֹהִים לְמַעַל שׁוֹלֵט
עַל הָעֲלִיּוֹנִים. זֶהוּ סוּד שֶׁל אֱלֹהִים
חַיִּים, (דְּבַר אַחֵר, הַכֹּל הוּא אֱלֹהִים חַיִּים)
שֶׁמֵאִיר וּמַדְלִיק כָּל אוֹתָם מְקוּרוֹת
עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתוּנִים, וּמִשֵּׁם
יוֹצְאִים כָּל אוֹתָם אֲרוֹת לְהָאִיר.

תּוֹסֵפֶתָא

בְּמִכְסָה שֶׁבְּמִכְסִים נִרְשָׁם רֶשֶׁם
אֶחָד שֶׁלֹּא נִרְאָה וְלֹא הִתְגַּלָּה אוֹתוֹ
רֶשֶׁם רְשׁוּם וְלֹא רְשׁוּם. בְּעֲלֵי
הַתְּבוּנָה וְעֵינַיִם פְּקוּחוֹת לֹא
יְכוּלִים לַעֲמֹד בּוֹ. הוּא קָיוּם הַכֹּל.
אוֹתוֹ הִרְשָׁם הוּא קֶטֶן, שֶׁלֹּא נִרְאָה
וְלֹא הִתְגַּלָּה. עוֹמֵד בְּרִצּוֹן לְקָיִם
הַכֹּל. לְקַבֵּל מֵה שֶׁמְקַבֵּל מִמֶּה
שֶׁאֵין בּוֹ רֶשֶׁם וְלֹא רִצּוֹן, שֶׁלֹּא
נִרְאָה.

אוֹתוֹ הִרְשָׁם רוֹצֵה לְכַסּוֹת אֶת
עֲצָמוֹ, וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ לַעֲצָמוֹ
לְהִטָּמֵן בּוֹ הֵיכַל אֶחָד. אוֹתוֹ הֵיכַל
מוֹצִיא אוֹתוֹ מֵעֲצָמוֹ, וּמוֹתֵחַ אוֹתוֹ
בְּמִתִּיחָה גְדוּלָה וְרִבְּה לְכָל
הַצְּדָדִים, מְכַבֵּד אוֹתוֹ בְּלְבוּשֵׁי
כְבוֹד, וּפּוֹתֵחַ לוֹ חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים.
לְפָנָי וּלְפָנִים נִטְמָן וְנִגְנָז אוֹתוֹ
רֶשֶׁם. פִּיּוֹן שֶׁנִּגְנָז בּוֹ וְנִכְנָס לְתוֹכוֹ,
מִתְמַלֵּא בְּאוֹר. מֵאוֹתוֹ הָאוֹר
נוֹבְעִים אֲרוֹת, וְנִיצוּצוֹת יוֹצְאִים
מֵאוֹתָם הַשְּׁעָרִים, וּמֵאִירִים הַכֹּל.
אוֹתוֹ הֵיכַל מְכַסֶּה בְּשֵׁשׁ יְרִיעוֹת.
אוֹתָן שֵׁשׁ יְרִיעוֹת הֵן חֲמֵשׁ. לְפָנָי
וּלְפָנִים אוֹתָן יְרִיעוֹת עוֹמְדֹת
יְרִיעָה אַחַת רְקוּמָה, וּבְאוֹתָהּ
הִירִיעָה מִתְכַּסֶּה אוֹתוֹ הֵהֵיכַל,
מִפְּנֵי מִשְׁגִּיחַ וְרוֹאֶה הַכֹּל.

הַיְחִיבֵהּ הִזָּה הוּא פְּקִיחַת הָעֵינַיִם שֶׁלֹּא
יָנוּם. הוּא מִשְׁגִּיחַ תְּמִיד לְהָאִיר
לְמִטָּה מִתּוֹךְ הָאוֹר שֶׁל אוֹתוֹ הִרְשָׁם.
אוֹתָהּ תְּבוּנָה, חֲכָמָה נִסְתָּרֶת, רִצּוֹן
הִרְצוּנוֹת, (בְּקֶשֶׁת הַבְּקָשׁוֹת) הִזָּה גִּנְזוֹ
וְטָמוֹן, וְלֹא הִתְגַּלָּה, עוֹמֵד וְלֹא עוֹמֵד,

טְמִירָתָא, רְעוּ דְרַעוּתִין (כ"א)

לְתַתָּא, שְׁלִיט עַל תַּתָּאִי. אֱלֹהִים לְעִילָא, שְׁלִיט
עַל עֲלָאִי. דָּא אִיהוּ רִזָּא דְאֱלֹהִים חַיִּים, (כ"א דְבַר
אַחֵר בְּלֹא אִיהוּ אֱלֹהִים חַיִּים) דְאִנְהִיר וְאִדְלִיק כָּל אֵינּוֹן
בּוֹצִינִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וּמִתְמָן נִפְקִין כָּל אֵינּוֹן
נְהוּרִין לְאַנְהָרָא.

תּוֹסֵפֶתָא

בְּטְמִירוֹ דְטְמִירִין, אֶתְרִשִׁים רְשִׁימוֹ חַד, דְּלָא
אֶתְחַזִּי וְלֹא אֶתְגַּלֵּיא. הֵהוּא רְשִׁימוֹ,
רְשִׁים וְלֹא רְשִׁים. מְאִירֵי דְסַכְלָתְנוּ, וּפְקַחִין
דְעֵינִין, לָא יְכַלִּין לְמִיקָם בֵּיה. אִיהוּ קִיּוּמָא
דְכֹלָא. הֵהוּא רְשִׁימוֹ אִיהוּ זְעִיר, דְּלָא אֶתְחַזֵּיא
וְלֹא אֶתְגַּלֵּיא. קִיּוּמָא בְרַעוּתָא, לְקִיּוּמָא כֹלָא.
לְנִטְלָא מַה דְנִטְלָא, מִמֶּה דְלִית בֵּיה רְשִׁימוֹ,
וְלֹא רַעוּתָא, דְּלָא אֶתְחַזִּי.

הֵהוּא רְשִׁימוֹ בְּעָא לְאַחֲפִיא גְרַמְיָה, וְעַבִּיד
לִיה לְגְרַמְיָה, לְאַחֲפִיא בֵּיה, חַד
הֵיכְלָא. הֵהוּא הֵיכְלָא אֲפִיק לִיה מְגְרַמְיָה,
וּמִתַּח לִיה בְּמִתִּיחוּ רַב וְסָגִיא לְכָל סְטָרִין,
אוֹקִיר לִיה בְּלְבוּשֵׁי יָקָר, פֶּתַח לִיה חֲמִשִּׁין
תְּרַעִין.

לְגוֹ בְּגוֹ, אֶתְטָמַר וְאֶתְגַּנֵּיז הֵהוּא רְשִׁימוֹ. פִּיּוֹן
דְאֶתְגַּנֵּיז בֵּיה, וְעָאֵל בְּגוּיָה, אֶתְמַלֵּיא
נְהוּרָא. מַהֵהוּא נְהִירוֹ, נִבְעִין נְהוּרִין, וְנִצּוּצִין
נִפְקִין מֵאֵינּוֹן תְּרַעִין, וְנְהִרִין כֹּלָא.

הֵהוּא הֵיכְלָא אֶתְחַפֵּיא בְּשִׂית יְרִיעָן. אֵינּוֹן
שִׂית יְרִיעָן, אֵינּוֹן חֲמֵשׁ. לְגוֹ בְּגוֹ אֵינּוֹן
יְרִיעָן, קִיּוּמָא חַד יְרִיעָא מְרַקְמָא, בְּהֵהוּא
יְרִיעָה אֶתְחַפֵּיא הֵהוּא הֵיכְלָא, מִנִּיה אֲשַׁגַּח
וּחֲמָא לְכֹלָא.

הָאִי הֵיכְלָא אִיהוּ פְּקִיחָא דְעֵינִין, דְּלָא נִיִּים.
אִיהוּ אֲשַׁגַּח תְּדִיר לְאַנְהָרָא לְתַתָּא, מְגוֹ
נְהִירוֹ דְהֵהוּא רְשִׁימוֹ. הֵהוּא סַכְלָתְנוּ, חֲכָמָתָא

ברוך הוא מהמכוסה שבמכוסים
ברוך הוא לעולם ולעולמי עד, אמן.

(ע"כ התוספתא)

בא וראה, יתרו הוא שנתן עצה
למשה על תקון הדינים, כף צריך.
וסוד זה שהודה לו לקדוש ברוך
הוא וסדר לפניו תקון הדינים,
להראות מה שכתוב פי המשפט
לאלהים הוא, ולא לצד האחר.
והדינים נתנו לישראל, ולא
לאחר, שכתוב חקיו ומשפטיו
לישראל. ובא ראה, לא ינהג אדם
קלון באחר, ודבר הדיוט דבר
הוא, שהרי במשה כתוב וישמע
משה לקול חתנו וגו'.

וישמע יתרו וגו'. פתח ואמר
(תהלים יח) על פן אורך בגוים ה'
ולשמך אומרה. דוד המלך אמר
את זה ברוח הקדש בשעה שראה
שכבוד הקדוש ברוך הוא לא
עולה בעליה ולא מתכבד בעולם,
אלא מצד שאר העמים.

ואם תאמר, הרי הקדוש ברוך
הוא לא מתכבד בעולם אלא
משום ישראל - כף זה ודאי, שהרי
ישראל הם היסוד של הנהג האיר,
אבל כששאר העמים באים
ומודים לו בשעבוד הכבוד של
הקדוש ברוך הוא, אז נוסף יסוד
הנהג ומתחזק על כל מעשיו
בחבור אחד, ושולט הקדוש ברוך
הוא לבדו מעלה ומטה.

כמו זה כל העולם, אימה נפחד
נפל עליהם מלפני הקדוש ברוך
הוא. כיון שבא יתרו, שהוא כמר
עליון של כל יתר האלילים, אז
התחזק ושולט כבוד הקדוש ברוך
הוא על הכל.

משום שכל העולם, כששמעו
שמע גבורתו של הקדוש ברוך
הוא, זעו. וכלם היו מסתכלים

בעיני דעותיו) הרי גניז וטמיר, ולא אתגליא, קיימא
ולא קיימא. בריך הוא מטמיר דטמירו, בריך
הוא לעלם ולעלמי עד אמן. (ע"כ תוספתא).

תא חזי, יתרו הוא דיהב עיטא למשה, על
תקונא דדינין, הכי אצטריך. ורזא דא
דאודי ליה לקודשא בריך הוא, וסדר קמיה
תקונא דדינוי, לאחזאה מה דכתיב, (דברים א) פי
המשפט לאלהים הוא, ולא לסטרא אחרא.
ודינין לישראל אתייהבו, ולא לאחרא,
דכתיב, (תהלים קמו) חקיו ומשפטיו לישראל. ותא
חזי, לא ינהיג בר נש קלנא באחרא, ומלה
דהדיוטא, מלה (דף ט"ט ע"א) איהו. דהא במשה
כתיב, וישמע משה לקול חתנו וגו'.

וישמע יתרו וגו', פתח ואמר (תהלים יח) על פן
אורך בגוים יי' ולשמך אומרה. דוד
מלכא אמר דא ברוח קדשא, בשעתא דחמא,
דהא יקרא דקודשא בריך הוא, לא אסתליק
בסליקו ולא אתייקרא בעלמא, אלא מסטרא
דשאר עמין.

ואי תימא, הא קדשא בריך הוא לא אתייקר
בעלמא, אלא בגיניהון דישראל. הכי
הוא ודאי, דהא ישראל אינון הוי יסודא
דשרגא לאנהרא, אבל כד שאר עמין אתאן
ואודן ליה, בשעבודא דיקרא דקודשא בריך
הוא, כדין אתוסף יסודא דשרגא, ואתתקף על
כל עובדוי. בחבורא חדא, ושליט קדשא
ברוך הוא בלחודוי עילא ותתא.

בגוונא דא, כל עלמא, דחילו ואימתא נפל
עלייהו מקמי קדשא בריך הוא. וכיון
דאתא יתרו, דאיהו כומרא עלאה, דכל טעוון
אחרנין, כדין אתתקף ושליט יקרא דקודשא
ברוך הוא על כלא.

בגין, דכל עלמא, כד שמעו שמע גבורתיה
דקודשא בריך הוא, זעו.

בִּיתְרוֹ שֶׁהוּא חָכֵם וּמְמַנֶּה גְדוֹל
שֶׁל כָּל אֱלִילֵי הָעוֹלָם. כִּיּוֹן שָׂרְאוּ
שֶׁהוּא בָּא וְעוֹבֵד לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, וְאָמַר עֵתָה יִדְעָתִי כִּי גְדוֹל
ה' מִכָּל הָאֱלֹהִים, אֲזוּ כָּל־
הַתְּרַחֲקוּ מֵעֲבוֹדוֹתֵיהֶם וַיִּדְעוּ
שֶׁאֵין בָּהֶם מִמֶּשׁ, וְאֲזוּ הִתְכַּבְּדוּ
כְּבוֹד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּכָל הַצְּדָדִים. וְלִכֵּן
נִרְשָׁמָה פֶּרֶשֶׁה זוֹ בַּתּוֹרָה, וְרֵאשִׁית
הַפֶּרֶשָׁה הִיא בּוֹ, בִּיתְרוֹ.

וְתָרוּ הִיא אֶחָד מִחֻמֵי פֶּרְעָה.
לְפָרְעָה הָיוּ שְׁלֹשָׁה חֻמִּים - אֶחָד
יִתְרוֹ, וְאֶחָד אֵיבּוֹ, וְאֶחָד בִּלְעָם.
אֶחָד יִתְרוֹ - שֶׁלֹּא הִיָּתָה עֲבוֹדָה
וּמְמַנֶּה וְשִׁמְשׁ וְכוּכָב שֶׁשׁוֹלֵט עַל
שְׁלֹטוֹנוֹ שֶׁלֹּא הָיָה יוֹדֵעַ הַעֲבוֹדָה
שֶׁרְאוּיָהּ לוֹ וְאוֹתוֹ הַשְּׁמוּשׁ שֶׁלוֹ.
בִּלְעָם הָיָה מְכַשֵּׁף בְּכָל מִינֵי
כַּשְׁפִּים, בֵּין בְּמַעֲשֵׂה בֵּין בְּדַבּוּר.
אֵיבּוֹ הָיָה פּוֹחֵד בְּפִחַד, וּבְאֹתוֹ
פִּחַד הָיָה עֹקְרוֹ, מִשּׁוּם שֶׁדָּבַר
שְׁלֹמְעֵלָה, בֵּין שֶׁל קִדְשָׁה בֵּין שֶׁל
הַצֵּד הָאֲחֵר, לֹא יָכוֹל אָדָם לְמַשֵּׁף
רוּחַ שְׁלֹמְעֵלָה לְמַטָּה וּלְקֶרֶב אֵלָיו
אֲלֹא בְּפִחַד, וַיִּכְוֶן לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ
בְּפִחַד וּבִשְׂבָרוֹן הַלֵּב, וְאֲזוּ יִמְשִׁיף
לְמַטָּה רוּחַ שְׁלֹמְעֵלָה וְהִרְצוֹן
שֶׁהֲצִטְרָף.

וְאִם לֹא יֵשִׁים לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ בְּפִחַד
לְאוֹתוֹ הַצֵּד, לֹא יוֹכֵל לְהִדְבִּיק בּוֹ
רְצוֹנוֹ, פָּרַט לְאוֹתָם הַצּוֹרוֹת
הַדְּקִיקוֹת, וְלֹא בְּכָל־ס, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ
בָּהֶם שְׁלִיטִים שְׂצָרִיכִים אֵלֵיהֶם
אֶת רְצוֹן הַלֵּב וְהַפִּחַד. כָּל שֶׁכֵּן
אוֹתָם דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים שְׂצָרִיף
אֵימָה וּפִחַד וּרְצוֹן יוֹתֵר.

וְתָרוּ הַצִּטְרָף עֲבוֹדָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ
הַצֵּד תְּמִיד, בֵּין בְּזִמְנֵי שְׂצָרִיף לוֹ
לְאָדָם וּבֵין בְּזִמְנֵי שֶׁלֹּא צָרִיף לוֹ,
כְּדִי שְׁאוֹתוֹ הַצֵּד יִדְבַק אֵלָיו
בְּשִׁעָה שְׂצָרִיף אוֹתוֹ. בִּלְעָם נִדְבַק
בְּאוֹתָם כַּשְׁפִּים, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר.
אֵיבּוֹ, בְּרַב אוֹתוֹ הַפִּחַד שֶׁלוֹ, חָזַר

וְכִלְהוֹ הָיוּ מִסְתַּכְּלֵן בִּיתְרוֹ, דְּאִיהוּ חַפְּסִים וְרַב
מְמַנֶּה דְּכָל טַעֲוּוֹן דְּעֵלְמָא, כִּיּוֹן דְּחָמוּ, דְּאִיהוּ
אַתָּא וּפְלַח לִיהַּ לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמַר
עֵתָה יִדְעָתִי כִּי גְדוֹל יְיָ מִכָּל הָאֱלֹהִים, כְּדִין
כְּלָהוּ אֶתְרַחֲקוּ מִפּוֹלְחַנְיָהוֹן, וַיִּדְעוּ דְלִית בְּהוּ
מִמֶּשׁוּ. כְּדִין אֶתְיִיקַר יִקְרָא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא
דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכָל סְטָרִין. וְעַל דָּא
אַתְרָשִׁים פֶּרֶשָׁתָא דָּא בְּאוֹרֵייתָא, וְשִׁירוֹתָא
דְּפֶרֶשָׁתָא הָוָה בֵּיהּ בִּיתְרוֹ.

וְתָרוּ חַד מִחַפְּסִימִין דְּפֶרְעָה הָוָה. תְּלַת חַפְּסִימִין
הָוּוּ לִיהַּ לְפֶרְעָה, חַד יִתְרוֹ, וְחַד אֵיבּוֹ,
וְחַד בִּלְעָם. חַד יִתְרוֹ: דְּלֹא הָוָה פּוֹלְחָנָא
וּמְמַנֶּה וְשִׁמְשָׁא וְכוּכָב דְּשְׁלִיט עַל שׁוֹלְטָנְיָה,
דְּלֹא הָוָה יוֹדֵעַ פּוֹלְחָנָא דְּאַתְחַזִּי לִיהַּ, וְהַהוּא
שְׁמוּשָׁא דִּילִיָּהּ. בִּלְעָם, הָוָה חִרְשָׁא בְּכָל מִינֵי
חִרְשִׁין בֵּין בְּעוֹבְדָא בֵּין בְּמִלָּה.

אֵיבּוֹ הָוָה דְּחִיל בְּדְחִילוֹ, וּבְהַהוּא דְּחִילוֹ הָוָה
עֲקָרָא דִּילִיָּהּ, בְּגִין דְּמִלָּה דְּלַעֲלֵלָא, בֵּין
דְּקְדוּשָׁה, בֵּין דְּסִטְרָא אַחְרָא, לָא יָכִיל בְּרֵשׁ
לְאַמְשָׁכָא רוּחָא דְּלַעֲלֵלָא לְתַתָּא וּלְמַקְרַב
גְּבִיָּהּ, אֲלֹא בְּדְחִילוֹ. וַיִּכְוֶין לְבִיָּהּ וּרְעוּתִיָּהּ
בְּדְחִילוֹ וּתְבִירוֹ דְּלַבָּא, וּכְדִין יִמְשִׁיף לְתַתָּא
רוּחָא דְּלַעֲלֵלָא וּרְעוּתָא דְּאַצְטְרִיף.

וְאִי לֹא יֵשׁוּי לְבִיָּהּ וּרְעוּתִיָּהּ בְּדְחִילוֹ לְהַהוּא
סְטְרָא, לֹא יָכִיל לְאַתְדַּבְּקָא בֵּיהּ רְעוּתִיָּהּ,
בְּרֵהֲנֵי טוֹפְסֵי דְּקִיקִין, וְלֹא בְּכִלְהוֹ, בְּגִין
דְּאִית בְּהוּ שְׁלֹטָנִין, דְּאַצְטְרִיף לְגַבִּיָּהּ וּרְעוּתָא
דְּלַבָּא וּדְחִילוֹ. כָּל שֶׁכֵּן אֵינּוֹן מְלִין עֲלֵאִין,
דְּאַצְטְרִיף דְּחִילוֹ וְאֵימָתָא וּרְעוּתָא יִתֵּיר.

וְתָרוּ אַצְטְרִיף פּוֹלְחַנְיָהּ דְּהַהוּא סְטְרָא תְּדִיר,
בֵּין בְּזִמְנָא דְּאַצְטְרִיף לִיהַּ לְבַר נֶשׁ, בֵּין
בְּזִמְנָא דְּלֹא אַצְטְרִיף לִיהַּ, בְּגִין דְּהַהוּא סְטְרָא
יְהֵא דְּבִיק לְגַבִּיָּהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּאַצְטְרִיף לִיהַּ.

בלעם אתדבק באינון חרשין, כמה דאתמר. איזב בסגיאנו דההוא דחילו דיליה אהדר במצרים למדחל מקמיה דקודשא ברין הוא, כד חמא אינון גבורין ונסין, דעבד קדשא ברין הוא במצרים. יתרו, לא אהדר בכל דא, עד דנפקו ישראל ממצרים, וכל אינון קשרין וטפסין דקשירו מצראי, לא הוו פלום, ונפקו. ולבתר דטבע לון בימא, פדין תב, ואהדר לפולחנא דקודשא ברין הוא.

בלעם לא תב, ולא אהדר, דטנופא (נ"א דמפסא) דסטרא אחרא הוה מתדבק ביה, ועם כל דא אסתפלוחא דמרחיק הוה מסתפל, בגו ההוא טנופא (ס"א טפסא) ואתדבקוחא דסטרא אחרא. דהא בסטרא אחרא אית נהירו דקיק חד, דנהיר סחרניה, כמה דאת אמר (יחזקאל א) ונגה לו סביב. ודא אסתפלוחא זעיר (ועל דא) הוה מסתפל מרחיק, ולא בכלהו מלין.

וכד הוה מסתפל מלה זעיר מההוא נהירו, פבתר פותלא הוה, אמר ולא ידע מאי קאמר. והוה מסתפל בההוא נהירו בסתימו דעינא, ואתגלגל עינא, וחזי בר נש נהורא סתימא, ולא חזי. ורזא דא (במדבר כד) שתם העין, ואוקמוה שתם: סתום, וכלא חד.

דהא לית סטרא אחרא, דלית ביה (דף ס"ט ע"ב) נהירו דקיק זעיר מסטרא דקדושה, פגוונא דרוב חלמין, דבסגיאנות תבנא, אית חד גרעינא דחטין. פר אלין טפסי דקיקין חציפין, דכלהו מסאבי יתיר. ובהו הוה בלעם יודע.

זבאה חולקיה דמשה, דאיהו לעילא בכל קדושין עלאין, ואסתפל, כמה דלא

במצרים לפחד מלפני הקדוש ברוך הוא כשראה אותם גבורות ונסים שעשה הקדוש ברוך הוא במצרים. יתרו לא חזר בכל זה, עד שיצאו ישראל למצרים. וכל אותם קשרים והצורות שקשרו המצרים, לא היו כלום, ויצאו. ואחר שטבע אותם בים, אז שב וחזר לעבודת הקדוש ברוך הוא. בלעם לא שב ולא חזר, שטנפת (שצורת) הצד האחר הנה דבוק בו, ועם כל זה הנה מסתפל הסתפלוח של מרחק בתוף אותה טנפת (צורה) והדבקות לצד האחר, שהרי בצד האחר יש אור דקיק אחד שמאיר סביבו, כמו שנאמר (יחזקאל א) ונגה לו סביב. וזו הסתפלוח קטנה (ועל דה) הנה מסתפל מרחוק, ולא בכל הדברים.

ובשהיה מסתפל דבר קטן מאותו האור, זה היה כמאחרי הפתל. אמר ולא ידע מה אמר. והיה מסתפל באותו האור בסתימות העין, והעין מתגלגלת, ורואה האדם אור סתום ולא רואה. וסוד זה שתם העין, ופרשוה שתם - סתום, והכל אחד.

שהרי אין צד אחר שאין בו אור דקיק קטן מצד הקדשה, כמו רב החלומות, שברב התבן יש גרעין אחד של חטה, פרט לצורות הדקיקות הללו החצופות שכלם יותר טמאות, ובהם היה בלעם יודע.

אשר חלקו של משה, שהוא למעלה בכל הקדשות העליונות, והסתפל כמה שלא נתנה רשות לאדם אחר בעולם להסתפל. וכמו שבלעם היה רואה אור קטן דקיק כמאחורי הפתל מתוף אותו הצד האחר, אף כף משה מתוף

אתייהב רשו לבר נש אחרא בעלמא לאסתפל. וכמה דבלעם הוה חמי

אור עליון גדול ורב היה רואה למטה כמאחורי הכתל חשף דקיק אחד שנראה לו, ולא בכל זמן, כמו שבלעם לא היה מסתפל באותו אור בכל זמן.

אשרי חלקו של משה הנביא הנאמן, מה כתוב בו? (שמות א) וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה. הסנה היה ודאי בתוך אותה קדשה, ונדבק בו. שהכל נדבק זה בזה, טהור וטמא. אין טהור אלא מתוך טמא.

וכוד זה - (איוב יד) מי יתן טהור מטמא. קלפה ומח עולים זה בזה, וקלפה זו לא תזוז ולא תשבר עד הזמן שבו יקומו המתים מן העפר, אז תשבר הקלפה, ואור יאיר בעולם בלי סתר מתוך המח. אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

ואת שני בניה. אמר רבי חייא, וכי בניה ולא בניו של משה? אלא משום שהיא השתדלה אחריהם בלי בעלה, קראה להם התורה בניה ולא בניו. אמר רבי יוסי, אף על גב שבני משה היו, דבר אמת בניה ודאי. רבי אלעזר אמר, הרי משה היה מזדווג במקום אחר קדוש עליון, ולא כבודו לקרא להם בניו. עכשו, אף על גב שבניו היו, משום כבוד אותו מקום שהזדווג בו, קרא להם כאן בניה, ואחר כך קרא להם בניו. מה הטעם? משום שאותה השעה שהגיעו, היה משה מדבר בשכינה. אחר שנפרד ויצא אל חמיו, אז כתוב ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו וגו'.

אמר רבי שמעון, אלעזר אלעזר, אני רואה שבפרשה הזו שאתה מתחיל את הדבר פראוי, אף הסיים לא כך. ודאי בשביל כבוד

נהירו זעיר דקיק כמבתר כותלא, מגו ההוא סטרא אחרא. אוף הכי משה, מגו נהירו עילאה רב וסגיי, הוה חמי לתתא כמבתר כותלא, חד חשוכא דקיק, דאתחזי ליה. ולא בכל זמנא, כמה דבלעם לא הוה מסתפל ההוא נהירו בכל זמנא.

זבאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא, מה כתיב ביה, (שמות ג) וירא מלאך יי' אליו בלבת אש מתוך הסנה. הסנה ודאי הוה בגו ההוא קדושה ואתדבק ביה. דכלא אתדבק דא בדא, טהור וטמא, לית טהור אלא מגו טמא. ורזא דא, (איוב יד) מי יתן טהור מטמא. קליפה ומוחא דא בדא סלקא. ודא קליפה לא יתעדי ולא יתבר, עד זמנא דיקומון מתין מעפרא, פדין יתבר קליפה, ונהירו ונהיר בעלמא בלא סתימו מגו מוחא. זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי.

ואת שני בניה, אמר רבי חייא, וכי בניה ולא בניו של משה. אלא, בגין דאיהי אשתדלת אבתריהו, בלא בעלה, קרא לון אורייתא בניה, ולא בניו. אמר רבי יוסי, אף על גב דבנוי דמשה הוו. מלה דקשוט בניה ודאי. ר' אלעזר אמר, הא משה הוה מזדווג באתר אחרא קדישא עלאה, ולא יקרא דיליה למקרי לון בניו. השתא אף על גב דבנוי הוו, בגין יקרא דהווא אתר דאזדווג ביה, קרא לון בניה הכא, לבתר קרא לון בניו מאי טעמא, בגין דהווא שעתיא דמטו, הוה משה ממלל בשכינתא. לבתר דאתפרש ונפק לגבי חמוי, פדין כתיב (שמות יח) ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו וגו'.

אמר ר' שמעון, אלעזר אלעזר, אנא חמינא

בפרשתא דא, דאת שארי מלה כדקא יאות, וסיומא לאו הכי. ודאי

בְּגִין יִקְרָא דְשְׂכִינְתָא, אֲזִדְיוּגוּתָא עֲלָאָה, דְאֲזִדְיוּג בֵּיהּ בְּמִשָּׁה, כְּתִיב בְּנִיָּה. וְאִי תִימָא, וְהָא כְּתִיב וַיְבֹא יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל מֹשֶׁה. כֹּלָא אִיהוּ כֹּלְלָא חֲדָא. וּבָנָיו, בְּנָיו דִּיתְרוֹ, דְהָא לְבַתָּר דְאֶתָא מֹשֶׁה לְגַבֵּיהּ, הוּוּ לִיָּה בְּנִין.

הַשְּׂכִינָה, הַזְדְּיוּגוּת הַעֲלִיּוּנָה שְׁנִדְיוּגָה בְּמִשָּׁה, כְּתוּב בְּנִיָּה. וְאִם תֵּאמֶר, וְהָרִי כְּתוּב וַיְבֹא יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל מֹשֶׁה? הַכֹּל הוּא כֹּלְלָא אֶחָד. וּבָנָיו - בְּנָיו שֶׁל יִתְרוֹ, שְׁהָרִי לְאַחַר שְׂבָא אֱלִיו מֹשֶׁה, הֵיוּ לוֹ בְּנִים.

וְכֵךְ הִיָּה בְּיַעֲקֹב, שְׂכִינָן שְׂבָא אֶל לְבָן וְשֵׁם בּוֹ אֶת דִּיּוּרוֹ, הֵיוּ לוֹ בְּנִים. אִף כֵּן אֶת מֹשֶׁה, כִּיּוֹן שְׂשֵׁם דִּיּוּרוֹ בִּיתְרוֹ, הֵיוּ לִיתְרוֹ בְּנִים, וְאֶת כֹּל בֵּיתוֹ הֵבִיא עִמּוֹ לְהַכְנִיסָם תַּחַת כְּנָפֵי הַשְּׂכִינָה. וְיִתְרוֹ אָמַר לְמֹשֶׁה, אֲנִי חֲתָנְךָ יִתְרוֹ כֵּן אֶלְיָךְ וְאִשְׁתְּךָ וְשְׁנֵי בְּנֵיהּ עִמָּה. כְּתוּב וְשְׁנֵי בְּנֵיהּ, וְלֹא כְּתוּב וְשְׁנֵי בְּנֵיךָ. (וַיְבֹא יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה וּבָנָיו) בְּנִים הֵיוּ לוֹ לִיתְרוֹ, שְׂכָתוּב (שׁוּפְטִים א) וּבְנֵי קֵינִי חֲתָן מֹשֶׁה עִלּוֹ מְעִיר הַתְּמָרִים. וּבְנָיו הַשְּׂאִיר עִם מֹשֶׁה.

וְהָכִי הוּוּ בְּיַעֲקֹב, דְכִיּוֹן דְאֶתָא לְגַבֵּיהּ דְלְבָן, וְשְׁנֵי דִיּוּרֵיהּ בֵּיהּ, הוּוּ לִיָּה בְּנִין. אוּף הֵכָא מֹשֶׁה, כִּיּוֹן דְשְׁנֵי דִיּוּרֵיהּ בִּיתְרוֹ, הוּוּ לִיָּה לִיתְרוֹ בְּנִין וְכֹל בֵּיתֵיהּ אִיִּיתֵי עִמָּיהּ, לְמִיעֵל לִוְן תַּחֲוֹת גְּדַפֵּי דְשְׂכִינְתָא, וְיִתְרוֹ אָמַר לְמֹשֶׁה, אֲנִי חֲתָנְךָ יִתְרוֹ כֵּן אֶלְיָךְ וְאִשְׁתְּךָ וְשְׁנֵי בְּנֵיהּ עִמָּה, וְשְׁנֵי בְּנֵיהּ כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב וְשְׁנֵי בְּנֵיךָ. (ס"א וַיְבֹא יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה וּבָנָיו) בְּנִין הוּוּ לִיָּה לִיתְרוֹ, דְכְּתִיב, (שׁוּפְטִים א) וּבְנֵי קֵינִי חֲתָן מֹשֶׁה עִלּוֹ מְעִיר הַתְּמָרִים וּבְנָיו שְׂבָא אֶל לְבָן וְשֵׁם בּוֹ אֶת דִּיּוּרוֹ, הֵיוּ לוֹ בְּנִים. אִף כֵּן אֶת מֹשֶׁה, כִּיּוֹן שְׂשֵׁם דִּיּוּרוֹ בִּיתְרוֹ, הֵיוּ לִיתְרוֹ בְּנִים, וְאֶת כֹּל בֵּיתוֹ הֵבִיא עִמּוֹ לְהַכְנִיסָם תַּחַת כְּנָפֵי הַשְּׂכִינָה. וְיִתְרוֹ אָמַר לְמֹשֶׁה, אֲנִי חֲתָנְךָ יִתְרוֹ כֵּן אֶלְיָךְ וְאִשְׁתְּךָ וְשְׁנֵי בְּנֵיהּ עִמָּה. כְּתוּב וְשְׁנֵי בְּנֵיהּ, וְלֹא כְּתוּב וְשְׁנֵי בְּנֵיךָ. (וַיְבֹא יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה וּבָנָיו) בְּנִים הֵיוּ לוֹ לִיתְרוֹ, שְׂכָתוּב (שׁוּפְטִים א) וּבְנֵי קֵינִי חֲתָן מֹשֶׁה עִלּוֹ מְעִיר הַתְּמָרִים. וּבְנָיו הַשְּׂאִיר עִם מֹשֶׁה.

וַיְבֹא יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה. פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה ב) וְהִלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלָה אֵל הַר ה' וְגו'. פְּסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ בְּכַמָּה מְקוּמוֹת. אֲבָל עֲתִידִים שְׂאָר הָעַמִּים לְלַכֵּת וּלְכַתֵּת רַגְלֵיהֶם לְהַכְנִיס תַּחַת כְּנָפֵי הַשְּׂכִינָה. לָכוּ וְנַעֲלָה - כֹּל אֱלִילֵי הָעוֹלָם יֵשׁ לָהֶם יְרִידָה, וּמִי שְׁנִדְבֵק בְּקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יֵשׁ לוֹ עֲלֵיהּ.

וַיְבֹא יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶ�ה. פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה ב) וְהִלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלָה אֵל הַר ה' וְגו'. הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ בְּכַמָּה אֶתְר. אֲבָל זְמִינִין שְׂאָר עַמִּין לְמַהֲוֹ וּלְכַתְתָּא רַגְלֵיהֶוּ, לְמִיעֵל תַּחֲוֹת גְּדַפֵּי דְשְׂכִינְתָא. לָכוּ וְנַעֲלָה, כֹּל טַעֲוּוֹן דְעֲלָמָא אִית לִוְן יְרִידָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָאן דְאֶתְדַבֵּק בֵּיהּ, אִית בֵּיהּ עֲלֵיהּ.

אֵל הַר ה' - זֶה אֲבָרְהָם, שְׂכָתוּב (בראשית כב) אֲשֶׁר יֹאמֶר הַיּוֹם בְּהַר ה' יִרְאָה, שְׁהָרִי אֲבָרְהָם קָרָא לוֹ הַר. מַה הַר הַפְּקָר לְכֹל מִי שְׂרוּצָה בְּעוֹלָם, אִף מְקוֹם קְדוֹשׁ זֶה הַפְּקָר כְּנַגְד כֹּל מִי שְׂרוּצָה בְּעוֹלָם. אֵל בֵּית - זֶה יַעֲקֹב, שְׂקָרָא לְמָקוֹם זֶה בֵּית, שְׂכָתוּב (שׁמ כח) אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים.

אֵל הַר ה' יי', דָּא אֲבָרְהָם, דְכְּתִיב, (בראשית כב) אֲשֶׁר יֹאמֶר הַיּוֹם בְּהַר ה' יִרְאָה, דְהָא אֲבָרְהָם קָרִי לִיָּה הַר. מַה הַר הַפְּקָרָא לְכֹל מָאן דְבַעֵי בְּעֲלָמָא, אוּף אֶתְר דָּא קְדִישָׁא, הַפְּקָרָא לְקַבְּלָא לְכֹל מָאן דְבַעֵי בְּעֲלָמָא. אֵל בֵּית, דָּא יַעֲקֹב, דְקָרָא לְהָאִי אֶתְר בֵּית, דְכְּתִיב, (בראשית כח) אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים.

דְּבַר אַחַר הַר וּבֵית - אִף עַל גַּב שְׂהַכֵּל דְרַגְזָה אַחַת, מַעֲלָה לְזוּה מִן זֶה. הַר לְשָׂאָר הָעַמִּים, כְּשְׂבָאִים

דְּבַר אַחַר, הַר וּבֵית, אִף עַל גַּב דְכֻלָּא חַד דְרַגְזָא, (דף ע"א) סְלִיקוּ לְדָא מִן דָּא, הַר, לְשָׂאָר עַמִּין, כִּד אֶתָּאן

דְּבַר אַחַר, הַר וּבֵית, אִף עַל גַּב דְכֻלָּא חַד דְרַגְזָא, (דף ע"א) סְלִיקוּ לְדָא מִן דָּא, הַר, לְשָׂאָר עַמִּין, כִּד אֶתָּאן

להפגס תחת כנפיו. בית לישראל,
להיות עמם כמו אשה לבעלה,
בדיוור אחד בשמחה, ורובצת
עליהם פאם על הבנים.

בא וראה מה פתוב פאן ביתרו,
ויבא יתרו חתן משה ויבניו ואשתו
אל משה וגו'. פיון שפתוב אל
משה, למה פתוב אל המדבר?
אלא העקר של הכל למה שהיה
פא, אל המדבר. ומהו? הר
האלהים, שזהו מקום לגרים
להתגיר. ועל זה פתוב אל משה
אל המדבר. למשה לגיר אותם
ולהכניסם תחת כנפי השכינה.
אל המדבר היו באים, שהוא הר
האלהים, לעשות בהם נפשותם.
ולכן עומד אותו מקום בסוד של
הר, שכל מי שרוצה זוכה בו.
ונקרא גר צדק. והרי בארנו, גר -
אף על גב שנדבק במקום קדוש
עליון זה, פיון שעוב את עמו ואת
אבותיו (ונדבק בביתו), גר (צדק) נקרא,
כמי ששם מדורו במקום שלא
הפיר מקדם לכן.

רוא ררוין

ואתה תחזה מכל העם. זה ספר
תולדת אדם. זה ספר מאותם
ספרים נסתרים ועמקים (זה ספר
מאותם נסתרים ועמקים). אמר רבי
שמעון, הרמתי ידי בתפלה למי
שפרא את העולם, שאף על גב
שבפסוק הזה גלו הראשונים
נסתרות עליונים, יש להתבונן
ולעין בסודות של ספר אדם
הראשון שמשם נמשך ספרו
הגנוז של שלמה המלך.

זה - שהכל תלוי בו. זה - עץ
החיים. זה - ולא אחר שגלה. (מהו)
זה - כמו שנאמר (שמות יב) החדש הזה
הזה לכם ראש חדשים. זה ניסן
ולא אחר.

זה ספר - להתבונן ולגלות
תולדות אדם, עץ שמגלה תולדות
אדם ועושה פרות להוציא עולם. זה ספר -
לדעת חכמה נסתרת ועמקה, שנמסרה לאדם הראשון

לאעלא תחות גדפוי. בית, לישראל, למהוי
עמהון פאתתא בבעלה. בדיורא חד בחדוה,
ורביעא עליהו פאימא על בנין.

הא חזי מה כתיב הכא ביתרו ויבא יתרו חתן
משה ובניו ואשתו אל משה וגו' פיון
דכתיב אל משה אמאי כתיב אל המדבר. אלא
עיקרא דכלא למה דהוה אתי אל המדבר.
ומאן איהו הר האלהים דדא איהו אתר לגיורי
לאתגיירא ועל דא כתיב אל משה אל המדבר
למשה לגיירא לון ולאעלא לון תחות גדפי
שכינתא אל המדבר הו' אתיין דאיהו הר
האלהים למעבד נפשטייהו.

ובגין פך קיימא ההוא אתר, ברזא דהר דכל
מאן דאתי זכי ביה. ואקרי גר צדק. והא
אוקימנא, גר, אף על גב דאתדבק באתר דא
עלאה קדישא, פיון דשבק עמיה ואבהותי
(ואתדבק בביתו), גר (צדק) אקרי, פמאן דשוי
מדוריה באתר דלא ידע מקדמת דנא.

רוא ררוין

ואתה תחזה מכל העם. (שמות יח) זה ספר תולדות אדם.
דא ספר מאינון ספרין, סתימין ועמיקין, (נ"א דא
ספרא מאינון סתימין ועמיקין) אמר ר' שמעון, ארימית ידי בצלו
למאן דברא עלמא, דאף על גב דבהאי קרא גלו קדמאי
סתימין עלאין, אית לאסתכלא ולעיינא ברזין דספרא
דאדם קדמאה, דמתמן אתמשכא ספרא גניזא דשלמה
מלכא.

זה: דתלוא ביה פלא. זה: אילנא דחיי. זה: ולא אתרא
דגלי. (פאי) זה: פמה דאת אמר, (שמות יב) החדש הזה
לכם ראש חדשים, זה ניסן ולא אתרא.

זה ספר, לאשגחא ולגלאה תולדות אדם, אילנא דגלי
תולדות אדם, ועביד איבין לאפקא לעלמא. זה ספר,

אדם ועושה פרות להוציא עולם. זה ספר - לדעת חכמה נסתרת ועמקה, שנמסרה לאדם הראשון

בְּדִיּוּקָן שֶׁל בְּנֵי אָדָם. חֲכָמָה זֹו נִמְסְרָה לְשִׁלְמָה הַמְּלָךְ, וַיִּרְשׁ אוֹתָהּ וַכָּתַב בְּסִפְרָיָהּ.

לְמַדְנֵנו שְׁמֹשֶׁה הִתְקַשְׁה בְּזוֹה, עַד שֶׁבָּאָה שְׁכִינָה וּלְמַדָּה אוֹתוֹ, וְהִיא רָאָתָה וּבְחִרָה אֶת כָּל הָאֲנָשִׁים הִלְלוּ שְׁנָרָאִים בְּפָרְצוּף, וְשֵׁם מֹשֶׁה לְמַד אֶת הַחֲכָמָה הַזֹּו וְנִכְנַס לְתוֹכָהּ. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב וְאִתָּה תַחֲזוּה מִכָּל הָעָם. הֵהוּא שֶׁכְּתוּב בּוֹ (תְּהִלִּים קב) וְאִתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתְמוּ. (נַחֲמִיָּה ט) וְאִתָּה מְחִיָּה אֶת כָּלָם. (תְּהִלִּים ג)

וְאִתָּה תַחֲזוּה, וְתִסְתַּפֵּל בְּהָא. אַנְתָּ, וְלֹא אַחֲרָא, לְמַנְדַע וְלֹא סְטָרִין אִית וְלֹא סְטָפְלָא בְּשִׁתִּין רְבוּא. בְּשִׁית סְטָרִין אִית לְאִסְתַּפְלָא. בְּדִיּוּקָנִין דְּבְנֵי נָשָׂא, וְלְמַנְדַע חֲכָמָתָא עַל בְּרִיָּיָהּ. וְאֵלִין אִינוּן בְּשַׁעְרָא. בְּעִינִין. בְּחוּטְמָא. בְּשַׁפְּוּוֹן. בְּאִפִּין. בְּיָדִין. בְּאִינוּן שְׁרִטוּטִין דְּיָדִין. וּבְשִׁית סְטָרִין אֵלִין, כְּתִיב וְאִתָּה תַחֲזוּה. מִכַּאן וְהִלָּאָה אִין תְּרַגּוּם וְהַשּׁוֹרָה רַחֲבָה, עַד פִּיסקָה הַמְתַּחֲלִילָה עַד הַכָּא, כָּל אִינוּן רִזִּין דְּתוֹלְדוֹת אָדָם

לְמַנְדַע חֲכָמָתָא סְתִימָא וְעַמִּיקָא, דְּאִתְמַסֵּר לְאָדָם קַדְמָאָה, בְּדִיּוּקָנָא דְּבְנֵי נָשָׂא, חֲכָמָתָא דָּא אִתְמַסֵּר לְשִׁלְמָה מְלָכָא, וַיִּרִית לָהּ וַכָּתַב בְּסִפְרָיָהּ.

אוֹלִיפְנָא, דְּמֹשֶׁה אִתְקָשִׁי בְּדָא, עַד דְּאִתְתַּ שְׁכִינְתָּא וְאוֹלִיפְתָּ לִיָּה, וְהִיא חֲמַאת וּבְרִירַת לְכָל אִינוּן גּוֹבְרִין דְּאִתְחַזּוּן בְּפָרְצוּפָא, וְתַמְן אוֹלִיף מֹשֶׁה חֲכָמָתָא דָּא, וְעִיל בְּגוּיָהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְאִתָּה תַחֲזוּה מִכָּל הָעָם. הֵהוּא דְכְּתִיב בִּיָּה (תְּהִלִּים קב) וְאִתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתְמוּ. (נַחֲמִיָּה ט) וְאִתָּה מְחִיָּה אֶת כָּלָם. (תְּהִלִּים ג) וְאִתָּה יְיָ מִגֵּן בְּעַדִּי.

וְאִתָּה תַחֲזוּה, וְתִסְתַּפֵּל בְּהָא. אַנְתָּ, וְלֹא אַחֲרָא, לְמַנְדַע וְלֹא סְטָרִין אִית וְלֹא סְטָפְלָא בְּשִׁתִּין רְבוּא. בְּשִׁית סְטָרִין אִית לְאִסְתַּפְלָא. בְּדִיּוּקָנִין דְּבְנֵי נָשָׂא, וְלְמַנְדַע חֲכָמָתָא עַל בְּרִיָּיָהּ. וְאֵלִין אִינוּן בְּשַׁעְרָא. בְּעִינִין. בְּחוּטְמָא. בְּשַׁפְּוּוֹן. בְּאִפִּין. בְּיָדִין. בְּאִינוּן שְׁרִטוּטִין דְּיָדִין. וּבְשִׁית סְטָרִין אֵלִין, כְּתִיב וְאִתָּה תַחֲזוּה.

מִכַּאן וְהִלָּאָה אִין תְּרַגּוּם וְהַשּׁוֹרָה רַחֲבָה, עַד פִּיסקָה הַמְתַּחֲלִילָה עַד הַכָּא, כָּל אִינוּן רִזִּין דְּתוֹלְדוֹת אָדָם

וְאִתָּה תַחֲזוּה, בְּשַׁעְרָא,

הַשְּׁלֵמָה מִהַחֲשַׁמּוֹת (מוֹבָא בַח"א סִימָן מֵה)

בְּשַׁעְרָא, בְּגוֹוְנִין דְּשַׁעְרָא. בְּאִרְיָכוּ דְּשַׁעְרָא. בְּקַמִּיטוּ דְּשַׁעְרָא. בְּמַצְחָא, בְּקַמִּיטוּ דְּמַצְחָא, בְּאִרְיָכוּ, בְּפּוֹתִיא. בְּשְׁרִטוּטִין. בְּאִוְדְנִין, בְּשַׁעְרָא דְנִחִית עֲלֵיָּהּ, אוֹ תַחֲוֹתֵיָּהּ, אוֹ אַבְתְּרֵיָּהּ דְּאוֹדְנִין. בְּאִנְפִּין. בְּעִינִין. בְּגוֹוְנִין דְּעִינִין. בְּקַרְיָצִין דְּעַל עֵינִין. וְכָל נְבִיאָא לֹא הוּוּ מְשִׁיגִין לְנְבוּאָה דְּאִיָּה בְּרַתָּא דְּמְלָכָא, וְלֹא מְשִׁיגִין לָהּ בְּכָל אַתְרָא, כְּמוֹ מֹשֶׁה. אֵלָּא, מְנַהוּן הוּוּ מְשִׁיגִין לָהּ בְּרִישׁ"א. מְנַהוּן בְּאִדְנִין בְּשְׁמִיעָה. מְנַהוּן בְּעִינִין בְּרִאָּה. מְנַהוּן בְּחוּטְמָא בְּרִיחָא. מְנַהוּן בְּאִנְפִּין בְּדְבוּ"ר מְנַהוּן בְּיָדִין לְקַבְלָא דוֹרוּן. מְנַהוּן בְּרַגְלִין הָדָא הוּא דְכְּתִיב (יִחְזַקְאֵל ב) בֵּין אָדָם עֲמוּד עַל רַגְלָהּ.

אֵלִין דְּקִימִין בְּצִלּוֹתָא בְּעַמִּידָה וּמְטְרוֹנִיתָא קָמַת בְּגִינֵיָּהּ בְּגִין דְּאֵלִין דְּאִתְקַרִּיאוּ רַגְלִין אִינוּן עַבְדִּין בְּג' רֵאשׁוֹנוֹת וּבְג' אַחֲרוֹנוֹת וּבְאִמְצָעִיּוֹת דְּצִלּוֹתָא וּבְגִין דָּא צְרִיף עַבְדָּא לְמַהוּי בְּעַמִּידָה קָדָם מְטְרוֹנִיתָא אוֹ קָדָם מְלָכָא וּמְטְרוֹנִיתָא דְתַהָא יִתְבָּא וּבְזַמְנָא דְנַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם כְּלָהוּ נִפְקִי רַגְלִין וּפְקָה דָּאִתְ אָמַר (שְׁמוֹת ו' י"ב) כְּשֶׁשׁ מְאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי וּכְלָהוּ הוּוּ עַבְדִּין כְּמָה דָּאִתְ אָמַר (וַיִּקְרָא כ"ה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עַבְדִּים, מִיָּד דְּאִתָּא מֹשֶׁה קָרָא לוֹן בְּנִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שְׁמוֹת ד') בְּנֵי כְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל:

קם חד סבא מאלין דנחתו ממתיבתא ואמר בוצינא קדישא והא בתר דנפקי ישראל ממצרים, קרא לון עבדין. אמר, ודאי הכי הוא. אבל הוּוּ בהון דאתקריאו בנין ובהון הוּוּ עבדין, ובהון עם. כמה דאת אמר, שלח את עמי אבל עבדין הוּוּ שש מאות אלף רגלי. אמר זבאה חולקא דבוצינא קדישא דהכי נהרא ביה אורייתא. לבתר דהוּוּ נפקין פליג לון קדשא בריה הוא לתלת סטרין. בנין לסטרא חד. עבדין לסטרא חד. עמא לסטרא חד. והא אוקמוה. ובגין דא רגליין. עליהו אתמר (תזקאל ב') בן אדם עמוד על רגליה ואי עאלין בצלותא בדחילו ורחימו דיי"ה הא היכלא אתפתחת לגבייהו כמה דאת אמר (תהלים ג"א) אדני שפתי תפתח: (ער כאן מהשמטות).

בקמיון דמצחא, באלין קריצין דעל עינין. מפל העם, בעינין. בדוקין דעינא, ובקמיטין דתחות עינא. אנשי חיל, דבהו חילא למיקם בהיכלין דמלכא. בצחיבו דאפין. באפין, בקמיטו דאפין. ברשימו דבהו בדקינא. שנאי בצע, בדין, בשרטוטי דין, רשימין דבהו. וכלהו שית סטרין רמיזין הכא, דאתמסרו למשה, לאסתפלא ולמנדע חכמתא סתימאה, וחכמתא דא, גרפן זכאי קשוט פדקא יאות, זבאה חולקיהון.

בתיב (איוב י) עור ובשר תלבישני וגו', בגוונא דא עבד קדשא בריה הוא לעילא, דרגין על דרגין, אלין על אלין, סתימין גו סתימין, וחילין ורתיכין, אלין על אלין, הכי עביד בכל אינון, ערקין וגידין, ואלין אינון גרמין, וקיימין בקיימא דדרגין עלאין, ואלין אקרון בשר, דרגין ושלטנותא דקץ כל בשר, וכל אינון דאתהנון מתננא דבשר, דריחין דקרנבין, ואחרנין דשלטין בבשר. ועילא מפלהו עור, משכא (דאתפשטותא דרקיעא ואיהו עור משכא) דחפי על כלא.

בגוונא דעבד קדשא בריה הוא ככבים ומזלות במשכא דרקיעא, לאסתפלא בהו, ואינון אתת השמים, ולמנדע בהו חכמתא. הכי עבד קדשא בריה הוא בבני נשא, רשימין וקמיטין בהווא פרוצופא דאדם, כאינון ככבים ומזלות, למנדע ולאסתפלא בהו חכמתא סגיא, ולא תנהגא בהו גופא.

כמה דמתחלפי במשכא דרקיעא, חיצו דככבא ומזלי, לפום עובדין דעלמא, הכי מתחלפין חיצו דרשימין וקמיטין במשכא דבר נש, לפום עובדוי מזמן לזמן. ומלין אלין לא אתמסרו אלא לזכאי קשוט, למנדע ולא לפא חכמתא סגיא.

זה ספר תולדות אדם, מזמן לזמן, לפום עובדוי דאדם, הכי אתילידו, ואתרשימו ואתחלפו ביה רשימין מזמן לזמן. דהא בזמנא דרוח קדשא שריא בגויה, הכי עביד תולדות, ואחזי רשימין ההוא רוח לבר.

ובזמנא דמתעברא וזו מניה רוח קדשא, ואתיא רוח מסאבא, וההוא רוח מסאבא הוא מבשפשא בגויה, ואחזי לבר חיצו ורשימין ידיעאן, דאשתמודעין ביה בקמיטין במשכא לבר. (ואף על גב דשערא ומצחא וחוטמא ועיניו, וכל אינון סימניו, קיימין על קיימיהו.)

זר"ה פס"ץ, את דא דמתחלפא תדיר בהא חכמתא. באת זי"ן, מלה דקיימא בשערא הוה וסימניה זי"ן, ומאני קרבא דשמשון, בשערא. ודא הוא נזרא דאלהים עליה.

שערא דקיימא לאשתמודעא, ותליא. דא קיימא באת ז', ואתחבר ביה את צ'. דא עאל ואפיק ס'.

אי שערא דא תליא ואוכם, ובמצחא תלתא שרטוטין מסטרא דימינא, ותרין משמאלא, ולא מתחברין אלין באלין. בסטר ימינא אית תלתא רשימין דיקיין, דעברין עלייהו. ואינון שבילין למעבר על אינון שרטוטין אחרנין. ובסטר שמאלא חמש, וחד מניה זעיר בארפיה. דא קיימא בגו את ז' ואת י'. כדין תשפח קריצין תקיפין דעל חורי עינוי, דמתחברין דא בדא.

דא איהו בר נש מאריה דרוגזא, ולא בבהילו, ונייחא דיליה בעפוכא. חשיב בגרמיה דאיהו חפים. ולא חכי. זקיף רישא לאסתפלא תדיר. מארי מצותא לבר. בביתיה לאו חכי. אורייתא לא חשיב לאסתפלא בה. מלין דבני נשא חשיבין עליה כמטול, ואתיב מלין תקיפין עליהו.

ואי מתפרשן קריצין דא מן דא, מוט ולא מוט, כדין תשפח במצחא לסטרא דימינא, תרין שרטוטין רברבין וחד זעירא, ותרין רשימין זעירין דעאלין בינייהו לפותיא. ולסטרא שמאלא תרין, חד רברבא, וחד זעירא, וחד רשימו זעיר דעאל כחד ולא מטי לתניינא.

דא איהו מאריה דרוגזא, לפום שענתא אתמלי רוגזא, ולפום שענתא שכיף רוגזיה, ומארי קטטא בביתיה, ולא ברוח נייחא. זמנא חדא בעלמא (נ"א ביומ"ו) אתיב תוקפין לבני נשא. אסתפל לתתא. מצחיה קמיט ברוגזיה, ודמי ככלבא, ומיד שכיף ואתיב רכיכין. דא איהו בר נש, דרוחא דיליה ורעותא דיליה, לאשתדלא בסחורתא (עורא ד) ומגדה בלו והלף ובאשתדלותיה, סליק לממונא. דהא אתחלף את י' באת ס'.

ואי מתפרשן קריצין דא מן דא, ושערין אחרנין עיילין בין דא לדא זעירין. דא נטיר דבכו סגי תדיר. טב איהו בביתיה. וחדוי ועציב בכני נשא, דא קיימא בין י' ובין ס'. טמיר ממוניה. לא בעי לאגלוני, ולא תגלי בעוכדוי. קמצן איהו. ושעריה גביל דא עם דא, ותלייא. לא חשיב גרמיה למלפש כדקא יאות. מה דלביש לא אתתקן ביה. מצחיה רברבא, תלת שרטוטין בימינא, וארבע בשמאלא תרין רשימין עיילין בינייהו.

דא כד מליל פשיט משכא דמצחא, ואינון שרטוטין לא אתחזון כל כה. כפיף רישיה אזיל. ימינא מניה שמאלא. שמאלא מניה ימינא. עציב תדיר אנניא איהו, מאריה דלישנא

בישא. חשיב גרמיה חפים בכל עוכדוי. מארי דבכו בכל אינון דמשתדלן באורייתא. בדרועא שמאלא, אית ליה רשימא אוכמא, וארבע שערין זעירין בה, ותרין רברבין דתליין ביה סומקין. שערא שעיע ותלי, ואיהו, לאו סומק, ולא אוכם, מצחא דיליה לא רב ולא זעיר. דא קיימא בין את ס', ובין את י' פלילא באת ז'.

חד שרטוטא רב במצחיה, דאזלא כפותיא, מסטרא דא לסטרא דא. תרין שרטוטין אחרנין,
אבל לא רשימין כל פה, דהא לא קיימין מסטרא דא לסטרא דא, כהאי. ארבע קמיטין
זעירין קיימין, בין תרין קריצין, על רישא דחוטמא לעילא.

דא איהו מאריה דחדוה, חפים, פקית, וותרן במקוניה, בכל מה דאשתדל למנדע איהו
חפים. לפום שעטא רגז, ולפום שעטא נח רוגזיה, לא נטר דכבו לעלמין. לזמנא טב,
ולזמנא לאו הכי כל פה, קאים במתקלא. פד תב למאריה, מאריה אחיד בידיה, וסליק
ליקר סגנא. פלא צריכין ליה. את ס' אזלא לדידיה תדיר נתיר מאת י'. כל אינון דינעטין
עליה עיטא בישא, לא מצליחין, ולא אתקנים ההוא עיטא, ולא נכלין לאבאשא ליה.
אתחזי רמאה ולא הכי הוא. את ס' ואת י' מגיחין עליה, ובגין כך סליק ונחית. פד תב
למאריה, את ס' נצח, ואתעביד רעותיה בכללא. רחמן איהו. ובכי פד אתמלי רחמין.

חד רשומא אית ליה בדרועא ימינא, וקיימא פרצופא, ולית עליה שערין פלל. ואי שערא
קמיטא, ולא תלי תחות אודנין, ואיהו קמיט לעילא מאודנין דא קיימא במלוליה.

מצחיה רב ולא כל פה. שרטוטין דיליה חמש. תלת עברין מסטרא דא לסטרא דא, ותרין
לא עברין. מארי קטטה איהו, ובביתיה נתיר. כל עובדוי בבהילו, אתחזי טב, ולא
הכי. שבח גרמיה במה דלא אית ביה. דא קאים באת ז' לחוד, וסליק למרחיק באת צ'
לחוד, מטי ולא מטי את ס' לית ביה כלל. וותרן במלוליה ולא נתיר, אעיל גרמיה במה
דלא אתחזי ליה, מאן דאשתתף בהדיה, אצטריף לאסתמרא מחמידו דיליה, אבל אצלח
איהו בהדיה.

שערא דתלי ולא שעיע, ושעריה רב. חמש שרטוטין ביה, דמטו ולא מטו דא לדא, עינין
דיליה צהיבין פקחין. דא כפיף רישיה. אתחזי טב וזכאה, ולא הכי. שבח גרמיה.
אי אשתדל באורייתא כבר נש רב. תקיף ביצריה. פד מליל, אקמיט חוטמיה ופשיט משכא
דמצחיה. כל עובדוי לחיזו דבני נשא, אצלח במקמונא, רמאה איהו בכל עובדוי. מארי
דלישנא בישא. ידע לאסתמרא מבני נשא בכללא. שגעונא ביה, ואתפסי במה דאיהו עביד.
אעיל קטטין בלחישו.

אודנוי רברבן, קיימין בקיימיהו תחות שערא, דא קיימא באת י' ואת ז', ובגין כך עובדוי
לחיזו בני נשא. בין כתפוי תליין תלת שערין בלא רשימא כלל. מאן דאשתתף
בהדיה לא אצלח. ואיהו אצלח ברמאותא דיליה, ואתחזי זכאה לאחרא, וחשיב דעבד
לקבליה עובדי קשוט.

שערא קמיטא ותלי תחות אודנין, אי איהו רווק, חד שרטוטא במצחיה, ותלת קמיטין
על רישא דחוטמין, בין קריצין דיליה. מאריה דחדוה איהו. פקיחא בכללא. רמאה.
וותרן איהו, עביד וותרנותא לאינון דמקרבין בהדיה. דא קיימא באת ס' ואת ז'. וכד הוי
סיב, מתחלפן (ס'א ציורא דאתיו) אתנון, את ז' ברישא, ואת ס' בהדיה. לאו איהו וותרן, אלא

בביתיה. אצלח בממוניה. רמאה לא הוי. אעדי גרמיה מההוא ארחא. על קריצא שמאלא, אית חד רישומא זעיר, דמחה ליה בר נש ביומי עולימוי, אטים עינא ימינא. חמש קמיטין על רישא דחוטמיה, בפותייה בין קריצי עינוי. שערא קמיטא זעיר על רישיה. קמיט דעינין. דא איהו באת ז' בלחודוי. בלא סכלתנו. שגעונא בלפיה. בהיל בעובדוי.

חד שרטוטא על מצחיה. וארבע אחרנין זעירין. לית ביה מהימנותא, לא ישפתף בר נש בהדיה, דלא יצלת. חייבא איהו למאריה בכל עובדוי. חד תולדותא זעירא אית ליה על ירכא שמאלא. לזמנין אתמחי, ולזמנין אתייליד. ואי ארבע שרטוטין על מצחיה, כל הגי אית ביה, אכל לית בה תולדתא. ואי תלת רברבין ותלת זעירין, שפירו דשערא איהו, ואיהו באמצעיתא. עד פאן רזא דשערא.

מצחא מתפרשא בשערא, ומצחא מתפרשא בעינין, עינא מתפרשא בשערא, לארבעה סטרין. בבת עינא, בגוונין דעינא, בחורו דעינא, באופקמו דעינא. כל אסתפלותא לאסתפללא, בכל אינון סימנין דשית דקאמרן, לית להו אלא מתליסר שנין ולעילא, דאתפרשא ריח קדשא מרוח מסאבא. בר בשרטוטי בלחודוי, דשרטוטין בין זעירא ובין רב מתחלפי תדיר וכן בכלהו.

בתיב (שמות יח) ויבחר משה אנשי חיל מפל ישראל וגו', דאילו על אינון סימנין אחרנין בעא ולא אשפח. וכן (דברים א) הבו לכם אנשים חכמים וידועים לשבטיכם. מאי ידועים. דאשתמודעאן באינון סימנין, ואשפח, בר נבונים דלא אשפח.

עינא ברזא דאת ר' ואת פ', דגבינין חוורין ושערא סומקא. אי גבינין דעינוי חוורין, דא הוא בר נש דאצטריכו בני נשא לאסתמרא מניה. כל מלוי ברמאותא. פקיחא איהו. נטיר דבבו. דא איהו באת ר' בלחודוי. ולא אתחבר בהדיה את פ'. את דא, אזלא ושטא עליה, ולא אתישבא ביה. עינוי דדא שקיעין, בהיל בעובדוי. וכן כל מאן דעינוי שקיעין, אצטריף לאסתמרא מניה בכל עובדין. רמאה איהו, וברמאותיה יהיב טעמא למלוי.

מצחא דיליה רב, ולא עגולא. תרין רשימין רברבין אזלין בפותיא דמצחיה, מסטר לסטר, וארבע זעירין. שערא דיליה תללא. קריר מוחא איהו. ועל דא פקיחא הוי. אודנוי זעירין, בדרועוי שערא רב. נקיד איהו בנקודין דרשימין אופמין. ואי רשימין סומקין, תב לזמנין למעבד טיבו, ואתקיים ביה זמנא זעירא, ולזמנין תב לקלקוליה. תמדן איהו.

ורעא דדוד בהפוכא. דוד מלכא גרית דא סומקא שפירא, למעבד דינא, ולמעבד שפירו דעובדוי. עינוי עינין דרחמי, נתבין על שלימו, סלקין חנא וחסדא. חד חוטא ירוקא אזיל בגווייהו. בשעתא דאגח קרבא, ההוא חוטא אתהפך ואתהוי סומקא כוורדא. נח רוגזיה בקרבא, תב ההוא חוטא כמלקדמין. נסין (כסיו) רברבין הוו בעינוי. הוו תדאן. תאיבין למחמי. נקודין בתלת גוונין, חדו דלבא הוו בלב כללא, חייבא דמסתפלין בהו,

הוּו זְעִין וְדַחֲלִין, סִלְקִין בְּלַפְיֵיהּ אִימְתָא וְדַחֲלוּ.

מִצְחָא דִּילֵיהּ רַב עַגוּלָא בְּשַׁפִּירוּ, וְכַל אַתְרוּן אַתְחִזּוּן וְסִלְקִין בֵּיהּ, אֲלִין סִלְקִין וְאֲלִין נַחְתִּין.
אִינוּן דְּנַחְתִּין סִלְקִין, יַהֲבִין דּוּכְתָא אֲלִין לְאֲלִין. בְּגִין כִּד רְשִׁימִין דִּילֵיהּ סִלְקִין
בְּאַרְפָּא לְעִילָא. גְּבִינִין דְּעִינוּי רַחֲמִין לְרַחֲמֵנוּתָא. לֹא אוּפְמִין וְלֹא סוּמְקִין, אֲלֹא בֵּין תְּרִין
גְּוונִין. בַּת עֵינָא דְלִגּוּ, אַחֲזִי כַּל דִּיוּקְנִין דְּעֵלְמָא, חוּטָא סוּמְקָא סַחְרָא לֵיהּ, וְחִדְוּוּא סַחור
סַחור כִּלָּא.

יְשִׁירוּתָא, דְּחִיבִין מְקַרְבִּין לְמַחֲמִי, אִינוּן חֲיִיבָא חֲמָאן לֹון חֲיִיכָאן, רַחֲמֵי חֲנָא וְחַסְדָּא.
לְבַתֵּר תּוּקְפָא וְדַחֲלוּ וְאַמְתְּנוּ וְרוּגְזָא. וְעִינוּי יוֹנִים לְגַבִּייהּ. מָאי יוֹנִים. דְּעַבְדִּין
לֹון אוּנָאָה לְחֲיִיבָא. כְּמָה דְּאֵת אָמַר (ויקרא כה) לֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ וְכַתִּיב (שיר השירים א)
עֵינֶיךָ יוֹנִים. מְקַרְבִּין, וּמְרַחֲקִין. כָּל דִּיוּקְנִין דְּעֵלְמָא כְּלָהּ כְּלִילִין בְּאַנְפּוּי. שְׁעָרָא דְרִישִׁיָּה,
הָהּ רְשִׁים בְּגוּוּנֵי שְׁבַעָה זִינֵי דְהֶבְא.

חֲמִינָא בְּסַפְרָא דְאָדָם קְדָמָאָה, דְּאָמַר הִכִּי דִּיוּקְנִין דְּמַשִּׁיחָא קְדָמָאָה, לְסִיחָרָא, גְּוון דִּילֵיהּ,
זְהַב יְרַקְרַק בְּאַנְפּוּי. גְּוון דִּילֵיהּ, זְהַב אוּפִיר בְּדִיקְנֵיהּ. גְּוון דִּילֵיהּ, זְהַב שְׁבָא
בְּגַבִּינוּי. גְּוון דִּילֵיהּ (דברי הימים ב ג) זְהַב פְּרוּסִים, בְּקַרְיָצִין דְּעַל עֵינוּי. גְּוון דִּילֵיהּ, זְהַב סְגוּר
בְּשַׁעְרָא דְרִישִׁיָּה. גְּוון דִּילֵיהּ, זְהַב מוּפְז עַל חֲדוּי בְּלוּחָא דְעַל לְבִיָּהּ. גְּוון דִּילֵיהּ זְהַב
תְּרִישִׁי, עַל תְּרִין דְּרוּעִין. כָּל שְׁבַעָה גְּוונִין אֲלִין, הוּו רְשִׁימִין, עַל כָּל אִינוּן דּוּכְתֵי דְשַׁעְרוּי.
בְּרִדּוּעָא יְמִינָא, הָהּ חֲקִיק וְרְשִׁים רְשׁוּמָא חֲדָא סְתִים מְבַנֵּי נְשָׂא, מְגַדֵּל חֲקִיק בְּאַרְיָה.
וְאַלְף זְעִירָא רְשִׁים בְּגוּיָהּ, וְסִימְנָא דָּא (שיר השירים ד) אֲלֵף הַמְגֵן תְּלוּי עֲלוּי. כָּל
זְמָנָא דְאַגַּח קְרָבָא, הַהוּא רְשִׁימָא סִלְקָא וּבְלֻטָּא, וְעַל מְגַדֵּל מְכַשְׁפָּשָׂא הַאי אֲלֵף, וְכַדִּין
אַתְתַּקֵּף לְאַגְחָא קְרָבָא. כִּד עֲאֵל בְּקַרְבָּא מְכַשְׁפָּשָׂא הַהוּא אַרְיָה, וְכַדִּין אַתְגַּבֵּר בְּאַרְיָה, וְנַצַּח
קְרָבִין. וְהַהוּא מְגַדֵּל אַתְרֵיהִיט, וְסִימְנֵיהּ (משלי יח) כּוֹ יְרוּץ צַדִּיק וְנִשְׁגָב. וְנִשְׁגָב דּוּד מְשַׁנְאוּי
דְּלֹא נְכִלִין לְגַבִּיָּהּ. וּמִן סַמְנִין אֲלִין וְרְשִׁימִין אֲלִין, הוּו רְשִׁימִין בְּדַרְעֵיהּ שְׁמָאֵלָא. רְשׁוּמָא
דְּכַר נֶשׂ אַתְרָא לֹא כְהָאִי.

עֵינִין צְהִיבִין פְּקִיעִין, שְׁגַעוּנָא בְּלִיפֵיהּ. מִצְחָא רַב. שַׁעְרוּי סְגִיאִין, תְּלִיין, רַחֲקִין מִמְשַׁכָּא
דְרִישָׂא. פְּקִיחָא אִיהּ. פּוּם מְמַלֵּל רְבִרְבִין. שְׁפּוּן דִּילֵיהּ עַתִּיקִין מְאַרְיָה דְלִישְׁנָא
בִּישָׂא.

בְּמַצְחֵיהּ תְּלַת שְׁרֻטוּטִין, אִי בְּעִינֵיהּ תְּרִין שׁוּרְיָיקִי סוּמְקִי, דָּא הָהּ בְּאֵת ר' בְּלַחֲדוּי,
וְשׁוּרְיָיקָא זְהִיר לְגַבִּיָּהּ. עַבְרָה אַזְדַּמְנַת לְגַבִּיָּהּ, וְאַשְׁתַּזִּיב מִינָהּ.

וְאִי שׁוּרְיָיקָא חֲדָא סוּמְקָא לְגוּ בְּעִינָא, קִימָא בְּאַרְפָּא, וְתִרִין זְעִירִין תַּחוּתֵיהּ, וְחַד דְּאַעְבַּר
בְּעִינוּי. דִּין אֵית לֵיהּ עֵיטָא בִּישָׂא, בְּאַתְתָּא אַסוּרָה, וְעַדִּין עֵיטָא קִימָא. כְּדִין תְּשַׁתְּכַח
בְּמַצְחֵיהּ, חַד שְׁרֻטוּטָא לְאַרְפָּא. מְקַרְיָצָא יְמִינָא חַד שְׁעָרָא וְאַרְבַּע זְעִירִין תַּחוּתֵיהּ, וְחַד
דְּאַעְבַּר בִּינֵייהּ לְפּוּתֵיהּ.

וְאִי יתְפַרֵּשׁ מֵהָיָה חֲטָאָה, תִּשְׁפַּח בְּעִינֶיהָ, תִּרְיַן שׁוֹרְרֵיקֵי דְקִיקִין, אֲזִלִּין בְּפִתְיִיהָ דְעִינָא,
וְלֹא אַעֲבֵר חַד בִּינֵיהוּ, וְכֵן בְּמִצְחָא. וּמִזְמַן דְּאִתְפַּרֵּשׁ מֵהָיָה חוּבָה, הוּא מִזְמַן תִּשְׁעָה
יוֹם, דְּהָא מִתְמַזְן וְלִהְלָאָה, יִתְמַחוּן רְשִׁימִין אֲלֵין, וְיִתְיַלְדוּ אַחֲרֵינִין.

עֵינֵין דְקִיקִין, וּמִתְהַפְּכֵן זְעִיר בְּסוּמְקָא. דָּא אִיהוּ פְקִיחָא. כָּל מְלוּי (ס"א בְּתוּבְתָא) בְּחִיּוּבָא.
בְּמִצְחוּי תִשְׁפַּח רְשִׁימִין תְּלַת. חַד רַב, דְּאַעֲבֵר מִסְטָרָא דָּא לְסְטָרָא דָּא. וְתִרְיַן אַחֲרֵינִין
דְּלָא עֲבָרִין. קִרְיָצִין דְּעִינוּי רַבְרַבִּין. מְאָרִיָּה דְקִשְׁיוּ אִיהוּ. כַּד מְלִיל, קָמִיט בְּחוּטְמִין,
בְּרוּגְזִיָּה, (ס"א או) אִי בְקִשְׁיוּ דְלִבִּיהָ. זְקוּף שׁוּם בִּישׁ עָלֶיהָ. בִּישׁ בְּעִינֵי דְכִלְא. כִּלְא שְׁנָאִין
לִיהָ. אֲצִלַּח לְזִמְנִין וְלְזִמְנִין לָא.

תְּלַת שְׁעָרִין רַבְרַבִּין בְּחִדוּי עַל לִבִּיהָ. שְׁפוּן דִּילִיהָ עֲתִיקִין, מְאָרִיָּה גְאוּתָא בְּשַׁעוּנָא.
לִישְׁנָא בִישָׁא.

שְׁעָרוּי שְׁעִיעִין רַבְרַבִּין וּסְגִיאִין. אֲנְפוּי אֲנְפִין אֲרִיכִין זְעִיר, וְעַגּוּלִין זְעִיר, לְזִמְנִין אִתְחַרַּט
מִכָּל מַה דְּעַבַד וְתַב לְקִלְקוּלִיהָ. בְּעִינֵיהָ תִשְׁפַּח שׁוֹרְרֵיקֵי, תִרְיַן בְּעִינָא דִימִנָּא, וְחַד
בְּעִינָא דְשְׁמָאֲלָא. אוּדְנוּי זְעִירִין, קִימִין בְּקִיּוּמָא.

וְרַעָא דְדוּד בְּהַפּוּכָא. וְרַעָא דְדוּד כָּל סִימְנִין אֲלֵין לְטַב, וְלְמַעַבַד טִיבוּ. כַּד שְׁפוּן רַבְרַבִּין,
דְּכָל מָאן דְּשְׁפוּתִיָּה רַבְרַבִּין, מְאָרִיָּה דְלִישְׁנָא בִישָׁא אִיהוּ, בִּין זַפְאָה, בִּין חִיבָא.
כַּד אִי צְדִיק גְמוּר הוּא. וּבְזַכְיֵו דִּילִיהָ נִצַּח וְנָטִיר גְרַמִּיָּה.

עֵינֵין יְרוּקִין, זְעִיר מְגוּן סוּמְקָא אֲזִיל בִּינֵיהוּ, בְּמִצְחִיָּה תִרְיַן רְשׁוּמִין, מִסְטָרָא דָּא לְסְטָרָא
דָּא, וְחַד לְעִילָא זְעִירָא, וְחַד לְתַתָּא. אִיהוּ בְּאֵת כַּד וְאֵת ר'. דָּא מִצְחִיָּה רַב בְּעַגּוּלָא,
אִיהוּ טַב לְכִלְא. יְהִיב מִכָּל מַה דְּאִית לִיהָ לְכָל כַּד נָשׁ. וְתִרְיַן אִיהוּ. שְׁעָרוּי שְׁעִיעִין וְתִלִּי. בְּסִטֵּר
יְמִינָא אִית לִיהָ חוּרוּ דְשְׁעָרֵי, מִיּוּמָא דְאִתְבְּרִי.

מִתְנִיתִין. כַּד עֲלָמָא מְאָרִיָּהוּן דְּסִכְלָתְנֵו, פְקִיחִין עֵינֵין, מְאָרִיָּהוּן דְּמֵהִימְנוּתָא, דִּי הָיָה
גְנִיזָא בְכוּ. מָאן מְנַכּוּן דְּסִלִּיק וְנַחִית. מָאן דִּי רוּחַ אֲלֵהִין קְדִישִׁין בִּיהָ. לִיקוּם
וְלִינְדַע, בְּשַׁעֲתָא דְסִלִּיק בְּרַעוּתָא דְרִישָׁא חוּרָא, לְמַבְרִי אָדָם, בְּטַשׁ בְּגוּ בּוּצִינָא חָדָא, וּבְטַשׁ
בּוּצִינָא בְּפִשְׁטוּ דְנַהִיר, וְהָיָה פְשִׁיטוּ דְבוּצִינָא אֲפִיק נִשְׁמָתִין.

אוּרְף הָכִי כְטַשׁ גּוּ טַנְרָא חָדָא תְקִיפָא, וְאֲפִיק הָהוּא טַנְרָא שְׁלֵהוּבָא חָדָא מְלַחְטָא, מְרַקְמָא
בְּכַמְהָ גּוּוּנִין, וְהָיָה שְׁלֵהוּבָא סְלִקָא וְנַחֲתָא, עַד דְּהָהוּא פְשִׁיטוּ (נ"א פְשִׁישׁוּ) בְּטַשׁ בִּיהָ,
וְתַב וְאִתְיָשֵׁב בְּדוּכְתִיָּה, וְאִתְעַבִּיד רוּחָא דְחַיִּי.

וְהָיָה רוּחָא אִתְתַּחֲסֵם, וְנָטִיל גּוּן חַד מִשְׁמָשָׁא. נַחִית לְתַתָּא, נָטִיל גּוּן חַד מִסִּיהֶרָא. סְטָא
לִימִינָא, נָטִיל גּוּן מִיָּא, כָּלִיל בְּפּוּמָא דְאַרְיָה חָדָא. סְטָא לְשְׁמָאֲלָא, נָטִיל גּוּן אֲשָׁא,
כָּלִיל בְּפּוּמָא דְחַד שׁוּר, סוּמְקָא כּוּרְדָּא. סְטָא לְקַמִּיָּה, נָטִיל גּוּן רוּחָא, כָּלִיל בְּפּוּמָא דְחַד
נִשְׁר רַבְרַבָּא, רַב גְדַפִּין, מְאָרִיָּה דְנוּצָה, כָּל גּוּוּנִין בִּיהָ מִתְחַמָּאן. סְטָא לְאַחוּרָא, נָטִיל גּוּן
עֲפָרָא, כָּלִיל מְאַרְבַּע סְטָרֵי עֲלָמָא. בְּפּוּמָא דְאָדָם, וְכָל דִּיוּקֵינִין מְסַתְּפֵלָן לְגַבִּיָּה.

אֲתִישֵׁב הַהוּא רוּחָא בְּהוּא עֲפְרָא, וְאֲתִלְבֵּשׁ בִּיהַ. כְּדִין הוּא עֲפְרָא, מְכַשְׁפָּא וְנַחַת
לְתַתָּא, וּבְטַשׁ סְטְרָא מַד' סְטְרִין דְּעֵלְמָא, וְאֲתַעְבִּיד דִּיוּקְנָא חֲדָא וּפְרָצוּפָא,
וְהוּא רוּחָא אֲתַטְמַר מַגּוּ לְגוּ. וְהוּא עֲפְרָא דְאֲתַפְנִישׁ מַד' סְטְרִין בְּטַשׁ לְגַבְיָה נַפְשׁ כְּלִילָא
בְּעֲפְרָא (ס"א בְּרוּחָא).

וְהוּא נַפְשׁ אִיהוּ יְסוּדָא לְעוֹבְדֵי גּוּפָא. כְּפּוּם עוֹבְדִין דְּהוּא נַפְשׁ בְּגוּפָא, הֵכִי אֲתַחֲזִי
בְּמַשְׁכָּא לְבַר. רוּחָא דָא אֲתַטְמַר לְגוּ. וְהוּא אַחֲזִי לְבַר, סְלִיק וְנַחֲתִית, וּבְטַשׁ
בְּאַנְפוּי, וְאַחֲזִי דִּיוּקְנִין וְרַשִׁימִין. בְּטַשׁ בְּמַצְחִיָּה, אַחֲזִי דִּיוּקְנִין וְרַשִׁימִין בְּטַשׁ בְּעִינוּי, וְאַחֲזִי
דִּיוּקְנִין וְרַשִׁימִין. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה ג) הַפֶּרֶת פְּנֵיהֶם עֲנָתָה כֶּם.

בּוֹצִינָא דְאֲתַמְשֵׁף מַנְיָה מְדִידוֹ, דְּחַד חוּטָא יְרוּקָא, שְׁלֵהֲבוּתָא דְתַהוּ. בְּטַשׁ בִּידוּי בְּשַׁעְתָּא
דְּבַר נֶשׁ נְאִים, וְרַשִׁים רַשִׁימִין וְשִׁרְטוּטִין בִּידֵיהַ, וּכְפּוּם עוֹבְדִין דְּבַר נֶשׁ הֵכִי
אֲתַרְשִׁים. וְאַלִין אֲתוּוֹן מִתְהַפְּכִין מִתְתָּא לְעֵילָא, וְיַדְעִי לוֹן חֲבָרִי קְשׁוּט, בְּרַשִׁימוֹ דְאֲתוּוֹן
דְּבוֹצִינָא, וְכָל אֵלִין חִילִין דְּלְגוּ בְּבַר נֶשׁ, עֲבָדִין רַשׁוּמִין וְשִׁרְטוּטִין אֲתוּוֹן מִתְהַפְּכִין. מָאן
דְּרַקִים דָּא, רַקִים בְּשַׁפּוּלֵי מַשְׁפָּנָא. כְּמָה דְאֲתָא אֲמַר, (תהלים קלט) רַקְמִתִּי בְּתַחֲתִיּוֹת אֲרָץ. בְּרִיךְ
הוּא בְּרִיךְ שְׁמִיָּה לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִין.

עֵינִין חַוּוּרָא, וְאַבְרִין סוּמְקִין, בְּאַתְרֵיהַ דְּנַפְשִׁי מִנְיָה, דָּא אִיהוּ בְּאֵת פ' וְאֵת ר' כְּלִילָא
כְּחֲדָא.

מַצְחִיָּה רַב, תְּלַת שִׁרְטוּטִין סְלִקִין בְּמַצְחִיָּה, שִׁית זְעִירִין אַחְרָנִין. סוּמְקָא הוּא וְלָא סוּמְקָא,
קִימָא בֵּין תְּרִין גְּוּוּנִין. שְׁעָרֵיהַ אוּף הֵכִי. אַנְפוּי רַבְרָבִין. שְׁעָרֵיהַ קְמִיט, וְלָא כָל כַּף.
תְּלִי זְעִיר תַּחֲתוֹת אוּדְנּוּי. טַב אִיהוּ, מְאָרִי דְמַהִימְנוּתָא, מְאָרִי דְרוּגְזָא תְקִיף, בְּשַׁעְתָּא
דְאֲתַרְגִּיזוּ.

הַהוּא סוּמְקָא דְתַחֲתוֹת עֵינָא, אֲתַפְּשֵׁט בְּעִינוּיָה. רוּגְזֵיהַ בִּישׁ. בְּשַׁעְתָּא דְמִלִּיל בְּרוּגְזֵיהַ סְתִים
פּוּמִיָּה, וְנַפְשִׁי תְנַנָּא מְנַחֲרִוּי. וְלִזְמַן זְעִיר נַח רוּגְזֵיהַ, וְלָא כָל רוּגְזֵיהַ, עַד יוּמָא
אַחְרָא, אוּ תְרִין יוּמִין. דָּא אֲצַלַח לְזַמְנִין, וְלִזְמַנִין לָא. אֲבָל קְאִים תְּדִיר בְּאַצְלַחוּתָא, בֵּין
זְעִיר וּבֵין רַב.

וְאִי סוּמְקָא דְפּוּם עֵינָא, זְעִיר כַּחוּטָא, וְלָא אֲתַפְּשֵׁט בְּשַׁעְתָּא דְרוּגְזֵיהַ בְּעֵינָא, וְאִית בִּיהַ כָּל
הֲגִי סִימְנִין. חֲלָשָׁא בְּלַבָּא. וְאִיהוּ דְחִיל מַפְלָא, שִׁינְתֵּיהַ לָא אֲתִישֵׁב בִּיהַ. חֲשִׁיב תְּדִיר
מַחְשָׁבִין וְדְחִיל מַפְלָהוּ. וְאַצְלַח לְכַלָּא. מְאָרִיָּה דְגְרִיעַ (דְּנִיפִי). לָא חֲשׁ לְגִיּוּפָא.

לְזַמְנִין תַּב בְּתִיּוּבְתָא וְדְחִיל. וּמַגּוּ דְחִילוֹ, כְּדִין תַּשְׁפַּח בְּעִינוּיָה יְמִינָא, הַהוּא סוּמְקָא דְפּוּם
עֵינָא, בְּסוּפָא בְּשַׁפּוּלֵי עֵינָא, וְחַד שׁוּרְרִיקָא דְקִיק סוּמְקָא בְּעִינוּיָה שְׁמָאֲלָא, וְאִי
מִתְחַלְפֵי מַה דִּימִינָא לְשְׁמָאֲלָא, וּמַה דְשְׁמָאֲלָא לִימִינָא, כְּדִין אִיהוּ בְּקַלְקוּלֵיהַ. וְתַב וְתַב
גְּזִיזָא דְבְרָדָא, בְּגִין לְאַעְבְּרָא עֲבִירָה.

תְּרִין קְמִיטִין עַל רִישָׁא דְעֵינָא, וְתַלַּת לְתַתָּא. וּבְרַגְלֵיהַ שְׁמָאֲלָא, בְּאַצְבָּעָא דְאַמְצָעִיתָא, שִׁית

שְׁעָרִין, וּבְזִמְנָא אַחְרָא חֲמֵשׁ, וְהִשְׁתָּא שִׁית, חַד זְעִירָא בִּינְיָהּוּ. עֵינִין אוּפְמִין, וְקָרִיצִין דְּעַל עֵינֵי רַבְרַבִּין, סְגִיאִין שְׁעָרִין, אֲלִין עַל אֲלִין, וְאִינוּן עֵינִין אוּפְמִין וְרוּקָא, אָזִיל בְּגוּוּיָהּוּ, וְהָהוּא יְרוּקָא אֶטְבַּע זְתִיר. הָאִי אִית לִיה חֲמֵשׁ שְׂרָטוּטִין בְּמַצָּחָא, תָּרִין דְּעַבְרִין מִסְטָר לְסָטָר. וְתַלְת דְּלָא עַבְרִין וְכוּ'.

השלמה מההשמטות (בימן ז)

וְתַלְת דְּלָא עַבְרִין, הָאִי אִיהוּ בְּאֵת פ' וְאֵת א' וְכוּלָא פ"א בְּאַשְׁלָמוּתֵיהּ. אֵת ר', לִית בִּיה פְּלָל. שְׁעָרוֹי אוּכְמִין תְּלִין וְלָא שְׁעִיעִין, דָּא אִיהוּ בַר נֶשׁ דְּשִׁתִּיק תְּדִיר, אָכַל פְּקִיחָא אִיהוּ, מְאָרִיה דְּלִישְׁנָא בִישָׁא. מְלוֹי בְּרוּגְזָא, פּוּם מְמַלֵּל רַבְרָבִין, אֶצְלַח וְלָא אֶצְלַח. מְאָרִיה קְטָטָה בְּבִיתֵיהּ, לָא חֵישׁ לִיקְרָא דְּבַר נֶשׁ, חַד בְּפוּמִיהּ וְחַד בְּלַבִּיהּ, הִפְכָּפְךָ בְּלִישְׁנֵיהּ. גְּבִינִין דִּילֵיה סְמָקִין זְעִיר. וְאִית קִימָטָא תַּחוּת עֵינֵיה רַב, אָזִיל עַד חוּטְמָא מִסְטָר יְמִינָא, וְתָרִין תַּחוּתֵיהּ, חַד מְנִיָּהּוּ זְעִיר מְאָחְרָא. דָּא שְׂכִיב בְּנֶדָה מִיּוּמִין זְעִירִין וְחוּבֵיה רְשִׁים בִּיה רְשִׁימִין אֲלִין.

בֵּין כְּתָפוּי אִית לִיה רוּשָׁם חַד וְאַרְבַּע שְׁעָרִין בִּיה חַד מְנִיָּהּוּ בְּאַמְצָעִיתָא רַב וְתַלִּי, וְתַלְת אַחְרָנִין זְעִירִין. וְעַד לָא הָוָה עַבְרָה דָּא, הָוּוּ תַלְת זְעִירִין. וְחַד דְּאִתְרָשָׁם בִּיה דְּקִיק וְזְעִיר מְפֻלְהוּ. הָהוּא רוּשָׁם הָוָה בִּיה מְקַדְמַת דְּנָא אוּכְמִין, וְאִינוּן שְׁעָרִין חוּרִין פְּלָהוּ, הִשְׁתָּא לָאוּ הָכִי. אֶלָּא רוּשָׁם אוּפְמִין וְחַד סוּמְקָא בְּרְשִׁימוּ וְטוּלְפָחָא בְּאַמְצָעִיתָא, וְהָהוּא שְׁעָרָא דְּאִתְרַבִּי בֵּין אַחְרָנִין. רִישֵׁיה סוּמְקָא וְשָׂאָרָא חוּר.

א' תב בתיובתא, תשפח בעיניה ימינא חד חוורא, חור גו ההוא אכמא. במצחיה תלת שרטוטין עברין, ותרין דלא עברין. ההוא רושם אופם וסחרניה חוטא סומק ובגו ההוא חוטא חד שערא דקיק זעיר, ותלת שערין באמצעיתא כולהו כחדא זעירא. יחפם באורייתא (א) יוליה, ולא יצלח בעובדוי.

ואי ירוקא דעינא לא יצטבע כל פה, ועינוי אופמין וחד חוטא וסומק זעיר אעבר בין אינון גוונין, פדין איהו באת פ' בשלימו, ובאות ר' בלחודוי. במצחיה תשפח שית שרטוטין. תלת עברין, ותלת לא עברין, שעריה תקיף ולא כל פה, תלי ולא תלי, האי איהו בשלימו לכל בר נש, קמצן איהו. לית ביה חידו, ואפילו בחדוה לא חזי בדוונא חזי. אטים אודניה שמאליה. בשנינו אית תלת רברבין מלעילא. ויהבין לון דוכתא אינון דלתתא. מהימנא איהו ולא כל פה. אנפוי אריכין ולא שפירין. קליה כאתתא, ומילוי כאתתא, מקנח פומיה במלוי, אפתח אצבעאן דידי במלוליה. פד אזיל, אקדים ליה בליתא דפרסאי, דלא יחוב בר נש לגביה. עליה כתיב (דברים כ"ד) כי תועבה היא לפני יי.

עיינין ירוקין ואלין סימנין ביה, ואנפוי אריכין שפירין. שערוי אוכמין ומריטין מלעילא ברישא, רישיה רב. פד אזיל, כפיף רישיה. קריצין דעינוי בקדמאה עליהו כתיב (משלי א) מנע רגלך מנתיבתה.

עֵינֵינוּ רַבְרַבִּין וִירוֹקִין דָּא אִיהוּ בְּתַרְיֵין אַתְּוּן, ר' פ"א. חַד יְחִידָא וְחַד בְּשְׁלִימוֹ. בְּמַצְחִיהַ
שְׂרֻטוּטָא דְאֵזִיל וְעַבְר מַסְטֵר לְסֵטֵר, וּתְלַת אַחְרַנִּין אֵית דְּלָא עַבְרִין. מַצְחִיהַ רַב.
קְרִיצִין דְּעַל עֵינֵיו, לָא רַבְרַבִּין. בְּדִיקְנִיהַ שְׁעָרָא טַפִּי. דָּא בְּאַנְפּוּי שְׁפִירוֹ סוּמְק. שְׁעָרִיהַ
שְׁעִיעַ וְלָא כָל כּוּף, דְּחִיל חֲטָאָה אִיהוּ, רַחִים אֲוִרִייתָא אִיהוּ. רַחִים לְאִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ.
חַדִּי בְּכֻלָּא, עַבִּיד טִיבוֹ לְכֻלָּא, כְּדִיבָא לְתוֹעֲלִתִיהַ. מְהִימָנָא אִיהוּ לְרִזִּין דְּאֲוִרִייתָא. טָב אִיהוּ
לְמַלִּין דְּעֻלְמָא. מָאן דְּאֲשַׁתַּתֵּף בְּהִדְיָה לָא אֲצַלַח, לָא אִיהוּ וְלָא אַתְרָא. אֲצַלַח אִיהוּ בְּלַחֲדוּי
דְּהָא אֶת ר' גְּרִים. פְּגִים אִיהוּ כְּרִישִׁיָה.

לְעִילָא רִישׁוּמָא דְחַד מְכַתְּשָׁא דְהוּה לִיהַ תַּמָּן, דְּעַבֵּד לִיהַ חַד רַבִּיא בְּאַבְנָא בְּלָא רְעוּ וְכוּנְוָה,
וְאִיכְסִי בְּשְׁעָרָא. וְהִהוּא רִישׁוּמָא דְּמְכַתְּשָׁא כְּגוּוֹנָא דְּגִימ"ל יְיֹנִית. מְהִימָנָא אִיהוּ
לְגַבִּיָה בְּנֵי נְשָׂא, סְלִיק לְמַהוּי רִישָׁא דְּעַמִּיָה, עַד הֶכָּא רִזִּין דְּעֵינֵינוּ.

וְאִית רִזִּין אַחְרַנִּין דְּעֵינֵינוּ דְּמִתְפָּרְשִׁין מִנֵּיהּ. עֵינֵינוּ דְּמַעֲמַקֵּן וְחִיבִיקָאן, דָּא אִיהוּ בְּשְׁלִימוֹ
דְּאַתְּוּן פֶּר דְּקַדְמָאָה. ר' וּבְתֵר פ' דָּא אִיהוּ בַר נֶשׁ דְּאַצְלַח בְּעוּבְדוּי ג' שְׂרֻטוּטִין
בְּמַצְחִיהַ, מַצְחִיהַ עֲגִיל. עֵינֵיו נְהִירִין מְרַקְמָן עוּבְד צִיור קְיִימִין עַל שְׁלִימוֹ. שְׁנָאוּי יִפְלוּ
תַּחוּתִיהַ. פְּקִיחָא אִיהוּ, אֲצַלַח בְּכֻלָּא, בְּהִיל בְּעוּבְדוּי. טָב אִיהוּ עִם בְּנֵי נְשָׂא, מְלוּי בְּקִשְׁוִי
וּבְכֻלָּא דְּחִילוֹ. וְתַרְן אִיהוּ עַבִּיד טִיבוֹ וְלָא לְשִׁמָּה.

שְׁעָרִיהַ שְׁעִיעַ וְתֻלָּא וְלִישְׁנִיהַ כְּחַרְבָּא. תַּחוּת עֵינֵיו קְמִיטִין תְּלַת רַבְרַבִּין וְתֻלַת זְעִירִין, וְאִי
אֵית ד' וְתֻלַת רַבְרַבִּין. כְּדִין תְּשַׁבַּח תְּרִין שְׂרֻטוּטִין בְּמַצְחִיהַ עַבְרִין מַסְטֵר לְסֵטֵר
וְתֻלַת דְּמָטוֹ וְלָא מָטוֹ. תַּחוּת טְבוּרִיהַ קְיִימָא רְשִׁימָא חַד צִיורָא דְּרִישָׁא דְּבַר נֶשׁ אֹפֶס וְחַוּוֹר.
תְּרִין שְׁעָרִין תְּלִינן בֵּיהַ, הִהוּא בַר נֶשׁ אַתְּפָּשֵׁל בְּאַתַּת גַּבַר מִיּוּמִין רַחִיקִין וְלָא תָב מְהִהוּא
חוּבָה. מְרַעִין רְדִפִּין אַבְתְּרִיהַ, וְעַל דָּא אִינוּן מְרַעִין, חַד דְּצַעֲרִיק לְאוּשְׁדָא שְׁתָּן וְלָא כִּיל,
דְּעַד פְּעֵן הִהוּא חוּבָה תְּלִיָּא בְּקַדְלִיהַ. דְּנַחַש עַקְיָמָא וְשְׁלִיט עֲלִיהַ בְּדָא, וְדָא לְסוּף יוּמִין
דְּסִיבוֹ.

וְאִי תָב בְּתִיבְתָא בְּזַמְנָא דְּאִיהוּ בְּחִילִיהַ, הִהוּא רְשִׁימָא אֲזַעֲרַת דִּיּוּקְנָא וְשְׁעָרִין לָא תְּלִינן
בֵּיהַ כְּלָל. וְאִי תָב בְּתִיבְתָא כְּסוּף יוּמוֹי כַּד מְרַעִין רְדִפִּין אַבְתְּרִיהַ, כְּדִין הִהוּא רְשִׁימָא
קְמִיט, וְשְׁעָרֵן תְּלִינן בֵּיהַ, וְהִהוּא מְרַעָא לָא אַעֲדִיאוּ מְנִיָה, מַגוּ דְּתְּלִיָּא בְּקַדְלִיהַ דְּנַחַש,
בְּגִין דְּהִהוּא נַחַש, פִּינוּן דְּאַחִית הִהוּא חוּבָה עַל קַדְלִיהַ, לִית מָאן דְּיַתִּיר קֶשְׂרָא מְקַדְלִיהַ.
בְּגִין דְּהִהוּא נַחַש לִית לִיהַ רְשׁוֹ בִימֵי דְּעוֹלָמֵינוּ דְּבַר נֶשׁ לְקֶשְׂרָא הִהוּא חוּבָה עַל קַדְלִיהַ.
וּמְשָׁרִין לִיהַ בְּקֶשְׂרִין פְּקִיפִין וְאִיהוּ רְדִיף אַבְתְּרִיהַ דְּהִהוּא בַר נֶשׁ, וּמְלָקִי לִיהַ בְּהִהוּא בְּרִית
דְּחַב בֵּיהַ. וְאַף עַל גַּב דְּתָב בְּתִיבְתָא, יִצְוּוּת מַגוּ עֲאָקוּ דְּמְלָקִיּוּתָא.

תְּהוּא חוּזָא דְּלִיג וְעַל בְּהִהוּא קֶשְׂרָא, בְּשְׁפּוּלֵי דְּתִהוּמָא רַבָּה. כְּדִין רוּוח לִיהַ לְבַר נֶשׁ.
וְהִהוּא נַחַש לְבַתֵּר יוּמִין נְפִיק וְעַבִּיד דָּא. וּבְזַמְנָא דְּמִית הִהוּא בַר נֶשׁ, תְּלַת מְאָה
שׁוּטְרֵי רְדִפִּין אַבְתְּרִיהַ דְּהִהוּא בַר נֶשׁ וְתַפְסִין לִיהַ, וְעִילִין לִיהַ קְמֵי מְלָפָא. וּמְלָפָא קְדִישָׁא

מתפר אינון קשרין, ונחית ההוא חובה מעל קדליה. ועל רזא דא פתיב (ישעיה כ"ב) אם וכופר העון הזה לכם עד תמותו. כמה דאת אמר, (ישעיה כ"ח) וכופר בריתכם את מות, תבר ההוא קיימא דילכון, את מות. כמה דאת אמר (בראשית ל"ב) אכפרה פניו. אבטל רגזיה, פדין ההוא בר נש, אזיל ליהוא עלמא נקי מההוא חובה, דהא קביל עונשיה בהאי עלמא.

וכי תימא היכי משמע דבהאי עון אשת איש משתעי קרא, דכתיב הכא אם וכופר העון הזה, וכתיב התם באיסור אשת איש שזנתה, ונקה האיש מעון. וכתיב גפי אבנר (שמואל ב' ג') ותפקד עלי עון האשה היום. אי נמי, (ישעיה כ"ב) והנה ששון ושמחה הרג בקר ושחוט צאן אכל ושתה. וכתיב התם (משלי ל) אכלה ומחתה פיה. וכתיב (בראשית ל"ט) כי אם הלחם אשר הוא אוכל. וכתיב (משלי ט) מי פתי יסור הנה חסר לב, ואמרה לו (משלי ט) מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם, ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאול קרואיה, זהו כד (לא) קביל עונשיה בהאי עלמא.

ואי אשתכח ביה זכות אבות, עונשיה בהאי עלמא בההוא עון. כמה דאת אמר (תהלים פ"ט) ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עוונם. ופקדתי זעיר זעיר, (איוב ל) אם בפידו להם שוע (כ"א אם יכפר להם שונג) (שמות ל"ד) פוקד עון אבות על בנים. זעיר. ונותן זעיר על דא וזעיר על דא. ואשתזיב הוא ואבוי מעונשא דההוא עלמא. דהא ברא מזבי אפא.

עיינין עקימין דלא מסתפלן באורח קשוט דא בלא את כלל. פרחין מניה כל אתוון בגין מארי דעינא בישא. חיזו דיליה בהפוכא. ההוא רע עין שליט עליה, ואי כשרן עובדוי דההוא בר נש, לא שליט אלא על עינוי. ואצטרף בר נש לאסתמרא מעינוי, בגין דסטרא אתרא שלטא עליהו. אינון עיינין חמדן כל ביש ואתעבדון סרסורין לגביה ושויפי גופא נצחן, אכל שליטין. עינוי (אי) מסתפלן.

מאן דבעי לאסתמרא מניה, לכתוב יו"ד בידיה ימינא ובידיה שמאלא זי"ן וליפתח קמיה ולימא יו"ד באיפכא אתווי וישתזיב מניהו. דא איהו פגים לשמושא דקדושא, בגיני כף לא שרין ביה אתון, והא אסתלקו מניה. דא איהו ברזא דההוא קו ירוק דנפיק מתוהו במידידו דבוצינא. ואית לאסתפלן גו שרטוטין דידא בימינא ובשמאלא. וברזא דאינון שרטוטין דדין, תשפח דא.

מאן דעינא חד אטים ולא כל כף, ועינא אתרא פקיחא. מומא חד מאינון מומין אית ביה. דא איהו באות ר' בלחודוי באשלמותיה ואת יו"ד מטי לגביה ולא מטי. במצחיה תלת שרטוטין עברין וחד זעירא דאעבר. אוף הכי רשימא חדא סליק מעיניה לקבל אודניה.

שעריה תלי ותקיף קריצוי רברבין, אית מומא מסטרא אתרא. אימא דיליה אזלת בחרשין כד הוה במקעה ונפקת לפתחי דאורחין בליליא. כד דא אתיליד, בגו תרין שנין דיליה אתחלש, עד דאזער דיוקניה. ואמיה אזלת בליליא בהדיה, וקא עבדת חרשין עליה.

האי חדי בחדוה. לית ביה מהימנותא, (ו"ח דף ג"ו על גבי) משבח גרמיה במה דלית ביה. גס רוח, ממליל בישין ועתיקין. ותרון איהו לית ביה קמצנו כלל. מארי דגיופא, אצלח ולא אצלח. חדידא בלישניה.

ואי חד שרטוטא במצחיה רב ותרון זעירין, דא אזל גו חרשין, והא אמיה עבדת להו. ומתחלפין שרטוטין דקא סלקין מעינא ימינא לעינא שמאלא. גס רוח איהו, אבל לית ביה בישא כלל, קמצן איהו לית ביה קצת גיפא. חדידא בלישניה איהו, בשפה דיליה אית ביה רושם חד סומק טפי. וחד שערא באמצעייתא אצבען די ברגליה שמאלא, קמיטין זקיפין מתפשטין. עינין זבלגנין ורוקין, נחתין דמעין תדיר. האי אתדבק באת פ', ואת ר' לא אתישבת ביה. האי אית ליה ארבע שרטוטין במצחיה ועברין פולהו ותרון זעירין. מעיניה ועד שעריה.

תרון רשימין, ותלת זעירין בין קריצי עינוי. האי איהו בר נש דאזיל כפיף רישא, זינא חד מתלת מארי רשימין דתולדת צרעת אית ביה בזיניה. האי לאו מסאבא הוא למסגר. חדי איהו בכלא וחייה תדיר, כל מלוי חייכין בהו בני נשא. קמצן איהו בביתיה, באחרנין לאו הכי. לית ליה כסופא במלוי בגין דחמי דכלא חייכין בהו. גיפא איהו.

שערורי סמקין זעיר ולא שעיעין ולא קמיטין, ואית במצחיה תלת שרטוטין דעברין ותלת זעירין דלא עברין וכל שאר סימנין ביה. האי (ו"ח ד"א ג"א אית ליה) לית ליה פגמו ורושם חד בעינא. דבר נש דהוה צד צפרין דעבד ביה בלא כונה באעא דהוה אושיד לצפרין, ואיהו אתרשים על עיניה שמאלא, לעילא מקרצוי באורפא, ההוא דהוה צד צפרין, אגזים ליה בההוא אעא, בגין דהוה אפרח צפרין ומחא ליה בלא כונה. האי אצלח למזוניה ולביתיה, ולא למכנש ממונא סגי. מהימנא איהו ולא כל כף, והאי מהימנותא במלין זעירין, אבל ברברבין לאו איהו מהימנא. מארי דלישנא בישא וכולא חייכין במיליה. פומיה רב שפוטתיה רברבין, מאן דאשתתף בהדיה, אצלח בכלא, ואיהו אצלח. אוף הכי טב איהו לכל שתופא.

רשימא דההוא מכתשא עמיה, עיניה זבלגנין ורוקין וחד רשימו אופס סחרא לון האי איהו באת פ"א, בשלימו דתרון אתון, ואת ר' בלחודוי. דא רישיה רב וד' שרטוטין רברבין במצחיה וג' זעירין בין קריצוי. (וחד לעילא קריעא זעיר). על חוטמיה שעירין רברבין, אנפוי רברבין, רישיה עגיל. וחד לעילא קריעא זעיר הוא גיבר חילא מארי זדונא במלין. שעריה קמיט, גיפא איהו, ובליליא אשתתף איהו לגיפא. לזמנין אתפשול איהו באנתו אסורה. דיקניה מליא בשערין. האי אית ליה בדרועא שמאלא חד רשימו דחרבא דמחא ליה חד גבר אטים ימיניה, ביומא רביעאה דשבתא, פד בעא שמשא לאתפנשא. דהא בההוא זמנא אתער עליה חד חוטא דמאדים, ההוא חוטא דבסטר שמאלא. וההוא רשימא עמיקא (בו"ח ד"א איהא עקימו) בבשרא בעגולא, פד מטא ליומין דסיבו נפל מאתר

דרכיב ביה, או סוסיא או חמרא, או נפיל מפתלא ומניה יתחלש וימות. דהא חוכה דחמא בעולמוי בהכל רדיף אפתריה. ואי ההוא גברא תב בתיובכתא, נפיל באמצע יומוי מגו חולשא דביה, וימות.

ואי תב ביומי עולימוי, פדין תשפח שרטוטין דמצחיה, ג' רברבין וד' זעירין ותרין תרין מגו עינוי דסלקין לעילא. האי פאורח ארעא יהא מרעיה ויפול מערסיה וימות. דהא לעלמין נפילה אית ביה לבסוף.

עיינין זעיר דקיקין, דלא אתחזיין גונין דילהון לפום שעטא. וכד מסתפלאן בהון אינון ירוקין ואופמין, האי איהו שפון חדין ואפין אריכין בחדירו. פדין תשפח במצחיה ב' שרטוטין וחד זעירא בינייהו האי איהו באת פ' בלחודוי ובאת ר' בשלימו. האי איהו שעריה תלייא ולא שעיע. אצלה בעובדי ידוי, ובאורייתא אי אשתדל אוף הכי. זעירא איהו בשייפי וגם בשרא לית ביה גסות רוחא. ממלל בגו חוטמוי, בגין דנוקבין דילהון דחיקין, ובגין פך נפיק רוחא בדחיקו לסטר שמאלא. בירכא דיליה לעילא מארפובא, רשימא חד דמאריה חבורה דעבד ליה חד רבא בספין ביומי עולימוי ואסתפן ביה. מקנא הוא לאתתיה עד דבני נשא חייכין מניה, פעי לאתתקנא בגוברין אחרונין ולא אתתקן וחייכין ביה. האי לא ישתתף בר נש בהדיה דלא יצלח. חמדן איהו, אשתדל במה דלא אית ליה. חשיב גרמיה דאיהו גברא רבא, ולא הכי. זכי לפנות ולא לבנים.

ואי מתחלפן שרטוטין תרין זעירין וחד רברבא במצחיה ואנפוי סמקין, זכי לבנין ולברתא חדא, או דילידת (בר) ואסתלקת מעלמא. פד את חד אית ליה בתר אודניה ימינא, רושם דטלופחא. וחד זעירא דתלייא בריש אודניה ואצבעא זעירא בינא שמאלא כפיה, פדין תתקיים ותוליד בנין ובנן, אי סימנין אליו יהון לה בין רגלהא, יכרע ויפול חד ברא בין אינון, דיהא מבווע דנביע באורייתא. הוא מקריב ומפזר מבוועין ונחלין דאורייתא ובשנין זעירין יתכניש מעלמא. האי איהו מאינון אלה דמתפנשין מעלמא מריש שתא ועד ריש שתא ביומין קדמאין.

מדאתחברב מקדשא לא אשפח בר שתין חסר חד ואליו אינון דמסתלקי מעלמא כד יחבי ריחא, עד לא מטא זמנייהו. בגין דכד קדשא בריף הוא עאל ואוליף אורייתא לאינון ינוקין דאסתלקו מעלמא כד יחבו ריחא, אינון קדמאי באינון מלין מהאי עלמא עד לא מטא זמנייהו. וקודשא בריף הוא אמר ליה לההוא ממנא יופי"אל שמייה דקאים וקשיר קשרין דאורייתא. מאן הוא דין דאקדים לי. דהא הוא דכתיב, (אייוב מ"א) מי הקדימני ואשלם. ואשלם ודאי. פדין קרא קדשא בריף הוא למטטרו"ן דאיהו קאים גו פרוכתא דפרסא ושתין אלה רבוא מארי דאולפנא דאורייתא סחרגיה ואיהו מקשר קשרין למאריה. אמר ליה, מאן האי דאקדים לי, מי הקדימני ואשלם. איהו רשים גו מתיבתך או לא. אמר ליה, מאריה דעלמא, לאו איהו במתיבתא דילי, גו מתיבתך איהו. וכל אינון

דְּקַדְמֵי תַחֲוֹת כָּל שְׁמֵיָא דִּילִיָּה (נ"א ד"ל) הוּא. הָדָא הוּא דְכְתִיב (איוב מ"א) תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם לִי הוּא. בְּגִין דְתַרְיִן מִתִּיבְתִין אֵית לְעִילָא. מִתִּיבְתָא דְהָהוּא נַעַר מְטַטְרוּ"ן, וּמִתִּיבְתָא עֲלָאָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וּבְכָל אֲתָר דְתַנְיִנן מִתִּיבְתָא עֲלָאָה, דָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. מִתִּיבְתָא דְרְקִיעָא, דָּא דְמַטְטְרוּ"ן. כְּדִין אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֵי הֲכִי, לְקִיט לִיָּה גַבְאֵי. לְקִיט לִיָּה וְאַרְח לִיָּה. הָדָא הוּא דְכְתִיב (שיר השירים ו') דוּדֵי יָרַד לְגַנּוּ לְעַרוּגוֹת הַבְּשָׂם. דוּדֵי, דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (שיר השירים ב') דוּדֵי לִי וְאֲנִי לוֹ הַרוּעָה בְשׁוֹשָׁנִים. יָרַד לְגַנּוּ, דָּא גּוֹרָן דְרְקִיעָא, דְקִימֵי כְגוֹרָן. לְעַרוּגוֹת הַבְּשָׂם, דָּא מִתִּיבְתָא דְמַטְטְרוּ"ן. לְרַעוֹת בְּגַנִּים וְלְלִקוּט שׁוֹשָׁנִים, לְעִינָא וְלֹאֲסַתְפְּלָא בְּאִינוּן מִתִּיבְתָאן דִּילִיָּה.

מ"א וְלְלִקוּט שׁוֹשָׁנִים, אֵל תְּקִרֵי שׁוֹשָׁנִים, אָלָא שׁוֹשָׁנִים. אֵלִין אִינוּן דְקַדְמֵי רוּחָא בְהַאי עֲלָמָא דְמִתְקַלִּי (בו"ח ד"א אִתָּא דְמִתְלַקֵּט) וּמִסְתַּלְקֵי מִהַאי עֲלָמָא עַד לָא מְטָא זְמַנְיָהּוּ. כְּדִין קָרִי הָהוּא נַעַר מְטַטְרוּ"ן לְגַבְרִיאֵל דִּי קִסַּת הַסּוּפֵר בְּחַרְצוּי וְאָמַר לִיָּה, כְּתוּב פִּתְקָא וְהָב לְמַלְאָךְ הַמְּוֹת עַל פְּלוּנֵי דִילְקוּט לִיָּה מְעֲלָמָא וְאֵתְלִקִּיט מִיָּד, וְסֻלְקִין לִיָּה לְמִתִּיבְתָא דְמַטְטְרוּ"ן בְּקַדְמִיתָא. וְתַמָּן אָמַר תְּלַמוּדִיָּה דְאִיְתִי בִידֵיָּה, וְאִוְלִיף תַּמָּן מָה דְאִוְלִיף. לְבִתְרָא סֻלְקִין לִיָּה לְמִתִּיבְתָא עֲלָאָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְזַמְינָא לְמִתִּיבְתָא דִּילִיָּה, וְתַמָּן אֲשַׁתְּעֲשַׁע בְּהוּ בְּאִינוּן דִּילִיָּה בְּרַזִּי עֲלָאִין וְטַעְמֵי אִוְרִייתָא דְהוּוּ סְתִימִין בְּהַאי עֲלָמָא. וְיִופִיאַל רַב מְמַנָּא אָזִיל מִגּוּ מִתִּיבְתָא עֲלָאָה וְחֲתִים סְתִרִין וְרַזִּי דְאִוְרִייתָא מִגּוּ תְרֵי מִתִּיבְתָא כָּל מָה דְאִקְשׁוּ בְּמִתִּיבְתָא דְרְקִיעָא אִינוּן דְמִתִּיבְתָא עֲלָאָה, מְתַרְצִין בְּמִתִּיבְתָא עֲלָאָה. דְלִית תַּמָּן פְּרָכֵי וְקוּשְׁיִין אָלָא בְּמִתִּיבְתָא דְרְקִיעָא, וְחֲתִים מִתְרֵי מִתִּיבְתֵי מְלִין דְאִוְרִייתָא כְּדָקָא יְאוּת. וְעַל דָּא כְתִיב (תהלים פ"ד) יִלְכּוּ מִחִיל אֵל חִיל.

וְלִזְמַנָּא דְאֵתִי יִסְתַּלְקוּן פְּרָכֵי וְקוּשְׁיִין מִגּוּ מִתִּיבְתָא דְרְקִיעָא, כְּמָה דְאֵתְמַר, יִלְכּוּ מִחִיל אֵל חִיל וְכְתִיב (תהלים קכ"ב) יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילָךְ שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ. עַד הָכָא רַזִּין דְעִינִין (בו"ח ד"א אִתָּא בְּנֵי גִוְנִים לְאִסְתְּפְּלָא) בְּאִינוּן לְאִסְתְּפְּלָא.

דְיִוְקִנִין דְחוּטְמָא. חוּטְמָא אִיהוּ חוּטְמָא (נ"א חוּתְמָא) וּפְרַצוּפָא דְפֵר נֶשׁ לְאִשְׁתְּמוּדְעָא. חוּטְמָא זְעִירָא (בו"ח ד"א אִתָּא עֲקִיפָא וְכֵן לְקַמּוּ) עֲמִיקָא דְלָא אֲתִיִּשְׁבָּא כְּרָאוּי בְּאוּרַח מִיִּשְׁר דָּא אִיהוּ דְאֵבֵד פְּרַצוּפָא דְפֵר נֶשׁ, וְדָא אִיהוּ לְאֵת ה' בְּלַחֲדוּי בְּלָא שְׁלִימוּ, דָּא אִיהוּ דְאֵרַח עֲנֻתְנוּתָא אֲתַעֲבֵר מְגִיָּה, חֲצִיפָא אִיהוּ. שְׁעֲרִיָּה בֵּין סוּמְק לַחֲוּר תְּלַת רִשְׁמִין רְבָרְבִין עַל מְצַחִיָּה, וְג' אֲחֻרָיִן דְלָא אֲתַחֲזוּן כָּל כַּף. תְּלַת שְׁרֻטוּטִין אֲחֻרָיִן מְסַטְרָא דָּא וּמְסַטְרָא דָּא. שְׁפָוִן דִּילִיָּה רְבָרְבִין. בְּחֲצִיפּוּתִיָּה מְמַלֵּל בְּקִשׁוּי כָּל מָה דְבַעֲי, דְאֵרַח עֲנֻתְנוּתָא אֲתַעֲבֵר מְחוּטְמִיָּה (וּמַעַל) עַל אֲנְפּוּי. דְהָא כְּסוּפָא וְעֲנֻתְנוּתָא מִיִּשְׁר חוּטְמָא עַל אֲנְפּוּי. וְהָא לִית בֵּיהּ כָּלֵל. וּבְגִין דְאִיהוּ חֲצִיפָא, כְּדִיב וְחִיף בְּמַלּוּי.

וְאִי מְתַעֲבֵרן שְׁרֻטוּטִין מְעַל מְצַחִיָּה וְאִינוּן תְּלַת רְבָרְבִין וְכ' זְעִירִין וְשְׁעֲרִיָּה אוּפֵם, הָא אִיהוּ בֵּין תְּרִין אֲתוּוֹן בְּמִתְקָלָא, דָּא נְמִיךְ רִישָׁא, וְחִיף בְּמַלּוּי. וְלָא כָּל כַּף צְעֲרִין רְבָרְבִין

מתערין עלוי ואשתזיב מפלהו, דא זכו זעירא מאבוי מגין עלוי. וההוא זכו אתרשים גו
עמודא דקאים ביה ההוא נער, ואיהו זכי בחד נתמא בגין דכל ייתם וארמלא קיימין
בפקדוניה דמטטרו"ן דקיימא לדינא באינון ע' סנהדרין. בהיכלא דזכותא דינין כל דינין
דעלמא, בר מתלתא. בני, חיי, ומזוני. וכלהו בקראי כתיבי.

בני, גבי חנה (שמואל א א) ותתפלל על ה', על ה' דייקא. לעילא לעילא, אתרא דמזלא
עלאה. חיי (ישעיה ל"ח) הנני יוסיף על ימיה, יוסיף דייקא. מזוני דכתיב (תהלים כ"ה)
השלף על ה' יהבך והוא בכלכלה. על דייקא, (כדמוכח בפרשת ערוה, וכו באדרא) ותמן דינין בני
עלמא ונהבין פתקא למלאך המות לקטלא לון ולנטלא רוחיהון.

והואיל ומשכונין עלאין וטבין דבני נשא בידוי דקודשא בריה הוא, פקיד למטטרו"ן
דיהון בנוי דההוא בר נש ואתתיה בפקדונא דיליה. ובגין דאסיר למשכנא לון
משכונין על משכונין, לא יקומו. (נ"א ומותו) ועל דא מאן ישזיב לון מענוניא, ההוא זכו
אגין על בנוי. והא חד מנייהו דההוא זכו אגין עליה בעידן עקתיה. לדא אית ליה חד
רושם במצחיה, חייבא או גייפא איהו, ולא אתחזי קמי בני נשא, דלא ידעין ביה. דא
אצלה. ומאן דאתחפר בהדיה יצלה יתיר מגיה.

חוטמא עמיקא (בו"ח ד"א איתא עמוא) ותרין נוקבין דיליה רברבין וסלקין לבר אינון פתחין
דנחירוי, וחוטמא לא סליק, דא איהו באת ה' בשלימו. ד' שרטוטין (כרבו)
רברבין במצחיה ושית זעירין. אודנוי רברבן, עינוי רברבן, ותרין רשימין אוכמין דקייקין
בעיניה דימינא. שעריה לא אתתקן במזייה, בגין דאיהו רב ותקיף. רושם מכתשא במצחיה,
דא סרפא בכל יומא זמין, פד אתרעם ברוגזיה. קריר חוטמיה ואתחזי חיור, תב מרוגזיה
לזמן רב. מהימנא איהו במלין רברבין, ובזעירין לאו הכי. תמדן איהו, גופיה מלי מכתשין
ואפעעויעין בכל יומי שתא, ובר זמנא חד זעירא ביומין דסיתווא. אתנהיג בענותנותא
בביתיה. תיאובתיה למיכל בכל אתר, אף על גב דלא יזמנון ליה. אי זכי באורייתא ואוליה
ינוקין, זכי בהו כשי"ן תי"ו.

בידיה ימינא רושם עמיקא, מתולדה דאתיליד ביה. תרין נשין אזדמנו ליה קדמייתא
תמות על מתברא, תנניתא תזפה לתרין בנין, חד ימות זעיר בחלבא דאמיה, וחד
יקום בעלמא, גייפא יתיר מבני נשא אתרנין. וחיין קיימין ביה, אכל לא כל פך.

חוטמא דאזיל בארז מישר ומתתקנא על גבי אנפין, הא איהו באת ה"א בשלימו. דא
אתגלי במצחיה תרין שרטוטין רברבין וה' זעירין, ותרין מסטרא ימינא לגביה
שעריה מישר מתתא לעילא, שעריה בין אפם וסומק, תליא על אודנוי. עינוי רברבין
ירוקין, וחוטא סומקא סחרא לגו. אנפוי אריכין, דא אקרי אנפי נשר, דא מבנוי דסיתרא
באשלמותא.

כד בעי לאזערא גרמיה טב איהו לגביה מאריה, דחיל חטאה איהו. ביומי עולימוי, איהו

בלא מרעין אזיל בכריאותיה בגבור בלא דחילו, ביומין דסיבו נחית בנחיתו דסיקרא, חלשא ליהוי, מרעין רדפין אבתריה. דא זבאה במרעין יתפפרן. ואי מתחלפין סימנין ביומי עולימוי, ליהוי במרעין. בגין דאיהו כד סיקרא בענא לאנהרא. ויהא ההוא גברא במסכנו. וביומין דסיבו, יהוי בלא מרעין, ובעותרא ויקר סגי. דהא כדין אנהירת סיקרא וקיימא באשקלמותא. ודא איהו צדיק וטוב לו, ודא ענותנותא ביה. רחים הוא למאריה בכלא.

חוטמא אריקא וחד חדודא ברישא דחוטמא דנשרא, האי איהו בלא את כלל. שעריה קמיט. שרטוטין דמצחיה ג', אנפוי חדידן, עינוי זעירין, האי איהו חמדן במה דאית להו לאחרנין. כל עובדוי לאו בדחילו דשמא, סניא אורייתא וסני למאן דלעאן בה, רחים לפום שעתא למשמע מלין דאורייתא, ולפום שעתא פרחין מניה. ברגליה שמאלא תרין אצבען קמיטין דלא מתפשטין, וברגליה ימינא חד. האי איהו בחטא דגנבה ולא תב מההוא חובה לעלמין. בין כתפוי תליין תרין שערין רברבין. בחדוי אית ג' שערין דתליין. אומי אומאה בכל רגא ושעתא ולא אתהני.

זמנין תרין בשתא ישתתף בר נש בהדיה ולא תיר, ויצלח. והוא מאדר ועד ריש ניסן, ומאלול עד שית יומין בחשון, ולא תיר. וביומין אלין יצלח מאן דישתתף בהדיה, דהא יומין אלין, יומין דאתון אינון, ומאן דלית ליה אתון אתאחד בהו.

ביומין אלין נפקין נשמתין ערטילאין ואינון מתהדרן פמלקדמין, ולית לון זווגין. וביומין אלין נפקין אתון כ"ב. ושראן בהו, ומתעטרן בהו, וברחמי ישתפחו זווגין. וברחין אחרנין וביומי אחרנין לאו, דהא מז' באדר, בטש בוצינא ואפיק אתון זעירין ובקעין רקיעין ונפקין לעלמא.

בזמנא דאינון נפקין, כל אינון נשמתין ערטילאין דהוו זמינין לאתהדרא נפקין בהדיהו, ואתאחדן באינון אתון ונפקין על ידי דפרונוקא. בגין דכל בני עלמא כד אתבנון לאתצירא בהאי עלמא, כל ציורין דאתון מתצירין בהו על ידא דאינון ג' שותפין דקא מזדווג בנינא. והשתא אלין דקא מתהדרן כל אינון אתון דקא אתצירו בהו אחרנין, לא מתצירי בהו. דהא אינון פרונקין לא מצירין לון באתון, כמה דאתציר בקדמיתא מסטרא דאבא ואימא.

ואלין אתון אזלין ומשטטן בעלמא, ואתאחדן בהו כל אינון דלית לון אתון עד ריש ירחא דסיון. דהא כדין אתטמרון אלין ואתון עלאין בעיין לאתגלאה. ומאלול אתטמרון אלין עלאין עד שיתא יומין בחשון, עד דיהדרון בני נשא מחובביהו ויתפפר לון, ומתהדרן אתון פמלקדמין. ובין כך ובין כך אינון זעירין נפקן לקיימא עלמא ואלין אתאחדן בהו, בגין דלית לון אתון כלל. דהא מאלול תליא וקיימא תשובה ואתון סלקין לגבה ובני עלמא מהדרן מחובביהו ומתהדרן לאתון, וקיימי על עלמא תרין ירחין, ומסתלקין טבת ושבט.

מו' באדר נפקין אלין אתרנין, כמה דאתמר. ואלין דמתאחדן בהו מקדמי רחמי באלין יומין ותרין רחין אתרנין אתטמרן בלהו, ואלין תמוז ואב. ונפקין מי הרעה באתויהו, ושלטין אלין על עלמא ואתרנין אתטמרו. ובגין כך באינון יומין זכאה איהו מאן דישתזיב מנייהו.

וכר חוטמא אריכא רב בפותיא לגבי רישא דא איהו באת ה' ולזמנין את י' אתחבר בהדיה, דא איהו בר נש דאצלח. אנפוי קמיטין בתולדה דאבעבועין. עינוי סמקין, דא איהו בין אינון תולדין דסגירא דעינוי, לזמנין זלגין דמעין.

קמיטין דמצחיה ד' ותרין עברין רשימין פאריח על גבי לבינה. שעריה רב, האי אצלח ודחיל חטאה. שפח גרמיה בכלא, יתיר ממה דאית ביה. ובזמנא דאתנענע (עינוי) זלגין דמעין ופאיכא בחוטמיה עד דאושיד לחה ירוקא, ודא קשוא מאינון זיני סגירו. מאן דאשתתף בהדיה אצלח. מהימנא איהו בכלא.

על כתפיה שמאלא אית ג' רשימין, ב' סומקין וחד אופם. ברם אופם אית ליה תועלתא. האי משיף ליה לאתקרבא בכני נשא ואחיד בהו דלא יחשבון ליה פסגירא. מומא אתיליד ביה בליליא חד יומא דסתווא ביומי דעולמוי, דאכל נונא ושתא מנא ונפק לבר. ובההיא שעתא הוה שליט פוכב שבתאי בעלמא, וחד ענפא דיליה הוה משיף לאתפשטא לתתא. ונפק איהו בגלוייא דרישא, ומחא ביה על ידא דקורקפני ושמרוו"ן תרין רוחין דשלטין בההוא ענפא.

וכר אתמחי האי בר נש, רשימו ביה תרין רשימין סומקין, ויהוה ענפא רשים ביה ההוא רשימו אוכמא, דהא מלוי דשבתאי באופם אשתמש. ורזא דא שליט ביומא דשבתא (ו"ח נ"א בעמא דשבתאי) ולא בעמא דרישא, בגין דעמא דרישא לית לון חולקא ואחסנתא בבוכבייא ומולא, אלא בקודשא בריך הוא בלחודוי. ואצטריו לון לאחזאה תדנה ומיכלא ומשתריא ולבושין ולאחזאה ביתא ופתורא ביומא דא, דלאו הכי לכל אינון דאחזון בבוכבא דשבתאי דאצטריו לון לאתענאה ולאחזאה עיבוי ודאגה ורונא ולמלכש שחורים ולכפאה שחורים ולא למיכל בשרא וסמרא ומשחא, ולא לאתענאה עינונין דעלמא, אלא למיתב בדיורא עציב ולאחזאה מן בני נשא. (כו"ח ד"א איתא וברין וכו"ח בדפו"י) ותרין אלין רוחין קורקפני ושמרוו"ן אתמשכאן עלוי ואודעין ליה מלין דעלמא פאמשכותא דשבתאי.

חזינא פספרא דשלמה מלפא, דאית בני נשא דאתילידו כד שלטא ענפא דא, ואינון עציבין תדיר דלא חדאן לעלמין, בר אי לעאן באורייתא וקא אתאחדן בקודשא בריך הוא. עם כל דא, אי אית ביה ביהוה בר נש יסודין ושרשין מזכו אבהן, ענפא דא דנפיק משבתאי, לזמנין נצח ליה ואחיד ליה. ואינון תרין רוחין מתפשטין ואזלין לנוקבא דטיגרא, דתמן מתפנשין כל רוחין ערטילאין דלא עאלין לגו פרגודא דמלפא, ואינון ערטילאין בהאי עלמא וכד נפקי מהאי עלמא משטטי לאעלא בההוא עלמא, ונעלין תרעא באנפיהו בכל סטרין דעלמא. ולא

אשפּחו נִיחָא עַד דַּאינוּן נִפְקִין וּמִשְׁטָטִין בְּעֵלְמָא, וְאֵלִין אֶקְרוּן בְּשִׁמְהֵן שְׁכֵנוֹת.
 וּבְיוֹמָא דְשַׁבְּתָא כַּד אֲתַקְדָּשׁ יוֹמָא, וְאֵינוּן לָאן עֵאלִין לְגוּ נּוֹקְבָא דְחַד טִינְרָא דַּאִיהוּ לְבַר
 מַחֲמוֹת גְּנֵתָא בְּטוֹרִין דְלְבַר, וּמִשְׁתַּפְּכִי תַּמָּן כֹּל יוֹמָא דְשַׁבְּתָא. וְלְבַתֵּר נִפְקִי
 וּמִשְׁטָטִי בְּעֵלְמָא וּמוֹדִיעִין בְּחִיזוּ דְלִילָא מִלִּין לְפָנֵי נָשָׂא.

וְכַד נִצַּח עֲנַפָּא דָא לְהֵהוּא בַר נֶשׁ, אֵינוּן תְּרִין רוּחִין אֲזֵלִין לְהֵהוּא נּוֹקְבָא וּמִתְעַפְּבִין תַּמָּן
 עַד דְנִפְיק שַׁבְּתָא. פִּינּוּן דְנִפְיק שַׁבְּתָא נִפְקִין אֵינוּן נִשְׁמַתִּין וְאֵינוּן רוּחִין בְּהַדְיָהוּ
 וּמִתְחַבְּרִין פְּחָדָא וְאֲתִיִּין אֵינוּן תְּרִין רוּחִין וְחַד נִשְׁמַתָּא דְגִזְעָא דְהֵהוּא בַר נֶשׁ, ע' דְרַגִּין
 לְאַחֲרָא וְשָׂרָאן עַל גְּבֵי הֵהוּא בַר נֶשׁ רוּחָא בְּתַר רוּחָא, וְאוֹדְעִין לִיה מִלִּין דְעֵלְמָא. מְנַיְהוּ
 קְשׁוּט וּמְנַיְהוּ לָאו קְשׁוּט, מְנַיְהוּ קְשׁוּט מִסְטָרָא דְנִשְׁמַתָּא עֲרִטִילָאָה, דְהָא אֲשַׁפְּחַת תַּמָּן
 נִיחָא. וּמְנַיְהוּ לָאו קְשׁוּט מִסְטָרָא דַּאֵינוּן רוּחִין. וְלִזְמַנִּין אֵינוּן רוּחִין אוֹדְעִין לִיה מִלִּין
 דְקְשׁוּט לִזְמַן קָרִיב, וְדָא אִיהִי נִשְׁמַתָּא דְלָא אֲשַׁפְּחַת פְּרוּקָא (ס"א פְּרוּקָא) לְעֵלְמָא מַע' דְרַגִּין לְאַחֲרָא.
 בְּרִין כּוֹכַב שַׁבְּתָאֵי מְשִׁיף לְהֵאֵי עֵלְמָא אֵינוּן רוּחִין, וּבְגִינָה לָא דְחִיל הֵהוּא בַר נֶשׁ. כַּד
 שָׂרָאן עֲלוּהֵי וְלָא אֲזַדְעִזְעוּ. זַפְּאָה חוּלְקִיָּה דְמָאן דַּאִית לִיה זְכוּ דְאַפְּהֵן לְסִייעָא בְּכַל
 אֵינוּן עוֹבְדִין.

חוּמְמָא עֲקִים וְהֵהוּא עֲקִימוּ סְטָא לְסִטֵּר זְמִינָא דָא אִיהוּ בַר נֶשׁ דְרִשִׁים בְּאֵת ה' וְלִזְמַנִּין
 בְּאֵת ר' וְלָא מִתְחַבְּרִין פְּחָדָא. דָּא אִיהוּ בַר נֶשׁ דְמִמְלַל רְפִיכִין. בְּמַצְחִיָּה שְׁרִטוּטָא
 חָדָא רְבֻרְבָּא וְד' זְעִירִין (נ"א וְאֵינוּן) וְעֵינוּי דְקִיקִין וְלָא כָּל בְּרַח, וְאֵינוּן מִתְהַפְּכִין לְסְמָקָא.
 שְׁעָרוּי תְלִינן שְׁעִיעִין זְעִיר, שְׁלִשְׁלָאָה רְבֻרְבָּא הָוָה לִיה, וְתִלְיָא מְנַיְהוּ סִייעָא. אִית לִיה
 מְהִימְנָא, אִיהוּ אֲצִלַּח בְּעוֹבְדוּי, דָּא אִית לִיה פְּגִימוּ דְמוּמָא דַּאִיהוּ סְרִיס חֲמָה, אוּ תִלְיָא
 בְּכִיסָא דְבִיעוּי חַד מְמַעוּי וְלָא אֲפִיק זְרַעָא כְּדָקָא יְאוּת. בִּידָא שְׁמַאֲלָא אִית אֲצַבְּעָא זְעִירָא
 קְמִיט וְלָא אֲתַפְּשֵׁט. (עכ"מ וּנְרָאָה שַׁחֲסֵר.)

אֲמַר אָדָם קְדָמָאָה (תְּהִלִּים קל"ט) לָא נִכְחַד עֲצָמֵי מִמֶּנּוּ וְגו'. מִפְּאֵן דְמִזְוּגָא דְדְכָר וְנוֹקְבָא
 אֲתִיָּא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, זְוּוּגָא דְמִלְכָּא בְּמִטְרוּנִיתָא. מְאִי טַעְמָא, תַּחֲתִיּוֹת אֶרֶץ, תְּרִין
 (תַּחֲתִיּוֹת) (נ"א תַּחֲוִיּוֹת) תַּחֲוִיּוֹת אִית לְהֵהוּא דַּאִיקְרִי אֶרֶץ חַפְּץ. אֲתֵרָא דַּאֲתַצְיִירָא נִשְׁמַתָּא דְדְכּוּרָא
 לִימִינָא וְאֲתֵרָא דְנִשְׁמַתָּא דְנוֹקְבָא לְשְׁמַאֲלָא וְעַל דָּא בְּעִי אֲתַעְרוּתָא מִסְטָרָא דְנוֹקְבָא הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב (ישעיה מ"א) הָעִירוּתִי מִצְפּוֹן וַיֵּאת, וּכְדִין מִמְזַרְח שְׁמֵשׁ קוּרָא בְּשָׁמִי. זְוּוּגָא
 דְשְׁמַשָּׁא בְּסִיחָרָא, יַעֲקֹב בְּרַחֵל.

וְכִבָּא סְגָנִים כְּמוֹ חֲמֹר, אֵלִין חֲלִילִין דְעֵלְמָא דְנִפְקוּ מֵאָדָם קְדָמָאָה. בְּתַר הָכִי (תְּהִלִּים קל"ט)
 גְּלַמִי רָאוּ עֵינִיךָ, כְּשֶׁהֵיטִי מוּטָל גּוֹלָם בְּלִי צוּרָה. מִמְזַרְח לְמַעְרַב רָאוּ עֵינִיךָ הַדּוֹרוֹת
 הָעֵתִידוֹת לְצֵאת מִמֶּנִּי, כִּי (אֵתָה) הוּא קוּרָא הַדּוֹרוֹת מְרָאֵשׁ.

וְעַל סְפָרָךְ כָּלָם יִכְתְּבוּ, זֶה סְפָר תּוֹלְדוֹת אָדָם לְדִיוֹקְנִין, דְּבִהָאֵי סְפָר שָׁל (כָּל) צְדִיקִים הוּוּ
 מִתְחַקְּקֵן כָּל (וְכָל) דִּיוֹקְנִין דְעֵלְמָא בְּצִירוּפָא דַּאֲתוּוֹן זַר"ה פִּס"ץ וְתַמָּן כָּלָם יִכְתְּבוּ

בְּצִיּוּרֵיךָ דְקַמִּיטִין בְּמִשְׁכַּא דְאָדָם, כְּגוֹנוֹנָא דְרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם דְתַמָּן כּוֹכְבֵיִיא.
הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יְקָרָא, (ישעיה מ) לְזַרְעָא דִישְׂרָאֵל עֲבָדֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר
בְּחֶרְתִּיךָ דְאֵינוֹן אַקְרוּן אָדָם. דְכֶתִיב (יחזקאל ל"ד) וְאַתָּן צֹאנֵי צֹאן מִרְעִיתִי אָדָם
אַתֶּם, וּבְגִינֵיכּוֹן אַתְּבְרִי עֲלֵמָא. הֵדָא הוּא דְכֶתִיב (ירמיה ב) קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִי רֵאשִׁית תְּבוּאַתְהוּ,
דְאֵינוֹן עָאלוּ בְּמִחְשְׁבָה עַד לָא אַתְּבְרִי עֲלֵמָא. וְכִלְהוּ (תהלים קל"ט) עַל סַפְרָךָ כָּלָם יִכְתְּבוּ יָמִים
וְיִצְרוּ. לְכִלְהוּ יוֹמִין עֲלֵאִין בְּמִנְיָן.

מִשְׁכּוֹ וּקְחוּ לָכֶם. (שמות י"ב) מִשְׁכּוֹ יוֹמִין עֲלֵאִין לְאַנְהֵרָא לְיוֹמִין תַּתְּאִין שִׁס"ה וְרַבִּיעַ יוֹם,
וּמְקַצֵּת יוֹמָא כְּכֹלֵיהּ יוֹמָא, לְחֻשְׁפֻּן מִשְׁכּוֹ. וּמָאן דְמָשִׁיף מִתַּמָּן, מָשִׁיף נְהִירוֹ
לְסִיְהָרָא לְקִדְשָׁא לָהּ. (תהלים קל"ט) וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, דָּא דוֹד מְשִׁיחָא דְלֹא הָוָה לִיהּ יוֹמִין
לְאַתְנַהֵרָא, וְאִיהוּ מָשִׁיף לִיהּ שְׁבַעֵין שָׁנִין, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים ל"ט) הִנֵּה טָפְחוֹת נִתְּתָה
יָמֵי. מָאי טָפְחוֹת, ט' פְּחוֹת. טָב הֵכָא דְפַחִית לֹון מְיוֹמֵי אָדָם, לְמַיְהָב לִיהּ לְדוֹד דְהָוָה טוֹב
רוּאֵי. טוֹב דִּילִיָּהּ מְאָדָם קְדַמְאָה דְעַבְד עֲמִיָּה צְדָקָה בְּגִין דִּיהָא מוֹכֵן דוֹד לְעִשׂוֹת צְדָקָה
לְיִשְׂרָאֵל. כְּגוֹנוֹנָא דְקַבִּיל דוֹד עָנִי וְאֲבִיוֹן, הֵכִי יְהִיב לְמִסְפְּנֵי וְכִלְא בְּמִשְׁפָּט כְּמָה דְאַתְּ אָמַר
(שְׁמוּאֵל ב' ח') וַיְהִי דוֹד עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה לְכָל עַמּוֹ.

וְאַתְעָרוּ, שׁוֹפְרִיָּה דִיעֲקֹב אָבִינוּ מְעִין שׁוֹפְרִיָּה דְאָדָם קְדַמְאָה, בְּגִין דִיעֲקֹב יוֹשֵׁב אֲהֵלִים
וְאוֹלִיף תַּמָּן בְּבֵית שָׁם וְעֵבֶר וְאַבְרָהָם וַיִּצְחָק לְמַפְלַח לְקוֹדֶשָׁא בְרִיף הוּא, בְּגִין
דְאִיהוּ כְּכוֹר. דְכֶתִיב (שמות ד) בְּנֵי כְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל וְעַבְדָּה בְּכַוֹרוֹת וְדָאֵי הָוָה.

סַפְרָא דְאָדָם קְדַמְאָה הָוָה לִיהּ לִיעֲקֹב וְסַפְרָא דְחֲנוּף וְסַפְרָא דִי סְפִירוֹת דִּיצִירָה דְאַבְרָהָם
אָבִינוּ. וְהָא אַתְעָרוּ מְסַכְת עַבְדָּה זָרָה דְאַבְרָהָם אָבִינוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם ת' פְּרָקִים,
וּמְכַל אֵינוֹן סְפָרִים אוֹלִיף לִיעֲקֹב אָבִינוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם אִישׁ תַּם יוֹשֵׁב אֲהֵלִים, חֲכַמְתָּא סְגִיָּא,
וְהָוָה שׁוֹפְרִיָּה. וְשׁוֹרְטוּטִין דִּילִיָּהּ כְּגוֹנוֹנָא דְשׁוֹרְטוּטִין דְאָדָם קְדַמְאָה.

וְהָא כְּגוֹנוֹנָא דְאָדָם קְדַמְאָה דְאִיהוּ קָדָם לִיצִירָה, יִצִיר כְּפִיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אוּף
הֵכִי יַעֲקֹב רֵאשׁוֹן, רֵאשׁוֹן לְשִׁלְמוֹ. קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִי רֵאשִׁית וְגו', דְהָוָה עֲרַסִיָּה
שְׁלִים, מָה דְלִית הֵכִי בְאַבְרָהָם דְנִפְיָק מְגִיָּה יִשְׁמַעְעָל וּבְנֵי קְטוּרָא וְאֵינוֹן סִגְיָה הַפְסָף. וְאָדָם,
דְנִפְיָק מְגִיָּה קִיָּו. וְנָח, דְנִפְיָק מְגִיָּה חַם. וַיִּצְחָק, דְנִפְיָק מְגִיָּה עֲשׂוֹ, סִגְיָה דְהַבָּא. אָבֵל יַעֲקֹב,
עֲרַסִיָּה שְׁלִמָא אִיְהִי. וְעַל דָּא בִיָּה בְּחַר ה' מִכָּל הָעַמִּים (תהלים קל"ה) כִּי יַעֲקֹב בְּחַר לוֹ יְה
יִשְׂרָאֵל לְסִגְוֹלְתוֹ וְכֶתִיב (דְבָרִים ל"ב) כִּי חִלַּק ה' עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ. (ע"כ סְתָרֵי תוֹרָה). (עַד כַּאן
מַהֲהַשְׁמַטוֹת).

זהר:

רְבִי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי, הָוּוּ יַתְבִּי יוֹמָא חַד וְלָעָאן בְּאוּרִיָּתָא בְּטַבְרִיָּא. אַעֲבָר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֹון בְּמָאי עֲסָקִיתוּ, אָמְרוּ לִיהּ, בְּהָאי קָרָא
דְאוֹלִיפְנָא מְגִיָּה דְמוֹ, אָמַר לֹון מָאי אִיְהוּ. אָמְרוּ לִיהּ, הָאֵי דְכֶתִיב, (בראשית

(ה) זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם בְּיוֹם בְּרֹא אֱלֹהִים אָדָם בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים עָשָׂה אוֹתוֹ. וְהָא אֶתְמַר, דְּאַחְמֵי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן, כָּל אֵינּוֹן דְרִין דְהוּוּ זְמִינִין לְמִיתֵי לְעֵלְמָא, וְכָל אֵינּוֹן פְּרַנְסִין, וְכָל אֵינּוֹן חִפְיִמִין, דְהוּוּ זְמִינִין בְּכָל דְרָא וְדָרָא.

וְרָזָא אוֹלִיפְנָא, זֶה סֵפֶר. אֵית סֵפֶר וְאֵית סֵפֶר. סֵפֶר לְעֵילָא, סֵפֶר לְתַתָּא. סֵפֶר לְתַתָּא אֶקְרִי סֵפֶר הַזְכָּרוֹן, סֵפֶר דְהַהוּא זְכָרוֹן, וְדָא חַד צְדִיק, וְאֶקְרִי זֶה. וּבְגִין דְלֹא לְאַפְרָשָׁא לוֹן, דְאֵינּוֹן תְּדִיר כְּחָדָא בִּיחּוּדָא חָדָא, כְּתִיב, זֶה סֵפֶר תְּרִין דְרַגְיִן דְאֵינּוֹן חַד, כְּלָלָא דְכָר וְנוֹקְבָא.

וְדָא אִיהוּ כְלָלָא חָדָא, דְכָל אֵינּוֹן נִשְׁמַתִין וְרוּחִין דְפִרְחִין בְּבִנֵי נֶשָׂא, כְּלָלָא דְכָל תּוֹלְדוֹת, אֵינּוֹן בְּרָזָא תּוֹלְדוֹת אָדָם וְדָאֵי. דְהָא מְהַהוּא צְדִיק דְקָאֶמַר, פְּרַחִין אֵינּוֹן נִשְׁמַתִין כְּתִיב וְנוֹקְבָא חָדָא, וְדָא אִיהוּ שְׁקִיּוֹ דְגִנְתָּא דְאַשְׁקֵי הַהוּא נְהַר דְנִפְיָא מִעֵדֶן, דְכְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית ב) וְנְהַר יוֹצֵא מִעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. וְדָא אִיהוּ רָזָא דְאָדָם, דְכְּתִיב תּוֹלְדוֹת אָדָם.

לְבַתָּר בְּיוֹם בְּרֹא אֱלֹהִים אָדָם, דָּא אָדָם דְלְתַתָּא, דְהָא תְרִין אָדָם כְּתִיבֵי בְהָאֵי (דף ע' ע"ב) קָרָא, חַד רָזָא דְלְעֵילָא, וְחַד רָזָא דְלְתַתָּא, אָדָם דְאִיהוּ רָזָא דְלְעֵילָא, אִיהוּ בְגִנְיָזוֹ, דְגִנְיָז קָרָא, בְּדָכָר וְנוֹקְבָא בְרָזָא חָדָא, דְכְּתִיב זֶה סֵפֶר, דָּא כְלָלָא דְכָר וְנוֹקְבָא כְּחָדָא. פִּיּוֹן דְעֵבְדוּ תּוֹלְדוֹת כְּחָדָא, קָרָא לוֹן אָדָם, דְכְּתִיב תּוֹלְדוֹת אָדָם.

לְבַתָּר דְאַתְגַּלְיָא מְלֵתָא, מִגּוֹ סְתִימוֹ עֲלָאָה קְדַמָּאָה דְקָרָא, בְּרָא אָדָם לְתַתָּא, דְכְּתִיב בְּיוֹם בְּרֹא אֱלֹהִים אָדָם בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים עָשָׂה אוֹתוֹ. בְּדַמּוֹת (ס"א דָא אִיהוּ) דְאָדָם אִיהוּ כְהָאֵי חִיזוּ דְאַתְחַזִי דְיּוֹקְנִין בִּיהּ, וְאֵינּוֹן דְיּוֹקְנִין לָא קְיִימִין בְּהַהוּא חִיזוּ בְדִיּוֹקְנָא בְקִיּוּמָא, אֲלָא מִתְעַבְּרִין מִיַּנְיָה, אוֹף הֵכִי בְדַמּוֹת אֱלֹהִים.

דְכָר אַחַר, בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים, דְיּוֹקְנָא דְשִׁיפִין דְכָר וְנוֹקְבָא, בְּרָזָא (תהלים קלט) דְאַחֹר וְקָדָם. אַחֹר: בְּרָזָא דְשְׁמוֹר. וְקָדָם: בְּרָזָא דְזְכוֹר. וּבְאַלִין תְּלִין כָּל פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא, שִׁית מְאָה וּתְלִיֶסֶר פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא, כְּלָלָא דְכָלָא. וְתַנִּין, אַחֹר לְעוֹבְדָא דְבְּרֵאשִׁית, וְקָדָם לְעוֹבְדָא דְמֶרְכָּבָה. וְכָלָא דָא בְּדָא תְלִיא. בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים, בְּהַהוּא דְיּוֹקְנָא מִמֶּש, וְהָא אוֹקִים לִיה מֵר.

תו, זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם: לְדִיּוֹקְנִין, בְּרִזֵי דְדִיּוֹקְנִין דְבַר נֶש, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בְּאֵינּוֹן תּוֹלְדוֹת דְבַר נֶש, דְיּוֹקְנָא דְרִזִין דְבַר נֶש, בְּשַׁעְרָא, בְּמַצְחָא, בְּעֵינֵינִין, בְּאַנְפִין. בְּשַׁפוּון, וּבְשַׁרְטוּטֵי יַדִין, וּבְאוּדֵנִין. בְּאַלִין שְׁבַע בְּנֵי נֶשָׂא אֲשַׁתְּמוּדְעֵן.

בְּשַׁעֲרָא. הַאי מָאן דְּשַׁעְרִיהּ קָמִיט, וְסָלִיק לְעִילָא עַל רִישִׁיהּ, מְאָרִיהּ
דְּרַגְיָזוּ. לְבִיהּ קָמִיט פְּטוּפְסָא, לָאו כְּשָׂרְאן עוּבְדוּי. בְּשׁוֹתְפוּ
אֲתַרְחַק מִנִּיהּ.

שַׁעֲרָא שְׁעִיעַ יְתִיר, וְתָלִי לְתַתָּא, טָב אִיהוּ לְשׁוֹתְפוּ, וְרוּוְחָא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ,
וְאִיהוּ בְּלַחְדוּי לָאו הָכִי. מְאָרִי דְרַזִּין אִיהוּ בְּאִינוּן רַזִּין עֲלָאִין.

בְּרַזִּין זַעֲרִין לָא (דף ע"א ע"ב) קָיִמָא בְּהוּ. עוּבְדוּי פְּשָׂרְאן וְלָא פְּשָׂרְאן.
וְאִי תָלִי לְתַתָּא, וְלָא שְׁעִיעַ, לְבִיהּ לָא דְחִיל, מְאָרִיהּ דְּזִדוּנָא אִיהוּ. פְּסִיף
בְּעוּבְדִין דְּכַשְׂרָן, וְיֶאֱן קָמִיהּ, וְלָא עֵבִיד. וְכַד אִיהוּ סִיב, אַהֲדַר לְמַהוּי
דְּחִיל וְיֶאֱן עוּבְדוּי. וְהַנִּי מִיְלִי, בְּמִילִי דְעֶלְמָא. אֲבָל בְּמִילִי דְשִׁמְיָא, יַצְלַח
מָאן דִּיקָרַב בֵּיהּ. לָא יִתְגַּלּוּן לִיהּ רַזִּין עֲלָאִין, אֲבָל רַזִּין זַעֲרִין טָב אִיהוּ
לְנִטְרָא לּוֹן, מִמְלָה זַעֲרָא עֵבִיד רַב, וּמְלוּי אֲשַׁתְּמַעוּ. וְרַזָּא דָא זִי"ן, בְּאִינוּן
אֲתַוּוּן דְּשִׁיעוּרָא דְמַר.

שַׁעֲרָא אוּכְמָא יְתִיר צְהִיב, אַצְלַח בְּכָל עוּבְדוּי בְּמִילִי דְעֶלְמָא, וּבִסְחוּרָא,
וּבְדָדְמִי לּוֹן. וְתַרְן אִיהוּ דָא אַצְלַח לַחְדוּי. מָאן דְּמִתְחַבֵּר בְּהַדְיָה,
לָא אַצְלַח לְיוֹמִין סְגִיאיִן, אֲלָא אַצְלַח מִיַּד, וְהֵהִיא אַצְלַחוּתָא פְּרַחָא מִנִּיהּ.
וְרַזָּא דָא דְאִיהוּ בְּכֻלָּא דָּאֵת ז'.

שַׁעֲרָא אוּכְמָא דְלָא צְהִיב, לְזַמְנִין אַצְלַח, לְזַמְנִין לָא אַצְלַח. דָּא אִיהוּ
לְשׁוֹתְפוּ וְלֹאֲשַׁתְּדָּלָא בְּהַדְיָה, טָב לְזַמְן קָרִיב, וְלָא לְזַמְן רְחִיק,
דְּהָא לְזַמְן רְחִיק יַחְשׁוּב מִחֻשְׁבִּין. וּבְגִין דְּלָא יִתְפָּרְשׁוּן מִנִּיהּ, הוּי טָב לְזַמְן
קָרִיב. דָּא יַצְלַח בְּאוּרִייתָא אִי יִשְׁתַּדַּל אַבְתְּרָהָא, וְיַצְלַחוּן בֵּיהּ אַתְרַנִּין. לִית
לִיהּ רַזָּא לְזַמְן רְחִיק.

דְּחִיק לְבָא אִיהוּ. יַחְמִי בְּשִׁנְאוּי. לָא יְכַלִּין לִיהּ שְׁנְאוּי, וְאִיהוּ דְּחִיק לְבָא,
וְאִיהוּ בְּרַזָּא דָּאֵת י', דְּלָא קָיִמָא בְּכֻלָּא דָּאֵת ז', אֲלָא י' בְּלַחְדוּי, בְּרַזָּא
דְּאֲתַוּוּן דְּקִיקִין.

שַׁעֲרָא דְמָרִיט, יַצְלַח בְּעוּבְדוּי, וְרַמְמָה אִיהוּ כַּפִּין בְּבִיתִיהּ. אֲתַחְזִי דְּחִיל
חֲטָאָה לְבָר, לָאו הָכִי לְגוּ. דָּא עַד לָא סִיב. אִי שַׁעְרִיהּ מָרִיט, לְבַתְרָא
דְּסִיב, אֲתַהֲפֹךְ מִפְּמָה דְּהָוָה בְּקַדְמִיתָא, הֵן לְטָב הֵן לְבִישׁ.

וְהַנִּי מִיְלִי שַׁעֲרָא דְמָרִיט בִּין עֵינָוִי, עַל גְּבִי מוּחָא, בְּאַתְרָא דְּאֲנַח תְּפֻלִּין.
וְאִי בְּאַתְרָא אַחְרָא דְרִישָׁא, לָאו הָכִי. וְלָאו אִיהוּ (דף ע"א ע"ב) רַמְמָה, אֲלָא
מְאָרִיהּ דְּלִישְׁנָא בִישָׁא. בְּלַחֲשׁוּ, בְּלָא אַרְמוֹת קְלָא. לְזַמְנִין דְּחִיל חֲטָאָה
אִיהוּ, לְזַמְנִין לָא. וְדָא אִיהוּ בְּרַזָּא דָּאֵת ז', כַּד פְּלִיל אֵת י'.

עַד הָכָא, רַזִּין דְּשַׁעֲרָא לְמָרִי מְדִין, דִּיְדַעֵי אַרְחִי וְרַזִּי דְּאוּרִייתָא,
לְאֲשַׁתְּמוּדְעָא טְמִירוּ דְּבִנֵי נִשָּׂא, דְּאִינוּן בְּצֻלָּם אֱלֹהִים סְתוּם שְׁמָא,

דאתפרש לכמה ארחין.

ברזא דמצחא, באַת נ', דאיהו שלימו דאָת זי"ן, לזמנין אתפלילת ברזא דאָת ז', ולזמנין איהו בלחודדא. מצחא דאיהו דקיק וחד, בלא עגולא דא הוא בר נש דלא מתישבא בדעתיה, חשיב דאיהו חפים, ולא ידע. אתבהיל ברוחיה. חייף (ס"א נשיך) בלישניה כחויא.

קמיטין דמצחיה רברבין, ולאן אינון בזווגא. בשעתא דמליל אתעבידו אינון קמיטין במצחיה, ולאן בזווגא. רשימין אחרנין די במצחיה פלהו בזווגא. דא, בעי דלא לאזדווגא ליה, אלא זמנא זעירא, ולא זמנא סגי. כל מה דעבד וחשב, איהו לתועלתיה, ולא חייש לתועלתא דאחרנין. לאו איהו מארי דרזין פלל. דא איהו, (משלי יא) הולף רכיל מגלה סוד, ולא חשיב מלוי פלל. דא איהו ברזא דאָת נ' דכלילא באַת ז', ולא אקרי נאמן רוח בקיומא.

מצחא דקיק בעגולא, דא איהו בר נש חפימא, במה דאסתפל. לזמנין אתבהיל ברוחיה. רחימו דיליה בחדוה. רחמן איהו על כלא, אסתפל במלין סגיאין. אי ישתדל באורייתא להוי חפים יתיר.

תלת קמיטין עלאין רברבין במצחיה בשעתא דאיהו מליל. תלת קמיטין קריב לעינא חד. ותלת קמיטין על עינא אחרא. בכי בשעתא דארגיז. דא איהו טב יתיר מפמה דאתחזי. ארמי בתר כתפוי כל מלין דעלמא, בין בעובדוי, בין במלין אחרנין, ולא חייש. אצלח באורייתא. כל בר נש (דף ע"ב ע"א) דישתדל בהדיה יתיר ממלין אחרנין דעלמא, לזמנין אתדבק רעותיה בקדשא בריף הוא, ולזמנין לא. בדינא לא אצלח. אתרחק איהו מן דינא. ורזא דא אַת נ' בלחודדוי, דלא אתפלילת באַת ז'. ובגין דלא אתפלילת באַת ז', אתרחק מן דינא, ולא קאים ביה, ורחימותא איהו סטרא דיליה.

מצחא דאיהו בלא עגולא, ואיהו רברבא. האי איהו בר נש דכל זמנין פד קאים, וכד אזיל, כפיף רישיה. האי אתפלילג לתרין לסטרין, ואינון סטרי שגעונא. סטרא חדא איהו שגעונא דאתחזי, ובני נשא אחרנין ידעין שגעונא, דאשתמודעא קמי כלא, ואיהו טפשא.

במצחיה אית ארבעה קמיטין רברבין, לזמנין בשעתא דמליל קמיט לון במצחיה, ולזמנין דאתפשט מצחיה במשכיה, ולא אתחזון. אינון קמיטין אתחזון, קמיטין אחרנין רברבין בסטרא דעינוי, חייף למגנא. פומיה רברבא. לאו איהו בר נש לתועלתא. סטרא אחרא איהו. שגעונא דאתפסי ביה, ובני נשא לא מסתפלן ביה. ואיהו אתחפם במה

דַּאשְׁתַּדַּל, וְאֶפִּילוּ בְּאוֹרֵייתָא, אֲבָל לֹא לְשִׁמָּה, אֲלֵא בְּגִין לְאַתְגָּאָה בְּפִנֵּי עַמָּא. וְכֹלֵא בְּלַחֲשֵׁי וּבִגְאֻת לְבָא, לְאַחְזָאָה דְּאִיהוּ זַפְאָה וְלֹאוּ הָכִי. כֹּל מְלוּי לָאוּ אֵינּוֹן לְשִׁמָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲלֵא בְּגִין בְּנֵי נִשְׂאָ. וְחֻשְׁבִּיב מִחֻשְׁבִּין, וְאַנְהִיג גְּרַמְיָה. כְּמִנְהֶגָא דְּלִבְר, דִּי־סִתְּפִלוֹן בִּיָּה. הָאִי אִיהוּ בְּרָזָא דַּאֲת נ', דִּי בְּכֻלָּא דַּאֲת ז'.

מִצְחָא דְּאִיהוּ בְּעַגּוּלָא רַבְרַבָּא, פְּקִיחָא אִיהוּ, דְּבָרְנוּ (ס"א דְּכַרְנוּ) דְּכֻלָּא בִּיָּה. יָדַע בְּכֹל מַה דַּאשְׁתַּדַּל, אֶפִּילוּ בְּלֹא אוּמְנָא דִּי־וֹלִיף לִיָּה. אֲצַלַח בְּכֹל מַה דַּאשְׁתַּדַּל. וּבְמִמוּנָא, לְזִמְנִין אֲצַלַח, לְזִמְנִין לֹא. מִמְלָה זְעִירָא אֲסִתְּכַל בְּמַלְיִן סְגִיִּאִין. נְבוֹן אֲקָרִי. לֹא חֵיִישׁ לְמַלְיִן דְּעֵלְמָא, וְאֶפִּילוּ דִּי־נִדְעָ דִּי־תַכְסִּיף (דָּרַב ע"ב ע"א) בְּהוּ לֹא חֵיִישׁ לוֹן, וְלֹא שְׂוִי עַל לְבִיָּה. רַכִּיף לְבָא אִיהוּ. תַּרְוִין קְמִיטִין עֲלֵאִין רַבְרַבִּין בְּמִצְחִיָּה. חַד קְמִיטָא עַל עֵינָא חַד, וְחַד קְמִיטָא עַל עֵינָא אַחְרָא. וְאֲשִׁתְּכַחוּ תַּלְת קְמִיטִין רַבְרַבִּין בְּמִצְחִיָּה, בְּאַלְיִן דְּעֵינִין, בַּר קְמִיטָא תַּתָּאָה, דְּאִיהוּ אֲתַפְּלַג עַל עֵינִין. דָּא חֻשְׁבִּיב מִחֻשְׁבִּין לְגוּ וְלֹא לִבְר. בְּגִין דְּלֹא חֻשְׁבִּיב לְבְנֵי נִשְׂאָ כְּעוּבְדוּי, וְדַחִיל אִיהוּ לְפּוּם שְׁעֵתָא, וְלֹא יִתִּיר. לְפִיּוּסָא, אֲתַפְּיִסָא כְּעוּבְדוּי דְּלִבְר מְקָמִי בְּנֵי נִשְׂאָ, לָאוּ אֵינּוֹן, אֲלֵא לְזִמְנִין כְּרַבִּיא, וְלְזִמְנִין בְּחֻכְמָה. דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דַּאֲת נ', דְּאִיהוּ בְּלַחֲדוּי, דְּלֹא אֲתַפְּלִיל בְּאַת ז'. וְחַלְשָׁא אִיהוּ, דְּלֹא אֲתַפְּלִיל בְּאַלְיִן אֲתוּוֹן קְדַמָּאי, אֲלֵא אֲסִתְּמִיד לְאַת ס' לְאַתְּפֻלָּא בִּיָּה. וְלֹא בְּאַתוּוֹן קְדַמָּאי. עַד הָכָא רְזִין דְּחֻכְמָתָא דְּמִצְחָא.

בְּרָזָא דְּעֵינִין, בְּרָזָא דַּאֲת ס', בְּהֵהוּא גְּוּנָא דְּסַחְרָא לִבְר, וּכְמָה דִּתְבָא עֵינָא, דִּיתְבָא עַל שְׁלִימוּ, דְּלֹא שְׁקִיעַ, הָאִי לָאוּ רַמָּאָה הִיא, וְרַחִיק מְרַמָּאוּתָא, דְּלֹא אִית בִּיָּה כֻּלָּל.

גְּוּנֵי דְּעֵינִין אֵינּוֹן ד'. חוּרוּ לִבְר, דְּסַחְרָא עֵינָא, כְּגוּוּנָא דְּכֹל בַּר נִשְׁ. לְגוּ מְנִיָּה אוּכְמָא דְּסַחְרָא, וְאַתְּפֻלִּיל חוּרוּ וְאוּכְמוּ כְּחַדָּא. לְגוּ מְנִיָּה יְרוּקָא. וְאַתְּפֻלִּיל בְּאוּכְמָא. לְגוּ מְנִיָּה הֵהוּא בַת עֵינָא, נְקוּדָא אוּכְמָא. דָּא אִיהוּ בַר נִשְׁ דְּחִיִּיף תְּדִיר, וְחַדִּי בְּחַדוּ. וְחֻשְׁבִּיב מִחֻשְׁבִּין לְטַב, וְלֹא אֲשִׁתְּלִימוּ אֵינּוֹן מִחֻשְׁבִּין, בְּגִין דְּסֻלִּיק לוֹן מִיַּד מְרַעוּתִיָּה. אֲשִׁתַּדַּל בְּמִלִּי דְּעֵלְמָא. וְכַד אֲשִׁתַּדַּל בְּמִלִּי דְּשִׁמָּא, אֲצַלַח. הָאִי אֲצַטְרִיף לְאַתְּקָפָא בִּיָּה לְאַשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, דְּהָא יִצְלַח בָּהּ.

גְּבִינֵי עֵינֵי רַבְרַבִּין, וְכַסְיִין לְתַתָּא. בְּאֵינּוֹן גְּוּנִין דְּעֵינָא אִית רְשִׁימִין סוּמְקִין דְּקִיקִין בְּאַרְפָּא. אֵינּוֹן רְשִׁימִין אֲקָרוּן אֲתוּוֹן זְעִירִין דְּעֵינָא. בְּגִין דְּאֵינּוֹן גְּוּנִין דְּעֵינָא. אִי (דָּרַב ע"ג ע"א) נְהַרִּין בְּנְהִירוּ, הֵהוּא נְהִירוּ סֻלִּיק

אתוון לאתחזא, לאינון מארי דמדין. באינון רשימין אתרנין דקיין, ויהאי איהו באַת ס', וכלילא באַת ה'.

עיינין ירוקין דסחרין (ג"א דמסחרא) בחורו, ומתערבין אינון ירוקין, בההוא חורו. רחמנא איהו, ואיהו חשיב תדיר לתועלתיה, ולא חשיב לנזקא דאתרנין פלום.

גוונא אוכמא לא אתחזי ביה. חמיד איהו ולא מסטרא בישא. ואי סלקא בידיה מסטרא בישא, לא יתוב מניה. מהימנא איהו במה דאשתמודעא. ובמה דלא אשתמודעא לאו מהימנא איהו. מאריה דרזין איהו, במלה דאיהו רזא, עד דישמע לההוא רזא באַת אַתרא. פיון דשמע ליה גלי כלא. ולא עמיה רזא כלל, דכל מלוי לאו אינון בשלימו. גווי עינוי סחרן בחורו ובירוקא. דא איהו ברזא דאַת ה', ואתכליל באַת ז', ובאַת ס'.

עיינין צהיבין ירוקין, שגעונא אית ביה. ובגין שגעוניה איהו פום ממלל רברבן, ועביד גרמיה פבר נש רב, ברברבנו. ומאן דאתפקף ביה, נצח ליה. לא אתחזי לרזין דאורייתא, דהא לא שכיף בלביה, באינון רזין. דעביד גרמיה רב בהו. דא איהו ברזא דאַת ה', ואתכליל באַת ז' בלחודוי, ואתרחק מאַת ס'. ובגין דאיהו עבד גרמיה ברברבנו, אתרחק מניה מאַת ס', ולא אתקריב בהדיה. דא כד איהו מליל, עביד קמיטין סגיאין במצחיה.

עיינין חורון, דסחרן זעיר בירוקא, מאריה דרוגזא, ורחמנא איהו לרוב זמנין. וכד אתמלי רוגזא, לית ביה רחמו כלל, ואתהפך לאכזריות. לאו איהו מאריה דרזין, דא איהו ברזא דאַת ה', דאתכליל באַת ס'. עיינין ירוקין וחרורן פחדא, וזעיר מגוון אוכס בהו, דא איהי מאריה דרזין, ואצלח בהו. ואי שארי (דף ע"ג ע"ב) באצלחותא אצלח וסליק. שנאוי לא יכלין ליה, ואיהו שליט עליהו בשולטנו, ואתפפין קמיה. דא איהו ברזא דאַת כ', דאתכליל ברזא דאַת ס'. ועל דא איהו שליט, אי שארי ביה. עד הקא רזין דעיינין לאינון מארי דחכמתא.

רזא דאנפין, לאינון מארי דחכמתא פנימאה. דיוקנין דאנפין, לאו אינון ברשימין דלבר, אלא בגו רשימא דרזין פנימאין. דדיוקנין דאנפין, מתהפכן מגו דיוקנין דרשימו דאנפין, סתימין ברוחא דשריא לגו. ומגו ההוא רוחא, אתחזי לבר דיוקנין דאנפין, דאשתמודען לגבי אינון חפימין.

דיוקנין דאנפין אשתמודען מגו רוחא. רוחא אית פבר נש, דרזין דאתוון

חֲקִיקִין בִּיהַ. וְכִלְהוּ אֶתְוֹן סְתִימִין גּוֹ הַהוּא רוּחָא, וּלְפּוּם שַׁעְתָּא סְלִקִין רְשִׁימִין דְּאִינוּן אֶתְוֹן לְגוֹ אַנְפִּין. וּכְמָה דְּאִינוּן אֶתְוֹן סְלִקִין, הָכִי אֶתְחַזְוִין אַנְפִּין, בְּדִיוקְנִין רְשִׁימִין לְפּוּם שַׁעְתָּא, בְּחִיזוּ דְלָא קְיִימָא. בַּר אִינוּן מְאָרִי דְחֲכָמְתָּא דְאֶתְקִימָן בְּהוּ, וְלָא אֶתְנָשִׁי מִנִּיהוּ.

הַהוּא אֶתְר דְּאֶקְרִי עֲלָמָא דְאֶתִי, (אִיהוּ רִזָּא דְאִוְרִייתָא) וּמִתְמָן נִפְקָא רִזָּא דְאִוְרִייתָא, בְּכִלְהוּ אֶתְוֹן דְּאִינוּן תְּרִין וְעֶשְׂרִין אֶתְוֹן, כְּלָלָא דְכִלָּא. וְהַהוּא נִהְרָא דְנִפְיָק מִעֲדָן, נְטִיל כְּלָא. וְכַד פִּרְחָן מִנִּיהַ אִינוּן רוּחִין וְנִשְׁמָתִין, כְּלָהוּ מְצִיטִיָּרִין בְּצִיּוּרָא דְאִינוּן אֶתְוֹן, וְהָכִי נִפְקִי כְּלָהוּ. וּבְגִין כֵּן, רוּחָא דְבַר נֶשׁ דְּמְצִיטִיָּרָא בְּצִיּוּרָא דְאֶתְוֹן, עֶבֶד צִיּוּרָא בְּאַנְפִּין. אֲמַר לִיהַ רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי הָכִי צִיּוּרָא דְאִימָא, לָא מְצִיטִיָּרָא גּוֹ הַהוּא רוּחָא, אֲמַרוּ, הָכִי שְׁמַעְנָא מִנִּיהַ דְמַר, דְּצִיּוּרָא דְאֶתְוֹן מְסֻטְרָא דְלַעֲלָא, וְצִיּוּרָא דְאִימָא מְצִיטִיָּרָא בְּהַהוּא רוּחָא לְתַתָּא. צִיּוּרָא דְאֶתְוֹן אֶתְגְּנִיזוּ לְגוֹ, וְצִיּוּרָא דְאִימָא כְּלִיט לְבַר.

צִיּוּרָא דְאִימָא, פְּנִי אָדָם, פְּנִי אַרְיִי"ה, פְּנִי שׁו"ר, פְּנִי נֶשׁ"ר. וְרוּחָא עֶבֶד צִיּוּרָא דְכִלְהוּ לְבַר לְפּוּם שַׁעְתָּא, בְּגִין דְכָל מַה דְאִיהוּ מְסֻטְרָא (ד) וְרוּחָא בְּלֻטָא לְבַר, וְאֶתְחַזְוִי וְאֶתְגְּנִיזוּ. וְכָל הַנִּי דְיִוְקְנִין, אֶתְחַזְוִין, מִתְצִיּוּרִין בְּצִיּוּרָא דְאֶתְוֹן אַף עַל גַּב דְאִינוּן גְּנִיזִין. אֲלִין אַרְבַּע דְיִוְקְנִין אֶתְחַזְוִין לְפּוּם שַׁעְתָּא, לְאִינוּן מְאָרִי דְעִינִין, דִּידְעִין בְּרִזָּא דְחֲכָמְתָּא לְאֶסְתְּפִלָּא בְּהוּ.

צִיּוּרָא קְדָמָא"ה, כַּד אָזִיל בַּר נֶשׁ בְּאַרְחָא קְשׁוּט, אִינוּן דִּידְעִין בְּרִזִין דְמַרְיָהוּן מְסֻתְפִלָּן בִּיהַ, בְּגִין דְהַהוּא רוּחָא דְלְגוֹ, מִתְתַּקְנָא בִּיהַ, וּבְלִיט לְבַר, צִיּוּרָא דְכִלָּא. וְהַהוּא צִיּוּרָא אִיהוּ צִיּוּרָא דְאָדָם, וְדָא אִיהוּ צִיּוּרָא שְׁלִים יְתִיר מִכָּל צִיּוּרִין. וְדָא אִיהוּ צִיּוּרָא, דְאֶעְבַּר לְפּוּם שַׁעְתָּא, קָמִי עִינִייהוּ דְחֲפִימִי לְבָא. הַאי כַּד מְסֻתְפִלָּן בְּאַנְפּוּי לְבַר, אִינוּן אַנְפִּין דְקִימָן קָמִיהַ, עִינִין דְלְבָא רַחִים לֹוֹן.

אַרְבַּע סִימְנִין דְאֶתְוֹן אִית בְּהוּ, שׁוּרִיָּקָא חַד כְּלִיט בְּשְׂכִיבוּ, מְסֻטְרָא דִימִינָא, וְשׁוּרִיָּקָא חַד דְכְּלִיל תְּרִין אַחְרָנִין דְאֶחֱדָן בִּיהַ, בְּסֻטְרָא דְשְׂמָאלָא. וְאֲלִין ד' סִימְנִים, אִינוּן ד' אֶתְוֹן, דְאֶקְרוּן עֲדוּת וְסִימְנָא דָא ע'. הַהוּא שׁוּרִיָּקָא דְסֻטְרָא יְמִינָא, דְכְּלִיט בְּשְׂכִיבוּ. ד' וְאִינוּן תְּרִין אֶתְוֹן דְמִתְחַבְּרָן בִּיהַ (ס"א ו"ת אִינוּן עֲדוּת), ו"ת אִינוּן הַהִיא שׁוּרִיָּקָא דְכְּלִיל תְּרִין אַחְרָנִין, וְדָא אִיהוּ רִזָּא דְכְּתִיב, (תהלים פא) עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ דְכָל מָאן דְחָמָא לִיהַ הָוָה רַחִים לִיהַ בְּלַבּוּי, וּבְרַחֲמֵימוּ אֶשְׁתָּלִים.

וְרַעָא דְדוּד מִתְהַפֵּךְ בִּיהַ חִיזוּ דְגּוּוִין, וּבְגִין כֵּן טַעַה שְׁמוּאֵל, דְכְּתִיב,

(שמואל א טז) אל תבט אל מראהו, בגין דסטרא אחרא הוה ביה באליאב, דלא הוה הכי בדוד, דיוקנין דדוד טמירין אינון, דהא דיוקנין דסטרא אחרא, אתפליל גו דיוקנין, ויהוה דיוקנא דסטרא אחרא אתחזי ביה בקדמיתא, דאעבר על עיינין לפום שעתא, ובהיל לבא ודחיל, ולבתר (שמואל א טז) וטוב רואי וי' עמו. ודא איהו עדות לגביה.

דיוקנא דא דאדם, פליל פל דיוקנין, וכלהו כלילן ביה, האי לא בהיל ברוחיה. בשעתא דרוגזיה איהו בנייחא, ומלוי בנייחא, ומיד אתפייס. (דף ע"ד ע"ב)

זרעא דדוד דאתחזי ביה ההוא דיוקנא בקדמיתא, דאעבר לפום שעתא על עיינין, ברוגזיה בנייחא, מיד אתפייס. אבל נטיר דכבו כנחש לסופא. בגין דההוא סטרא גרמא ליה, דסחרא בכל סטרין. אבל מוחא דבגו קליפה ולבא מתישרא, ונציבא דא לאינון זפאין. אבל חייבין לא מתעברן מההוא דיוקנא קדמאה בישא, ואתחברן (ואסתאבו) ביה בכלא.

ציור"א תנינ"א, אי ההוא בר נש לא אזיל כל פך בארחא בישא, ואסטי מההוא ארחא, ותב למאריה, לא דהוא רגילא בארחוי דמתקנן, אלא איהו דהוה באינון אורחי מתעדי, וסטי מנייהו ותב למאריה. האי איהו רוחא טבא שארי למשרי עלוי, ולאפתקפא על זוהמא קדמאה דהוה ביה, ובליט לבר, באסתפלוחתא, דעיינין לפום שעתא, פחד דיוקנא דאריה דאתגבר האי בשעתא דחמי ליה, ההוא חיזו גרים ליה לאעבר בלביה אריה דמתגברא לפום שעתא.

האי מסתפלן באנפוי לבתר, אינון אנפין דלבא לא רחים לון לפום שעתא, ומיד תב לביה ורחים ליה. פד מסתפלן ביה אכסיף, וחשיב דכלא ידעין ביה. אנפוי חפין דמא לפום שעתא, מתהפכן לחוורא או לירוקא. תלת שוריין אית באנפוי. חד לימינא, דדא אתפשט באנפוי ואתאחיד ביה. חד דסלקא לחוטמיה לעילא, ותרין לשמאלא. וחד דאתפשט לתתא מאינון תרין, ואחיד בהאי ובהאי. ואלין אינון אתוון דמתחקן באנפוי, ואלין בלטין דלא שכיבין. וכד מתישבא וארגיל בארח קשוט, שכבין.

ורזא דאינון אתוון איהו קריב. דא הוה רחיק, והשתא אינון אתוון בלטין באנפוי, וסהדין ביה בבהילו. וסימנא דא ק' (ד"א ח) מסטר ימינא אתוון אחרנין מסטר (דף ע"ה ע"א) שמאלא, ואף על גב דשוריין אחרנין אתחזון באנפוי, לא בלטין לבר פהני. בר בזמנא דהוה אזיל בעקימו. האי איהו זרעא דדוד, אתהפך מחיזו דא. בקדמיתא אתחזי בדיוקנא

דָּאָדָם, וּלְבַתֵּר קַיִמָא בְּדִיּוּקְנָא דְאַרְיָה, וְאַתְפָּרַשׁ בְּדִיּוּקְנָא דְסִטְרָא אַחְרָא,
וּבְכָלָא, מִתְהַפְּכָא מִשְׁאָר בְּנֵי נֶשֶׁא.

צִיּוּר"א תְּלִי"תָאָה, אִי הָהוּא בַר נָשׁ אֲזִיל בְּאַרְחָא דְלָא מְתַקְנָא, וְסִטִּי
אוֹרְחֵי מְאַרְחֵי דְאוֹרֵייתָא, הָהוּא רוּחָא קְדִישָׁא אֲסַתְּלֵק מִגְּנִיה,
וְרוּחָא אַחְרָא אֲתַחְזִי בֵיה, וְדִיּוּקְנָא אַחְרָא, וּבְלִיט לְבַר, בְּאַסְתְּפְלוּתָא
דְעֵינִין דְחַפְּימֵי לְבָא, לְפּוּם שְׁעָתָא דִּיּוּקְנָא דְשׁוּר. בְּשְׁעָתָא דְחֲמָאן לִיה,
מַעְבְּרִין בְּלַבִּייהוּ הָהוּא דִּיּוּקְנָא, וְאַסְתְּפְּלֵן בֵּיה.

תִּלְתָּת קוֹרְטָמֵי סוּמְקֵי בְּאַנְפוּי, בְּסִטְרָא דִּימִינָא, וְאִינוּן שׁוּרֵיִקֵי סוּמְקִין
דְקִיקִין. וְתִלְתָּת בְּשִׁמְאָלָא, וְאַלִין אִינוּן אֲתוּוֹן דְבִלְטִין בֵּיה. חַד אִיהוּ
שׁוּרֵיִקָא דְקִיק בְּעַגּוּלָא, וְתָרִין דְקִיקִין אַחְרָנִין עֲלִיה, וּכְלָהוּ בְּעַגּוּלָא.
וּכְדִין שְׁקִיעֵין עֵינוּי.

וְרָזָא דְאִינוּן אֲתוּוֹן. חַד אִיהוּ כ', תָּרִין אַחְרָנִין ר"ת אִינוּן. וְכֵן לְסִטְר
שְׁמָאָלָא, וְסִימְנָא דָא הָהוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ג) הִפְרַת פְּנִיָהֶם עָנְתָה בָם
וְאַלִין אֲתוּוֹן אִינוּן בְּלִטִין בְּאַנְפִין, עַל כָּל שְׁאָר שׁוּרֵיִקִין. וְאִי תַב
מִשְׁמָאָלָא לִימִינָא, אֲתַפְּפִיָא הָהוּא רוּחָא וְאַתְתְּקַף רוּחָא דְקַדְשָׁא, וְאַלִין
שׁוּרֵיִקִין שְׁכִיבוּ, וְאַחְרָנִין בְּלִטִין לְבַר, כְּמָה דְאַתְמַר.

זְרַעָא דְדוּד אִיהוּ בְּהַפּוּכָא, אֲתַחְזִיָא בְּדִיּוּקְנָא דְאַרְיָה בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר
אַתְהַדֵּר בְּדִיּוּקְנָא דְשׁוּר. תָּרִין שׁוּרֵיִקִין אוּפְמִין בְּאַנְפוּי, חַד
מִימִינָא, וְחַד מִשְׁמָאָלָא, וְאַלִין אִינוּן אֲתוּוֹן, חַד אַקְרִי ד', וְחַד אַקְרִי ע',
וְכָלָא מִתְהַפְּכָא מִשְׁאָר בְּנֵי נֶשֶׁא.

צִיּוּר"א רְבִיעַ"אָה, דָא אִיהוּ צִיּוּרָא דְבַר נָשׁ, דְקַיִמָא תְּדִיר לְאַתְתְּקְנָא עַל
רְזָא דְמַלְקְדָמִין, הָאִי אִיהוּ חִיזוּ לְחַפְּימֵי לְבָא בְּדִיּוּקְנָא דְנֶשֶׁר.
הָהוּא רוּחָא דִלְיָה אִיהוּ רוּחָא חֲלָשָׁא. הָאִי לָא אַחְזִי בְּאַנְפִין אֲתוּוֹן
דְבִלְטִין לְבַר, דְהָא אֲתַאֲבִידוּ מִגְּנִיה, וְאַשְׁתְּקַעוּ בְּזַמְנָא אַחְרָא דְמַלְקְדָמִין,
דְאַסְתְּלֵקוּ מִגְּנִיה, וְעַל דָא לָא בְּלִטִין בֵּיה.

וְרָזָא דִלְיָה, עֵינוּי לָא נְהָרִין בְּנַצִּיצוּ, כַּד אִיהוּ בְּחֻדָּה. וּבְזַמְנָא דְסַפֵּר שְׁעַר
רִישִׁיה וְדִיקְנִיה. בְּגִין דְרוּחִיהָ לָא נְהִיר לִיה בְּאַתּוּוֹן, וְאַשְׁתְּקַע נַצִּיצוּ
דִלְיָה דְהָהּ בְּקַדְמִיתָא. לָא קַיִמָא בְּאַסְתְּפְלוּתָא דְאַנְפִין לְאַסְתְּפְּלָא. וְרָזָא
דְהָאִי (קהלת ד) וְשָׁבַח אֲנִי אֶת הַמַּתִּים שְׁכָבָר מִתּוּ מִן הַחַיִּים אֲשֶׁר הִמָּה חַיִּים
עֲדָנָה. זְרַעָא דְדוּד, (תהלים כה) סוּד יִי' לִירָאִיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם.

בְּרוּחָא דְבַר נָשׁ, אַצְטֵיִרוּ אֲתוּוֹן, כְּמָה דְאַתְמַר, וְאִיהוּ בְּלִיט לֹוֹן לְבַר,
וְאַתְמַסֵּר חֲכַמְתָּא דָא לְחַפְּימֵי לְבָא לְמַנְדַּע וְלֹא שְׁתַּמוּדְעָא, רוּחָא
קַיִמָא בְּרָזָא (בראשית ה) דְזָה סַפֵּר, וְכָלָא בְּרָזָא דָא קַיִמָא, בַּר חִיזוּ דְאַנְפִין

דַּאֲתָדֶן בְּגוּוֹנָא אַחְרָא, כְּפּוּם שׁוּלְטָנוּ (דף ע"ה ע"ב) דְּרוּחָא, אוּ מְאָרִיָּה דְּרוּחָא.
זְפָאִין אִינוּן חֲפִימִין דְּכֻלָּא אַתְמָסֵר לֹוֹן לְמַנְדַּע. עַד הֶכָּא רָזָא דְאַנְפִּין.

מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה בְּרָזָא דְשִׁפּוּוֹן, בְּאֵת פ' דְּכֻלִּיל בְּרָזָא דְאֵת ס'. שִׁפּוּוֹן
רְבֻרְבָן, דָּא אִיהוּ בַר נֶשׁ מְלִיל בְּלִישְׁנָא בִישָׂא, וְלֹא אַכְסִיף, וְלֹא
דְחִיל, מְאָרִי דְמַחְלוּקַת, רְכִילָא אִיהוּ בֵּין הָאִי לְהָאִי. (משלי ו) וּמִשְׁלַח מְדַנִּים
בֵּין אַחִים. לָאוּ אִיהוּ מְאָרִיָּה דְרִזִּין, וְכַד אֲשַׁתְּדַל בְּאוּרִייתָא מְכַסָּה רִזִּין,
אַבְל מְאָרִיָּה דְלִישְׁנָא בִישָׂא, וְלֹא שְׁוִי דְחִילוּ בְלִבֵּיהָ.

וְסִימְנָא דָּא, אֵת פ' דְּכֻלִּיל בְּאֵת ר' וְלֹא אַתְפְּלִיל בְּאֵת ס'. הָאִי אִיהוּ
דַּאֲתַחְזִי דְאִיהוּ זְפָאָה, וְלָאוּ דְחִיל חֲטָאָה אִיהוּ, וְלֹא בְעִי
לְאֲשַׁתְּדַלָּא אַבְתַּרִּיָּה, בְּגִין דְּכָל מְלוּי אִינוּן בְּפוּמָא וְלֹא בְּגוּפָא.

שִׁפּוּוֹן עֲתִיקִין בְּעֲתִיקוּ, וְלָאוּ דְקִיקִין. הָאִי אִיהוּ בַר נֶשׁ מְאָרִיָּה דְרוּגְזָא
וְתִיר. מְאָרִיָּה דְזִדּוּנָא. לֹא יְכִיל לְמַסְבֵּל מְלָה. מְאָרִי דְלִישְׁנָא בִישָׂא
בְּפִרְהָסִיָּא, בְּלֹא כְּסוּפָא כְּלָל. לְזַמְנִין אֲשַׁתְּדַל בְּלִיצְנוּתָא. הָאִי אִיהוּ בַר נֶשׁ
דְּבְעִי לְאַתְרַחֲקָא מְנִיָּה.

אַתְמָרִי דִּיקְנִיָּה בְּשַׁעְרָא, הַהוּא, לִישְׁנָא בִישָׂא, אוּרִי עֲלִיָּה בְּפִרְהָסִיָּא, לִית
לִיָּה כְּסוּפָא. אֲשַׁתְּדַל בְּמַחְלוּקַת. אַצְלַח בְּמִלִּי דְעֻלְמָא. חֲמִי
בְּשִׁנְאוּי. דָּא אִיהוּ (משלי ו) קוֹרֵץ בְּעֵינָיו, עַל דָּא אַתְמָר (משלי כא) הֵעִז אִישׁ רִשָּׁע
בְּפָנָיו. דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְאֵת פ' בְּלַחְדוּי, דְּלֹא אַתְפְּלִיל בְּאֵת ס' כְּלָל,
וְלְזַמְנִין אַתְחַבֵּר בְּאֵת ר' בְּהָאִי אֵת ר' אַתְפְּלִיל.

בְּרָזָא דְאוּדְנִין, מָאן דְאוּדְנִין רְבֻרְבִין, טַפְּשָׂא בְּלִיבִיָּה וְשִׁגְעוּנָא בְּרוּחִיָּה.
מָאן דְאוּדְנִין זְעִירִין, וְקִימִין עַל קִיוּמָא. פְּקִיחָא דְלִבָּא בְּאַתְעֵרוּתָא
אִיהוּ. צְבִי לְאֲשַׁתְּדַלָּא בְּכֻלָּא. וְרָזָא דָּא אֵת י' דְאַתְפְּלִיל בְּכָל שְׁאָר אַתְנוּן.
עַד הֶכָּא, רִזִּין דְדִיּוּקְנִין דְבַר נֶשׁ. מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה, רִזִּין אַחְרַנִּין בְּאַתְנוּן
דְּמַר, דְּלֹא קִימִין גּוּ פְּרַצוּפָא, אֶלָּא לְמַנְדַּע רִזִּין דְהָאִי כְּסוּקָא, גּוּ
דְרַגִּין עֲלָאִין, בְּזַמְנִין וְתַקִּיפִין דְהָאִי עֻלְמָא, וְלֹא זְכִינָן בְּהוּ.

אַמַּר ר' שְׁמַעוֹן, בְּנִי, זְפָאִין אַתּוּן בְּעֻלְמָא דִּין, וּבְעֻלְמָא דְאֵתִי, וְזְפָאִין עֵינִי,
דִּיזְפוּן לְמִיחְמִי דָּא, כַּד אִיעוּל לְהַהוּא עֻלְמָא דְאֵתִי. בְּגִין נִשְׁמַתִּי קָרִי
לְעֲתִיק יוּמִין, הָאִי קָרָא, (תהלים כג) תַּעֲרוֹף לְפָנַי שִׁלְחַן נֶגֶד צוּרְרֵי דְשִׁנְתָּ בְּשִׁמּוֹן
רִאשֵׁי כּוֹסֵי רוּיָהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיָּהּ הוּא קָרִי עֲלוֹן, (ישעיה כו) פְּתַחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֹא
גּוֹי צְדִיק שׁוֹמֵר אֲמוּנִים.

אוּף אִינוּן פְּתַחוּ וְאַמְרוּ, כְּתִיב (יחזקאל א) וַיְדִי אֶדָם מִתַּחַת פְּנֵיָהֶם, הָאִי קָרָא
אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא, דְאִינוּן יְדִין לְקַבְּלָא מְאָרִיָּהוּן דְתִיּוּבְתָא דְתַבְּאָן לְגַבִּי
(ג"א לַבְּל) קְדָשָׁא בְּרִיָּהּ הוּא. אַבְל יְדִי אֶדָם, אֶלִּין אִינוּן דִּיּוּקְנִין וְרִזִּין עֲלָאִין,

דְּשׁוּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּבֵר נָשׁ, וְסִדֵּר לֹוּן בְּאֶצְבָּעֵן לְבָר וּלְגוּ, וּבְהֵהוּא
כ"ף.

וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד בְּרָא לִיָּה לְבָר נָשׁ, סִדֵּר בִּיָּה, כָּל דִּיּוֹקְנִין דְּרִזִּין
עֲלָאִין, דְּעֲלָמָא דְלַעֲיִלָּא, וְכָל דִּיּוֹקְנִין דְּרִזִּין תַּתְּאִין, דְּעֲלָמָא
דְלַתְתָּא, וְכֹלָא מִתְחַקְקָא בְּבֵר נָשׁ, דְּאִיְהוּ קְאִים בְּצֻלָּם אֱלֹהִים, בְּגִין דְּאִקְרִי
יְצִיר כ"ף.

וְרִזָּא דְכ"ף, דְּאֵת דָּא דְּאִקְרִי כ"ף, דְּכְתִיב, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, דָּא אִיְהוּ רִזָּא דְּאֵת כ"ף. אֵת דָּא, אִית בִּיָּה רִזִּין
עֲלָאִין, וְדִיּוֹקְנִין עֲלָאִין. בְּהַאי כ"ף תְּלִיִּין עֶשְׂרֵן אֲמִירָן מִיְמִינָא וּמִשְׁמָאלָא,
חֲמֵשׁ מִיְמִינָא, וְחֲמֵשׁ מִשְׁמָאלָא, וְאִינוּן חַד בְּרִזָּא חֲדָא.

(תנינן כתיב יחזקאל כא) וְגַם אֲנִי אֶבְרָא כְּפִי אֵל כְּפִי, דְלַהוּ דָּא עִם דָּא בְּפִלּוּנְתָא וְנִסְתַּלְקוּ בְּרַבָּאן מִעֲלָמָא, הוּאִיל וְנִאוּתָא
דְיִשְׂרָאֵל אֲתִיְהִיבִת לְעַמּוּן. כַּד מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, כְּתִיב, (במדבר ז) כֹּה אָחַז עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קַמְרֶת רָמָן לַחֲבוּרָא
חֲדָא.) וְכַד הוּוּ בְּחַבּוּרָא חֲדָא, כְּתִיב, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וְגו'.

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים (אֵת הָאָדָם) דָּא סְלִיקוּ דְמִחְשָׁבָה בְּרִזָּא פְּנִימָאָה. אֵת הָאָדָם: רִזָּא
דְכַר וְנוֹקְבָא כַּחֲדָא, בְּצֻלָּם אֱלֹהִים רִזָּא דְכַף (אחרא).

כַּד אֲתַבְּרִי אָדָם, מַה כְּתִיב, בִּיָּה, (איוב ז) עוֹר וּבָשָׂר תְּלַבִּישְׁנִי (דף ע"ד ע"א) וְגו'.

אִי הָכִי הָאָדָם מַהוּ. אִי תִימָא, דְּאִינוּ אֵלָא עוֹר וּבָשָׂר וְעֲצָמוֹת וְגִידִים,
לָאוּ הָכִי, דְּהָא וְדָאִי הָאָדָם לָאוּ אִיְהוּ אֵלָא נִשְׁמָתָא. וְאֵלִין דְּקֶאָמַר עוֹר
וּבָשָׂר עֲצָמוֹת וְגִידִים, כְּלָהוּ לָא הוּוּ אֵלָא מְלַבּוּשָׁא בְּלַחֲוּדוּי, מְאֲנִין אִינוּן
דְּבֵר נָשׁ, וְלָאוּ אִינוּן אָדָם. וְכַד הָאִי אָדָם אֲסַתְּלַק, אֲתַפְּשֵׁט מְאֲנוּן מְאֲנִין
דְּקָא לְבִישׁ.

עוֹר דְּאֲתַלְבֵּשׁ בִּיָּה בְּרִזָּא דְחַכְמָתָא
עֲלָאָה כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָּא. עוֹר כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָּא, כְּמָה דְּאוּלִּיף מוּר,
בְּאִינוּן יְרִיעוֹת, דְּכְתִיב, (תהלים קד) נוֹטָה שָׁמַיִם פְּיִרְיעָה. (שמות כה) עוֹרוֹת אֱלִים
מְאָדָּמִים וְעוֹרוֹת תְּחָשִׁים. אִינוּן מְלַבּוּשִׁין דְלַעֲיִלָּא, דְמְסַכְכִי לְמְלַבּוּשָׁא,
אֲתַפְּשֵׁטוּתָא דְשָׁמַיִם, דְּאִיְהוּ מְלַבּוּשָׁא דְלְבָר. יְרִיעוֹת אִינוּן מְלַבּוּשָׁא דְלְגוּ,
וְאִיְהוּ קְרוּמָא דְסַכִּיף עַל בִּשְׂרָא.

עֲצָמוֹת וְגִידִים, אִינוּן רְתִיכִין, וְכָל אִינוּן חֲזִילִין, דְּקִימִין לְגוּ. וְכְלָהוּ
מְלַבּוּשִׁין לְפְנִימָאָה, רִזָּא דְאָדָם עֲלָאָה, דְּאִיְהוּ פְּנִימָאָה.

אוּף הָכִי רִזָּא לְתַתָּא, אָדָם אִיְהוּ פְּנִימָאָה לְגוּ. מְלַבּוּשִׁין דִּילִיָּה כְּגוּוֹנָא
דְלַעֲיִלָּא. עֲצָמוֹת וְגִידִין, כְּגוּוֹנָא דְקֶאָמְרָן בְּאִינוּן רְתִיכִין וּמִשְׁיִרְיִין.
בִּשְׂרָא אִיְהוּ סַכִּיף עַל אִינוּן מִשְׁיִרְיִין וְרְתִיכִין, וְקִימָא לְבָר, וְדָא רִזָּא
דְאֲתַמְשָׁכָא (לסרא) אַחְרָא. עוֹר דְסַכִּיף עַל כְּלָא, דָּא אִיְהוּ כְּגוּוֹנָא דְאִינוּן

רְקִיעִין, דְּסָכִיכוּ עַל כִּלְא. וְכִלְהוּ מִלְבוּשֵׁין לְאֶתְלַבְּשָׁא בְהוּ. פְּנִימָאָה דְלָגוּ
רְזָא דְאָדָם. וְכִלְא רְזָא, לְתַתָּא כְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא. וְעַל דָּא וַיְבָרָא אֱלֹקִים אֶת
הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹקִים, (תְּרֵי אֱלֹהִים הָיָא חַד כְּלָפֵי דְכָר וְחַד כְּלָפֵי נְקֵבָא) וְרְזָא דְאָדָם
לְתַתָּא כִּלְא אִיהוּ בְרְזָא דְלַעִילָא.

בְּהַאי רְקִיעָא דְלַעִילָא, דְמְסַכְּףָה עַל כִּלְא, אֶתְרְשִׁימוּ בֵיה רְשִׁימִין,
לְאֶתְחַזְּאָה וּלְמַנְדַּע בְּאִינוּן רְשִׁימִין, דְאֶתְקַבִּיעוּ בֵיה מְלִין וְרִזִין
סְתִימִין. וְאִינוּן רְשִׁימִין דְכִכְבִּיא וּמְזִלִי, דְאֶתְרְשִׁימוּ וְאֶתְקַבִּיעוּ בְּהַאי
רְקִיעָא, דְסָכִיף לְבַר. אוּף הָכִי עוֹר, דְאִיהוּ סְפוּכָא לְבַר בְּבַר נֶשׁ, דְאִיהוּ
רְקִיעָא דְסָכִיף עַל כִּלְא, אִית בֵּיה רְשִׁימִין וְשִׁרְטוּטִין, וְאִינוּן כִּכְבִּיא וּמְזִלִי
דְהַאי עוֹר. לְאֶתְחַזְּאָה בְהוּ, וּלְמַנְדַּע בְהוּ, מְלִין וְרִזִין סְתִימִין, בְּכִכְבִּיא
וּמְזִלִיא, לְעֵינָא בְהוּ חִפִּימִי לְפָא, וְלֹאֶסְתַּפְּלָא בְהוּ לְמַנְדַּע אֶסְתַּפְּלוּתָא
בְּאִנְפִין, בְּרִזִין דְקָאֲמַרְן, וְרְזָא דָא, (ישעיה מז) הוֹבְרִי שְׁמַיִם הַחֹזִיִם בְּכִכְבִּים.
וְדָא אִיהוּ, פַּד אִינוּן נְהִירִין וְקִימִין, בְּלֹא רוּגְזָא. בְּזַמְנָא דְרוּגְזָא שְׁלֻטָא
עָלִיה דְבַר נֶשׁ, דִּינָא אַחְרָא אֶתְמַסַּר לְמַנְדַּע בֵּיה. בְּמָה דְלֹא אֶתְיִיְהִיב
לְשֻׁלְטָאָה, לְמַנְדַּע בְּזַמְנָא דְעֵינָא (נ"א דִּינָא) שְׁלֻטָא בְּרְקִיעָא.

אַבְרָ אֶסְתַּפְּלוּתָא דְאִנְפִין עַל אַרְחָ קְשׁוּט, בְּשַׁעְתָּא דְאִנְפִין נְהִירִין, וְקִימָא
בַר נֶשׁ עַל קִיּוּמָא, וְאִינוּן רְשִׁימִין אֶתְחַזְּוּן בְּאַרְחָ קְשׁוּט, דְכַדִּין
בְּהַוָּא אֶסְתַּפְּלוּתָא יְכִיל לְאֶתְדַּנָּא עַל בְּרִייה יְתִיר, וְאַף עַל גַּב דְּבִכְלָא כָּל
אִינוּן חִפִּימִין יְכִלִין לְאֶסְתַּפְּלָא.

שְׁרְטוּטֵי יְדִין וְשְׁרְטוּטֵי אֶצְבָּעָן, לָגוּ, כִּלְהוּ קִימִין בְּרִזִין אֶתְרַנִּין, לְמַנְדַּע
בְּמְלִין סְתִימִין. וְאַלִין אִינוּן כִּכְבִּיא, דְנְהִירִין לְאֶסְתַּפְּלָא גּוּ מְזִלִי,
בְּטַסִּירִין עֲלָאִין.

אַצְבָּעָן קִימִי בְרִזִין עֲלָאִין. טוּפְרֵי אֶצְבָּעָן, דְקִימִין דְחַפְּנִין, לְבַר, הוּא
אוּקְמוּהָ בְּאִינוּן רִזִין, דְהוּוּ פְּנִים דְלְבַר, וּבְהוּ אִית רִזִין, לְאִינוּן
חַרְשִׁין, דְמְסַתְּכְלִי בְטוּפְרֵי, בְנְהִירוּ דְמִלָּה אַחְרָא, דְשֻׁלְטָא בְהוּ, וְאִינוּן
חַרְשִׁין קָא מְסַאֲבֵי לְהַוָּא אַתְר.

בְּטוּפְרִין אִית זְמַנִין, דְנְהִירִין בְּהוּ כִכְבִּין חַוּוּרִין דְקִיקִין, וְאַלִין אִינוּן
כְּתוּלְדָה דְטְלוּפְחִין, וְאִינוּן שְׁקִיעִין כְּהַאי מְסַמְרָא עַל לוּחָא.
וְלָאוּ אִינוּן פְּאִינוּן חַוּוּרִין אֶתְרַנִין דְלֹא שְׁקִיעִין, אֶלָּא דְקִימִין לְעֵילָא. בְּהַנִי
דְלֹא שְׁקִיעִין, לִית בְּהוּ מְמָשָׂא. אֲבָל הַנִי דְשְׁקִיעִין חַוּוּרִין כְּתוּלְדָה
דְטְלוּפְחִין אִית בְּהוּ מְמָשָׂא, וְאִית סִימְנָא טְבָא לִיה לְבַר נֶשׁ בְּחַדוּ (נ"א כְּהוּ)
וַיִּצְלַח בְּהַוָּא זְמַנָּא. אוּ גְזַרָה אֶתְגְּזַר עָלִיה וְאֶשְׁתַּזִּיב מִינָה.

שְׁרְטוּטֵי יְדִין בְּרִזִין עֲלָאִין, (דף ע"ז ע"ב) (שְׁרְטוּטִין) בְּאַצְבָּעָן לָגוּ. בְּיְדִין שְׁרְטוּטִין

רְבֵרְבִין, שְׂרָטוּטִין זְעִירִין דְּקִיקִין עֲלָאִין בְּיַמְנָא. בְּאִינוּן אֲצַבְעָאן דְּבַהּוּ
שְׂרָטוּטִין זְעִירִין. בְּאֲצַבְעָא זְעִירָא דִּימְנָא, אִית רְשִׁימִין דְּקִיקִין. אֲצַבְעָא
דָּא, קִימָא תְדִיר עַל עוֹבְדִין דְּבִסְטָר אַחְרָא.

בְּהַאי אֲצַבְעָא קִימִין שְׂרָטוּטִין, אִינוּן דְּאֲצַבְעָא אַתְּכַפִּיל בְּהוּ. הַנִּי לָאו
אִינוּן לְאַסְתְּכְּלָא, אֶלָּא אִי אַתּוּסְפִין בִּיה. אִי אַתּוּסְפִין תְּרִין אוּחְרַנִּין,
עַל הַהוּא שְׂרָטוּטָא דְאַתְּכַפֵּל בְּהוּ. אַרְחָא לָא אַזְדַּמֵּן לִיה. וְאִי יַעֲבֹד לָא
יַצְלַח.

בַּר אִי קִימִין בְּאַרְפָּא, בִּין רְשִׁימָא לְרְשִׁימָא, בְּזַמְנָא דִּיתְמַשְׁךְ מִשְׁכָּא
לְאַחֹרָא, וְאַשְׁתְּאַרוּ אִינוּן רְשִׁימִין דְּאַשְׁתְּמוּדְעֵן. הַאי יַצְלַח בְּאַרְחָא.
וְסִימֵן דָּא, תְּלַת תְּלַת בְּפוּתִיא. וְאַרְבַּע בְּאַרְפָּא. וְרָזָא דָּא ז' מְאַתּוּן זְעִירִין.
רְשִׁימָא חַד בְּאַרְפָּא, וְתְרִין תְּרִין בְּפוּתִיא. מְאַרְחָא, יִשְׁמַע מְלִין בְּזַמֵּן קְרִיב,
וְלִית לִיה בְּהוּ תוֹעֲלֵתָא. אַרְבַּע רְשִׁימִין בְּאַרְפָּא, וְד' רְשִׁימִין
בְּפוּתִיא, אַרְחָא אַזְדַּמֵּן לִיה בְּטֵרַח בְּאַרְחָא סְגִי, וְלִסּוּפָא לְתוֹעֲלֵתִיה. וְרָזָא
דָּא ז' מְאַתּוּן אֲמַצְעִיין, דְּבִין זְעִירִין וְרְבֵרְבִין.

חֲמִשׁ זְעִירִין רְשִׁימִין בְּפוּתִיא לְתַתָּא, וְאַרְבַּע בְּפוּתִיא לְעִילָא, וְאַרְבַּע
בְּאַרְפָּא. נִיחָא לִיה בְּבִיתִיה, וְעֲצֵלָא אִיהוּ. וְאַרְחָא הוּת מִתְקַנָּא
קְמִיה, וְלָא בְּעִי לְמַעֲבַד. וְאִי יַעֲבֹד, יַצְלַח בְּהוּא אַרְחָא, אֲבָל לָא עֲבִיד
לִיה, וְעֲצֵלָא הוּי וְרָזָא דָּא ז' דְּאִיהִי פְּשוּטָה.

בְּאֲצַבְעָא דְּאַמַּצְעִיתָא, הַאי אֲצַבְעָא קִימָא, לְמַעֲבַד עוֹבְדָא הַהוּא דְּחָשִׁיב.
אִי שְׂרָטוּטָא חָדָא קִימָא בְּאַרְפָּא, בִּין שְׂרָטוּטִי דְּפוּתִיא, הַאי
חָשִׁב מְחָשְׁבִין, וְאַסְתְּלִקֵּן מְנִיה, וְדַחִיל וְלָא עֲבִיד, וְהַיָּא מְחָשְׁבָה לָא
אַתְּעֲבִיד כְּלָל.

אִי תְּרִין שְׂרָטוּטִין בְּאַרְפָּא, דְּקִימִין כַּד אַתְּפִשֵׁט מִשְׁכָּא לְאַחֹרָא. הַאי לָאו
בִּיה מְחָשְׁבִין, וְחָשִׁיב מְחָשְׁבִין לְפּוּם שַׁעְתָּא, וְאַתְּעֲבִיד, וְלָא מְחָשְׁבָה
דְּהִרְהֵר בִּיה כְּלָל, אֶלָּא מְחָשְׁבָה דְּאִיהוּ בְּכַהִילוּ וּזְעִירָא, אֲבָל הִרְהוּרָא
וּמְחָשְׁבָה לָא.

וְאִי תְּלַת רְשִׁימִין בְּאַרְפָּא. וּבְפוּתִיא תְּרִין אוּ תְּלַת, כַּד אַתְּפִשֵׁט מִשְׁכָּא
לְאַחֹרָא. הַאי אִיהוּ כַּד נִשְׁ דְּאִיהוּ פְּקִיחָא, וְחָשִׁיב מְחָשְׁבִין, וְכָל אִינוּן
מְחָשְׁבִין דְּאִינוּן לְסִטְרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְּקִימֵן בִּידִיה, וּמְחָשְׁבִין
אַחְרַנִּין לָאו הִכִּי.

אִי אַרְבַּע אוּ חֲמִשָּׁה בְּאַרְפָּא, בְּאַתְּפִשֵׁטוּ דְּמִשְׁכָּא כְּדָקָא מְרָן, (דָּא אִיהוּ) כַּד
שָׂרָאן עַל פּוּתִיא, בְּתְלַת, אוּ בְּאַרְבַּע, אוּ מְתְרִין וְלַהֲלָאָה. דָּא כַּד נִשְׁ
דְּמְחָשְׁבוּי לְאַבְאָשָׁא, וְאַשְׁתַּבַּח בְּהוּ. וְדִיקְנָה וּגְבִינֵי עֵינוּי סוּמְקִין, מְחָשְׁבִין

לְבִישׁ וְאַשְׁתַּבַּח בָּהוּ. קִצְרָא דְיוֹמִין אִיהוּ. פְּקִיחָא אִיהוּ. וְאַכְנַע תְּדִיר
לְמַכִּילָן דְּבִישׁ. אַצְלַח. וּלְסוּפָא דְיוֹמִין זְעִירִין אֶסְתַּלַּק מֵעֲלָמָא.

אֶסְוֹתָא לְהַאי תִּיּוֹבְתָא. כְּדִין אֶשְׁתַּכְּחוּ תְּלַת רְשִׁימִין, אוּ אַרְבַּע, וְשְׂרִיין
עַל תְּרִין. תְּלַת רְשִׁימִין אוּ ד' בְּאַרְפָּא וְשְׂרִיין עַל תְּרִין בְּפּוֹתֵיָא.
דְּהָא כְּפּוּם מְנַהֲגָא דְּבַר נֶשׁ, הָכִי מִתְחַלְפֵי שְׂרִטוּטִין, מִזְמַן לְזְמַן. וְרָזָא דָא
(ישעיה מ) הַמוֹצִיא בְּמַסְפָּר צְבָאָם וְגו', מֵרַב אוּנִים וְאַמִּין פַּח וְגו'.

כְּמָה דְקוּדְשָׁא בְּרִין הוּא אַחֲלָף חֵיילִין וְזְמַנִּין בְּכַכְבֵי שְׂמִיא, יוֹמָא דָא
כָּה, וְלִיוֹמָא אַחֲרָא כָּה. (וְדָא אִיהוּ דְאַמְרִין בְּצִלּוֹתָא דְעַרְכִּית וּמְחִילָף אֶת הַזְּמַנִּים וּמְסַדֵּר אֶת
הַכּוֹכְבִים כְּפּוּם דְחִלּוּפָא דְזְמַנִּים כִּי אִיהוּ מְסַדֵּר כּוֹכְבִים.) כְּפּוּם דְּאָדָם דְּלָגוּ כָּל עוֹבְדוּי. הָכִי
אֶתְחַזּוֹן בְּהַאי רְקִיעָא. וְהָכִי אֶתְחַזֵּי בְּהַאי מִשְׁכָּא דְהַאי אָדָם תְּתָאָה. דְּאִיהוּ
רְקִיעָא, עוֹר דְּחַפְיָא עַל פְּלָא.

וְכִרְא כְּפּוּם גְּוּנָא דְאָדָם דְּלָגוּ, דְּהַאי לְזְמַנִּין קָאִים בְּדִינָא, לְזְמַנִּין בְּרַחֲמֵי,
כְּהַיּוּא גְּוּנָא מִמֶּשׁ אַחֲזֵי לְבַר. לְזְמַנִּין כְּהַאי גְּוּנָא, וְלְזְמַנִּין כְּהַאי
גְּוּנָא כְּגוּנָא דָא לְתַתָּא בְּהַאי אָדָם, כְּמָה דְאַמְרָן, לְזְמַנִּין כְּהַאי גְּוּנָא,
וְלְזְמַנִּין כְּהַאי גְּוּנָא, וְרָזָא דָא אֶת ז' אֶתְפַּלִּיל בֵּיה אֶת י'.

וְרָזִין אֲלִין בְּאַצְבָּעֵן (דף ע"ז ע"א) דִּימִינָא, בְּזַעֲרָא וּבְרַבְרָבָא. וְסִימָן (דברים א)
כְּקִטָּן בְּגִדוֹל תְּשַׁמְעוּן. אֲלִין תְּרִין אַצְבָּעָן בְּרָזִין אֲלִין, וְהָכִי אֵינּוּן
בְּרָזִין דְּאוּלִּיפְנָא מְנִיָּה דְמֹר, (וְלֹא אֵינּוּן) בְּרָזִי דְרַב יִיסָא סָבָא. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה
שְׂרִטוּטִין אַחֲרָנִין, דְאַקְרוּן כְּלָהוּ תוֹלְדוֹת, וְאֵינּוּן תוֹלְדוֹת אָדָם, כְּמָה
דְּכַתִּיב, (בראשית ב) תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם, וְהָא אֶתְמַר, דְּכִלְא רָזָא דָא. כְּגוּנָא דָא
תוֹלְדוֹת אָדָם, בְּכָל אֵינּוּן דִּיּוֹקְנִין דְאַנְפִּין, וּבְכָל אֵינּוּן דְקֶאמְרָן. וּבְאֲלִין
תוֹלְדוֹת דְשְׂרִטוּטֵי יְדִין, דְאַתְחַזֵּין בְּרָזִין פְּנִימָאִין, כְּמָה דְאַתְחַזֵּי.

זֶה סֵפֶר תוֹלְדוֹת אָדָם, לְשְׂרִטוּטִין, סִימָן זר"ה פס"ץ. רָזִין לְחַפְיָמִי לְפָא,
רַזְהס"ף, חֲמֵשׁ אֶתּוּן, בְּחֲמֵשׁ תְּרַעִין, לְמַנְדַּע חֲכָמָה בְּסוּכְלַתְנּוּ.

תְּרַעָא קְדָמָה, ר'. בִּידָא אֵית שְׂרִטוּטִין דְקִיקִין, וְשְׂרִטוּטִין רְבַרְבִּין.
וְכִלְהוּ מִתְעַרְבֵי דָא עִם דָא. שְׂרִטוּטִין רְבַרְבִּין דְאֵית בִּידָא, פֶּד
אֵינּוּן תְּרִין בְּאַרְפָּא, וְתְרִין בְּפּוֹתֵיָא, וְאַחֲדוּ דָא בְּדָא, דָא אִיהוּ בְּרָזָא דְאֵת
ה', וּבְרָזָא דְאֵת ר' וְדַחֵי לְאֵת ז', וְנָטִיל אֲלִין תְּרִין אֶתּוּן. בְּפּוֹתֵיָא נָטִיל
ה', בְּאַרְפָּא נָטִיל ר', וְסִימָן דִּילִיָּה ה"ר.

דָא אֵית לִיָּה בִּידָא שְׂמָאֲלָא כְּהַאי גְּוּנָא בְּאֲלִין שְׂרִטוּטִין רְבַרְבִּין. אָבֵל
אֵינּוּן שְׂרִטוּטִין זְעִירִין דְנָטְלָא יְמִינָא, לָא נָטְלָא שְׂמָאֲלָא. דִּימִינָא
נָטְלָא, חַד שְׂרִטוּטָא דְקִיק לְעִילָא בְּאַרְפָּא, וְחַד שְׂרִטוּטָא דְקִיק לְתַתָּא,
דְאַחֲד בֵּין אֵינּוּן תְּרִין שְׂרִטוּטִין רְבַרְבִּין. בְּפּוֹתֵיָא אֵית חַד שְׂרִטוּטָא דְקִיק,

דְּאֶחִיד לְתַתָּא בְּאִינוּן תְּרִין דְּשָׂרְיָא עָלֶיהָ. וּבְשָׂמְאֵלָא לָאוּ הָכִי, וְרָזָא דִּילֵיהָ
אִיהוּ בִּימִינָא, וְלָאוּ בְּשָׂמְאֵלָא.

הָאִי אִיהוּ בַר נָשׁ, דְּלִזְמִנִּין תְּאִיב בְּבֵיתָא, וְלִזְמִנִּין בְּאַרְחָא, דָּא לֹא שְׂכִיף
לְבִיָּהּ בְּהָאִי וּבְהָאִי. כִּד אִיהוּ בְּבֵיתָא תְּאִיב בְּאַרְחָא, וְכִד אִיהוּ
בְּאַרְחָא, תְּאִיב בְּבֵיתָא. אַצְלַח תְּדִיר בְּאַרְחָא, וְלִזְמִנִּין בְּבֵיתָא. דָּא אַצְלַח
בְּאוּרִייתָא, וּבְרִזֵּי דְאוּרִייתָא אִי אַשְׁתַּדַּל בְּהוּ. הָאִי חָמִי בְּשָׂנְאוּי, תּוֹעֲלַתָּא
לְסַגִּיאִין בִּיָּהּ. עַצְלָא אִיהוּ בְּמַלְי דְעַלְמָא. אִי אַתְעַר, אַתְעַרוּן לְאוּטְבָא לֵיהָ
מְלַעֲיָלָא. זְכִי בְּמַלוּי. דָּא אִיהוּ חֲמִידָא וּמְפִזֵּר מְמוּנָא. טַב עֵינָא אִיהוּ.
צְלוּתִיהָ אַשְׁתַּמַּע. נְחִית וְסָלִיק בְּמְמוּנָא.

דָּא אִיהוּ דְלִזְמִנִּין מִתְפַּר לְבִיָּהּ לְגַבִּיָּהּ מְאָרִיָּה. וּכְדִין אַשְׁתַּכְּחוּ תְּלַת
שְׂרֻטוּטִין זְעִירִין, דְּמַעְפְּרִין בְּהֵהוּא שְׂרֻטוּטָא דְקִיק, דְּאִתּוּסָף עַל אִינוּן
תְּרִין דְּפוּתִיָּא, וְרָזָא דָּא ה' דְּמִתְחַפְּרָא עִם ר'. דָּא אַרְחָא, דָּא בֵּיתָא. דָּא
חֲדוּהָ, דָּא עַצִּיבוּ, דָּא תּוֹעֲלַתָּא, דָּא עַצְלָא, דָּא טַב עֵינָא, דָּא חֲמִידָא,
וּמְפִזֵּר מְמוּנָא. דָּא מִתְפַּר לְבִיָּהּ, וְתַב לְמְאָרִיָּהּ.

תְּרַעָא תְּנַיִנָא, ז'. בִּימִינָא, בְּקַסְטִירוּ דְקוּלְטָא, רְשִׁימִין שְׂכִיחִי, כִּד
אַשְׁתַּכְּחוּ תְּלַת שְׂרֻטוּטִין רַבְרַבִּין בְּפוּתִיָּא, וְתִרִין רַבְרַבִּין בְּאַרְכָּא,
וְחַד מְאִינוּן דְאַרְכָּא, אֶחִיד בְּאִינוּן תְּרִין דְּפוּתִיָּא, וְחַד אַחְרָא לָא אֶחִיד
בְּהוּ. הָאִי אִית פְּסָלוּ בְּזַרְעִיָּה, מַסְטְרָא דְאַבוּי, אוּ מַסְטְרָא דְאַמִּיָּהּ.

וּכְדִין מִשְׁתַּפְּחִי לְתַתָּא מְאִינוּן תְּלַת שְׂרֻטוּטִין דְּפוּתִיָּא, תְּרִין שְׂרֻטוּטִין
דְּקִיקִין, דְּאֶחִידִן בְּהוּ לְתַתָּא. הָאִי אִיהוּ בַר נָשׁ, מְתַקֵּן עוּבְדוּי, קָמִי
בְּנֵי נָשָׂא, וְלְבִיָּהּ לָא קְשׁוּט. וְלִזְמִנָּא דְסִיב, אַהֲדָר לְאַתְתַּקְנָא. כְּדִין
אַשְׁתַּכְּחוּ אִינוּן תְּרִין שְׂרֻטוּטִין בְּאַרְכָּא, אֶחִידִן בְּאִינוּן דְּפוּתִיָּא, דָּא עִם
דָּא. וְתִרִין אַחְרַנִּין עֲמַהוּן בְּאַמְצַעִיתָא, דְּקִיקִין, וְדָא בְּאַרְכָּא. וְתְּלַת דְּקִיקִין
בְּפוּתִיָּא, וְרָזָא דָּא ז' דְּמִתְחַפְּרָא בְּאֵת ר'.

וְכַד אִיהוּ סִיב וְתַב כְּדָקְא מְרִן, אַתְתַּקֵּן אִיהוּ כְּרָזָא דְאֵת ר', וְאַתְחַבֵּר בְּאֵת
ז'. לְכַתֵּר כִּד הָאִי אַתְתַּקֵּן, אִיהוּ תְּדִיר בְּלַחֲיִשׁוּ, וְכָל עוּבְדוּי בְּלַחֲיִשׁוּ.
אַבְל לָאוּ אִיהוּ בְּקִיּוּמָא כְּדָקָא חֲזִי בְּגִין דְּהֵהוּא פְּסָלוּ, עַד לָא אַתְיָאֲשָׂא
בִּיָּהּ. (מְכַאן אוּלִיפְנָא מְאֵן דְּפָסִיל וְרַעִיָּה עַד תְּלַת דְּרִין לָא אַתְיָאֲשָׂא הֵהוּא פְּסִילוּ (דף ע"ז ע"ב) מְלַכְשָׁבְשָׂא. בְּגִין כִּד

תְּנַיִן וְיִי לֵיהָ לְהֵהוּא כִּד נָשׁ דְּפָסִיל וְרַעִיָּה וְלֹא תִישׁ לִיקְרָא דְמְאָרִיָּהּ. פְּסִיל וְרַעִיָּה וְנָא.)

וְלְכַתֵּר דְּאַתְיָאֲשָׂא. הֵהוּא פְּסִילוּ, כְּדִין אַשְׁתַּכְּחוּ שְׂרֻטוּטִין בִּידָא יְמִינָא,
אַרְבַּע וְחֲמִשׁ. אַרְבַּע בְּאַרְכָּא, חֲמִשׁ בְּפוּתִיָּא. וְרָזָא דָּא ז', וְאַתְחַבֵּר
בְּאֵת ה'. הָאִי לִזְמִנִּין אַצְלַח, לִזְמִנִּין לָא אַצְלַח. אַצְלַח בְּאוּרִייתָא, וְלְסוּף
יּוּמוּי, אַצְלַח אֲפִילוּ בְּמְמוּנָא.

תִּרְעָא תְּלִיתָא, ה'. בִּימִנָא, פִּד אֲשַׁתְּכַח חֲמֵשׁ שְׁרֻטוּטִין בְּפּוֹתֵינָא, וְתֵלֶת בְּאַרְכָּא, וְאֲשַׁתְּכַח הֵהוּא שְׁרֻטוּטָא דְאֲמַצְעִיתָא מְאִינוּן תֵּלֶת, דָּא אִיהוּ בְרָזָא דָּאֵת ה', וְאֲסַתְּמִיךְ בְּאוֹת ס'.

בְּזִמְנָא דְאֲשַׁתְּכַח הֵהוּא שְׁרֻטוּטָא דְאֲמַצְעִיתָא, דְּעָאֵל וְאֶחִיד גּוֹ אִינוּן חֲמֵשׁ שְׁרֻטוּטִין דְּפּוֹתֵינָא, דָּא אִיהוּ בַר נֶשׁ עָצִיב וְרִגִיז גּוֹ בֵּיתִיה, וּבְגוֹ בְּנֵי נֶשׂא לָאו הָכִי. קִמְצָן אִיהוּ בְּבֵיתִיה, וְרִגִיז וְכַפִּין, וְלִזְמִינִין לָא. לְבַר מְבִיתִיה לָאו הָכִי. אֶצְלַח בְּעוֹבְדֵי עֲלָמָא. פִּד אֲשַׁתְּדַל בְּאוֹרֵייתָא אֲסַתְּפִיל זְעִיר וְאֲתַהֲדֵר בֶּה. מְהִימָנָא אִיהוּ, אָבֵל לָאו כָּל זְמָנָא. וְהֵהוּא זְמָנָא דְלָאו מְהִימָנָא, אַחְזִי גּוֹוֹן קְשׁוּט, וְלָא קְשׁוּט בְּשְׁלִימוֹ. בְּדִינָא יִצְלַח. מְהִימָנָא אִיהוּ בְרָזִין דְּאוֹרֵייתָא, דָּא אִיהוּ בְרָזָא דָּאֵת ה', וְאֲתַחֲבַר בְּאֵת ס'. וְאִי אַרְבַּע שְׁרֻטוּטִין בְּפּוֹתֵינָא, וְחֲמֵשׁ בְּאַרְכָּא, תְּרִין מְאִינוּן דְּאַרְכָּא, עָאֵלִין גּוֹ אִינוּן אַרְבַּע, דָּא אִיהוּ בַר נֶשׁ חֲדִי בְּבֵיתִיה, וְאֲתַחְזִי עָצִיב לְבַא לְבַר, וְלָאו הָכִי דְכִיּוֹן דְּמִלִּיל עִם בְּנֵי נֶשׂא, אַחְזִי חֲדוֹ וְאֲתַכְּוּוֹן בְּמִלּוּי.

תֵּלֶת שְׁרֻטוּטִין זְעִירִין עָאֵלִין גּוֹ אִינוּן דְּאַרְכָּא, דָּא אֵית לִיה חֲד רְשִׁימוֹ אוּכְם בְּגוּפִיה, וְתֵלֶת שְׁעָרִין תְּלִיין בְּהֵהוּא רְשִׁימוֹ, וְהֵהוּא רְשִׁימוֹ אִיהוּ כְּעֵגוּלָא, וְחֲד תְּבִירָא (תְּבִירָא) בְּרִישִׁיה. וְלֵהֲאִי רְשִׁימָא, קָרָאן לִיה חֲפִימֵי לְבַא, דִּינְדְעִין רְזִין אֵלִין, רִישׁ נֶשְׂרָא. רְשִׁימוֹ דָּא, אֲתַחְזִי לְזְמִינִין, בֵּין כְּתָפוּי. וְלִזְמִינִין, בְּדְרוּעָא יְמִינָא. וְלִזְמִינִין, עַל יְדָא יְמִינָא בְּאַצְבָּעוּי. אִי רְשִׁימָא דָּא רִישׁ נֶשְׂרָא, אִיהוּ בְּאַרְח מִישָׁר בְּתִיקוֹנוּי, יִסְתַּלַּק לְעוֹתְרָא וְלִיקָרָא. וְאִי הֵהוּא רִישׁ נֶשְׂרָא אֲתַהֲפֵף לְאַחֹרָא, יִזְכֶּה לְבִנִין לְזְמִינִין. אָבֵל פִּד אִיהוּ סִיב, יִזְכֶּה לְעוֹתְרָא יְתִיר, וְלִיקָר סְגִיָא, יְתִיר מְעוּלְמוּי, וְיִצְלַח בְּאוֹרֵייתָא, אִי אֲשַׁתְּדַל בֶּה.

רִישׁ נֶשְׂרָא דָּא, אֲתַחְזִי לְזְמִינִין אוּכְמָא, וְלִזְמִינִין גּוֹוֹן דְּלָא סוּמַק זְעִיר, דְּלָא אֶצְטַבַּע כָּל כַּף. לְזְמִינִין בְּשְׁעָרִין לְזְמִינִין שְׁעִיע, וְכֹלָא חֲד סִימָנָא אִיהוּ, וּבְחֲד דִּינָא אֲתַדֵּן.

וְאִי הֵהוּא גּוֹוֹן סוּמַק אֶצְטַבַּע יְתִיר, וְקָאִים בְּגוּוּנִיה, זְמַן זְעִיר הוּא דְאֶצְטַבַּע, בְּגִין דְּאֵלִין גּוּוּנִין, לְזְמִינִין קִימִינִין נְהִירִין, וְלִזְמִינִין חֲשׁוּכִין. וְאִי אֶצְטַבַּע הֵהוּא סוּמַק וְנְהִיר, כְּדִין אֵית בִּידָא שְׁמָאֵלָא, תֵּלֶת שְׁרֻטוּטִין בְּאַרְכָּא, וְתֵלֶת בְּפּוֹתֵינָא, וְחֲד דְקִיק עַל אִינוּן דְּפּוֹתֵינָא, וְחֲד דְקִיק עַל אִינוּן דְּאַרְכָּא. וּבִידָא יְמִינָא אֲתוּסָף חֲד בְּפּוֹתֵינָא בְּלַחֲדוּי. הֲאִי בַר נֶשׁ שְׁכִיב בְּנִדָּה, וְלָא תְּב מִינָה לְמֵאֲרִיָּה.

וְכַד תְּב בְּתִיבְתָא, אֲשַׁתְּאָרוּ אִינוּן שְׁרֻטוּטִין בִּידָא שְׁמָאֵלָא, וְהֵהוּא דְאֲתוּסָף בִּימִינָא, אֲתַעְדֵי מִנִּיה, וְאֲתַעְדֵי הֵהוּא סוּמַקָא, דְּלָא אֲתַחְזִי

נָהִיר כָּל בַּךְ מְנִיָּה. וְלִזְמַנֵּיךָ דָּאָף עַל גַּב דְּתַב, לֹא אַעֲדִיּוּ מְנִיָּה הַהוּא
סוּמָקָא, עַד זְמַן. הַאי אִיהוּ בְּרִזָּא דְּאֵת ה', וְאִתְּעַדִּי אֵת ס', וְעָאֵל תְּחֻתּוּי
אֵת פִּי, וְאִתְּחַבֵּר אֵת ה' בְּאֵת פִּי. הַאי בְּעֵי תְּקוּנָא לְנַפְשִׁיה בְּבַהֲלִילוּ. חֲפִימָא
דְּלִבָּא דְּחָמֵי לִיָּה, חוֹבְתָא אִית עָלֵיהּ, לוֹמַר לִיָּה זִיל אֲסִי לְנַפְשָׁךְ.

וְאִי תִלַּת שְׁרֻטוּטִין בְּאַרְפָּא, וְיַחַד בְּפּוֹתֵיָא, דָּא אִיהוּ בְּרִזָּא דְּאֵת ה'
בְּלַחֲוֵדִיה. וְלִזְמַנֵּיךָ אִתְּחַבֵּר בְּרִזָּא דְּאֵת ז'. הַאי אִיהוּ בַר נָשׁ תְּאִיב בְּתַר
בְּצַעֲיִן דְּעֵלְמָא. וְאִי לֹאוּ, רַדִּיף בְּתַר נָשִׁין, וְתִיאֻבְתִּיה נְאוּפִים. וְאָף עַל גַּב
דְּתְאִיב לְבַצְעִין דְּעֵלְמָא, הַאי לֹא אַעֲדִיּוּ מְנִיָּה, וְלֹא אַכְסִיף. עֵינּוּי שְׁקִיעִין
וּמְלִיל בַּהוּ.

אִי תַב לְמֵאֲרִיָּה מִתְחַלְפֵי שְׁרֻטוּטִין. תִּלַּת בְּפּוֹתֵיָא וְיַחַד לְאַרְפָּא, וְאִינוּן תְּרִין
דְּקִיקִין (דף ע"ח ע"א) קְיִימִין בְּקִיּוּמָא, כְּדִין רְעוּ דִּילִיָּה נְתִיר בְּאִתְּתִיָּה,
וְאִתְּדַבֵּק בָּהּ. חַד דְּקִיק נְתִיר, עָאֵל בֵּין אִינוּן תְּרִין דְּקִיקִין. כְּדִין אִתְּחַבֵּר
אֵת ה' בְּאֵת ז'.

וְאִי שְׁרֻטוּטָא חַד בְּאַרְפָּא וְאַרְבַּע בְּפּוֹתֵיָא, וְתִלַּת דְּקִיקִין קְיִימִין עַל הַהוּא
חַד, וְיַחַד עַל אִינוּן אַרְבַּע. עַל דְּרוּעָא שְׁמָאֵלָא, אִית לִיָּה תִלַּת קְסֻטְרִין
דְּקִיקִין, דְּאִתְּלִידוּ בֵּיה מִיּוּמִין זְעִירִין, וְיַחַד שְׁעָרָא תִלְיָא, בְּהַהוּא חַד
דְּרִישָׁא. הַאי אִיהוּ רַדִּיף בְּתַר נְאוּפָא דְּאִשְׁת חֲבֵרִיָּה. מֵאֲרִיָּה דְּזִדּוּנָא אִיהוּ.
אַגְזִים בְּעֵינָא שְׁמָאֵלָא, בְּלֹא מְלוּלָא כָּלֵל, וְאַשְׁלִים. וּבְגִין דְּאִיהוּ מֵאֲרִיָּה
זִדּוּנָא, לֹא חֵיִישׁ לִיקְרָא דְּמֵאֲרִיָּה, לְאַתְבָּא קָמִיָּה. לְבַתַּר קָטִיל חוּיָא לִיָּה,
אוּ בַר נָשׁ סוּמָקָא.

וְאִי אַרְבַּע בְּאַרְפָּא, וְתִלַּת בְּפּוֹתֵיָא, וְאִינוּן דְּסִלְקִין לְעֵילָא אַעֲדִיּוּ מְנִיָּה.
הַאי, תְּבַר לְבִיָּה לְגַפֵּי מֵאֲרִיָּה, וְתַב בְּתִיּוּבְתָא. כְּדִין אִיהוּ בְּרִזָּא דְּאֵת
פ', וְאִתְּחַבֵּר בְּאֵת ה'. עַל אֲלִין, וְעַל אִינוּן דְּכוּוְתִיָּה, כְּתִיב, (ישעיה נז) שְׁלוֹם
שְׁלוֹם לְרַחֲוֹק וְלְקְרוֹב.

עַד כָּאן כָּל אוֹתָם סוּדוֹת שֶׁל
תּוֹלְדוֹת אָדָם, שֶׁהֵם תּוֹלְדוֹת
שְׁנוּלְדוּ בּוּ מִזְמַן לְזְמַן כְּפִי דְּרַכֵּי
הָאָדָם. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל אֱלוֹ
שְׁיֹשְׁבֵיִם לְפָנָי מוֹרְנוּ וְזָכוּ לְשִׁמְעַ
מִפִּי סוּדוֹת הַתּוֹרָה. אֲשֶׁרֵיָּהֶם
בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֲשֶׁרֵיָּהֶם לְעוֹלָם
הַבָּא! אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲשֶׁרֵיכֶם
הַחֲבָרִים שֶׁכֵּל הַסּוּדוֹת לֹא נִסְתְּרוּ
מִכֶּם, כִּמָּה מְקוּמוֹת עֲלוּיֹנִים
מִזְמַנִּים לָכֶם לְעוֹלָם הַבָּא.

עַד הַכָּא, כָּל אִינוּן רִזִּין דְּתוֹלְדוֹת אָדָם, דְּאִינוּן
תּוֹלְדוֹת, דְּאִתְּלִידוּ בֵּיה מִזְמַן לְזְמַן, כְּפּוּם
אַרְחוּי דְּבַר נָשׁ. זַפְּאָה חוֹלְקִיהוּן דְּאִינוּן
דִּיתְבִּין קָמִיָּה דְּמור, וְזָכוּ לְמִשְׁמַע מִפּוּמִיָּה רִזִּין
דְּאוּרִיָּתָא. זַפְּאָה אִינוּן בְּהַאי עֵלְמָא, וְזַפְּאִין
אִינוּן לְעֵלְמָא דְּאִתִּי. אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, זַפְּאִין
אִתּוּן חֲבֵרִיָּא, דְּכָל רִזִּין לֹא אָנִישׁ לְכוּ, כְּמָה
דּוּכְתִין עֲלֵאִין אִזְדְּמַנֵּן לְכוּ לְעֵלְמָא דְּאִתִּי.

פָּתַח וְאָמַר, וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעָם אֲנָשִׁי חֵיל יִרְאִי אֱלֹהִים אֲנָשִׁי אָמַת שׁוֹנְאֵי בָּצַע, פְּסוּק זֶה פְּרֻשׁוֹהוּ. אָבֵל וְאַתָּה תַּחֲזֶה, לֹא כְּתוּב תִּבְחַר אֶלָּא תַּחֲזֶה, לְפִי מֵרָאה הַעֲיִנִּים. בְּמָה? בְּדִיוֹקָן שֶׁל אָדָם בְּשֵׁשֶׁת הַצְּדָדִים הִלְלוּ שְׂאֲמָרְתָם, וְהַכֵּל בְּפִסּוּק הַזֶּה. וְאַתָּה תַּחֲזֶה - אַחַת, בְּשַׁעַר. מִכָּל הָעָם - שְׁתֵּים, בְּמִצְחָ. אֲנָשִׁי חֵיל - שְׁלֹשׁ, בְּפָנִים. יִרְאִי אֱלֹהִים - אַרְבַּע, בְּעֵינַיִם. אֲנָשִׁי אָמַת - חֲמֵשׁ, בְּשַׁפְּתַיִם. שׁוֹנְאֵי בָּצַע - שֵׁשׁ, בְּיָדַיִם, בְּשִׁרְטוּטֵיהֶם.

שְׂאֲמָרוֹ הֵם הַסִּימָנִים לְדַעַת בְּהֵם בְּנֵי אָדָם לְאוֹתָם שְׁרוּחַ הַחֲכֻמָּה שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם. וְעַם כָּל זֶה, מִשֶּׁה לֹא הִצְטַרֵּף לָזֶה, אֶלְּא מַה כְּתוּב? וַיִּבְחַר מִשֶּׁה אֲנָשִׁי חֵיל מִכָּל יִשְׂרָאֵל, מִשׁוּם שְׁרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַיְתֵה בָּאָה אֵלָיו וּמוֹדִיעָה לוֹ, וּבָה הָיוּ רוֹאִים הַכֵּל.

מִנֵּן לָנוּ? שְׁכָתוּב פִּי יִהְיֶה לָהֶם דְּבַר בָּא אֵלַי. בָּאִים אֵלַי לֹא כְּתוּב, אֶלְּא בָּא אֵלַי. זֶה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁהֵיטָה בָּאָה אֵלָיו, וּבָה הָיָה יוֹדֵעַ. וְלֹא הִצְטַרֵּף לְכָל זֶה לְהַתְּבוּנָה וְלַעֲיִן, אֶלְּא לְפִי שְׁעָה הָיָה מִשֶּׁה יוֹדֵעַ.

כְּמוֹ זֶה יוֹדֵעַ שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ, יוֹדֵעַ בְּכִסְאוֹ, שְׁרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁרָתָה עָלָיו. שְׁכָל מִי שֶׁקָּרַב לְכִסְאוֹ, פָּחַד וְאִימָה נִפְלוּ עָלָיו, וּבֹה הָיָה דָן דִּין בְּלֵי עֲדוּת, מִשׁוּם שֶׁהִדְיוֹקְנָאוֹת הֵיוּ בְּכִסְאוֹ, וְכָל מִי שֶׁקָּרַב בְּשֶׁקֶר, אוֹתוֹ הִדְיוֹקָן מְכַשְׁפֵּשׁ, וְהָיָה שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ יוֹדֵעַ שֶׁבָּא בְּשֶׁקֶר. לְכֵן אִימַת הַפֶּסֶק הֵיטָה נוֹפֶלֶת עַל הַכֵּל, וְכֵלָם נִמְצְאוּ צְדִיקִים לְפָנָיו. מִדֶּד הַמְּשִׁיחַ בְּרִית, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם י"א) וְהִרְיָחוּ בִּירְאָת ה' וְלֹא לְמֵרָאה עֵינָיו יִשְׁפֹּט וְגו'.

וְתִלַּת אֲלֵיךְ, יִשְׁפּוּט וְגו'.

פָּתַח וְאָמַר (שמות יח) וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעָם אֲנָשִׁי חֵיל יִרְאִי אֱלֹהִים אֲנָשִׁי אָמַת שׁוֹנְאֵי בָּצַע, הַאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ. אָבֵל וְאַתָּה תַּחֲזֶה, תִּבְחַר לָא כְּתִיב. אֶלְּא תַּחֲזֶה: לְפִי חֵיזוּ דְעֵינִין. בְּמֵאֵי. בְּדִיוֹקְנָא דְבַר נֶשׁ בְּאֵלֵיךְ שִׁית סְטָרִין דְקָאֲמַרְתוּן וְכֹלָא בְּהַאִי קָרָא. וְאַתָּה תַּחֲזֶה, חַד, בְּשַׁעַרָא. מִכָּל הָעָם, תִּרְיִן, בְּמִצְחָא. אֲנָשִׁי חֵיל, תִּלַּת, בְּאַנְפִּין. יִרְאִי אֱלֹהִים, אַרְבַּע, בְּעֵינִין. אֲנָשִׁי אָמַת, חֲמֵשׁ, בְּשַׁפּוּן. שׁוֹנְאֵי בָּצַע, שִׁית, בְּיָדֵיךְ. בְּשִׁרְטוּטֵיהוּן.

דְּאֵלֵיךְ אֵינּוּן סִימָנִין, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בְּהוּ בְּנֵי נֶשׂא, לְאַינּוּן דְרוּחַ חֲכֻמָּתָא שְׁרִיא עֲלֵייהוּ. וְעַם כָּל דָּא, מִשֶּׁה לָא אֲצַטְרִיךְ דָּא, אֶלְּא מַה כְּתִיב, וַיִּבְחַר מִשֶּׁה אֲנָשִׁי חֵיל מִכָּל יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְרוּחַ קֹדֶשׁ הָיָה אֲתֵי לְגַבְיָהּ, וְאוֹדֵעַ לֵיהּ, וּבִיָּה הָיָה חֲמֵי כֹלָא.

מִנָּא לָךְ, דְכְּתִיב פִּי יִהְיֶה לָהֶם דְּבַר בָּא אֵלַי. בָּאִים אֵלַי לֹא כְּתִיב, אֶלְּא בָּא אֵלַי, דָּא רוּחַ קֹדֶשׁ, דְהָיָה אֲתֵי לְגַבְיָהּ, וּבִיָּה הָיָה יוֹדֵעַ, וְלֹא אֲצַטְרִיךְ לְכָל דָּא לְאַסְתְּפֹלָא וְלַעֲיִנָּא, אֶלְּא לְפִי שְׁעָתָא הָיָה יוֹדֵעַ מִשֶּׁה.

בְּהַאִי גְוֹנָא, יוֹדֵעַ שְׁלֵמָה מִלְּפָא, יוֹדֵעַ בְּכוֹרְסִיָּה, דְרוּחַ קֹדֶשׁ שְׁרִיא עֲלֵיהּ, דְכָל מָאן דְקָרִיב לְכוֹרְסִיָּה, דְחִילוּ וְאִימַתָּא נְפִיל עֲלֵיהּ, וּבִיָּה הָיָה דָּאִין דִּינָא בְּלֹא סְהָדִין. בְּגִין דְדִיוֹקְנִין הָיוּ בְּכוֹרְסִיָּה, וְכָל מָאן דְמִקָּרַב בְּשֶׁקֶרָא, מְכַשְׁפֵּשׁא הַהוּא דִּיוֹקְנָא, וְהָיָה יוֹדֵעַ שְׁלֵמָה מִלְּפָא, דְבְּשֶׁקֶרָא קָאֲתֵי. בְּגִין כִּדְ, אִימַתָּא דְכוֹרְסִיָּה הָיָה נְפִיל עַל כֹּלָא, וְכֹלְהוּ אֲשְׁתְּכַחוּ וְזָפְאִין קָמִיָּה.

מִלְּפָא מְשִׁיחָא בְּרִיחָא, כְּמָה דְאַתָּה אָמַר (ישעיה

*) וְהִרְיָחוּ בִּירְאָת יי' וְלֹא לְמֵרָאה עֵינָיו

אלה דנו את העולם בלא עדים והתראה. שאר בני העולם על פי עדים, על מאמר התורה. חכמים שמכירים באותם דיוקנאות, עליהם להזהיר את בני העולם ולתת רפואה לבני אדם ולרפא את נפשם. אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא!

בחדש השלישי לצאת בני ישראל וגו'. ששולט בו אוריאל, ממנה גדול, ושליש מאות וששים וחמש רבוא מחנות עמו כחשבון ימות השנה, ולכלם יש שלש מאות וששים וחמשה מפתחות של אורות, מאותו האור שיוצא מתוך החשמל העליון הפנימי הגנוז והנסתר שסודות של אותיות קדושות עליונות של השם הקדוש תלויים בו.

והוא סוד של איש תם, בעל הבית, איש האלהים. תם - ששם סיום וקשר של תפלין. ויעקב היה איש תם, ובדיוקנו עומד סוד החשמל הפנימי העליון הטמיר והגנוז. וכל האורות הנסתרים העליונים הוא לוקח, ויוצאים ממנו, וכל המחנות לוקחים אותם מפתחות של אותו האור שיוצא מתוך החשמל.

ואותו האור כלול בשני אורות, והם אחד. אור ראשון הוא אור לבן שלא שולט בו העין, וזהו האור הגנוז לצדיקים, כמו שנאמר (תהלים צו) אור נרע לצדיק וגו'. אור שני הוא אור נוצץ לוקח כצבע אדם, ונכללו שני אורות כאחד והיו אחד.

והאוריאל⁵ הממנה הגדול הזה וכל אותם מחנות נוטלים אותו האור, ומשום שכלול בשנים נקרא תאומים. ועל זה שולט בו אותו המגל שנקרא בסוד שלו תאומים, ובו נתנה תורה, ומכאן נמשכות דרגות למטה, עד

דנו עלמא, בלא סהדין והתראה. שאר בני עלמא על פום סהדין, על מימר אורייתא. חבימין דאשתמודען באינון דיוקנין, עלייהו לאזהרא לבני עלמא, ולמיהב אסוותא לבני נשא, ולאסי נפשיהו. זכאין אינון בהאי עלמא, וזכאין אינון בעלמא דאתי.

בחדש השלישי לצאת בני ישראל וגו', (שמות ט) דשליט ביה אוריאל, רב ממנא, ותלת מאה ושתין וחמש רבוא משריין עמיה, פחושפון יומי שתא. וכלהו אית לון תלת מאה ושתין וחמש מפתחן נהורין, מההוא נהורא דנפקא מגו חשמל עלאה פנימאה גניז וסתים, די רזין דאתוון קדישין עלאין דשמא קדישא, (דף ע"ח ע"ב) תליין ביה.

ואיהו רזא דאיש תם, מאריה דביתא, איש האלהים. תם: דתמן סיומא וקשרא דתפילין, (בראשית כה) ויעקב איש תם הוה. ובדיוקניה, קיימא רזא דחשמל פנימאה עלאה טמיר וגניז. וכל נהורין סתימין עלאין נקיט איהו, ונפקי מניה, וכלהו משריין נקטי אינון מפתחן דההוא נהורא דנפיק מגו חשמל.

וההוא נהורא, פליל בתרין נהורין, ואינון חד. נהורא קדמאה, איהו נהורא תוורא, דלא שלטא ביה עינא, ודא איהו נהורא דגניז לצדיקיא. פמה דאת אמר (תהלים צו) אור זרוע לצדיק וגו'. נהורא תניינא, איהו נהורא מנעצא מלהטא, פגוון סומק. ואתפלילו תרין נהורין פחד, והווי חד.

והאי אוריאל ל רב ממנא, וכל אינון משריין, נטלי ההוא נהורא, ובגין דכליל בתרין, אקרי תאומים. ועל דא שלטא ביה, ההוא מזלא דאקרי ברזא דיליה תאומים, וביה

שְׁעוּלִים בְּשִׁמּוֹת (להנחיה) לְהַאִיר
אֵת הָעוֹלָם.

כָּרַר שְׁאֵר הַמְזוּלוֹת אֵין לָהֶם פֶּה
וְלִשׁוֹן, וְלִזְה יֵשׁ פֶּה וְלִשׁוֹן כְּלוּלִים
כְּאֶחָד, וְעַל זֶה בַּתּוֹרָה, (יהושע א)
וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה כְּתוּב. יוֹמָם
- כִּנְגַד לְשׁוֹן. לַיְלָה - כִּנְגַד פֶּה.
וְהַכֹּל כְּלוּל כְּאֶחָד, וּבְכָל עוֹלָה
תְּאוּמִים.

תּוּמִים כְּתוּב, וְעַל סוּד זֶה כְּתוּב
תּוּמִים, (בראשית כח) וְהִנֵּה תוּמָם
כְּבִטְנָה. אִם תֹּאמַר שְׁבִשְׁבִיל
שְׁנֵיהֶם הוּא אָמַר - לֹא כֵן, שְׁהָרִי
עָשׂוּ לֹא עָלָה בְּסוּד זֶה. אֲלֹא
בְּשִׁבִיל יַעֲקֹב הוּא אָמַר, וְשִׁבַּח זֶה
שְׁהִיָּה בְּמַעֲיָה שֶׁל אוֹתָהּ הַצְּדִקָּה
מְשִׁבַּח הַכְּתוּב. וּמִשׁוּם שְׁהִיָּה שֵׁם
אוֹתוֹ רָשָׁע, הִסְתַּלַּק מִשֵּׁם אֶלֶף.
וְהַכֹּל סוּד אֶחָד. יַעֲקֹב נָטַל בְּסוּד
שְׁלוֹ שְׁנֵי חֲדָשִׁים - נִיסָן וְאִיָּר,
וְהוּא נִכְלָל בְּסוּד שֶׁל סִינן שֶׁהוּא
תְּאוּמִים. עָשׂוּ נָטַל בְּסוּד שְׁלוֹ שְׁנֵי
חֲדָשִׁים - תַּמּוּז וְאָב, וְהוּא לֹא
נִמְצָא וְנִאָּבַד, שְׁהָרִי אֱלוֹהִים אֵינּוּ
שְׁלוֹ, וְאֶפְלוּ בְּאֵב תִּשְׁעָה יָמִים הֵם
שְׁלוֹ וְלֹא יוֹתֵר, וְנִאָּבַד וְלֹא נִמְצָא,
וְאֵינּוּ בְּסוּד שֶׁל תְּאוּמִים, אֲלֹא
נִפְרַד לְבַדּוֹ וְסִטָּה לְצַד אֶחָד בְּאֶפְס
וּשְׁמָמָה, כְּמוֹ שְׁנִאָּמַר (תהלים ט)
הָאוֹיֵב תִּמּוֹ חֲרֻבוֹת לְנִצָּח.

וּמִשׁוּם שֶׁיַּעֲקֹב הוּא תְּאוּמִים,
נִתְּנָה תּוֹרָה לְבָנָיו בְּחֲדָשׁ תְּאוּמִים,
תּוֹרָה שְׁבִכְתָּב וְתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה,
בְּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי, לְעַם הַשְּׁלִישִׁי,
בְּדַרְגּוֹת שְׁלִישִׁיּוֹת, תּוֹרָה מְשֻׁלְּשֶׁת
- תּוֹרָה נְבִיאִים וְכְתוּבִים. וְהַכֹּל
אֶחָד.

בְּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי וְגו'. פֶּרֶשֶׁה זו
בְּפִסּוּק זֶה פֶּרֶשׁוּ אוֹתָהּ לְמַעַלָּה.
שָׁנָה רַבִּי חֲמִיא, בְּאוֹתוֹ זְמַן

בְּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי וְגו'. פֶּרֶשְׁתָּא דָּא בְּהַאי קָרָא אוּקְמוּהָ לִיהָ לְעִילָא. תַּאנִּי

אֲתִיְהִיבַת אוֹרֵייתָא. וּמִכָּאֵן אֲתַמְשַׁכָּאֵן דְּרַגִּין
לְתַתָּא, עַד דְּסַלְקִין בְּשַׁמְהֵן, (ס"א לְאִנְהֵנָא) לְאִנְהֵרָא
עֲלָמָא.

כָּרַר שְׁאֵר מְזוּלִי, לֵית לוֹן פֶּה וְלִשׁוֹן, וְהַאי אִית
לִיהָ פֶּה וְלִשׁוֹן כְּלִילָן כְּחֲדָא. וְעַל דָּא
בְּאוֹרֵייתָא, (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה כְּתוּב.
יוֹמָם, לְקַבֵּל לְשׁוֹן. לַיְלָה, לְקַבֵּל פֶּה. וְכֹלָא
כְּלִיל כְּחֲדָא. וּבְכֹלָא סְלִיק תְּאוּמִים.

תּוּמִים כְּתוּב, וְעַל רְזָא דָּא כְּתוּב תּוּמִים, (בראשית
כה) וְהִנֵּה תּוּמִים כְּבִטְנָה. אִי תִימָא
דְּבַגִּין תְּרוּוֹיִיהוּ קְאָמַר. לָאוּ הֵכִי, דִּהָא עָשׂוּ
לָא סְלִיק בְּרְזָא דָּא. אֲלֹא כְּגִין יַעֲקֹב קְאָמַר,
וְשִׁבַּח דָּא, דִּהְוָה בְּמַעֲהָא דִּהִיא צְדִקָּתָא, קָא
מְשִׁבַּח קָרָא. וּבַגִּין דִּהְוָה תַּמָּן הִהוּא רָשָׁע,
אִסְתַּלַּק מִתַּמָּן אֶלֶף.

וְכֹרָא רְזָא חֲדָא. יַעֲקֹב נָטַל בְּרְזָא דִּילִיָּה, תְּרִין
יְרַחִין נִיסָן וְאִיָּר, וְאִתְּפַלִּיל אִיהוּ
בְּרְזָא דְּסִינן, דִּאִיהוּ תְּאוּמִים. עָשׂוּ, נָטַל בְּרְזָא
דִּילִיָּה, תְּרִין יְרַחִין תַּמּוּז וְאָב, וְאִיהוּ לֹא
אִשְׁתַּכַּח, וְאִתְּאָבִיד, דִּהָא אֱלוֹהִים לָאוּ דִּילִיָּה
הוּא, וְאִפִּילוּ אָב, ט' יוֹם אֵינּוּן דִּילִיָּה, וְלֹא
יִתִיר, וְאִתְּאָבִיד, וְלֹא אִשְׁתַּכַּח, וְלֹא אִיהוּ
בְּרְזָא דְּתְּאוּמִים, אֲלֹא אִתְּפַרְשׁ לְחוּדִיָּה, וְסִטָּא
לְסִטָּא אִתְּרָא בְּאִפִּיסָה וּשְׁמָמוּ, כְּמָה דָּאִתְּ
אָמַר, (תהלים ט) הָאוֹיֵב תִּמּוֹ חֲרֻבוֹת לְנִצָּח.

וּבְגִין דִּיעֲקֹב אִיהוּ תְּאוּמִים, אֲתִיְהִיבַת
אוֹרֵייתָא לְבָנוּי בְּחֲדָשׁ תְּאוּמִים,
וְאוֹרֵייתָא בְּרְזָא דְּתְּאוּמִים, תּוֹרָה שְׁבִכְתָּב,
וְתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. בְּחֲדָשׁ תְּלִיתָאִי, לְעַם
תְּלִיתָאִי, בְּדַרְגִּין תְּלִיתָאִין, תּוֹרָה תְּלִיתָאִי:
תּוֹרָה, נְבִיאִים, וְכְתוּבִים. וְכֹלָא חֲדָא.

בְּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי וְגו'. פֶּרֶשְׁתָּא דָּא בְּהַאי קָרָא אוּקְמוּהָ לִיהָ לְעִילָא. תַּאנִּי

שְׁהִיְעוּ יִשְׂרָאֵל לְהֵרֵסֵנִי, כִּנְסֵם אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת זֶרַע יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁגִּיחַ בָּהֶם בְּכֹלֶם, וְלֹא מִצָּא בְּכֹל זֶרַע יִשְׂרָאֵל פְּסוּל, אֲלֹא כֹלֶם זֶרַע קָדֵשׁ, כֹּלֶם בְּנֵי אִמָּת.

בְּאוֹתוֹ זְמַן אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה: עֲכָשׁוּ אֲנִי רוֹצֵה לְתֵת תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, מִשָּׁף אוֹתָם בְּאַהֲבָה שֶׁל אֲבוֹת, בְּאַהֲבָה שְׂאֲנִי אוֹהֵב אוֹתָם וּבְאוֹתוֹת שְׁעִשִּׁיתִי לָהֶם, וְאַתָּה תִּהְיֶה לִי שְׁלִיחַ וְהִשֵּׁב הַדְּבָרִים הַלְלוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כִּף אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה: בְּדָבָר זֶה תִּהְיֶה לִי שְׁלִיחַ נֶאֱמַר לְמֹשֶׁה אֵת יִשְׂרָאֵל אַחֲרָי.

וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו ה' מִן הַהָר וּגּוֹ'. וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים - לְמָקוֹם שְׁפָרוּשׁוֹת כְּפָנָי הַשְּׂכִינָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם יח) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרֵד וּגּוֹ'.

שְׁנֵינּוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֹּל זְמַן שְׁחֻקֵּי קוֹת הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיזוֹן מִתִּישְׁרוֹת בְּמָקוֹמָן, כֹּל הַעוֹלָמוֹת בְּשִׁמְחָה וְכֹל הַמַּעֲשִׂים מִתִּישְׁרִים עַל קִיּוּמָם, (מִי כֹל הַמַּעֲשִׂים הַמִּתִּישְׁרִים עַל קִיּוּמָם) כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לד) אֵת מַעֲשֵׂה ה' כִּי נִזְרָא הוּא. מַה זֶה כִּי נִזְרָא הוּא? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁלָמוֹת הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים י) הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. מַה זֶה וְהַנּוֹרָא? זֶה יַעֲקֹב. וְכַתּוּב (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, כְּתָרְגוּמוֹ - אָדָם שָׁלֵם. שָׁלֵם בְּכֹל. כִּף כֹּל מַעֲשֵׂי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלָמִים בְּשְׁלָמוֹת בְּקִיּוּם שָׁלֵם.

שְׁנֵינּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, יוֹם אֶחָד הֵייתִי עוֹמֵד לִפְנֵי רַבִּי יְהוּדָה הַזֶּקֶן וְשָׂאֲלַתִּי אוֹתוֹ עַל מַה שֶּׁכְּתוּב (שם כה) וַיִּזְרָא וַיֹּאמֶר מַה נִזְרָא וּגּוֹ'. מַה רָאָה שֶׁאָמַר שֶׁהוּא נִזְרָא? אָמַר לִי, רָאָה שְׁלָמוֹת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה

רַבִּי חֵיָא, בַּהֲהוּא זְמַנָּא דְמָטוּ יִשְׂרָאֵל לְטוֹרָא דְסִינַי, פְּנִישׁ לְהוּ קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְזִרְעִין דְיִשְׂרָאֵל, וְאַשְׁגַּח לִיה בְּכֹלְהוּ, וְלֹא אֲשַׁבַּח בְּכֹלְהוּ זֶרַע דְיִשְׂרָאֵל פְּסִילוֹ, אֲלֹא כֹלְהוּ זֶרַע קְדִישָׁא, כֹּלְהוּ בְנֵי קָשׁוּט.

בַּהֲהוּא זְמַנָּא אָמַר קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, הַשְׁתָּא אָנָּא בְּעֵי לְמִיָּהֵב אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל, מְשִׁיךְ לְהוּ בְּרַחֲמֵימוֹתָא דְאַבְהָן, בְּרַחֲמֵימוֹתָא דְרַחֲמֵימָנָא לְהוּ, וּבְאַתְוּוֹן דְעַבְדִּית לְהוּ. וְאַתְ הוּי לִי שְׁלִיחָא, וְאַתִּיב מְלִין אֶלִין. אָמַר ר' יוֹסֵי אָמַר ר' יְהוּדָה, כִּף אָמַר קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, בְּמַלְאָה דָּא הוּי לִי שְׁלִיחָא מְהֵימָנָא, לְאַמְשָׁכָא יִשְׂרָאֵל אַבְתְּרָאִי.

וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יי' מִן הַהָר וּגּוֹ'. (שמות יט) וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים, לְאַתְרָא דְפְרִישָׁן גְּדַפּוּי דְשְׂכִינְתָּא, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (תהלים יח) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרֵד וּגּוֹ'. הַתָּאנָּא אָמַר ר' יְהוּדָה, כֹּל זְמַנָּא דְגִלּוּפֵי מַלְכָּא עָלָה מִתִּישְׁרוֹן בְּאַתְרֵיהוּ, עָלְמִין כֹּלְהוּ בְּחִידוֹ, וְכֹל עוֹבְדֵין מִתִּישְׁרוֹן בְּקִיּוּמֵיהוּ. (באן כל עוֹבְדֵין מִתִּישְׁרוֹן בְּקִיּוּמֵיהוּ) כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (שמות לד) אֵת מַעֲשֵׂה יי' כִּי נִזְרָא הוּא. מָאִי כִי נִזְרָא הוּא. אָמַר ר' אֶלְעָזָר, שְׁלִימוֹ דְכֹלָא. כְּמָה דְאַתְ אָמַר (דברים י) הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. מָאִי דַּף ע"ט ע"א) וְהַנּוֹרָא. דָּא יַעֲקֹב. וְכַתִּיב, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, כְּתָרְגוּמוֹ, גְּבַר שָׁלִים. שְׁלִים בְּכֹלָא. כִּף כֹּל עוֹבְדֵין דְקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, שְׁלִימִין בְּשְׁלִימוֹ, בְּקִיּוּמָא שְׁלִים.

תְּנַיָּא, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמַר, יוֹמָא חַד הוּה קְאִימָנָא קְמִיה דְר' יְהוּדָה סְבָא, שְׂאִילְנָא לִיה, מָאִי דְכַתִּיב, (בראשית כה) וַיִּזְרָא וַיֹּאמֶר מַה נִזְרָא וּגּוֹ'. מָאִי קָא חָמָא, דְקָאמַר דְאִיהוּ נִזְרָא. אָמַר לִי, חָמָא שְׁלִימוֹ דְמְהֵימְנוֹתָא קְדִישָׁא, דְהוּה שְׂכִיחַ בַּהֲהוּא אַתְר, כְּגוֹנוֹא

שְׁהִיְתָה מְצוּיָה בְּאוֹתוֹ מְקוֹם כְּמוֹ שְׁלֹמֹעַלָה, וּבְכָל מְקוֹם שְׁמְצוּיָה שְׁלֹמוֹת נִקְרָא נוֹרָא.

אָמַרְתִּי לוֹ, אִם כֵּן, לָמָּה תִּרְגוּמוֹ פָּחַד וְלֹא שְׁלֹם? אָמַר לִי, אֵינְךָ פָּחַד אֲלֵא בְּמְקוֹם שְׁמְצוּיָה שְׁלֹמוֹת, וּבְכָל מְקוֹם שְׁמְצוּיָה שְׁלֹמוֹת נִקְרָא נוֹרָא, שְׁכַתּוֹב (תהלים לד) יִרְאוּ אֶת ה' קְדוּשׁוֹ כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו, מִמֶּשְׁמַע דְּקָאָמַר כִּי אֵין מַחְסוֹר, בְּאֶתֶר דְּלִית מַחְסוֹר, שְׁלִימוֹתָא שְׁכִיחַ.

הָאֲנָא (משלי ל) מִי עָלָה שְׁמַיִם וַיִּרְד, אָמַר ר' יוֹסִי, דָּא הוּא מִשָּׁה, דְּכַתִּיב וּמִשָּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים. מִי אָסַף רוּחַ בְּחַפְנָיו - זְהוּ אֶהְרָן, שְׁכַתּוֹב (ויקרא טו) וּמְלֵא חַפְנָיו קִטְרֵת סַמִּים דְּקָה. מִי צָרַר מַיִם בְּשִׁמְלָה - זְהוּ אֶלְיָהוּ, שְׁכַתּוֹב (מלכים-א יז) אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְבָרִי. מִי הִקִּים כָּל אֲפִסֵּי אֶרֶץ - זְהוּ אַבְרָהָם, שְׁכַתּוֹב בּוֹ (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאֶרֶץ בְּהַבְרָאָם. אֵל תִּקְרִי בְּהַבְרָאָם, אֲלֵא בְּאַבְרָהָם.

הוּא שְׁנָה אֶת זְהוּ, וְהוּא אָמַר. מִי עָלָה שְׁמַיִם - זְהוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתּוֹב בּוֹ (תהלים מז) עָלָה אֱלֹהִים בְּתִרְוּעָה. (מִי עָלָה, תִּקְוֵן בְּסוּד אֶת הָאוֹר אֲמַנֵּם הָאוֹר. אֲמַנֵּם בְּתִרְוּעָה. וַיִּרְד, בְּסוּד וַיִּבְדֵּל. הַבְּדִילוֹ לוֹ אֱלֹהִים בְּתִרְוּעָה) מִי אָסַף רוּחַ בְּחַפְנָיו - זְהוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתּוֹב (איוב יב) אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְשׁ כָּל חַי וְגוֹ'. מִי צָרַר מַיִם בְּשִׁמְלָה דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכַתִּיב בֵּיהּ (איוב כו) צוֹרֵר מַיִם בְּעֵבְיוֹ. מִי הִקִּים כָּל אֲפִסֵּי אֶרֶץ - זְהוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתּוֹב בּוֹ (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. עוֹד אָמַר, מִי עָלָה שְׁמַיִם וַיִּרְד וְגוֹ' - אֵלֶּה אוֹתָם אֲרַבְעָה קְשָׁרֵי הָעוֹלָם - אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם וְעָפָר.

אָמַר ר' יוֹסִי, נְרָאִים דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי שְׁלֵא מִתְקַיְמִים. כְּשֶׁהֲגִיעוּ

דְּלַעֲלָא. וּבְכָל אֶתֶר דְּהוּי שְׁלִימוֹתָא שְׁכִיחַ, אֲקַרֵּי נוֹרָא.

אֲמִינָא לִיה, אִי הָכִי, אֲמַאי תִּרְגוּמוֹ דְּחִילוֹ, וְלֹא שְׁלֹם. אָמַר לִי, לִית דְּחִילוֹ אֲלֵא בְּאֶתֶר דְּהוּי שְׁלִימוֹתָא שְׁכִיחַ, וּבְכָל אֶתֶר דְּהוּי שְׁלִימוֹתָא שְׁכִיחַ, אֶתְקַרֵּי נוֹרָא. דְּכַתִּיב, (תהלים לד) יִרְאוּ אֶת יי' קְדוּשׁוֹ כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו, מִמֶּשְׁמַע דְּקָאָמַר כִּי אֵין מַחְסוֹר, בְּאֶתֶר דְּלִית מַחְסוֹר, שְׁלִימוֹתָא שְׁכִיחַ.

הָאֲנָא (משלי ל) מִי עָלָה שְׁמַיִם וַיִּרְד, אָמַר ר' יוֹסִי, דָּא הוּא מִשָּׁה, דְּכַתִּיב וּמִשָּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים. מִי אָסַף רוּחַ בְּחַפְנָיו, דָּא הוּא אֶהְרָן. דְּכַתִּיב, (ויקרא טו) וּמְלֵא חַפְנָיו קִטְרֵת סַמִּים דְּקָה. מִי צָרַר מַיִם בְּשִׁמְלָה, דָּא אֶלְיָהוּ. דְּכַתִּיב, (מלכים א יז) אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְבָרִי. מִי הִקִּים כָּל אֲפִסֵּי אֶרֶץ, דָּא הוּא אַבְרָהָם. דְּכַתִּיב בֵּיהּ, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאֶרֶץ בְּהַבְרָאָם, אֵל תִּקְרִי בְּהַבְרָאָם, אֲלֵא בְּאַבְרָהָם.

הוּא תַנִּי הַאי, וְהוּא אָמַר, מִי עָלָה שְׁמַיִם, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכַתִּיב בֵּיהּ (תהלים מז) עָלָה אֱלֹהִים בְּתִרְוּעָה (מִי עָלָה תִּקְוֵן בְּסוּד אֶת הָאוֹר אֲמַנֵּם בְּתִרְוּעָה וַיִּרְד בְּסוּד וַיִּבְדֵּל, הַבְּדִילוֹ לוֹ אֱלֹהִים בְּתִרְוּעָה) מִי אָסַף רוּחַ בְּחַפְנָיו, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַתִּיב, (איוב יב) אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְשׁ כָּל חַי וְגוֹ'. מִי צָרַר מַיִם בְּשִׁמְלָה דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכַתִּיב בֵּיהּ (איוב כו) צוֹרֵר מַיִם בְּעֵבְיוֹ. מִי הִקִּים כָּל אֲפִסֵּי אֶרֶץ, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכַתִּיב בֵּיהּ, (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת יי' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. תּוֹ אָמַר, מִי עָלָה שְׁמַיִם וַיִּרְד וְגוֹ', אֵלִין אֵינּוֹן אֲרַבְעֵ קְטִירֵי עֲלָמָא, אֵשׁ רוּחַ מַיִם וְעָפָר.

אָמַר ר' יוֹסִי, אֶתְחַזֵּן מְלוּי דְר' יוֹסִי, דְּלֵא מִתְקַיְמָאן. כַּד מָטוּ מְלִין אֵלִין לְגַבִּיָּה

הדברים הללו אל רבי שמעון,
הניח ידו בראשו של רבי יוסי
וברכו, ואמר, יפה אמרת וכף זה.
אמר לו, מנין לך? אמר לו, כף
למדתי מאבי שהיה אומר משמו
של רב המנונא סבא.

יום אחד היה יושב רבי שמעון
בשער של צפורי. אמר לו רבי
ייסא, זה שאמר רבי יוסי מי עלה
שמים וירד - פעם אחת אמר זה
משה, אחר כך אמר זה הקדוש
ברוך הוא, אחר כך אמר אלו
ארבעה קשרים, אש רוח מים
ועפר, וראיתי שמורנו ברכו?

אמר לו, ודאי שיפיה אמר, וכף
הוא, והכל דבר אחד, וכל
הדברים התקיימו בקדוש ברוך
הוא, וכלם עולים במשקל אחד.
התרגש רבי ייסא בדברי רבי
שמעון ואמר, ודאי כף זה, וכף
למדנו משם מורנו בפעם אחרת.
והכל יפה. (אלה תולדות השמים והארץ
בהבראם, אל תקרי בהבראם, אלא באברהם, דכתיב,
שכתוב (תהלים פט) כי אמרתי עולם חסד יבנה.

אבל)

אבל סוף הפתוב מהו אומר?
שכתוב מה שמו ומה שם בנו פי
תדע. מה שמו מילא, מה זה מה
שם בנו? אמר לו, סוד הדבר הרי
למדתי לרבי אלעזר בני. אמר לו,
יאמר לו מורי, שהרי בחלומי
שאלתי לפני מורי דבר זה, ואמר
לי ושכחתי אותו. אמר לו, אם
אמר - תזכר? אמר לו, ודאי,
שהרי מה שלמדתי לפני מורי,
יום זה נזכרתי.

אמר לו, סוד הדבר - הינו שכתוב
(שמות ו) בני בכרי ישראל, וכתוב
ישראל אשר בך אתפאר. ובסוד
עליון, וזה נקרא בנו. אמר, תנוח
דעתו של מורי, שהרי סוד זה
ידעתי. בין כף לא נזכר רבי ייסא,
חלשה דעתו והלך לביתו. נרדם.
הראו לו בחלום ספר אגדה אחד

דר' שמעון, אנה ידוי ברישיה דר' יוסי
וברכיה, ואמר שפיר קא אמרת, והכי הוא.
אמר ליה מנא לך. אמר ליה הכי אוליפנא
מאבא, דהוה אמר משמיה דרב המנונא סבא.
וימא חד הוה יתיב ר' שמעון בתרעא דצפורי,
אמר ליה ר' ייסא, האי דאמר ר' יוסי,
מי עלה שמים וירד וגו', זמנא חדא אמר, דא
משה. לבתר אמר, דא קדשא בריך הוא.
לבתר אמר, אלין ארבע קטירין אש רוח מים
ועפר. וחמינא ליה למר דברכיה.

אמר ליה ודאי שפיר קא אמר, והכי הוא,
וכלא חד מלה, וכלהו מלי אתקיימו
בקודשא בריך הוא, וכלהו בחד מתקלא
סלקא. אתרגיש ר' ייסא במלוי דר' שמעון,
ואמר ודאי האי הכי הוא, והכי אוליפנא
מקמיה דמר זמנא אחרא. וכלא שפיר. (אלה
תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם, אלא באברהם. דכתיב,
תהלים פט) כי אמרתי עולם חסד יבנה. אבל)

אבל סופא דקרא מאי קא מיירי דכתיב, (משלי
ל) מה שמו ומה שם בנו פי תדע. מה
שמו תינח, מה שם בנו מהו. אמר ליה, רזא
דמלה הא אוליפנא לר' אלעזר בני. אמר ליה,
לימא לי מר, דהא בחלמי שאילנא קמיה דמר
האי מלה, ואמר לי, ואנשינא לה. אמר ליה,
אי אימא תדפר. אמר ליה ודאי. דהא מה
דאוליפנא קמי דמר יומא דא אדפרנא.

אמר ליה רזא דמלה, היינו דכתיב, (שמות
ד) בני בכורי ישראל וכתיב (ישעיה מט)
ישראל אשר בך אתפאר. וברזא עלאה, והאי
אקרי בנו. אמר ינוח דעתיה דמר, דהא
רזא דא ידענא. אדהכי, לא אדפר ר' ייסא,
חלש דעתיה, אזל לביתיה, אדמוך, אחזיאו
ליה בחלמיה, חד ספרא דאגדתא, דהוה

שְׁהִיָּה כְּתוּב בּו חֲכָמָה וְתַפְאֶרֶת
בְּמַקְדָּשׁוֹ.

הַתְּעוּרָה וְהַלֶּךְ אֶל רַבִּי שְׁמַעוֹן.
נִשְׁק יָדוֹ וְאָמַר, כִּי רֵאִיתִי בַּחֲלוּם.
פַּעַם אַחֲרֵת רֵאִיתִי בַּחֲלוּם סֵפֶר
אֲגֻדָּה אֶחָד שֶׁהָרָאוּ לִפְנֵי, וְהָיָה
כְּתוּב בּו חֲכָמָה וְתַפְאֶרֶת
בְּמַקְדָּשׁוֹ, חֲכָמָה לְמַעְלָה, תַּפְאֶרֶת
לְמַטָּה, בְּמַקְדָּשׁוֹ אֲלֵיהֶם. וְכִי
רֵאִיתִי בַּחֲלוּם פַּעַם אַחַת וְכִי
מִצְאָתִי בְּפִי. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן,
עַד עַכְשָׁיו אַתָּה תִּינוּק לְהַכְנִס בֵּין
קוּצְרֵי הַשָּׂדֶה, וְהָרִי הַכֵּל הָרָאוּ
לְךָ. וְהוּא שֶׁכְּתוּב מֵה שָׁמוּ וּמֵה
שָׁם בְּנוּ כִּי תִדַע. חֲכָמָה שָׁמוּ,
תַּפְאֶרֶת בְּנוּ.

וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים. אֲשֶׁרִי
חִלְקוּ שֶׁל מֹשֶׁה שְׁזָכָה לְכַבּוֹד זֶה
שֶׁהַתּוֹרָה הַעִידָה בְּשִׁבְלֵוֹ כִּי. (שְׁנָה
רַבִּי יְהוּדָה) בֵּא וְרָאָה מֵה בֵּין מֹשֶׁה
לְשָׂאָר בְּנֵי הָעוֹלָם. שָׂאָר בְּנֵי
הָעוֹלָם, כְּשַׁעוּלִים - עוֹלִים לְעֹשֶׂר,
עוֹלִים לְגִדְלָה, עוֹלִים לְמַלְכוּת.
אֲכַל בְּמֹשֶׁה, כְּשַׁעוּלָה, מֵה כְּתוּב?
וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים. אֲשֶׁרִי
חִלְקוּ!

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, מִכָּאֵן אָמְרוּ
הַחֲבֵרִים, הֲבֵא לְטָהָר מְסִיעֵין
אוֹתוֹ, שֶׁכְּתוּב וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל
הָאֱלֹהִים. מֵה כְּתוּב אַחֲרָיו?
וַיִּקְרָא אֵלָיו ה'. שְׁמִי שְׂרוּצָה
לְהַתְקַרֵּב, מְקַרְבִים אוֹתוֹ.

וַיִּקְרָא אֵלָיו מֵלֶאֱדָה ה' מִן הַהָר
לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְגו'.
רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (תְּהִלִּים סה) אֲשֶׁרִי
תִּבְחַר וְתִקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ. אֲשֶׁרִי
חִלְקוּ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם שֶׁהִקְדֹּשׁ
בְּרוּךְ הוּא הַתְּרַצָּה בּו וְקִרְב אוֹתוֹ
לְשֵׁרוֹת בְּתוֹךְ הַיְכָל הַקְּדוֹשׁ,
שֶׁכֵּל מִי שֶׁהוּא הַתְּרַצָּה בּו
לְעַבּוֹדָתוֹ, רְשׁוּם הוּא מְרֻשׁוּמִים
שֶׁלְמַעְלָה לְדַעַת, שֶׁהָרִי הוּא נִבְחַר
מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ הַעֲלִיּוֹן
לְשֵׁרוֹת בְּמִדּוּרוֹ, וְכֵל מִי שֶׁנִּמְצָא

כְּתוּב בֵּיה, חֲכָמָה וְתַפְאֶרֶת בְּמַקְדָּשׁוֹ.
אֲתֵעַר, אֲזַל לְגַבִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, נִשְׁק יְדָי,
אָמַר, הֵכִי חֲמִינָא בְּחֵלְמָא. זְמַנָּא
אַחֲרָא חֲמִינָא בְּחֵלְמָא, חַד (ד' ע"ט ע"ב) סִפְרָא
דְאֲגֻדָּתָא דְאַחֲזִיּוֹ קִמָּאִי, וְהָוָה כְּתוּב בֵּיה,
חֲכָמָה וְתַפְאֶרֶת בְּמַקְדָּשׁוֹ, חֲכָמָה לְעֵילָא,
תַּפְאֶרֶת לְתַתָּא. בְּמַקְדָּשׁוֹ לְגַבִּיָּהּ. וְהֵכִי
חֲמִינָא בְּחֵלְמָא זְמַנָּא חֲדָא. וְהֵכִי אֲשַׁפְחֵנָּא
בְּפּוּמָאִי. אָמַר לִיה ר' שְׁמַעוֹן, עַד פְּעֵן רַבִּיא
אַנְתָּ, לְמִיעַל בֵּין מְחַצְדֵי חִקְלָא, וְהָא כֵּלָּא
אַחֲזִיאוּ לָךְ. וְדָא הוּא דְכְּתוּב, מֵה שָׁמוּ וּמֵה
שָׁם בְּנוּ כִּי תִדַע. חֲכָמָה שָׁמוּ, תַּפְאֶרֶת בְּנוּ.

(תְּנָא) (שְׁמוֹת יט) וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים, זְכָאָה
חוּלְקִיָּה דְמֹשֶׁה, דְזָכִי לִיקְרָא דָּא,
דְאוּרִייתָא אֲסִהִיד בְּגִינִיָּה כִּי. (תַּמָּנִי ר' יְהוּדָה) תָּא
חֲזִי, מֵה בֵּין מֹשֶׁה לְשָׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא. שָׂאָר בְּנֵי
עֲלָמָא, פַּד סְלִקִּין, סְלִקִּין לְעֵתְרָא, סְלִקִּין
לְרַבּוּ, סְלִקִּין לְמַלְכוּ, אֲבַל מֹשֶׁה כַּד סְלִיק, מֵה
כְּתוּב בֵּיה, וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים, זְכָאָה
חוּלְקִיָּה.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, מִכָּאֵן אָמְרוּ חֲבֵרֵיא, הֲבֵא
לִיטָהָר מְסִיעֵין אוֹתוֹ, דְכְּתוּב וּמֹשֶׁה
עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים. מֵה כְּתוּב בְּתַרְיָה, וַיִּקְרָא
אֵלָיו יי'. דְמָאֵן דְּבַעֵי לְאַתְקַרְבָּא, מְקַרְבִין לִיה.
וַיִּקְרָא אֵלָיו יי' מִן הַהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית
יַעֲקֹב וְגו'. ר' יִצְחָק פֶּתַח, (תְּהִלִּים סה)

אֲשֶׁרִי תִבְחַר וְתִקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ, זְכָאָה
חוּלְקִיָּה דְהָהוּא בְּר נִשְׁ, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אַתְרַעֵי בֵיה, וְקָרִיב לִיה, לְמִשְׁרֵי בְּגוּ הַיְכָלָא
קְדִישָׁא, דְכֵּל מָאֵן דְאִיהוּ אַתְרַעֵי בֵיה
לְפּוּלְחָנִיָּה, רְשִׁים הוּא מְרֻשִׁימִין דְלְעֵילָא,
לְמַנְדַּע דְהָא הוּא אַתְבְּחַר מִקְמִיָּה דְמַלְכָּא
קְדִישָׁא עֲלָאָה, לְמִשְׁרֵי בְּמִדּוּרוֹ. וְכֵּל מָאֵן

דַּאֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ הָהוּא רְשִׁימָא, אַעְבַּר בְּכָל
תַּרְעִין דְּלַעֲיָלָא, וְלִית דִּימְחֵי בִידוּי.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זַפָּאָה חוֹלְקִיָּה דְמֹשֶׁה,
דְּעָלִיָּה כְּתִיב אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתְקַרֵּב, וּכְתִיב
בֵּיהּ (שְׁמוֹת כ"ד) וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל וְנִגַּשׁ
מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֶל יְיָ וְהֵם לֹא יִגְשׂוּ. כֹּה תֹאמַר
לְבַיִת יַעֲקֹב: אֵלֶיךָ נִוְקְבִי, וּתְגִיד לְבַנְיֵי יִשְׂרָאֵל:
אֵלֶיךָ דּוֹכְרִין.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כֹּה תֹאמַר, כְּמָה דְאֵתָּ
אָמַר (במדבר ו) כֹּה תִבְרַכּוּ, וּכְתִיב, (תהלים
קמ"ה) וּחְסִידֶיךָ יִבְרַכּוּכָהּ, כְּלוּמַר יִבְרַכּוּ כֹה. כֹּה
תֹאמַר לְבַיִת יַעֲקֹב, בְּאַמִּירָה. וְהֵינּוּ מִסְטָרָא
דְּדִינָא. וּתְגִיד לְבַנְיֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְאֵתָּ אָמַר,
(דברים ד) וַיִּגַּד לְכֶם אֶת בְּרִיתוֹ. וּכְתִיב (דברים
כ"ו) הַגִּדְתִּי הַיּוֹם לִיְיָ אֱלֹהֶיךָ. לְבַנְיֵי יִשְׂרָאֵל,
דּוֹכְרִין, דְּאֵתוּ מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי.

אָמַר רַבִּי יַצְחָק, (ס"א יו"ט) הוֹאִיל וְאֵתִינָא לְהָאִי,
מָה הוּא הַגִּדְתִּי הַיּוֹם לִיְיָ אֱלֹהֶיךָ. לִיְיָ
אֱלֹהֵינוּ, מִיבְעֵי לִיָּהּ. אָמַר לִיָּהּ ר' שְׁמַעוֹן,
וְכִי הָאִי בְּלַחֲדוּי הוּא. וְהָא כְּתִיב (דברים ח) כִּי
יְיָ אֱלֹהֶיךָ מְבִיאֲךָ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וְגו'. (דברים ז)
אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נוֹתֵן לָךְ. (דברים ד) כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ
אֲשׁ אוֹכְלָהּ הוּא, וְכִלְהוּ הָכִי.

אָמַר הָכִי תְגִינָן, כְּל הַדָּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
דּוּמָה כְּמִי שֵׁישׁ לוֹ אֱלוֹהֵי. וְכִל הַדָּר
בְּחוּצָה לְאֶרֶץ דּוּמָה כְּמִי שֵׁישׁ לוֹ אֱלוֹהֵי. מָאִי
טַעֲמָא. מְשׁוּם דְזִרְעָא קְדִישָׁא, לְאַרְעָא קְדִישָׁא
סְלִקָא. וְשְׁכִינְתָא בְּאַתְרָהּ יִתְבָּא. וְהָאִי בְּהָאִי
תְלָא. וּמֹשֶׁה לֹא קָאָמַר אֱלֹהֶיךָ, אָלָא לְאִינוּן
דְּהוּן זְמִינִין לְמִיעַל לְאַרְעָא קְדִישָׁא, וְלִקְבֵּלָא
אִפִּי שְׁכִינְתָא. וּמָה דְלֹא אָמַר אֱלֹהֵינוּ, מְשׁוּם
דְּהָא מֹשֶׁה לֹא זָכָה לְמִיעַל לְאַרְעָא, וּבְגִינֵי
כֶּךָ, אֱלֹהֶיךָ וְדָאִי בְּכָל אֶתְר, מְשׁוּם דְאִינוּן

בו אותו הרשם, עובר בכל
השערים שלמעלה ואין מוחה
בידו.

רבי יהודה אמר, אשרי חלקו של
משה, שעליו כתוב אשרי תבחר
ותקרב, וכתוב (שמות ב) ומשה נגש
אל הערפל, (שם כד) ונגש משה
לבדו אל ה' והם לא יגשו. כה
תאמר לבית יעקב - אלו הנקבות.
ותגיד לבני ישראל - אלו הזכרים.
רבי שמעון אמר, כה תאמר, כמו
שנאמר כה תברכו. וכתוב
וחסידיו יברכוכה, כלומר יברכו
כה. כה תאמר לבית יעקב -
באמירה, והינו מצד הדין. ותגיד
לבית ישראל - כמו שנאמר (דברים
ד) ויגד לכם את בריתו. וכתוב (שם
כ"ו) הגדתי היום לה' אלהיך. לבני
ישראל - הזכרים, שבאו מצד
הרחמים.

אמר רבי יצחק, הואיל ובאנו
לזה, מה זה הגדתי היום לה'
אלהיך? לה' אלהינו היה צריך
להיות! אמר לו רבי שמעון, וכי
רק בלבדו הוא, והרי כתוב (שם ח)
כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ
טובה וגו', (שם) אשר ה' אלהיך
נתן לך, (שם ד) כי ה' אלהיך אש
אכלה הוא, וכלם כף?

אמא כף שנינו, כל הדר בארץ
ישראל דומה כמי שיש לו אלוה,
וכל הדר בחוצה לארץ דומה כמי
שאין לו אלוה. מה הטעם? משום
שהזרע הקדוש עולה לארץ
הקדושה, ושכינה יושבת
במקומה, וזה בזה תלוי. ומשה
לא אמר אלהיך אלא לאותם
שהיו עתידים להפגס לארץ
הקדושה ולקבל פני שכינה. ומה
שלא אמר אלהינו, משום שהרי
משה לא זכה להפגס לארץ, ולכן
אלהיך ודאי בכל מקום, משום
שהם היו עתידים להפגס לשם.

הוּן זְמִינִין לְמִיעַל תַּמָּן.

אָמַר לוֹ, וְדַאי כִּף הוּא. אָבֵל כְּתִיב, כְּתוּב (שם כו) וּבִאתָ אֶל הַכֶּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בְיָמִים הָהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הַגִּדְתִּי הַיּוֹם לַה' אֱלֹהֶיךָ, וְהָרִי הֵם בְּאָרֶץ שׁוֹרִים. מַה הַטַּעַם אֱלֹהֶיךָ וְלֹא אֱלֹהֵינוּ? אֵלָּא הֵם רְצוּ לְהִרְאוֹת וּלְהוֹדוֹת שֶׁבְּגִלְל הַחֹסֵד הַעֲלִיּוֹן זָכוּ לְכָל זֶה וְשָׂרוּ בְּאָרֶץ וּנְכַנְסִים לְאוֹתָהּ אָרֶץ וְעֵשָׂה עִמָּהֶם כָּל אוֹתָן טוֹבוֹת, וּמְשׁוֹם כִּף הָיוּ אוֹמְרִים דְּבָרִים אֱלֹה לַכֶּהֵן (וְלֹא לְאָדָם אַחֵר), שֶׁכְּתוּב הַגִּדְתִּי הַיּוֹם לַה' אֱלֹהֶיךָ, (וְכָךְ הוּא וְדַאי) מְשׁוֹם שֶׁבָּא מִצַּד הַחֹסֵד.

בַּה תֹּאמַר לְבֵית יַעֲקֹב - לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂרָאוֵי לָהֶם. וְתִגִּיד לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל - בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁלֹם שְׂרָאוֵי לָהֶם, שֶׁהָרִי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי דְרָגוֹת עָלוּ, וּבְדִרְגָּה אַחַת עוֹלָיִם. אֵלָּא יִשְׂרָאֵל שְׁלֵמוֹת הַכֹּל נִקְרָא. וְתִגִּיד לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל, לְהִרְאוֹת חֻמְקָה וּלְדַבֵּר בְּרוּחַ חֻמְקָה טוֹב וְאָמַת שֶׁעֲשֵׂה לָהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּחַ הוּא, שֶׁכְּתוּב וַיִּגַּד לָכֶם אֵת בְּרִיתוֹ.

שְׁנֵינוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, פַּעַם אַחַת הָיִיתִי הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ וְהָיָה עִמִּי רַבִּי חַיִּיא בְּנֵי. עַד שֶׁהָיִינוּ הוֹלְכִים, מִצְּאֵתִי אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה לוֹקֵט בְּשֹׁדֵה עֲשׂוּבִים לְרִפּוּאָה. קִרְבֵּיתִי אֵלָיו וְאָמַרְתִּי לוֹ: בֶּן אָדָם, כָּל הַאֲגָדוֹת הַקְּשׁוּרוֹת הַלְלוּ שֶׁל הַעֲשׂוּבִים לְמָה? לֹא הִרִים רֹאשׁוֹ וְלֹא אָמַר דְּבַר. חֲזַרְתִּי פַּעַם נוֹסֶפֶת וְאָמַרְתִּי אֵת זֶה - וְלֹא אָמַר דְּבַר. אָמַרְתִּי לְרַבִּי חַיִּיא בְּנֵי: אוֹ שֶׁהָאִישׁ הַזֶּה אֲזַנְיוֹ אֲטוּמוֹת, אוֹ שׁוֹטֵה, אוֹ חֻכֵּם. יִשְׁכַּחְתִּי אֶצְלוֹ. אַחַר כֵּף לָקַט אוֹתָם עֲשׂוּבִים, וְאַחַז אוֹתָם וְכִסָּה עֲלֵיהֶם בְּעֵלֵי גִפְּן.

אָמַר לָנוּ: אֲנִי רָאִיתִי שְׂאֵתָם יְהוּדִים, וְעַל הַיְהוּדִים אוֹמְרִים שֶׁהֵם חֻכְמִים. אִם לֹא הָיִיתִי חֹסֵעַ עֲלֵיכֶם, עֲכָשׁוּ תִהְיוּ מְרַחֲקִים

אָמַר לִיָּה וְדַאי הָכִי הוּא. אָבֵל הָכָא כְּתִיב, (דְּבָרִים כו) וּבִאתָ אֶל הַכֶּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בְיָמִים הָהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הַגִּדְתִּי הַיּוֹם לִיָּי אֱלֹהֶיךָ, וְהָא אֵינוֹן בְּאַרְעָא שְׂרִיין, מְאִי טַעְמָא אֱלֹהֶיךָ, וְלֹא אֱלֹהֵינוּ. אֵלָּא אֵינוֹן בְּעֵיין לְאַחֲזָא וּלְאוֹדָאָה, דְּבִגִּינֵי דְחֹסֵד עֲלָאָה, זְכָאן לְכָל הָאִי, וְשְׂרִיין בְּאַרְעָא, וְעֲאֲלֵן לְהֵהִיא אַרְעָא, וְעֲבַד עֲמָהוּן כָּל אֵינוֹן טְבָאן, וּבִגִּינֵי כִף, הוּוּ אָמַרִי מְלִין אֲלִין לַכֶּהֵן, (וְלֹא לְבַר נֶשׁ אַחֵרָא) דְּכְתִיב הַגִּדְתִּי הַיּוֹם לִיָּי אֱלֹהֶיךָ, (וְהָכִי הוּא וְדַאי) מְשׁוֹם דְּאֵתִי מִסְטָרָא דְחֹסֵד.

בַּה תֹּאמַר לְבֵית יַעֲקֹב, לְהֵהוּא אֶתֶר דְּאַתְחַזִּי לָהּ. וְתִגִּיד לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל, בַּהֵהוּא אֶתֶר שְׁלֵים דְּאַתְחַזִּי לָהּ, דְּהָא יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל, תְּרִין דְּרָגִין אֶסְתַּלְקוּ, וּבְדִרְגָּא חַד סְלִקִין, אֵלָּא יִשְׂרָאֵל שְׁלֵימוֹתָא דְכֹלָא (דף פ' ע"א) אֶקְרִי. וְתִגִּיד לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל, לְאַחֲזָא חֻמְקָתָא, וְלֹא שְׁתַּעֲי בְרוּחַ חֻמְקָתָא, טִיבּוֹ וְקִשׁוּט דְעֲבַד לוֹן קְדֻשָּׁא בְרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב וַיִּגַּד לָכֶם אֵת בְּרִיתוֹ.

תִּנְיָא, אָמַר ר' יוֹסִי, זְמַנָּא חֲדָא הוּינָא אֲזִיל בְּאַרְחָא, וְהוּוּ ר' חַיִּיא בְרִי עַמִּי. עַד דְּהוּינָא אֲזִלִין, אֲשַׁפְחֵנָא חַד גְּבַר, דְּהוּוּ לְקִיט בְּחַקְלָא, עֲשׂוּבִין לְאַסּוּוֹתָא. קְרִיבְנָא לְגַבִּיָּה, אָמִינָא לִיָּה, בַּר נֶשׁ, קוּטְרָא דְקוּטְרֵי דְעֲשׂוּבִין לְמָה. לֹא זְקִיף רִישִׁיָּה, וְלֹא אָמַר מִיָּדִי. אֶהֱדַרְנָא זְמַנָּא אַחֵרָא וְאָמִינָא הָאִי, וְלֹא אָמַר מִיָּדִי. אָמִינָא לִיָּה לְרַבִּי חַיִּיא בְרִי, אוֹ הָאִי בַר נֶשׁ אָטִים אוּדְנִין, אוֹ שְׁטִיא, אוֹ חִפִּימָא. יְתִיבְנָא גְבוּי. לְבַתֵּר לְקִיט אֵינוֹן עֲשׂוּבִין, וְאַחִיד לוֹן, וְחִפָּא עֲלֵיהוֹן טְרַפִּי גּוּפְנִין.

אָמַר לוֹ, אָנָּא חֻמְינָא דִּיּוּדָאִין אֶתוֹן, וַיּוּדָאִין אָמַרִי עֲלֵיָּהּ, דְּאֵינוֹן חִפִּימִין, אִי לֹא דְחִיִּסְנָא עֲלֵיכּוֹ הַשְׁתָּא, תְּהוּוֹן רְחִיקִין מִבְּנֵי

מבני אדם כמו המצרע הזה שמרחיקים אותו מהכל, שהרי אני רואה שריח של עשב אחד שהיה קרוב אליכם נכנס בגופכם, ותהיו מרחקים שלשה ימים, אלא אכלו שומי הבר הללו ותתרפאו. אברנו מהם, שהיו מצויים שם, ונרדמנו ונקשרנו בוצה עד זמן רב. אחר כך התעוררנו. אמר לנו אותו האיש: עכשו אלהיכם עמכם שמצאתם אותי, שהרי רפואת גופכם על ידי גשלמה.

עד שהיינו הולכים, אמר לנו: כל אדם צריך לדבר עם אדם אחר כפי דרכיו. שהרי לנקה כפי דרכה, לאיש כפי דרכיו, ולגבר שבגברים כפי דרכיו. אמרתי לרבי חייא בני, זהו שכתוב כה תאמר לבית יעקב ותיגיד לבית ישראל. (כה תאמר לבית יעקב, באותו מקום שראוי להם. ותיגיד ותיגיד לבני ישראל, באותו מקום שלם שראוי להם, שהרי יעקב וישראל שתי דרגות הם ובדרגה אחת עולים, אלא ישראל שלמות הכל נקרא).

אמר לנו: ראיתם שלא הרמתי ראשי ולא דברתי עמכם, משום שאבי היה חכם העשבים מפל בני דורו, ולמדתי מאבי דרכי כל העשבים שבהם אמת, ואני בכל השנה מדורי ביניהם.

והעשב הזה שראיתם שפסיתי אותו בעלי הגפן הללו - בביתי יש מקום אחד, והוא לצד צפון, ובאותו מקום נעוץ רחים אחד, ומעעין של אותו רחים יוצא איש אחד עם שני ראשים וחרב שנונה בידו, ובכל יום הוא מצער אותנו, ואני לקטתי את העשב הזה, ולכו אחרי ותראו את כחו של העשב הזה ומה שאלוה העליון גלה בעולם, ואין מי שיודע דרכיו בכל.

הרכנו אחריו. עד שהיינו הולכים בדרך, התכופף לנקב אחד בעפר,

נשא כסגירא דא, דמרחקין ליה מפלא, דהא אנא חמינא, דריחא דחד עשבא דהוה קריב גביכון, עאל בגופייכו, ותהוון רחיקין תלתא יומין. אלא אכילו אלין תומי ברא ותתסון.

אברנא מנייהו דהוו שכיחין קמן, ואדמכנא, ואתקטרנא בזיעא, עד עידן סגי. לבתר אתערנא, אמר לן ההוא גברא, השתא אלהכון עמכון, דאשפחתון לי, דהא אסוותא דגופיכון על ידי אשתלים.

עד דהוינא אזלין, אמר לן, כל בר נש בעי לאשתעי בבר נש אחרא, כפום ארחוי, דהא לנוקבא כפום ארחוי. לגברא כפום ארחוי. לגברא דגברי כפום ארחוי. אמנא לרבי חייא ברי, היינו דכתיב, כה תאמר לבית יעקב ותיגיד לבני ישראל. (ס"א כה תאמר לבית יעקב כההוא אתר דאתתו להו. ותיגיד לבני ישראל כההוא אתר שלים דאתתו להו. דהא יעקב וישראל תרוו דרגין אינון ובדרגא חד סלקין אלא ישראל שלימותא דכלא אקרי)

אמר לן, חמיתון דלא זקיפנא רישאי, ולא אשתעינא בהדייכו, משום דאבא, חפימא בעשבין מפל בני דרא הוה. ואוליפנא מאבא ארחוי דכל עשבין, דבהון קשוט, ואנא בכל שתא מדוראי בינייהו.

והאי עשבא דחמיתון, דחפינא ליה בטרפי דגופנין אלין, בביתאי אית אתר חד, והוא לסטר צפון, וכההוא אתר נעין חד ריחא, ומעינא דההוא ריחא, נפיק חד גבר בתרין רישין, וחרבא שיננא בידיה ובכל יומא קא מצער לן. ואנא לקיטנא האי עשבא, וזילו אבתראי, ותחמוון חיליה דהאי עשבא, ומה די אלהא עלאה גלי בעלמא, ולית מאן דיידע ארחוי בכלא.

אזירנא אבתריה, עד דהוינא אזלי בארחא,

וְשֵׁם מֵאוֹתוֹ הָעֵשֶׁב בְּנֻקָּב. וְצֵא
נֶחֱשׁ אֶחָד וְרֵאשׁוֹ גְדוֹל. לָקַח חֶבֶל
(סודר) אֶחָד וְקָשַׁר אוֹתוֹ כְּמוֹ גְדֵי
אֶחָד. פָּחַדְנוּ. אָמַר לָנוּ: לָכוּ
אֲחֵרֵי.

עַד שֶׁהִגַּעְנוּ לְבֵיתוֹ, רָאִינוּ אוֹתוֹ
מְקוֹם בְּחֻשְׁכָּה אַחַר כְּתָל אֶחָד.
לָקַח נֹר אֶחָד וְהִדְלִיק אֵשׁ סָבִיב
אוֹתוֹ מְקוֹם הַרְחִים. אָמַר לָנוּ:
מִמָּה שִׁתְּרָאוּ - לֹא תִפְחָדוּ וְלֹא
תִדְבְּרוּ דָבָר.

בֵּין כֶּף הַתִּיר אֵת הַנְּחֹשׁ מִקְשָׁרָיו,
וְכַתֵּשׁ בְּמִכְתָּשֶׁת מֵאוֹתוֹ הָעֵשֶׁב
וְשֵׁם בְּרֵאשׁ הַנְּחֹשׁ. נִכְנַס הַנְּחֹשׁ
בְּאוֹתוֹ עֵין הַרְחִים, וְשִׁמְעָנוּ קוֹל
שֶׁכֶּל הַמְּקוֹם הַזֶּה עֲצוּעַ. רָצִינוּ
לְצֵאתָ, אָחֻז בְּיַדֵינוּ אוֹתוֹ הָאִישׁ
וְאָמַר: אֵל תִּפְחָדוּ, קָרְבוּ אֵלַי.

בֵּין כֶּף יֵצֵא הַנְּחֹשׁ שׁוֹתֵת דָּם. לָקַח
אוֹתוֹ הָאִישׁ מֵאוֹתוֹ הָעֵשֶׁב וְשֵׁם
בְּרֵאשׁוֹ כְּבַתְחָלָה. נִכְנַס לְאוֹתוֹ עֵין
הַרְחִים. לְשַׁעָה קִטְנָה רָאִינוּ שִׁיֵּצֵא
מֵאוֹתוֹ הָעֵין אִישׁ אֶחָד עִם שְׁנֵי
רֵאשִׁים וְנֶחֱשׁ שְׂרוּי סָבִיב צְוָאוֹ.
נִכְנַס לְאוֹתוֹ עֵין הַרְחִים וְיֵצֵא
שְׁלֹשׁ פַּעְמִים. וְהוּא אָמַר: זְקִיטָא
זְקִיטָא (מִין שְׂרִי)! אוֹי לְאִמּוֹ
שֶׁהוּבִילָה אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ מְקוֹם!

בֵּין כֶּף נֶעְקַר הַרְחִים מִמְּקוֹמוֹ,
וְיֵצֵאוּ הָאִישׁ וְהַנְּחֹשׁ, וְנִפְלוּ וּמְתוּ
שְׁנֵיהֶם. וְאָנוּ פָּחַדְנוּ מְאֹד. אָמַר
לָנוּ אוֹתוֹ הָאִישׁ: זֶהוּ כַחוֹ שֶׁל
אוֹתוֹ עֵשֶׁב שְׁאֵנִי לְקַטְתִּי לְפָנֶיכֶם,
וְלָכֵן לֹא דִבַּרְתִּי עִמְכֶם וְלֹא
הִרְמַתִּי רֵאשִׁי בְּשַׁעָה שֶׁקָּרַבְתֶּם
אֵלַי.

אָמַר לָנוּ: אֵלּוּ יָדְעוּ בְּנֵי אָדָם
חֻכְמָה, שֶׁכֶּל מִה שְׁנֹטַע הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ וְכַח כָּל מִה
שְׁנֹמְצֵא בְּעוֹלָם, יָדְעוּ אֵת כַּח
וּבּוֹנֵם בְּחֻכְמָתוֹ הַרְבֵּה. אָבֵל לֹא
הִסְתִּיר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֻכְמָה

מֵאִיךְ לְחַד נּוּקָבָא בְּעַפְרָא, וְשׁוּי מֵהֵהוּא
עֵשֶׁבָא בְּנוּקָבָא, נִפְקַח חַד חוּיָא וְרִישָׁא דִּילִיָּה
סְגִי. נִטְלַח חַד סְנִטְרָא, (נ"א סִידְרָא) וְקָטִיר לִיָּה
כְּחַד גְּדֵיָא. דְּחִילָנָא. אָמַר לוֹן זִילוּ אַבְתְּרָאֵי.

עַד דְּמִטְיָנָא לְבֵיתִיהָ. חֲמִינָא הֵהוּא אַתְר
בְּחֻשׁוֹכָא, בְּתַר חַד כּוּתְלָא. נִטְלַח חַד
שְׂרָגָא וְדִלִיק דְּלִיקָא סְחַרְגִיָּה דֵּהֵהוּא אַתְר
דְּרִיחְיָא. אָמַר לוֹן, מִמָּה דְּתַחֲמוּן, לֹא תִדְחָלוּן
וְלֹא תִשְׁתַּעֲזוּן מִיָּדִי.

אַדְהֵבִי, שְׂרִי חוּיָא מִקְטְרוּי, וְכַתֵּשׁ בְּקִיסְטָא
מֵהֵהוּא עֵשֶׁבָא. וְשׁוּי בְּרִישִׁיָּה דְּחוּיָא.

עֵאל חוּיָא בְּהֵהוּא עֵינָא דְּרַחְיָא, וְשִׁמְעָנָא
קָלָא דְּכָל אַתְר מְזִדְעִזְעָא. בְּעֵינָן לְמִיפְקַ, אַחִיד
בִּידְנָא הֵהוּא גְּבָרָא, אָמַר, לֹא תִדְחָלוּן קָרִיבִי
גְּבָאֵי.

אַדְהֵבִי, נִפְקַח חוּיָא שְׁתִּית דְּמָא, נִקִּיט הֵהוּא
גְּבָרָא מֵהֵהוּא עֵשֶׁבָא, וְשׁוּי בְּרִישִׁיָּה
כְּבִקְדָמִיתָא. עֵאל בְּהֵהוּא עֵינָא דְּרַחְיָא.
לְשַׁעֲתָא זְעִירָא, חֲמִינָא, דְּנִפְיִק מֵהֵהוּא עֵינָא
חַד גְּבָרָא בְּתַרִין רִישִׁין, וְחוּיָא שְׂרִיָּא סְחַרְגִיָּה
דְּקִדְלוּי. עֵאל בְּהֵהוּא עֵינָא דְּרַחְיָא וְנִפְקַ תְּלַת
זְמַנִּי. הָוָה אָמַר, זְקִיטָא זְקִיטָא, וְוִי לְאִימִיָּה
דְּלֵהֵהוּא אַתְר אוּבִיל לִיָּה.

אַדְהֵבִי, אַתְעַקֵר רִיחְיָא מֵאַתְרִיָּה, וְנִפְקוּ, גְּבָרָא
וְחוּיָא, וְנִפְלוּ וּמִיתוּ תַרְוֵיהוּ. וְאַנְן
דְּחִילָנָא סְגִי. אָמַר לָן הֵהוּא גְּבָרָא, דָּא הוּא
חִילָא דְּעֵשֶׁבָא דְּאַנָא לְקִיטְנָא קְמִיִּכוּ, וּבְגִינִי
כֶּף לֹא אִשְׁתַּעֲזִינָא בְּהַדְיִיכוּ, וְלֹא זְקִיפְנָא
רִישָׁאֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּקָרִיבְתוּן גְּבָאֵי.

אָמַר לוֹן אֵילוּ (דף פ' ע"ב) יָדְעִין בְּנֵי נְשָׂא
חֻכְמָתָא, דְּכָל מִה דְּנֹטַע קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּאֶרְעָא, וְחִילָא דְּכָל מִה דְּאִשְׁתַּכַּח
בְּעֵלְמָא, יִשְׁתַּמּוּדְעוּן חִילָא דְּמֵאֲרִיָּהוּן, בְּחֻכְמָתִיָּה סְגִיָּאָה. אָבֵל לֹא טְמִיר

זו מבני אדם, אלא כפי שלא יסטו
מדרכיו ולא יבטחו באותה חכמה
וישפחו אותו.

בשבאתי ואמרתי את הדברים
הללו לפני רבי שמעון, אמר,
ודאי שחכם היה. ובא ראה, אין
עשב ועשב שגולד בארץ שלא
היתה בו חכמה רבה וכחו
בשמים רב. בא וראה מן האזוב,
שפכל מקום שרצה הקדוש ברוך
הוא לטהר את האדם, הוא נטהר
באזוב. מה הטעם? משום
שיתעורר פחו שלמעלה שנספקד
עליו, שהרי כשמתעורר אותו
הכח שנספקד עליו, הוא מבער
רוח הטמאה ונטהר האדם. ועליך
אני אומר, ברוך הרחמן
שהצילך!

אתם ראיתם אשר עשיתי
למצרים ואשא אתכם על כנפי
נשרים. מה זה כנפי נשרים? אמר
רבי יהודה, ברחמים, שפתיב
(דברים לב) כנשר יעיר קנו וגו'. והינו
סוד הפתיב שאמר רבי שמעון,
דרך הנשר בשמים. מה זה
בשמים? ברחמים. מה הנשר
נמצא ברחמים על בניו ודין
לאחרים - כף הקדוש ברוך הוא
נמצא ברחמים לישראל, ובדין
אל עמים עובדי עבודת כוכבים
ומזלות.

רבי אלעזר היה הולך מקפוטקיא
ללוד, והיו הולכים עמו רבי יוסי
ורבי חייא. קמו באור, פשהאיר
היום, והיו הולכים. אמר רבי
חייא, ראיתי את הפסוק הזה
שכתוב (יחזקאל א) ופני אריה אל
הימין לארבעתם ופני שור
מהשמאל לארבעתן ופני נשר
לארבעתן. הרי אריה בימין, שור
משמאל. נשר באיזה מקום
מקומו?

אמר לו רבי אלעזר, במקום
שזעק (נ"א דעקב) שהיונק שרוי. מה הטעם?

קדשא בריך הוא חכמתא דא מבני נשא, אלא
בגין דלא יסטון מארחוי, ולא יתרחיצו
בההיא חכמתא וינשוין ליה.

בר אתינא, ואמינא הני מלי קמיה דרבי
שמעון, אמר ודאי חפימא הוה. ותא חזי,
לית עשבא ועשבא דאתייליד בארעא, דלא
הוה ביה חכמתא סגיאה, וחיליה בשמיא
סגיאה. תא חזי, מן אזובא. דבכל אתר דבעי
קדשא בריך הוא לדפאה לבר נש, באזובא
מתדכי. מאי טעמא. משום דיתער חיליה
דלעילא דאתפקדא עלוי, דהא ההוא חילא
דאתפקדא עלוי כד אתערא, מבערא רוח
מסאבא, ואתדפי בר נש. ועלך אמינא בריך
רחמנא דשזבך.

אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא
אתכם על כנפי נשרים. (שמות יט) מאי
כנפי נשרים. אמר רבי יהודה ברחמי. דכתיב,
(דברים לב) כנשר יעיר קנו וגו'. והינו רזא דאמר
ר' שמעון, (משלי ל) דרך הנשר בשמים. מאי
בשמים. ברחמי. מה נשר אשתכח ברחמי על
בנוי, ודינא לגבי אתרנין. כף קדשא בריך הוא
אשתכח ברחמי לגבי ישראל, ודינא לגבי
עמין עובדי עבודת כוכבים ומזלות.

רבי אלעזר, הוה אזיל מקפוטקיא ללוד,
והוה אזיל ר' יוסי ור' חייא עמיה, קמו
בנהורא, כד נהיר יממא, והוה אזלי. אמר ר'
חייא, חמינא האי קרא דכתיב, (יחזקאל א) ופני
אריה אל הימין לארבעתם ופני שור
מהשמאל לארבעתן ופני נשר לארבעתן הא
אריה בימינא, שור משמאלא, נשר באן אתר
דוכתיה.

אמר ליה ר' אלעזר, באתרא (נ"א דעקב) דיניקא
שריא. מאי טעמא. משום דנשר בכלא

משום שְׁנֹשֵׁר נִמְצָא כֻּלָּם - רַחֲמִים
לְבָנָיו, וְדִין אֶל אַחֲרִים. כִּף
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא - מוֹכִיל אֶת
יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים, וּבְדִין אֶל
אַחֲרִים, שְׁכֹתוֹב וְאִשָּׂא אֶתְכֶם עַל
כַּנְפֵי נְשָׂרִים, וְכֹתוֹב כַּנְּשׂוֹר יַעִיר
קִנּוּ.

מִנְיָן לָנוּ שְׁנֹשֵׁר נִקְרָא רַחֲמִים?
שְׁכֹתוֹב (מִשְׁלִי ל) דֶּרֶךְ הַנְּשׂוֹר
בְּשָׁמַיִם. בְּשָׁמַיִם מִמֶּשׁ. וְלִכֵּן
אַרְיֵה לִימִין, שׁוֹר לְשִׁמְאֵל, נֶשֶׁר
בִּינֵיהֶם, וְאוֹחֵז אוֹתָם. אָדָם כּוֹלֵל
אֶת כָּלֶם, וְהַכֵּל נִכְלָלוּ בוֹ, שְׁכֹתוֹב
וְעַל דְּמוֹת הַכֶּסֶף דְּמוֹת כַּמְרָאָה
אָדָם עָלָיו מִלְמַעְלָה.

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְגו'. רַבִּי אֲבָא
פְּתַח, (שִׁיר ח) אַחֲוֹת לָנוּ קִטְנָה
וְשָׂדִים אֵין לָהּ מָה נַעֲשֶׂה
לְאַחֲוֹתָנוּ בַיּוֹם שְׁיִדְבֵר בָּהּ. אַחֲוֹת
לָנוּ קִטְנָה - זֹו כְּנִסְתַּ יִשְׂרָאֵל
שְׁנִקְרָאת אַחֲוֹת לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא. וְשָׂדִים אֵין לָהּ - הֵינּוּ
שְׁשִׁנּוּנוּ, בְּשַׁעַה שְׁקָרְבוּ יִשְׂרָאֵל
לְהֵר סִינִי, לֹא הָיָה בָּהֶם זְכוּיֹת
וּמַעֲשִׂים טוֹבִים לְהִגֵּן עֲלֵיהֶם,
שְׁכֹתוֹב וְשָׂדִים אֵין לָהּ, שְׁהָרִי הֵם
הַתְּקוּן וְהַיְפִי שֶׁל הָאִשָּׁה, וְאֵין יְפִי
שֶׁל אִשָּׁה אֵלֹא הֵם. מָה נַעֲשֶׂה
לְאַחֲוֹתָנוּ - מָה יַעֲשֶׂה מִמֶּנָּה
בְּשַׁעַה שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתְגַּלֶּה
בְּהֵר סִינִי לְדַבֵּר אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה
וְתַפְרַח מֵהֶם נִשְׁמָתָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּאוֹתָהּ שַׁעַה
שְׁקָרְבוּ יִשְׂרָאֵל לְהֵר סִינִי בְּאוֹתוֹ
לִלְהָ וּנְשַׁלְמוּ, שְׁלֹשָׁה יָמִים שְׁלֹא
הַזְּדוּגוֹ לְנִשְׁוֹתֵיהֶם, כְּאוּ מְלֹאכִים
עֲלִיוֹנִים וְקָבְלוּ אֶת יִשְׂרָאֵל
בְּאַחֲוָה. אוֹתָם מְלֹאכִים לְמַעְלָה,
וְיִשְׂרָאֵל מְלֹאכִים מִלְמַטָּה. הֵם
מְקַדְּשִׁים אֶת הַשָּׁם הָעֲלִיּוֹן
לְמַעְלָה, וְיִשְׂרָאֵל מְקַדְּשִׁים אֶת
הַשָּׁם הָעֲלִיּוֹן לְמַטָּה.

וְהַתְּעַטְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבְעִים
כְּתָרִים בְּאוֹתוֹ לִלְהָ, וּמְלֹאכִים

אֲשֶׁתְּכַח, רַחֲמֵי לְבָנוּי, דִּינָא לְגַבֵּי אַחֲרָנִין. כִּף
קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוֹכִיל לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֵי.
וּבְדִינָא לְגַבֵּי אַחֲרָנִין, דְּכֹתִיב וְאִשָּׂא אֶתְכֶם עַל
כַּנְפֵי נְשָׂרִים. וְכֹתִיב כַּנְּשׂוֹר יַעִיר קִנּוּ.

מִנְיָן דְּנֶשֶׁר רַחֲמֵי אִקְרִי. דְּכֹתִיב דֶּרֶךְ הַנְּשׂוֹר
בְּשָׁמַיִם. בְּשָׁמַיִם מִמֶּשׁ. וּבְגִינֵי כִף אַרְיֵה
לִימִינָא. שׁוֹר לְשִׁמְאֵלֹא. נֶשֶׁר בִּינֵיהֶוּ וְאַחֲוִיד
לֹוֹן. אָדָם כָּלִיל כְּלָהּוּ, וְכֹלֵא אֶתְכֹלִילֵן בִּיהּ,
דְּכֹתִיב וְעַל דְּמוֹת הַכֶּסֶף דְּמוֹת כַּמְרָאָה אָדָם
עָלָיו מִלְמַעְלָה.

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְגו'. ר' אֲבָא פְּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים
ח) אַחֲוֹת לָנוּ קִטְנָה וְשָׂדִים אֵין לָהּ מָה
נַעֲשֶׂה לְאַחֲוֹתָנוּ בַיּוֹם שְׁיִדְבֵר בָּהּ. אַחֲוֹת לָנוּ
קִטְנָה, דָּא כְּנִסְתַּ יִשְׂרָאֵל, דְּאִקְרִי אַחֲוֹת
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְשָׂדִים אֵין לָהּ, הֵינּוּ
דְּתַנִּינָן, בְּשַׁעַתָּא דְּקָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְטוֹרָא דְּסִינִי,
לֹא הָוָה כְּהוֹן זְכוּוֹן, וְעוֹבְדִין טְבִין, לְאַגְנָא
עֲלִייהוּ, דְּכֹתִיב וְשָׂדִים אֵין לָהּ. דְּהָא אֵינּוֹן
תְּקוּנָא וְשִׁפּוּרוֹ דְּאַתְתָּא, וְלִית שִׁפּוּרוֹ דְּאַתְתָּא
אֵלֹא אֵינּוֹן. מָה נַעֲשֶׂה לְאַחֲוֹתָנוּ. מָה יִתְעַבִּיד
מִינָהּ, בְּשַׁעַתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִתְגַּלִּי
כְּטוֹרָא דְּסִינִי, לְמַלְלָא בְּפִתְגָמֵי אוּרִייתָא,
וַיִּפְרַח נִשְׁמָתָהוֹן מִנֵּיהֶוּ.

אָמַר ר' יוֹסִי. בְּהַהוּא שַׁעַתָּא דְּקָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל
לְטוֹרָא דְּסִינִי, בְּהַהוּא לִילִיא וּנְגַהִי,
תְּלַתָּא יוֹמִין דְּלֹא אַזְדְּוּוּגוּ לְאַנְתְּתִייהוּ, אֶתּוּ
מְלֹאכִין עֲלֵאִין, וְקָבִילוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּאַחֲוֹתָא.
אֵינּוֹן מְלֹאכִין לְעִילָא, וְיִשְׂרָאֵל מְלֹאכִין
לְתַתָּא. אֵינּוֹן מְקַדְּשִׁין שְׁמָא עֲלָהּ לְעִילָא,
וְיִשְׂרָאֵל מְקַדְּשִׁין שְׁמָא עֲלָהּ לְתַתָּא.

וְאַתְעַטְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבְעִין כְּתָרִין בְּהַהוּא
לִילִיא. וּמְלֹאכִי עֲלֵאִי הָוּוּ אִמְרֵי
אַחֲוֹת לָנוּ קִטְנָה וְשָׂדִים אֵין לָהּ, דְּלִית בְּהוּ

עליונים היו אומרים, אַחֹת לְנוּ קִטְנָה וְשָׂדִים אֵין לָהּ, שְׂאִין בָּהֶם זְכוּיֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, מַה נַּעֲשֶׂה לְאַחֹתָנוּ? כְּלוּמַר, מַה כְּבוֹד וּגְדֻלָּה נַעֲשֶׂה לְאַחֹתָנוּ זֹו בַּיּוֹם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתְגַּלֶּה בְּהַר סִינַי לְתַת לָהֶם תּוֹרָה?

(וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי). כְּתוּב הָיָו נְכַנִּים לְשִׁלְשֶׁת יָמִים אֶל תִּגְשׁוּ אֶל אֲשֶׁה, וְהִינוּ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּשַׁעַת שְׂרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַגְלוֹת בְּהַר סִינַי, קָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכָל הַפְּמִלְיָה שְׁלוֹ וְאָמַר לָהֶם: עֲכָשׁוּ יִשְׂרָאֵל תִּינוּקוֹת שְׂאִינִם יוֹדְעִים אֶת הַנְּהַגוֹתַי, וְאֲנִי רוֹצֵה לְהַתְּגַלּוֹת עֲלֵיהֶם. אִם אֲתַגְּלֶה אֲלֵיהֶם בְּכַח הַגְּבוּרָה - לֹא יוּכְלוּ לְסַבֵּל. אָבֵל אֲתַגְּלֶה עֲלֵיהֶם בְּרַחֲמִים וַיִּקְבְּלוּ אֶת הַנְּהַגוֹתַי. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַדְּאִי, שֶׁהוּא רַחֲמִים. מִנֵּין לְנוּ? שְׁפָתוֹב (שְׁמוּאֵל ב' כב) וַיִּט שְׁמַיִם וַיִּרַד.

וּבַיּוֹם הַתְּגַלָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל. הַקְּדִים לָהֶם רַחֲמִים בַּתְּחִלָּה, וְאַחַר נִתְּנָה לָהֶם תּוֹרָה מִצַּד הַגְּבוּרָה. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שְׁכַף רְאוּי לָהֶם, שֶׁבְּגִלָּל כֶּף נִקְרָאוּ שְׂרָאֵל.

בְּהִיוֹת הַבֶּקֶר, שְׁפָתוֹב (ש"ס כג) בֶּקֶר לֹא עֲבוֹת. הָרִי אִם הָיָה עֲבוֹת, אֹז נִמְצְאָת קְדוּרוֹת וְלֹא הַתְּגַלָּה חֶסֶד. וּמִתִּי מִתְּגַלָּה חֶסֶד? בְּבִקְרָה, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר (בְּרֵאשִׁית מו) הַבֶּקֶר אֹר. שְׁכַשְׁמֵאִיר הַבֶּקֶר, נִמְצָא חֶסֶד בְּעוֹלָם וְהַדִּינִים עוֹבְרִים. וּבִימֵן שְׁלֹא מֵאִיר הַבֶּקֶר, הַדִּינִים עַד אֹז לֹא עוֹבְרִים, שְׁפָתוֹב (אִיּוֹב לח) בְּרֵן יַחַד כְּכִי בֶּקֶר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. פִּיּוֹן שְׁעָבְרוּ אוֹתָם כּוֹכְבִים וּמֵאִיר הַשֶּׁמֶשׁ, בְּאוֹתָהּ שַׁעַת כְּתוּב בֶּקֶר לֹא עֲבוֹת, וְחֶסֶד מִתְּעוֹרֵר בְּעוֹלָם

זְכוּוֹן וְעוֹבְדִין טָבִין. מַה נַּעֲשֶׂה לְאַחֹתָנוּ, כְּלוּמַר מַה יִּקָּר וּרְבוּ נַעֲבִיד לְאַחֲתָנָא דָא בַּיּוֹמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְגַּלִּי בְּטוֹרָא דְסִינַי לְמִיָּהֵב לָהּ אוּרִייתָא.

(וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי), כְּתִיב הָיָו נְכוֹנִים לְשִׁלְשֶׁת יָמִים אֶל תִּגְשׁוּ אֶל אֲשֶׁה וְהִינוּ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. ר' שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּשַׁעַתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְאַתְגַּלְאָה (דף פ"א ע"א) בְּטוֹרָא דְסִינַי, קָרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל פְּמִלְיָא דִּילֵיהּ, אָמַר לוֹן, הַשְּׁתָא יִשְׂרָאֵל רַבִּיין, דְלֹא יוֹדְעִין נִימוּסֵי, וְאֲנָא בְּעִי לְאַתְגַּלִּי עֲלֵיהּ, אִי אֲתַגְּלִי עֲלֵיהּ בְּחִילָא דְגְבוּרָה, לָא יִכְלִין לְמַסְבֵּל. אָבֵל אֲתַגְּלִי עֲלֵיהּ בְּרַחֲמֵי, וַיִּקְבְּלוֹן נִימוּסֵי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַדְּאִי דְאִיהוּ רַחֲמֵי מְנַלְן. דְכְּתִיב, (שְׁמוּאֵל ב' כב) וַיִּט שְׁמַיִם וַיִּרַד.

וּבַהָיִי אֲתַגְּלִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אֲקָדִים לָהּ רַחֲמֵי בְּקְדָמִיתָא. וְלִבְתַּר אֲתִיָּהֵיב לָהּ אוּרִייתָא, מְסַטְרָא דְגְבוּרָה. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, דְהָכִי אֲתַחֲזִי לָהּ, דְבְּגִינֵי כֶף יִשְׂרָאֵל אֲקָרוּן.

בְּהִיוֹת הַבֶּקֶר, דְכְּתִיב, (שְׁמוּאֵל ב' כג) בֶּקֶר לֹא עֲבוֹת. הָא אִי הוּא עֲבוֹת קְדוּרוֹתָא אֲשַׁתְּכַח, וְלֹא אֲתַגְּלִיָּא חֶסֶד. וְאִמְתִּי אֲתַגְּלִיָּא חֶסֶד. בְּבִקְרָה. כְּמָה דְאֶתְ אָמַר, (בְּרֵאשִׁית מו) הַבֶּקֶר אֹר. דְכַד נְהִיר צְפָרָא, חֶסֶד אֲשַׁתְּכַח בְּעֵלְמָא, וְדִינֵין מִתְּעַבְרֵן. וּבְזִמְנָא דְלֹא נְהִיר בֶּקֶר, דִּינֵין עַד כְּעַן לֹא מִתְּעַבְרֵן. דְכְּתִיב, (אִיּוֹב לח) בְּרֵן יַחַד כְּכִי בֶּקֶר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. פִּיּוֹן דְאֲתַעַבְרֵן אֵינוֹן כְּכִיָּא וְנְהִיר שְׁמֵשָׁא, בִּיהַ שְׁעַתָּא כְּתִיב, בֶּקֶר לֹא עֲבוֹת. וְחֶסֶד אֲתַעַר בְּעֵלְמָא תַתָּא, בְּהֵיָא שְׁעַתָּא כְּתִיב, בְּהִיוֹת

הפתחתון. באותה שעה פתוב
בהיות הבקר. וכיון שעברו
הפוככים, נמצא הבקר. (כשהתעורר
הבקר, דינים לא נמצאו).

אמר רבי יוסי, בהיות הבקר
התחיל הקדוש ברוך הוא
להתגלות בהר סיני. שנינו בהיות
הבקר - כשהתעוררה זכותו של
אברהם שכתוב בו (בראשית יט)
וישפם אברהם בבקר.

ויהי קלת וברקים. אמר רבי אבא,
קלת פתוב חסר. שני קולות
שחזרו להיות אחד. זה יוצא מזה.
רוח ממים, ומים מרוח. שנים
שהם אחד, ואחד שהוא שנים.
אמר רבי יוסי, קלת אחד, והוא
קול גדול חזק שאינו פוסק
לעולמים, הוא שכתוב בו קול
גדול ולא יסף, שהרי שאר
הקולות פוסקים, ששנינו,
בארבע תקופות בשנה הקול
נפסק, ואז הדינים מתעוררים
בעולם, וקול זה שכולל בו את
שאר הקולות, לא נפסק לעולמים
ולא עובר מקיום שלם והחזק
שלו. שנינו, קול זה קול של
הקולות, קול שכולל את כל שאר
הקולות.

אמר רבי יהודה, אין קול אלא
מצד רוח ומים ואש, ובקול (והבל)
עושה קול, ונכלל זה בזה, ועל
זה פתוב קלת וברקים. אמר רבי
יוסי, הינו מה שכתוב (תהלים קלה)
ברקים למטר עשה. שלהבת
בעטרות, קשר של רחמים בחבה,
שלא (שוקעת) מצויים.

שנינו, רבי יהודה אומר, בצד
הגבורה נתנה התורה. אמר רבי
יוסי, אם כך, היא היתה בצד
שמאל? אמר לו, החזרה לימין,
שכתוב (דברים לג) מימינו אש דת
למו, וכתוב ימין ה' נאדרי בכח
וגו'. מצאנו שמאל שהחזר לימין,
לשמאל. הרי גבורה לשמאל (לימין).

הבקר. וכיון דמתעברין ככביא בקר אשתכח.
(נ"א דאתער בקר, דינין לא אשתכחו)

אמר ר' יוסי, בהיות הבקר שארי קדשא בריך
הוא לאתגלאה בטורא דסיני. תאנא,
בהיות הבקר, פד אתער זכותיה דאברהם,
דכתיב ביה (בראשית יט) וישפם אברהם בבקר.

ויהי קלת וברקים, אמר רבי אבא, קלת פתיב
חסר. תרין קלין דאהדרו לחד, דא נפקא
מן דא, רוחא ממיא. ומיא מרוחא. תרין
דאינון חד, וחד דאיהו תרי.

אמר רבי יוסי, קלת חד, ואיהו קלא רברבא
תקיפא, דלא פסקת לעלמין, ההוא
דכתיב ביה (דברים ה) קול גדול ולא יסף דהא
שאר קלין אתפסקון, דתנא, בארבעה תקופין
בשפא, קלא אתפסקת, וכדין דינין מתערין
בעלמא. והאי קלא דכליל שאר קלין ביה, לא
אתפסק לעלמין, ולא אתעבר מקיומא שלים
ותוקפא דיליה. תאנא, האי קלא, קלא דקלין,
קלא דכליל כל שאר קלין.

אמר ר' יהודה, לית קלא, אלא מסטרא
דרוחא ומיא ואשא. ובקלא (ד"א ובלא)
עביד קלא, ואתכליל דא פדא, ועל דא כתיב
קלת וברקים, אמר רבי יוסי, היינו דכתיב,
(תהלים קלה) ברקים למטר עשה, שלהובא
בעוטרי, קטירא דרחמי בחיבתא, דלא (שקיע)
שכיחו.

תנא, ר' יהודה אומר, בסטר גבורה, אורייתא
אתייהיבת. אמר רבי יוסי, אי הכי בסטר
שמאלא הוי. אמר ליה, אתהדר לימינא.
דכתיב, (דברים לג) מימינו אש דת למו. וכתיב
(שמות טו) ימינה יי' נאדרי בכח וגו'. אשפקחן
שמאלא דאתחזר לימינא, וימינא לשמאלא,
הא גבורה לשמאלא (ד"א לימינא). וימין

וְעַנְן כְּבֵד עַל הַהָר וְגו', עַנְנָא תְּקִיף, דְּשָׁקִיעַ בְּאַתְרֵיהּ, דְּלֹא נְטִיל. וְקַל שְׁפָר חֲזַק מְאֹד, מִגּוּ דְעַנְנָא תְּקִיף הָוָה, נְפִיק הָוָה קָלָא, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (דְּבָרִים ה) וַיְהִי כִשְׁמַעְכֶם אֶת הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁלֹשׁ חֲשָׁכִים הָיוּ, שְׁכַתּוּב חֹשֶׁךְ עַנְן וְעֶרְפֶּל. וְאוֹתוֹ קוֹל הָיָה יוֹצֵא פְּנִימֵי מַכְלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הַפְּנִימֵי שֶׁל הַכֹּל הָיָה, שָׁבוּ כְּתוּב קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יִסָּף.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתוּב וְכֹל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת. רֹאִים? שׁוֹמְעִים הָיָה צָרִיף לְהִיּוֹת! אֲלֵא כִּף שְׁנִינֹו, אוֹתָם קוֹלוֹת הָיוּ נִחְקָקִים בְּאוֹתוֹ חֹשֶׁךְ וְעַנְן וְעֶרְפֶּל וְנִרְאִים בְּהֵם כְּמוֹ שְׁנִרְאָה גּוֹף, וְרוֹאִים מַה שְׂרוֹאִים, וְשׁוֹמְעִים מַה שְׁשׁוֹמְעִים מִתּוֹךְ אוֹתוֹ חֹשֶׁךְ וְעֶרְפֶּל וְעַנְן, וּמִתּוֹךְ אוֹתוֹ מִרְאָה שֶׁהָיוּ רוֹאִים, הָיוּ מְאִירִים בְּאוֹר עֲלִיזֹן, וְיודְעִים מַה שְׁלֹא יָדְעוּ דוֹרוֹת אַחֲרוֹנִים שְׁבָאוּ אַחֲרֵיהֶם.

וְכַלָּם הָיוּ רוֹאִים פְּנִים בְּפְנִים, זֶהוּ שְׁכַתּוּב פְּנִים בְּפְנִים דְּבַר ה' עִמָּכֶם. וּמָה הָיוּ רוֹאִים? שְׁנָה רַבִּי יוֹסֵי, מִהָאֹר שֶׁל אוֹתָם הַקּוֹלוֹת, שְׁלֹא הָיָה קוֹל, שְׁלֹא הָיָה מְאִיר בְּאוֹר, שְׁמִסְתַּכְלִים בּוֹ כֹּל הַגְּנִיזִים, וְכֹל הַנְּסֻתָּרִים, וְכֹל הַדּוֹרוֹת שְׁיָבֹאוּ עַד מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. וּמִשׁוּם כִּף כְּתוּב וְכֹל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת. רֹאִים - רֹאִיָה מִמֶּשׁ.

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, וְכֹל הָעַם רֹאִים, רֹאִים - כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ, שְׂרָאוּ מִהָאֹר שֶׁל אוֹתָם הַקּוֹלוֹת מַה שְׁלֹא רָאוּ דוֹרוֹת אַחֲרוֹנִים אַחֲרֵיהֶם. אֶת הַקּוֹלֹת - כְּמוֹ שְׁנֹאמַר (ישעיהו) וְאָרָא אֶת ה'. וְאָרָא ה' לֹא כְּתוּב, אֲלֵא אֶת ה'. אִף כַּאֲן, וְכֹל הָעַם רֹאִים הַקּוֹלֹת לֹא נֹאמַר, אֲלֵא אֶת הַקּוֹלֹת.

כְּמוֹ זֶה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ.

וְעַנְן כְּבֵד עַל הַהָר וְגו', עַנְנָא תְּקִיף, דְּשָׁקִיעַ בְּאַתְרֵיהּ, דְּלֹא נְטִיל. וְקַל שְׁפָר חֲזַק מְאֹד, מִגּוּ דְעַנְנָא תְּקִיף הָוָה, נְפִיק הָוָה קָלָא, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (דְּבָרִים ה) וַיְהִי כִשְׁמַעְכֶם אֶת הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תִּלְתַּת חֲשׂוּכֵי הוּוּ, דְּכַתִּיב חֹשֶׁךְ עַנְן וְעֶרְפֶּל. וְהָהוּא קָלָא הָוָה נְפִיק פְּנִימָאָה מִכְּפֵלָהוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, פְּנִימָאָה דְכֹלָא הָוָה, דְּבִיָּה כְּתִיב, קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יִסָּף. אָמַר ר' אַבָּא כְּתִיב (שְׁמוֹת כ) וְכֹל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. רֹאִים, שְׁמֹעִים מִיבְעֵי לִיָּה.

אֲלֵא הָכִי תְּגִינֵן, אֵינּוֹן קָלִין, הוּוּ מִתְּגַלְפֵי בְּהָהוּא חֲשׂוּכָא וְעַנְנָא וְקַבְלָא, וּמִתְחַזְיִין בְּהוּ, כְּמָה דְאַתְחַזִּי גּוּפָא, וְחִמָּאן מַה דְחִמָּאן, וְשְׁמֹעִין מַה דְשְׁמֹעִין, מִגּוּ הָהוּא חֲשׂוּכָא וְקַבְלָא וְעַנְנָא, וּמִגּוּ הָהוּא חִיזוּ דְהוּוּ חִמָּאן, הוּוּ נְהִירִין בְּנִהִירוּ עֲלָאָה, וְיודְעִין, מַה דְלֹא יָדְעוּ דְרִין אַחֲרֵינִין, דְאַתּוּ בְּתִרְיָהוּ.

וְכַלָּהוּ, הוּוּ חִמָּאן אִפִּין בְּאַפִּין, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (דְּבָרִים ה) פְּנִים בְּפְנִים דְּבַר יי' עִמָּכֶם. וּמָאן הוּוּ חִמָּאן. תְּאֵנִי רַבִּי יוֹסֵי, מְנַהִירוּ דְאֵינּוֹן קָלִין, דְּלֹא הָוָה קוֹל, דְּלֹא הָוָה נְהִיר בְּנִהִירוּ, דְּמִסְתַּכְלִי בִיָּה פֶל גְּנִיזִין, וְכֹל טְמִירִין, וְכֹל דְרִין דְיִיתוֹן עַד מְלָפָא מְשִׁיחָא. וּבְגִינֵי כִף כְּתִיב וְכֹל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, רֹאִים (דף פ"א ע"ב) רֹאִיָה מִמֶּשׁ.

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, וְכֹל הָעַם רֹאִים. רֹאִים: כְּמָה דְאַמִּינָא, דְחִמּוּ מְנַהִירוּ דְאֵינּוֹן קָלִין, מַה דְלֹא חִמּוּ דְרִין בְּתִרְאִין אַחֲרֵינִין. אֶת הַקּוֹלֹת: כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (ישעיהו) וְאָרָא אֶת יי'. וְאָרָא יי', לֹא כְּתִיב, אֲלֵא אֶת יי'. אוּף הָכָא, וְכֹל הָעַם רֹאִים הַקּוֹלֹת לֹא נֹאמַר, אֲלֵא אֶת הַקּוֹלֹת.

בְּגוֹזְנָא דָא, אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, דְהָא אֶתִּין

שְׁהִי הָאֲתִים שְׁבַתוֹרָה נִתְּנוּ
כְּדִי לְהַסְתַּכֵּל בְּתוֹרָה (בַּחֲמָתָא).
כִּבְד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. (משלי
א) כִּבְד אֶת ה' מִהוֹנֶךָ. וְכֻלָּם
לְהַכְלִיל בְּהֵם דְּבַר אַחַר. אִף
כָּאֵן אֶת הַקּוֹלֶת - לְרַבּוֹת אוֹתוֹ
קוֹל אַחַר לְמַטָּה, שְׁפוּנֵס אוֹתָם
אֵלָיו מֵה שְׁיּוּצָא מֵהֶם, שְׁבוּ
רוֹאִים וּמְסַתְּפָלִים בַּחֲמָמָה
עֲלִיּוֹנָה פֶל הַגְּזוּזִים הַעֲלִיּוֹנִים
וְכֻל הַסּוּדוֹת הַטְּמִירִים
וְנִסְתָּרִים, מֵה שְׁלֵא הַתְּגָלָה
לְדוֹרוֹת אַחֲרוֹנִים שְׁבָאוּ
אַחֲרֵיהֶם וְלֹא לְדוֹרוֹת שְׁיָבָאוּ
לְעוֹלָמִים עַד הַזְּמַן שְׁיָבָא מְלֶכֶךְ
הַמְּשִׁיחַ, שְׁכַתוּב כִּי עֵינ בְּעֵינ
יֵרָאוּ בְּשׁוּב ה' צִיּוֹן.

וְאֶת הַלְּפִידִם - בַּתְּחִלָּה
בְּרָקִים, וְעַכְשָׁו לְפִידִים. הַפֶּל
אַחַד. אֲכָל מִשְׁהַתְּתַקְּנוּ
בְּתַקּוּנִים לְהִרְאוֹת, נִקְרָאוּ כֶּךָ.
וְאֶת קוֹל הַשֹּׁפָר - שְׁנֵה רַבִּי
יִצְחָק, כְּתוּב (תְּהִלִּים סב) אַחַת
דְּבַר אֱלֹהִים שְׁתִּים זוֹ שְׁמַעְתִּי,
כְּמוֹ שְׁנֵאמַר אֲנֹכִי, וְלֹא יִהְיֶה
לָךְ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, קוֹל בְּשׁוֹפָר
הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת! לְמָה
הַשֹּׁפָר? אֵלֵא אוֹתוֹ קוֹל
שְׁנִקְרָא שׁוֹפָר, שְׁכַתוּב (וּיקְרָא בַּה)
וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֲדָשׁ
הַשְּׁבַעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ בְּיוֹם
הַכַּפָּרִים. בְּזֶה נִבְרָא (נִקְרָא)
שׁוֹפָר.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵה שׁוֹפָר
מוּצִיא קוֹל, אֵשׁ רוּחַ וּמִים (דִּין
חֶסֶד וְרַחֲמִים), אִף כָּאֵן הַפֶּל נִכְלָל
בְּזֶה, וּמִזֶּה יוּצְאִים הַקּוֹלוֹת
הָאַחֲרִים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, קוֹל שְׁיּוּצָא
מִשׁוֹפָר, שְׁמַשְׁמַע שְׁשׁוֹפָר
אַחַד, וְקוֹל יוּצָא מִמֶּנּוּ, וְשׁוֹפָר בְּקִיּוּמוֹ מְצוּי, וּמִשׁוֹם כֶּךָ כְּתוּב קוֹל הַשֹּׁפָר.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר כֶּךָ, קוֹל הַשֹּׁפָר - הַשֹּׁפָר כְּתוּב חֶסֶר, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (דְּנִיאל ו) שְׁפָר קָדָם דְּרִיּוּשׁ. (שם
ד) מְלַכִּי יִשְׁפָר עֲלֶיךָ. (שם א) שְׁפָר קָדָם לְהַחְוָה.

דְּבִאֲוִרֵייתָא, לְאַסְתְּפֵלָא בְּאוִרֵייתָא (נ"א בַּחֲמָתָא)
אֲתִיּוּיָהּ. (שְׁמוֹת כ) כִּבְד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ (משלי ג) כִּבְד
אֶת יְי' מִהוֹנֶךָ. וְכֻלָּהוּ לְאַתְּפֵלָא בְּהוּ מְלָה אַחֲרָא.
אוּף הָכָא, אֶת הַקּוֹלֶת, לְאַסְגָּאָה הַהוּא קָלָא אַחֲרָא
לְתַתָּא, דְּכְנִישׁ לֹוֹן לְגַבִּיָּה, מֵה דְנַפִּיק מִנִּיָּהוּ, דְּבִיָּה
חֲמָאֵן וּמְסַתְּפָלֵן בַּחֲמָתָא עֲלָאָה כֻל גְּנֻזִין עֲלֵאִין,
וְכֻל רְזִין טְמִירִין וְסְתִימִין, מֵה דְלֵא אֲתַגְּלִיָּא לְדָרִין
בְּתַרְאִין, דְּאֵתוּ בְּתַרִּיהוֹן, וְלֵא לְדָרִין דְּיִתּוֹן
לְעֲלָמִין, עַד זְמַנָּא דְּיִתִּי מְלַכָּא מְשִׁיחָא. דְּכַתִּיב,
(ישעיה נב) כִּי עֵינ בְּעֵינ יֵרָאוּ בְּשׁוּב יְי' צִיּוֹן.

וְאֶת הַלְּפִידִם, בְּקָדְמִיתָא בְּרָקִים, וְהַשְׁתָּא לְפִידִים.
כֻּלָּא חַד. אֲכָל מִדְּאֵתְתַקְּנוּ בְּתַקּוּנֵי לְאַתְתַּחְזָּאָה,
אֲתַקְּרוּן הַכִּי.

וְאֶת קוֹל הַשׁוֹפָר. תַּאֲנִי רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (תְּהִלִּים סב)
אַחַת דְּבַר אֱלֹהִים שְׁתִּים זוֹ שְׁמַעְתִּי, כְּמָה דְּאֵת
אָמַר, אֲנֹכִי, וְלֹא יִהְיֶה לָךְ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, קוֹל בְּשׁוֹפָר מִיָּבַעִי לִיָּה. הַשֹּׁפָר
לְמָה. אֵלֵא, הַהוּא קוֹל דְּאִקְרִי שׁוֹפָר. דְּכַתִּיב,
(וּיקְרָא בַּה) וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבַעִי
בְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ בְּיוֹם הַכַּפָּוּרִים, בְּדָא אֲתַבְּרִי (אַחֲרָי)
שׁוֹפָר.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵה שׁוֹפָר, אֲפִיק קָלָא, אֲשָׁא וְרוּחָא
וּמִיָּא, אוּף הָכָא, כֻּלָּא אֲתַפְּלִיל בְּהַאי, וּמִדָּא
נִפְקִין קָלִין אַחֲרֵינִין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, קוֹל דְּנַפִּיק מִשׁוֹפָר, דְּמַשְׁמַע
דְּשׁוֹפָר חַד, וְקוֹל נַפִּיק מִנִּיָּה, וְשׁוֹפָר
בְּקִיּוּמִיָּה שְׁכִיחַ, וּבְגִינִי כֶךָ כְּתִיב, קוֹל הַשֹּׁפָר.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר הַכִּי, קוֹל הַשֹּׁפָר, הַשֹּׁפָר כְּתִיב
חֶסֶר, כְּמָה דְּאֵתְ אָמַר, (דְּנִיאל ו) שְׁפָר קָדָם דְּרִיּוּשׁ.
(דְּנִיאל ד) מְלַכִּי יִשְׁפָר עֲלֶיךָ. (דְּנִיאל ג) שְׁפָר קָדָם לְהַחְוָאָה.

אַחַד, וְקוֹל יוּצָא מִמֶּנּוּ, וְשׁוֹפָר בְּקִיּוּמוֹ מְצוּי, וּמִשׁוֹם כֶּךָ כְּתוּב קוֹל הַשֹּׁפָר.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר כֶּךָ, קוֹל הַשֹּׁפָר - הַשֹּׁפָר כְּתוּב חֶסֶר, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (דְּנִיאל ו) שְׁפָר קָדָם דְּרִיּוּשׁ. (שם
ד) מְלַכִּי יִשְׁפָר עֲלֶיךָ. (שם א) שְׁפָר קָדָם לְהַחְוָה.

רבי שמעון אמר, קול השפר, אתרא דקלא
 נפיק מניה, אקרי שופר. תו אמר רבי
 שמעון, תא חזי, קול השופר: אתרא דקלא,
 היינו דכתיב, (דברים ח) כי על כל מוצא פי יי'
 יחיה האדם. מאי מוצא פי יי'. דא קול (ס"א)
 דנפיק משופר והאי קול) השופר, הוא רב מפל שאר
 קלי תתאי, ותקיפא מפלהו, דכתיב וקול שפר
 חזק מאד, ועל כל שאר קלין לא אתמר חזק
 מאד. (נ"א אמר רבי שמעון) בהאי קול השופר תליא
 כללא, ודא הוא דאקרי קול גדול, דכתיב קול
 גדול ולא יסף. ואקרי (מלכים א יט) קול דממה
 דקה, נהירו דבוציני, דהוא זף ודקיק, וזכיך
 ונהיר לכלא.

דממה, מהו דממה. אמר רבי שמעון, דבעי
 בר נש למשתוקא מניה, ולמחסם
 פומיה. כמה דאת אמר, (תהלים לט) אמרתי
 אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי
 מחסום. דממה איהי שתוקא דלא אשתמע
 לבר. וירא העם וינעו ויעמדו מרחק, דחמו
 מה דחמו. וינעו כמה דאת אמר (ישעיהו ו) וינעו
 אמות הספים מקול הקורא.

תאנא, מה כתיב ביה ביחזקאל, פד חמא
 גבורן נימוסי קדשא בריך הוא,
 דכתיב, (יחזקאל א) וארא והנה רוח סערה באה
 וגו', רוח סערה אמאי. אמר רבי יוסי, לתברא
 ארבע מלפון. אמר רבי יהודה, תנינא, רוחא
 רבה, דאתער בנימוסי גבורה דלעילא באה מן
 הצפון. מצפון לא כתיב אלא מן הצפון ההוא
 דאשתמודע לעילא, ההוא דטמיר וגניז
 לעילא.

ענן גדול ואש מתלקחת, דהוה אחיד ביה, (ס"א)
 ולא אחיד, אחיד בסטרוי וכו'), ולא הוה אחיד בסטרוי
 לאתערא דינא, דתנינן, תלת זמנין ביומא,

רבי שמעון אמר, קול השפר -
 מקום שקול יוצא ממנו נקרא
 שופר. עוד אמר רבי שמעון, בא
 וראה, קול השפר - מקום של
 קול, הינו שפתוב (דברים ח) כי על
 כל מוצא פי ה' יחיה האדם. מה
 זה מוצא פי ה' ? זה קול (ס"ד שיוצא
 משופר, וזה קול) השופר, הוא גדול
 מפל שאר הקולות התחתונים
 וחזק מכלם, שפתוב וקל שפר
 חזק מאד, ועל כל שאר הקולות
 לא נאמר חזק מאד. (אמר רבי שמעון)
 בקול השופר הזה הכל תלוי, וזהו
 שנקרא קול גדול, שפתוב קול
 גדול ולא יסף. ונקרא קול דממה
 דקה, אור המנורות, שהוא זף
 ודקיק ומזכך ומאיר לפל.

דממה, מה זה דממה ? אמר רבי
 שמעון, שצריך אדם לשתק ממנו
 ולחסם את פיו, כמו שנאמר
 (תהלים לט) אמרתי אשמרה דרכי
 מחטוא בלשוני אשמרה לפי
 מחסום. דממה היא שתיקה שלא
 נשמעת החוצה. וירא העם וינעו
 ויעמדו מרחק, שראו מה שראו.
 וינעו, כמו שנאמר (ישעיהו ו) וינעו
 אמות הספים מקול הקורא.

שנינו, מה כתוב ביחזקאל
 כשראה גבורות הנהגות הקדוש
 ברוך הוא, שפתוב (יחזקאל א) וארא
 והנה רוח סערה באה וגו'. למה
 רוח סערה ? אמר רבי יוסי, כדי
 לשבר ארבע מלכיות. אמר רבי
 יהודה, שנינו, רוח גדולה
 שמתעוררת בהנהגות הגבורה
 שלמעלה באה מן הצפון. לא
 כתוב מצפון אלא מן הצפון, מן
 אותו הצפון, אותו שנודע
 למעלה, אותו שטמיר וגנוז
 למעלה.

ענן גדול ואש מתלקחת, שהיה
 אחוז בו (ולא אחוז, אחוז בצדיו) ולא
 היה אחוז בצדו לעורר הדין,
 ששנינו, שלש פעמים ביום יונק

אותו דין הקשה בממנים חקוקים מצד הגבורה. זהו שכתוב ואש מתלקחת, כדי לעורר בעולם.

ומה מבסם אותו? אותו שכתוב בו ונגה לו סביב. שאותו זהר שמקיף אותו מפל צדדיו מבסם אותו ומתקן אותו כדי שלא יהיה דין קשה ויוכלו בני אדם לסבל אותו.

ומתוכה פעין החשמל. שנינו, ומתוכה - ומתוכה. פעין החשמל - מה זה חשמל? אמר רבי יהודה, חיות אש מדברות.

שנינו, אמר רבי יוסי, חשמל - מה שהיה לב לאש, שכתוב מתוך האש פעין החשמל. ולא החשמל מתוך האש, מתוך אש שהיא לתוך אש. פעין החשמל, שהיא אחר ארבע דרגות, שכתוב רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונגה לו סביב. ומתוכה פעין החשמל מתוך האש, אותו שכתוב בו ואש מתלקחת.

שנינו, רבי יוסי בר רבי יהודה אמר, ראו ישראל כאן מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, וכלם נדבקו בחכמה עליונה נכבדה. חמש דרגות של קולות ראו ישראל בהר סיני, ובחמש הדרגות הללו נתנה תורה. דרשה חמישית הוא, שכתוב קול השפר. כנגדם ראה יחזקאל חמש דרגות שהן חוץ לאלה, שהם: רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונגה לו סביב, פעין החשמל.

אמר רבי אלעזר, בישראל כתוב (דברים ה) פנים בפנים דבר ה' וגו'. ביחזקאל כתוב פעין, ודמות, כמי שרואה אחר פתלים רבים, כמי שרואה אדם אחר כהל. אמר רבי יהודה, מה שראו ישראל - לא

ינקא ההוא דינא קשיא, בקרדיטי גליפיין מסטרא דגבורה, הדא הוא דכתיב ואש מתלקחת. בגין לאתערא בעלמא.

ומה מבסם ליה, ההוא דכתיב ביה ונגה לו סביב. דההוא זיהרא דאסחר ליה מפל סטרוי, מבסם ליה, ומתקין ליה, בגין דלא להוי דינא קשיא, ויוכלון בני נשא למסבליה. ומתוכה פעין החשמל, (יחזקאל א) תאנא, ומתוכה: ומגוה. פעין החשמל, מאי חשמל. אמר רבי יהודה, חיות אשא ממללא.

תאנא, אמר רבי יוסי, חשמל: מה דההוא לבא לאשא, דכתיב מתוך האש פעין החשמל. ולא החשמל מתוך האש, מגו אשא דאיהי לגו באשא. פעין החשמל דאיהי בתר ארבע דרגין, דכתיב, רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונגה לו (ד' פ"ב ע"א) סביב. ומתוכה פעין החשמל מתוך האש, ההוא דכתיב ביה ואש מתלקחת.

תנא רבי יוסי בר רבי יהודה אמר, חמו ישראל הכא, מה דלא חמא יחזקאל בן בוזי, וכלהו אתדבקו בחכמתא עלאה יקירא. חמשה דרגין דקלין, חמו ישראל בטורא דסיני. ובחמשה דרגין אלין אתיהיבת אורייתא. דרגא חמישאה הוא, דכתיב קול השפר. יחזקאל לקבליהון חמא חמשה דרגין דאינון לבר מאלין, דאינון רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונגה לו סביב, פעין החשמל.

אמר רבי אלעזר, בישראל פתיב, (דברים ה) פנים בפנים דבר יי' וגו'. ביחזקאל פתיב, פעין, ודמות, כמאן דחמי בתר פותלין סגיאין, כמאן דחמי בר נש בתר פותלא. אמר רבי יהודה, מה דחמו

ישראל, לא חמא נביאה אחרא, כל שפן מה
דחמא משה, דלא חמא נביאה אחרא. (ס"א כל
שפן בר נש אחרא) זכאה חולקיה, דכתיב ביה, (שמות
לד) ויהי שם עם יי' ולא בחיזו אחרא, כמה
דכתיב, (במדבר יב) ומראה ולא בחידות.

אמר רבי יוסי, תא חזי, כתיב, (יחזקאל א) (ב' א')
היה ה' היה דבר יי', נבואה לשעתא היתה.
ר' יהודה אומר, לקיומא הוא דאתא,
דאצטרף למהוי בגיניהון דישראל,
לאשתמודעא דהא לא שביק לון קדשא ברין
הוא, ובכל אתר דמתפזרין ישראל בגלותא,
עמהון הוא שריא.

אמר רבי אלעזר, היה היה: דחמא ולא חמא,
דקאים באינון מלין, ולא קאים. הדא
הוא דכתיב וארא פעין חשמל, ולא חשמל
אבל ישראל, מה כתיב בהו, וכל העם ראים
את הקולת, כל חד וחד וחד חמא, כדקא חזי ליה.
דתנאי, כל חד וחד הוו קיימין שורין שורין,
תחומין תחומין, וכדקא אתחזי להו, חמו כל
חד וחד.

השלמה מההשממות (סימן א)

וכל העם ראים את הקולת ואת הלפידם. (שמות
כ) וכי רואים את הקולות אלא וכל העם
רואים את הקולות, אותן קולות שגאמר (תהילים
כ"ט) קול יי' על המים אל הפכוד הרעים. קול
יי' בפח. ואומר (ישעיה י) בכח ידי עשיתי. ואומר
(ישעיה מח) אף ידי יסדה ארץ. (תהלים כ"ט) קול ה'
בהדר. ואומר (תהלים קי"א) הוד והדר פעלו
וצדקתו. (תהלים כ"ט) קול יי' שבר ארזים, זה קשת
שמשפרת עצי ארזים ועצי ברושים. (תהלים כ"ט)
קול יי' חצב להבות אש, זה שעושה שלום בין

רעה נביא אחר. כל שפן מה
שראה משה שלא רעה נביא אחר
(כל שפן אדם אחר). אשרי חלקו,
שפתוב בו (שמות לד) ויהי שם עם
ה', ולא במראה אחר, כפתוב
(במדבר לד) ומראה ולא בחידות.

אמר רבי יוסי, בא וראה, כתוב
היה ה' היה דבר ה'. נבואה לשעתא
היתה. רבי יהודה אומר, לקיום
הוא בא, שהצטרף להיות בשביל
ישראל, להודיע שהרי לא עזב
אותם הקדוש ברוך הוא, ובכל
מקום שישאל מתפזרים בגלות,
הוא שרוי עמם.

אמר רבי אלעזר, היה היה -
שראה ולא רעה, שעומד באותם
דברים ולא עומד. זהו שפתוב
וארא פעין החשמל, ולא חשמל.
אבל ישראל מה כתוב בהם? וכל
העם ראים את הקולת. כל אחד
ואחד רעה פראוי לו.

ששנינו, כל אחד ואחד היו
עומדים שורות שורות, תחומים
תחומים, וכמו שראוי להם ראו
כל אחד ואחד.

השלמה מההשממות (סימן א)

(שמות כ) וכל העם ראים את הקולת
ואת הלפידם. וכי רואים את
הקולות? אלא וכל העם ראים את
הקולת, אותם קולות שגאמר
(תהילים כט) קול יי' על המים אל
הפכוד הרעים. קול יי' בפח.
ואומר (ישעיה י) בכח ידי עשיתי.
ואומר (שם מח) אף ידי יסדה ארץ.
(תהלים כט) קול ה' בהדר. ואומר (שם
קי"א) הוד והדר פעלו וצדקתו. (שם
כט) קול יי' שבר ארזים, זה קשת
שמשפרת עצי ארזים ועצי
ברושים. (שם) קול יי' חצב להבות
אש, זה שעושה שלום בין האש

האש ובין המים, שחוצב פח האש ומונע אותו מללחך המים גם מונע

מְלַכְבּוֹתוֹ. (תהלים כ"ט) קוֹל יְיָ יַחֲלִיל מִדְּבַר, שְׁנֵאמַר
 (תהלים י"ח) וְעָשָׂה חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ לְדוֹד וּלְזָרְעוֹ עַד
 עוֹלָם. יוֹתֵר מִן הַמְּדַבֵּר. (תהלים כ"ט) קוֹל יְיָ יַחֲלִיל
 אֵילוֹת וַיַּחֲשֵׁף יַעֲרוֹת וּבִהִיכְלוּ כָּלֹּ אֲמֵר כְּבוֹד.
 דְּכַתִּיב (שיר השירים ב') הַשְּׂבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת
 יְרוּשָׁלַם בַּצְּבָאוֹת אוֹ בְּאֵילוֹת הַשָּׁדָה. הָא
 לְמַדַּת שְׂבַשְׁבַּע קוֹלוֹת נִתְּנָה הַתּוֹרָה, וּבְכֻלָּם
 נִגְלָה עֲלֵיהֶם אֲדוֹן הָעוֹלָם וְרֵאוּם, וְהִינּוּ
 דְּכַתִּיב (שמות ב') וְכָל הָעָם רֵאִים אֶת הַקּוֹלוֹת.

כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר (תהלים י"ח) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרֶד
 וְעָרְפֵל תַּחַת רַגְלָיו. וְכַתוּב אֶחָד אוֹמֵר
 (שמות כ) כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם. הָא כִּי־צַד
 אֲשׁוּ הַגְּדוּלָּה הֵיטָה בְּאַרְצָן שֶׁהוּא קוֹל אֶחָד,
 וּשְׁאָר קוֹלוֹת הָיוּ בְּשָׁמַיִם, דְּכַתִּיב (דברים ד) מִן
 הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעַ אֶת קוֹלוֹ לְיִסְרָח וְעַל הָאָרֶץ
 הִרְאָה אֶת אֲשׁוּ הַגְּדוּלָּה וּדְבָרָיו שְׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ
 הָאֵשׁ. וּמֵאֵי הִיא גְּדוּלָּה, וּמֵאֵלּוּ הִיָּה יוֹצֵא
 דְּבוֹר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, שְׁנֵאמַר וּדְבָרָיו שְׁמַעְתָּ
 מִתּוֹךְ הָאֵשׁ.

וּמֵאֵי (דברים ד) וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רֵאִים זוֹלָתִי קוֹל,
 הֵהוּא כְּדָאֵמַר לָהֶם מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל (דברים
 ד) כִּי לֹא רֵאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. תְּמוּנָה, וְלֹא כָּל
 תְּמוּנָה. מִשָּׁל לְמָה הַדְּבַר דּוּמָה לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה
 עוֹמֵד עַל עֲבָדָיו מְעַטָּף בְּכִסּוֹת לְבָנָה, לֹא דִי
 לְאִימַת הַמְּלָךְ שִׁסְתַּכְלוּ בְּלְבוּשֵׁיו, וְעוֹד רְחוֹק
 הִיָּה הַמְּלָךְ וְשָׁמְעוּ קוֹלוֹ, יְכוּלִין לְרֵאוֹת גְּרוֹנוֹ
 אֲמַרְתָּ לֹא, הָא לְמַדַּת שְׁרָאוּ תְמוּנָה וְלֹא כָּל
 תְמוּנָה, וְהִינּוּ דְכַתִּיב, וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רוֹאִים
 זוֹלָתִי קוֹל. וְכַתִּיב (דברים ד) קוֹל דְּבָרִים אִתֶּם
 שְׁמַעִים.

כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר, וְכָל הָעָם רֵאִים אֶת
 הַקּוֹלוֹת, וְכַתוּב אֶחָד אוֹמֵר קוֹל דְּבָרִים
 אֶת הַקּוֹלוֹת, וְכַתוּב אֶחָד אוֹמֵר קוֹל דְּבָרִים אִתֶּם שׁוֹמְעִים. הָא כִּי־צַד ? בְּתַחֲלָה רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת.

וּבֵין הַמַּיִם, שְׁחוּצָב כַּח הָאֵשׁ
 וּמוֹנֵעַ אוֹתוֹ מִלְּלַחֵף הַמַּיִם גַּם
 מוֹנֵעַ מִלְּכַבּוֹתוֹ. (שם) קוֹל יְיָ יַחֲלִיל
 מִדְּבַר, שְׁנֵאמַר (שם יח) וְעָשָׂה חֶסֶד
 לְמַשִּׁיחוֹ לְדוֹד וּלְזָרְעוֹ עַד עוֹלָם.
 יוֹתֵר מִן הַמְּדַבֵּר. (שם כט) קוֹל יְיָ
 יַחֲלִיל אֵילוֹת וַיַּחֲשֵׁף יַעֲרוֹת
 וּבִהִיכְלוּ כָּלֹּ אֲמֵר כְּבוֹד, שְׁכַתוּב
 (שיר השירים ב) הַשְּׂבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת
 יְרוּשָׁלַם בַּצְּבָאוֹת אוֹ בְּאֵילוֹת
 הַשָּׁדָה. הָא לְמַדַּת שְׂבַשְׁבַּע קוֹלוֹת
 נִתְּנָה הַתּוֹרָה, וּבְכֻלָּם נִגְלָה עֲלֵיהֶם
 אֲדוֹן הָעוֹלָם וְרֵאוּם, וְהִינּוּ שְׁכַתוּב
 (שמות ב) וְכָל הָעָם רֵאִים אֶת הַקּוֹלוֹת.

כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר, (תהלים יח) וַיֵּט
 שָׁמַיִם וַיִּרֶד וְעָרְפֵל תַּחַת רַגְלָיו.
 וְכַתוּב אֶחָד אוֹמֵר, (שמות ב) כִּי מִן
 הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם. הָא כִּי־צַד ?
 אֲשׁוּ הַגְּדוּלָּה הֵיטָה בְּאַרְצָן שֶׁהוּא
 קוֹל אֶחָד, וּשְׁאָר קוֹלוֹת הָיוּ
 בְּשָׁמַיִם, שְׁכַתוּב (דברים ד) מִן
 הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעַ אֶת קוֹלוֹ לְיִסְרָח
 וְעַל הָאָרֶץ הִרְאָה אֶת אֲשׁוּ
 הַגְּדוּלָּה וּדְבָרָיו שְׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ
 הָאֵשׁ. וּמֵהִי גְּדוּלָּה ? וּמֵאֵלּוּ הִיָּה
 יוֹצֵא דְבוֹר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, שְׁנֵאמַר
 וּדְבָרָיו שְׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ.

וּכְמָה (שם) וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רֵאִים
 זוֹלָתִי קוֹל ? כְּמוֹ שְׁאֵמַר לָהֶם
 מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל (שם) כִּי לֹא רֵאִיתֶם
 כָּל תְּמוּנָה. תְּמוּנָה, וְלֹא כָּל
 תְּמוּנָה. מִשָּׁל לְמָה הַדְּבַר דּוּמָה ?
 לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה עוֹמֵד עַל עֲבָדָיו
 מְעַטָּף בְּכִסּוֹת לְבָנָה, לֹא דִי
 לְאִימַת הַמְּלָךְ שִׁסְתַּכְלוּ
 בְּלְבוּשֵׁיו, וְעוֹד רְחוֹק הִיָּה הַמְּלָךְ
 וְשָׁמְעוּ קוֹלוֹ, יְכוּלִין לְרֵאוֹת
 גְּרוֹנוֹ ? אֲמַרְתָּ לֹא. הִרִי לְמַדַּת
 שְׁרָאוּ תְמוּנָה וְלֹא כָּל תְמוּנָה,
 וְהִינּוּ שְׁכַתוּב, וּתְמוּנָה אֵינְכֶם
 רוֹאִים זוֹלָתִי קוֹל. וְכַתוּב (שם) קוֹל
 דְּבָרִים אִתֶּם שְׁמַעִים.

כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר, וְכָל הָעָם רֵאִים
 אֶת הַקּוֹלוֹת, וְכַתוּב אֶחָד אוֹמֵר קוֹל דְּבָרִים אִתֶּם שׁוֹמְעִים. הָא כִּי־צַד ? בְּתַחֲלָה רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת.

ומה ראו? שבִּעָה קולות שְׁאָמַר דָּוִד, וְלִסּוֹף שְׁמְעוּ הַדָּבָר יוֹצֵא מִבֵּין פֶּלֶם. וְהָיָה הֵם עֲשֶׂרָה. שְׁחַכְמִים אָמְרוּ שְׁפָל הָאֲמִירוֹת כְּמִלָּה אַחַת, כֵּן כָּלֵן כְּמִלָּה אַחַת נֶאֱמְרוּ. וְהָיָה שְׁבִעָה מֵאֲמִרוֹת בְּשִׁבְעָה קולות. ועל זה נֶאֱמַר, קוֹל דְּבָרִים אִתְּם שְׁמַעִים וְתִמְוִנָה אֵינְכֶם רֵאִים זִוְלָתִי קוֹל. הָרִי לְמִדַּת שְׁפָלָם כְּאֶחָד מִדְּבוּר אֶחָד נֶאֱמְרוּ. וּבַעֲבוּר שְׁלֹא יִטְעוּ יִשְׂרָאֵל לֹאמַר, אַחֲרַיִם יַעֲזֹרוּהוּ מִן הַמְּלָאכִים, אִף קוֹלוֹ לְבַדּוֹ לֹא יוּכַל לְהִיּוֹת חֲזַק כָּל כָּף, בְּעֲבוּר כָּף חֲזַר וּכְלָלָם.

דָּבָר אַחֵר, שְׁלֹא יֵאמְרוּ הָעוֹלָם, הוֹאִיל וְהֵם עֲשֶׂרָה מֵאֲמִרוֹת לְעֲשֶׂרָה מְלָאכִים, שְׁמָא לֹא יוּכְלוּ לְדַבֵּר עַל פִּה אֶחָד, כְּתוּב בּוֹ "אֲנִי", וְכָלֵל כָּל הָעֲשֶׂרָה. וְהָיָה הָעֲשֶׂרָה מְלָכִים? שְׁבִעָה קולות וְשִׁלְשָׁה מֵאֲמִירִים. וְהָיָה אוֹמְרִים? שְׁכַתוּב (דְּבָרִים כ"ו) וַיִּי הָאֲמִירָה הַיּוֹם. וְהָיָה הַשְּׁלִשָּׁה? שְׁכַתוּב (מְשִׁלִּי ד') רֵאשִׁית חֲכָמָה קְנָה חֲכָמָה וּבְכָל קְנִינָהּ קְנָה בִּינָה. כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (אִיּוֹב ל"ב) וְנִשְׁמַת שְׁדֵי תְּבִינָם. נִשְׁמַתוֹ שֶׁל שְׁדֵי, הִיא תְּבִינָם. שְׁלִישִׁית מָה הֵיטָה? כְּמוֹ שְׁאָמַר לוֹ אוֹתוֹ גָּבַר יָקָן לְאוֹתוֹ תִּינוֹק, בְּמִפְּלֵא מִמֶּנּוּ אֵל תִּדְרֹשׁ וּבְמִכְסֵה מִמֶּנּוּ אֵל תִּחְקֹר. בְּמָה שְׁהִרְשִׁיתִיךָ הַתְּבוּנָה, אֵינְ לִי עֶסֶק בְּנִסְתָּרוֹת.

שְׁנִינִי, (מְשִׁלִּי כ"ה) כְּבֹד אֱלֹהִים הִסְתַּר דְּבָר. מָה הַדָּבָר, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (תְּהִלִּים קי"ט) רֵאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת. (מְשִׁלִּי כ"ה) וּכְבֹד מְלָכִים חִקֵּר דְּבָר. מָה הַדָּבָר? שְׁכַתוּב (ש"ס) דְּבָר דְּבָר עַל אֲפָנְיוֹ. אֵל תִּקְרִי אֲפָנְיוֹ, אֵלָּא אֲפָנְיוֹ: (עַד כֵּן מִחֵה שְׁמִטוֹת).

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, רֵאשִׁי הָעָם לְבָדֵם, רֵאשִׁי הַשְּׁבָטִים לְבָדֵם. הַנְּקֻבוֹת לְבָדֵן. חֲמֵשׁ דְּרָגוֹת לְיָמִין, וְחֲמֵשׁ דְּרָגוֹת לְשְׂמָאל. זֶהוּ

אַתְּם שׁוֹמְעִים. הָא כִּיֶּצֵד, בְּתַחֲלָה רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. וְהָיָה רָאוּ שְׁבַע קולות שְׁאָמַר דָּוִד וְלִסּוֹף שְׁמְעוּ הַדָּבָר יוֹצֵא מִבֵּין פֶּלֶם. וְהָיָה אֵינּוֹן עֲשֶׂר. דְּרַבְּנָן אָמְרִי דְכֻלְּהוּ אֶמְרָן בְּחֻדָּא מְלִתָּא, כֵּן כֻּלְּהוּ בְּחֻדָּא מְלִתָּא אֶמְרָן. וְהָיָה שְׁבִעָה מֵאֲמִרוֹת בְּשִׁבְעָה קולות. ועל דָּא נֶאֱמַר קוֹל דְּבָרִים אִתְּם שְׁמַעִים וְתִמְוִנָה אֵינְכֶם רֵאִים זִוְלָתִי קוֹל. הָא לְמִדַּת דְּכֻלְּהוּ כְּחֻדָּא, מִחֻדָּא מְלִתָּא אֶמְרָן. וּבַעֲבוּר שְׁלֹא יִטְעוּ יִשְׂרָאֵל לֹאמַר, אַחֲרַיִם יַעֲזֹרוּהוּ מִן הַמְּלָאכִים, אִף קוֹלוֹ לְבַדּוֹ לֹא יוּכַל לְהִיּוֹת חֲזַק כָּל כָּף, בְּעֲבוּר כָּף חֲזַר וּכְלָלָם.

דָּבָר אַחֵר שְׁלֹא יֵאמְרוּ הָעוֹלָם, הוֹאִיל וְהֵם עֲשֶׂרָה מֵאֲמִרוֹת לְעֲשֶׂרָה מְלָאכִים שְׁמָא לֹא יוּכְלוּ לְדַבֵּר עַל פִּה אֶחָד, כְּתוּב בִּיה אֲנִי וְכָלֵל כָּל הָעֲשֶׂרָה. וּמֵאִי עֲשֶׂרָה מְלָכִים, שְׁבַע קולות וְשִׁלְשָׁה מֵאֲמִירִים. וּמֵאִי אוֹמְרִים דְּכַתִּיב (דְּבָרִים כ"ו) וַיִּי הָאֲמִירָה הַיּוֹם. וּמֵאִי נִינְהוּ שְׁלִשָּׁה, דְּכַתִּיב (מְשִׁלִּי ד') רֵאשִׁית חֲכָמָה קְנָה חֲכָמָה וּבְכָל קְנִינָהּ קְנָה בִּינָה. כְּמָה דְּאֵת אָמַר (אִיּוֹב ל"ב) וְנִשְׁמַת שְׁדֵי תְּבִינָם. נִשְׁמַתוֹ שֶׁל שְׁדֵי, הִיא תְּבִינָם. שְׁלִישִׁית מָה הֵיטָה? הָיָה כְּדָאמַר לִיה הָיָה גְּבָרָא סְבָא לְהָהוּא יְנוּקָא. בְּמִפְּלֵא מִמֶּנּוּ אֵל תִּדְרֹשׁ וּבְמִכְסֵה מִמֶּנּוּ אֵל תִּחְקֹר. בְּמָה שְׁהִרְשִׁיתִיךָ הַתְּבוּנָה, אֵינְ לִי עֶסֶק בְּנִסְתָּרוֹת.

הִתְנָא (מְשִׁלִּי כ"ה) כְּבֹד אֱלֹהִים הִסְתַּר דְּבָר. מֵאִי דְבָר, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (תְּהִלִּים קי"ט) רֵאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת. (מְשִׁלִּי כ"ה) וּכְבֹד מְלָכִים חִקֵּר דְּבָר. מֵאִי דְבָר, דְּכַתִּיב (מְשִׁלִּי כ"ה) דְּבָר דְּבָר עַל אֲפָנְיוֹ. אֵל תִּקְרִי אֲפָנְיוֹ, אֵלָּא אוֹפָנְיוֹ: (עַד כֵּן מִחֵה שְׁמִטוֹת). אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, רֵישי דְּעֵמָא בְּלַחֲוֵייהוּ, רֵישי דְּשְׁבָטִין בְּלַחֲוֵייהוּ. נוּקְבֵי בְּלַחֲוֵייהוּ. חֲמֵשׁ דְּרָגִין לְיָמִין, וְחֲמֵשׁ דְּרָגִין

לשְׁמָאלָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (דברים כט) אַתֶּם נִצְבִים הַיּוֹם כְּלָכֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם רְאִשֵׁיכֶם שְׂבִטֵיכֶם זַקְנֵיכֶם וְשׁוֹטְרֵיכֶם כָּל אִישׁ וְגו', הָא חֲמֵשׁ דְרָגִין לִימִינָא. וְחֲמֵשׁ דְרָגִין לְשְׁמָאלָא מָאן אִינוּן. הֵינּוּ דְכְתִיב, (דברים כט) טַפְּכֶם, נְשִׁיכֶם, וְגֵרָךְ אֲשֶׁר בְּקִרְבֵּי מַחְנֵיךָ, מַחֲטָב עֲצִיף, עַד שֶׁאֵב מִימֵיךָ. הָא חֲמֵשׁ דְרָגִין לְשְׁמָאלָא.

שְׁפָתוֹב (דברים כט) אַתֶּם נִצְבִים הַיּוֹם כְּלָכֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם רְאִשֵׁיכֶם שְׂבִטֵיכֶם זַקְנֵיכֶם וְשׁוֹטְרֵיכֶם כָּל אִישׁ וְגו'. הַרְי חֲמֵשׁ דְרָגוֹת לִימֵין. וְחֲמֵשׁ דְרָגוֹת לְשְׁמָאל מַה הֵן? הֵינּוּ שְׁפָתוֹב טַפְּכֶם, נְשִׁיכֶם, וְגֵרָךְ אֲשֶׁר בְּקִרְבֵּי מַחְנֵיךָ, מַחֲטָב עֲצִיף, עַד שֶׁאֵב מִימֵיךָ. הַרְי חֲמֵשׁ דְרָגוֹת לְשְׁמָאל.

כָּל הַדְרָגוֹת הַתַּתְּקֵנוּ כְּמוֹ שְׁלֻמְעֵלָה. כְּנֻגְדָם יִרְשׁוּ יִשְׂרָאֵל יִרְשֵׁת עוֹלָמִים, עֲשֶׂר אַמִּירוֹת, שְׂבָהֵן תְּלוּיוֹת כָּל הַמְּצוּוֹת וְכָל הַזְּכוּיוֹת וְכָל יִרְשֵׁת נַחֲלָה, שֶׁהֵם הַחֶלֶק הַטוֹב שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

כְּלָהוּ דְרָגִין אַתְתָּקֵנוּ כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא. לְקַבְּלֵיהוּן יִרְתוּ יִשְׂרָאֵל אַחְסַנְתָּ עֲלֵמִין, עֲשֶׂר אַמִּירָן, דְבָהוּ תְלִיין כָּל פְּקוּדֵין, וְכָל זְכוּוֹן, וְכָל יְרוּשָׁת אַחְסַנָא, דְאִינוּן חוּלְקָא טְבָא דִישְׂרָאֵל.

שְׁנִינוּ, בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה שֶׁהַתְּגָלָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי, הֵיוּ רוֹאִים כָּל יִשְׂרָאֵל כְּמִי שְׂרוּאָה אֹר בַּעֲשִׂישִׁית, וּמֵאוֹתוֹ אֹר הָיָה רוֹאָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַה שְּׁלָא רָאָה יַחְזַקָאֵל הַנְּבִיא.

הַתָּאנָא, בְּהֵיא שְׁעָתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אַתְגְּלִי בְטוֹרָא דְסִינַי, הוּוּ חֲמָאן כָּל יִשְׂרָאֵל, כְּמָאן דְחָמִי נְהוּרָא בַעֲשִׂישִׁתָא, וּמַהֵהוּא נְהוּרָא הָוָה חָמִי כָּל חַד וְחַד, מַה דְלָא חֲמָא יַחְזַקָאֵל נְבִיאָהּ.

מַה הַטְעָם? מִשׁוּם שְׁאוֹתֶם קוֹלוֹת עֲלִיוֹנִים הַתְּגָלוּ (נחמק) בְּאֶחָד, כְּמוֹ שְׁאִמְרֵנוּ, שְׁפָתוֹב וְכָל הָעָם רֵאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. אַבְּל בִּיחְזַקָאֵל, הַשְּׂכִינָה נִגְלָתָה בְּמִרְכְּבוֹתֶיהָ וְלֹא יוֹתֵר, וְהָיָה רוֹאָה כְּמִי שְׂרוּאָה אַחַר כְּתָלִים רַבִּים.

מָאִי טַעְמָא. מִשׁוּם דְאִינוּן קְלִין עֲלֵאִין, אַתְגְּלִיאֻו (נ"א אַתְגְּלִיפּו) בְּחַד, כְּמָה דְאִמְינָא, דְכְתִיב, וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. אַבְּל בִּיחְזַקָאֵל, שְׂכִינְתָא אַתְגְּלִי בְרַתִּיכוּי, וְלֹא יוֹתֵר, וְהָוָה חָמִי, כְּמָאן דְחָמִי בְתֵר כּוֹתְלִין סְגִיאִין.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרֵי חֲלָקוּ שֶׁל מֹשֶׁה, שְׁפָתוֹב בּוּ וַיִּרַד ה' עַל הַר סִינַי וַיִּקְרָא ה' לְמֹשֶׁה. אֲשֶׁרֵי דוֹרוֹ, שְׁפָתוֹב בּוּ יִרַד ה' לְעֵינַי כָּל הָעָם עַל הַר סִינַי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זַפְּאָה חוּלְקָא דְמֹשֶׁה, דְכְתִיב בֵּיה, וַיִּרַד יי' עַל הַר סִינַי וַיִּקְרָא יי' לְמֹשֶׁה, זַפְּאָה דְרָא, דְכְתִיב בֵּיה, וַיִּרַד יי' לְעֵינַי כָּל הָעָם עַל הַר סִינַי.

בֵּא וְרָאָה, כְּתוּב מִימִינוּ אֵשׁ דַּת לְמוֹ, שְׁהָרֵי מִימֵין הַתְּגָלָה מַה שֶׁהַתְּגָלָה. מַה בֵּין זֶה לְזֶה? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּאֵן בְּסִינַי - רֵאשׁ וְגוּף הַמְּלָךְ, שְׁפָתוֹב (שמואל ב-ב כב) וַיֵּט שְׂמִים וַיִּרַד. וּבְמִקּוּם שֵׁישׁ רֵאשׁ יֵשׁ גּוּף. אַבְּל בִּיחְזַקָאֵל כְּתוּב וַתְּהִי עֲלָיו שֵׁם יְד ה', שֶׁהַתְּגָלָתָה הֵיךְ וְלֹא הַגּוּף. וְשְׁנִינוּ, אַפְּלוּ בְיַד

הָא חֲזִי, כְּתִיב (דברים לג) מִימִינוּ אֵשׁ דַּת לְמוֹ, דְהָא מִימִינָא אַתְגְּלִי מַה דְאַתְגְּלִי. מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אָמַר ר' יוֹסִי, הָכָא בְּסִינַי, רֵישָׁא וְגוּפָא דְמִלְכָא, דְכְתִיב, (שמואל ב כב) וַיֵּט שְׂמִים וַיִּרַד, וּבְבֵאתֵר דְאִית רֵישָׁא, אִית גּוּפָא, אַבְּל בִּיחְזַקָאֵל כְּתִיב (יחזקאל א) וַתְּהִי

בִּיחְזַקָאֵל כְּתִיב (יחזקאל א) וַתְּהִי

עָלוּ שָׁם יַד יְיָ, דִּאֲתַגְלִי יָדָא, וְלֹא גּוּפָא.
וְתַנְיָנָן, אֲפִילוּ בִידָא, יַד יְיָ עֲלָאָה, יַד יְיָ
תַתָּאָה.

הָא חֲזִי, כְּתִיב נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאָרְאָה מְרֵאת
אֱלֹהִים. מְרֵאת כְּתִיב חֶסֶר, לְאֲתַחֲזָאָה
דְּבַגְיָן שְׂכִינְתָא קְאָמֵר, דְּהָא וְאָרְאָה מְרֵאת
חֶסֶר, מְרֵאה חֶד. אָמֵר ר' יִיסָא, וְכִי שְׂכִינְתָא
לָאו כְּלָא. אָמֵר רַבִּי יוֹסִי, לָא דְמִי רִישָׁא
דְּמַלְפָּא, לְרַגְלוֹי דְּמַלְפָּא, אָפֵּי עַל גַּב דְּכְלָא הָוִי
בְּגוּפָא דְּמַלְפָּא.

הָא חֲזִי, בִּישְׁעֵיהוּ כְּתִיב, (ישעיה ו) וְאָרְאָ אֶת יְיָ,
בִּיחֻזְקָאֵל כְּתִיב, וְאָרְאָה מְרֵאת אֱלֹהִים,
הָכָא אֶת, הָתָם מְרֵאת. מַה דְּחָמָא דָּא, חָמָא
דָּא. זַפְּאָה חוּלְקִיָּה דְּמִשְׁהָ, דְּלֹא הָוִה נְבִיָּאָה
מְהִימְנָא שְׁלִימָא כְּוֹתִיָּה.

וְאָרְאָ אֶת יְיָ, אֶת דִּיִּיקָא. וְאָרְאָה מְרֵאת
אֱלֹהִים, מְרֵאת דִּיִּיקָא. וּבְדַרְגָּא חֶד
הָוִי. אִי (דף פ"ב ע"ב) הָכִי, אָמַאי לָא פְּרִישׁ יִשְׁעֵיָּהּ
כּוּלֵי הָאִי. אָמֵר רַבִּי יוֹסִי, דָּא כְּלִיל, דָּא פְּרִישׁ.
מַאי טַעְמָא פְּרִישׁ כּוּלֵי הָאִי יַחֲזַקְאֵל. אֶלָּא,
כְּלָא אַצְטְרִיף בְּגִינְיָהוּן דִּישְׂרָאֵל, דִּינְדַּעוּן
חֲבִיבוּתָא דְּחֲבִיב לְהוּ קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא,
דְּשְׂכִינְתִּיָּהּ וּרְתִיכוּי אֲתִיָּין לְדִיִּירָא בִּינְיָיָהּ
בְּגֻלוּתָא.

אָמֵר רַבִּי חִיָּיא, בְּאַרְץ פְּשָׁדִים, וְהָא כְּתִיב (ישעיה
כג) הֵן אֶרֶץ פְּשָׁדִים זֶה הָעָם לֹא הִיָּה,
אָמַאי אֲתַגְלִי שְׂכִינְתָא תַּמָּן. אִי תִימָא בְּגִינְיָהוּן
דִּישְׂרָאֵל, הָוִה טַב דִּתְשָׁרִי שְׂכִינְתָא בְּגוּוֹיָיָהּ,
וְלֹא יִתְגַּלִּיא. אֶלָּא, הָכִי תַאנָּא, אִי לָאו
דִּאֲתַגְלִיא לָא הָוִי יַדְעִין.

וְהָא דִּאֲתַגְלִיא, מַה כְּתִיב, עַל נְהַר כְּבָר, עַל
מִיא, בְּאַתְרֵי דְּלֹא יִסְתַּאב, וְלֹא שְׂרִיא

יַד ה' עֲלִינָהּ, יַד ה' תַּחֲתוּנָה.
בֹּא וְרָאָה, כְּתוּב נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם
וְאָרְאָה מְרֵאת אֱלֹהִים. מְרֵאת
כְּתוּב חֶסֶר, לְהִרְאוֹת שְׂבִשְׁבִיל
הַשְּׂכִינָה זֶה נֹאמֵר, שְׁהִרִי וְאָרְאָה
מְרֵאת חֶסֶר, מְרֵאה אַחַד. אָמֵר רַבִּי
יִיסָא, וְכִי שְׂכִינָה לֹא הִכַּל? אָמֵר
רַבִּי יוֹסִי, לֹא דוּמָה רֹאשׁ הַמֶּלֶךְ
לְרַגְלֵי הַמֶּלֶךְ, אָפֵּי עַל גַּב שְׁהִכַּל
נִמְצָא בְּגוּף הַמֶּלֶךְ.

בֹּא וְרָאָה, בִּישְׁעֵיהוּ כְּתוּב (ישעיה
ו) וְאָרְאָ אֶת ה'. בִּיחֻזְקָאֵל כְּתוּב
וְאָרְאָה מְרֵאת אֱלֹהִים. כֵּאֵן אֶת,
שָׁם מְרֵאת. מַה שְׂרָאָה זֶה - רָאָה
זֶה. אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ שֶׁל מִשְׁהָ, שְׁלֹא
הִיָּה נְבִיא נֹאמֵן שְׁלֹם כְּמוֹתוֹ.

וְאָרְאָ אֶת ה', אֶת דְּוֹקָא. וְאָרְאָה
מְרֵאת אֱלֹהִים, מְרֵאת דְּוֹקָא.
וּבְדַרְגָּה אַחַת הִיּוּ. אִם כֶּף, אִז לְמַה
לֹא פִּרְשׁ יִשְׁעֵיָּהּ כֹּל זֶה? אָמֵר רַבִּי
יוֹסִי, זֶה כְּלִל וְזֶה פִּרְשׁ. מַה הַטַּעַם
יַחֲזַקְאֵל פִּרְשׁ אֶת כֹּל זֶה? אֶלָּא
הִכַּל הַצְּטֻרָף בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל,
שִׁדְעוּ אֶת הַחֲבָה שְׁחַבְּב אוֹתָם
הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא, שְׂשְׂכִינְתוֹ
וּמְרַכְּבוּתוֹ בְּאוּ לְדוּר בִּינְיָיָהּ
בְּגֻלוּת.

אָמֵר רַבִּי חִיָּיא, בְּאַרְץ פְּשָׁדִים?
וְהִרִי כְּתוּב (ישעיה כג) הֵן אֶרֶץ
פְּשָׁדִים זֶה הָעָם לֹא הִיָּה. לְמַה
הִתְגַּלְתָּה שָׁם שְׂכִינָה? אִם תֹּאמֵר
בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל - הִיָּה טוֹב
שֶׁתְּשִׁרָה שְׂכִינָה בְּחוּכְם וְלֹא
תִתְגַּלֶּה. אֶלָּא כֶּף שְׁנִינּוּ, אִם לֹא
הִיָּה נְגַלִּית, לֹא הִיּוּ יוֹדְעִים.

וְזֶה שֶׁהִתְגַּלְתָּה, מַה כְּתוּב? עַל
נְהַר כְּבָר. עַל הַמַּיִם. בְּמִקוֹם שְׁלֹא
נִטְמָא וְלֹא שׁוּרָה טְמֵאָה. וְאוֹתוֹ
נְהַר הִיָּה אַחַד מֵאַרְבַּעַת נְהָרוֹת
שִׁיּוּצָאִים מִגֵּן עֶדֶן, שְׁכְּתוּב עַל
נְהַר כְּבָר. מַה זֶה כְּבָר? שְׁכָבֵר הִיָּה

מְסֻאָבוּתָא. וְהִהוּא נְהָרָא, הָוִה חֶד מֵאַרְבַּע נְהָרִין, דְּנִפְקִין מִגְּנֵתָא דְּעֶדֶן,

דְּכַתִּיב עַל נְהַר כְּבַר. מְאִי כְּבַר. דְּכַבְר הָהּ. מֵאַתֵּר דְּשְׁכִינְתָא שְׂרִיא עֲלוּי. וּכְתִיב וַתְּהִי עֲלוּי שָׁם יַד יי', שָׁם, וְלֹא בְּאַתֵּר אַחְרָא.

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, כְּתִיב וּמִתּוֹכָה דְּמוֹת אַרְבַּע חַיּוֹת וְזֶה מְרַאֲיֵהן דְּמוֹת אָדָם לְהִנָּה. תֵּאֲנֵא בְּרִזָּא עֲלֵאָה, אַרְבַּע חַיּוֹן אִית, דְּאִינְהוּ לְגוּ בְּגוּ הִיכְלָא קְדִישָׁא, וְאִינוּן קְדָמָאִי, עֲתִיקִין דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא, כְּלָלָא דְשִׁמְא עֲלֵאָה. וַיְחֻזְקָאֵל חֲמָא, דְּמוֹת דְּרִתִּיכִין עֲלֵאִין, דְּהָא הוּא חֲמָא, מֵאַתֵּר דְּלֹא הָוּה נְהִיר כָּל כְּף. תֵּאֲנֵא, כְּגוּוֹנָא דְלַעֲלִיא, אִית לְתַתָּא מִינֵיהּ, וְכֵן בְּכַלְהוּ עֲלִמִין, כּוּלְהוּ אֲחִידִין דָּא כְּדָא, וְדָא כְּדָא.

וְאִי תִימָא לַעֲיֵלָא יְתִיר דְּחֲמָא. תְּנִינֵן, מִשָּׁה חֲמָא בְּאַסְפֵּק לְרִיָּא דְנִהְרָא, וְכַלְהוּ נְבִיאִי לֹא חֲמוּ אֲלָא מְגוּ אֲסַפְקֵלְרִיָּא דְלֹא נִהְרָא, דְּכַתִּיב וְאַרְאָה מְרֵאת אֱלֹהִים. וּכְתִיב (במדבר יב) אִם יִהְיֶה נְבִיאֲכֶם יי' בְּמִרְאָה אֱלֹוֹ אֲתוּדַע וְגו' לֹא כֵן עֲבָדִי מֹשֶׁה וְגו', וּכְתִיב פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תָּא חֲזִי, דְנְבִיאִין כְּלָהוּ לְגַבִּיה, כְּנוֹקְבָא לְגַבִּי דְכוּרָא, דְכַתִּיב פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוּ וּמִרְאָה. וְלִשְׁאָר נְבִיאִים (כְּתִיב, בְּמִרְאוֹת וּלְמֹשֶׁה) בְּמִרְאָה אֱלֹוֹ אֲתוּדַע. בְּמִרְאָה וְלֹא מְרֵאת. כָּל שְׁפָן יְחֻזְקָאֵל, דְּאֲפִילוּ מְרֵאתָ לֹא כְּתִיב בֵּיה, אֲלֵא מְרֵאת חֲסֵר, וְכָל שְׁפָן דְכַתִּיב בְּמֹשֶׁה, וְלֹא בְּחִידוֹת, אֲלֵא כָּל מְלָה עַל בְּרִייה. זְכָאָה אִיהוּ דְרָא, דְנְבִיאָה דָּא שְׂרִי כְּגוּוֹיֵיהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה, אֲפִין בְּאַפִּין חֲמוּ יִשְׂרָאֵל זִיו יְקָרָא דְמַלְכֵיהוּן, (נ"א דְמִאֲרִיחוּן) וְלֹא הָוּה כְּהוּן סוּמִין, וְחֲגָרִין, וְקִטְיַעִין, וְחֲרָשִׁין. סוּמִין, מִשְׁמַע דְכַתִּיב וְכָל הָעָם רוֹאִים. חֲגָרִין, דְכַתִּיב וַיִּתְנַצְבוּ בְּתַחֲתִית הָהָר.

מִמְקוֹם שְׁשְׁכִינָה שׁוֹרְהָ עֲלוּי, וְכַתוּב וַתְּהִי עֲלוּי שָׁם יַד ה', שָׁם וְלֹא בְּמִקוֹם אַחֵר.

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, כְּתוּב וּמִתּוֹכָה דְּמוֹת אַרְבַּע חַיּוֹת וְזֶה מְרַאֲיֵהן דְּמוֹת אָדָם לְהִנָּה. שְׁנַיִנו, בְּסוּד עֲלוּיִן אַרְבַּע חַיּוֹת יֵשׁ שְׁהֵן לְפָנֵי וְלְפָנִים הִהִיכַל הַקְּדוֹשׁ, וְהֵן רֵאשׁוֹנוֹת, הַעֲתִיקִים מִהַעֲתִיק הַקְּדוֹשׁ, כָּלֵל הַשֵּׁם הַעֲלוּיִן. וַיְחֻזְקָאֵל רָאָה דְמוֹת הַמְּרַכְבוֹת הַעֲלוּנוֹת, שְׁהֵרִי הוּא רָאָה מִמְקוֹם שְׁלֵא הָיָה מְאִיר כָּל כְּף. שְׁנַיִנו, כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה יֵשׁ לְמִטָּה מֵהֵם, וְכֵן בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם אַחוּזִים זֶה בְּזֶה וְזֶה בְּזֶה.

וְאִם תֵּאֲמַר שֶׁהוּא רָאָה יוֹתֵר לְמַעְלָה - שְׁנַיִנו, מִשָּׁה רָאָה בְּאַסְפֵּק לְרִיָּה שְׁמֵאִירָה, וְכָל הַנְּבִיאִים לֹא רָאוּ אֲלָא מִתּוֹךְ אֲסַפְקֵלְרִיָּה שְׁאִינָה מְאִירָה, שְׁכַתוּב וְאַרְאָה מְרֵאת אֱלֹהִים. וְכַתוּב (במדבר יב) אִם יִהְיֶה נְבִיאֲכֶם ה' בְּמִרְאָה אֱלֹוֹ אֲתוּדַע וְגו' לֹא כֵן עֲבָדִי מֹשֶׁה וְגו', וְכַתוּב פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בֵּא וְרָאָה שְׁכָל הַנְּבִיאִים כְּלָם לְגַבִּיו כְּנֻקְבָה לְגַבִּי הַזָּכָר, שְׁכַתוּב פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוּ וּמִרְאָה. וְלִשְׁאָר הַנְּבִיאִים (כְּתוּב בְּמִרְאוֹת, וּלְמֹשֶׁה - ה) בְּמִרְאָה אֱלֹוֹ אֲתוּדַע, בְּמִרְאָה וְלֹא מְרֵאת. כָּל שְׁפָן יְחֻזְקָאֵל, שְׁאֲפִילוּ מְרֵאתָ לֹא כְּתוּב בּוּ, אֲלֵא מְרֵאת חֲסֵר, וְכָל שְׁפָן שְׁכַתוּב בְּמֹשֶׁה וְלֹא בְּחִידוֹת, אֲלֵא כָּל דְּכָר עַל בְּרִיו. אֲשֶׁרִי הַדּוֹר שְׁהַנְּבִיאָה הִנָּה שְׂרוּי בְּתוֹכֶם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה, פְּנִים בְּפְנִים רָאוּ יִשְׂרָאֵל אֶת זִיו כְּבוֹד מַלְכָּם, (שֶׁל רַבּוּם) וְלֹא הָיוּ בְּהֵם סוּמִים וְחֲגָרִים וְקִטְעִים וְחֲרָשִׁים. סוּמִים - מִשְׁמַע שְׁכַתוּב וְכָל הָעָם רוֹאִים. חֲגָרִים - שְׁכַתוּב וַיִּתְנַצְבוּ בְּתַחֲתִית הָהָר. קִטְעִים וְחֲרָשִׁים -

קְטִיעֵינּוּ וְחִרְשִׁין, נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע. וְלִזְמַנָּא דְאַתִּי
כְּתִיב (ישעיה לה) אֲזִי יִדְלַג כְּאַיִל פֶּסַח וְתָרֵן לְשׁוֹן
אַלֶם.

נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע. וְלִעֲתִיד לְבֹא כְּתוּב
(ישעיה לה) אֲזִי יִדְלַג כְּאַיִל פֶּסַח וְתָרֵן
לְשׁוֹן אֶלֶם.

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאָמֹר.
(שמות כ) רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים קו) מִי
יִמְלֹל גְּבוּרֹת יְיָ יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ. בְּכֹמָה
אַרְחִין, אֲוִרֵייתָא אֶסְהִידַת בְּבַר נֶשׁ, דְּלֹא יְהוּב
קָמִי מְאָרִיָּה. בְּכֹמָה אַרְחִין, יְהִיב לִיה עֵיטָא,
דְּלֹא יִסְטִי מְאָרְחֵי לִימִנָּא וְלִשְׂמַאלָא. בְּכֹמָה
אַרְחִין יְהִיב לִיה עֵיטָא, הֵיךְ יְתוּב קָמִי מְאָרִיָּה,
וְיִמְחֹל לִיה.

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה לְאָמֹר. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח,
(תהלים קו) מִי יִמְלֹל גְּבוּרֹת ה'
יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ. בְּכֹמָה דְרָכִים
הַעֲיָדָה הַתּוֹרָה בְּאָדָם שְׁלֵא יִחְטֵא
לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ. בְּכֹמָה דְרָכִים נִתְּנָה
לוֹ עֵצָה שְׁלֵא יִסְטֵא מִדְרָכָיו יְמִין
וּשְׂמָאל. בְּכֹמָה דְרָכִים נִתְּנָה לוֹ
עֵצָה אֵיךְ יָשׁוּב לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ וְיִמְחַל
לוֹ.

דְּתַנֵּן, שֵׁית מָאָה וּתְלַת עֶשְׂרִי זִינֵי עֵיטָא, יְהִיב
אֲוִרֵייתָא לְבַר נֶשׁ, לְמַהְוֵי שְׁלִים
בְּמְאָרִיָּה, בְּגִין דְּמְאָרִיָּה בְּעָא לְאוֹטָבָא לִיה
בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. וְיִתִּיר בְּעֵלְמָא
דְאַתִּי, דְּהָא תְּנִינָן, כָּל מַה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אַשְׁלִים לִיה לְבַר נֶשׁ, מְאִינוֹן טְבָאן דְּזָכִי בְּהוּ
לְעֵלְמָא דְאַתִּי אֶשְׁתְּלִים בְּהוּ. מְאִי טַעֲמָא.
מִשׁוּם דְּעֵלְמָא דְאַתִּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי.

שְׁשֻׁנֵינוּ, שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִי
מִינֵי עֵצָה נִתְּנָה תּוֹרָה לְאָדָם
לְהֵיוֹת שְׁלֵם בְּרַבּוֹנוֹ, מִשׁוּם
שְׂרַבּוֹנוֹ רֹצֵחַ לְהֵיטִיב לוֹ בְּעוֹלָם
הַזֶּה וְלְעוֹלָם הַבָּא, וְיִתֵּר לְעוֹלָם
הַבָּא, שְׁהָרִי שְׁנִינּוּ, כָּל מַה
שְׁהַשְׁלִים הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְאָדָם - מְאוּתָן טוֹבוֹת שְׂזוּכָה
בְּהֵם לְעוֹלָם הַבָּא הַשְׁתְּלֵם בְּהֵם.
מַה הַטַּעַם? מִשׁוּם שְׁהַעוֹלָם הַבָּא
הוּא שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. (ואם

(ואי תימא דהאי עלמא לאו דידיה הוא אלא)

וְהָבֵי תְּנִינָן, הָאִי עֵלְמָא לְקַבְּלִיה דְּעֵלְמָא
דְאַתִּי, לֹא הוּי אֵלָא כְּפִרוּזְדוֹר לְגַבֵּי
טְרַקְלִין. (בְּגִין כִּף עֵלְמָא דְאַתִּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תוּ) וְכַד זָכִי
הֵהוּא זַפְּאָה, בְּדִידִיה זָכִי. דְּתַנֵּיא, כְּתִיב (דברים
יח) וְנִחְלָה לֹא יְהִיה לוֹ בְּקָרֵב אָחִיו. מְאִי
טַעֲמָא. מִשׁוּם דְּיִי' הוּא נִחְלָתוֹ. זַפְּאָה
חוּלְקִיָּה, מֵאֵן דְּזָכִי לְאַחְסָנָא אַחְסָנָתָא עֲלָאָה
דָּא. זָכִי בְּהַ בְּעֵלְמָא דָּא, וּבְבִיתָא דְהָאִי עֵלְמָא.
כִּף בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, וּבְבִיתָא עֲלָאָה קְדִישָׁא,
דְּכְתִיב, (ישעיה נו) וְנִתְּתִי לָהֶם בְּבִיתִי וּבְחוּמוֹתַי יָד
וְשֵׁם, (דף פ"ג ע"א) זַפְּאָה חוּלְקִיָּה דְּהֵהוּא זַפְּאָה,
דְּמְדוּרִיָּה עִם מְלָפָא בְּבִיתִיה.

תאמר שהעולם הזה אינו שלו אלא)
וְכִף שְׁנִינּוּ, הַעוֹלָם הַזֶּה כְּנֶגֶד
הַעוֹלָם הַבָּא אֵינוֹ אֵלָא כְּפִרוּזְדוֹר
לְטְרַקְלִין. (מִשׁוּם כִּף הַעוֹלָם הַבָּא הוּא שֶׁל
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא) וּכְשִׁזְכָּה אוֹתוֹ
הַצְּדִיק - בְּשֵׁלוֹ הוּא זוּכָה.
שְׁשֻׁנֵינוּ, כְּתוּב (דברים ב) וְנִחְלָה לֹא
יְהִיה לוֹ בְּקָרֵב אָחִיו. מַה הַטַּעַם?
מִשׁוּם שֶׁהוּא נִחְלָתוֹ. אֲשֶׁרִי
חִלְקוּ מִי שְׂזוּכָה לְחִלְקָא יְרֵשָׁה
עֲלִיּוֹן זֶה. זוּכָה בְּהַ בְּעוֹלָם הַזֶּה,
וּבְבִית שֶׁל הַעוֹלָם הַזֶּה. כִּף בְּעוֹלָם
הַבָּא וּבְבִית הַעֲלִיּוֹן הַקְדוּשׁ,
שְׁכֵתוֹב (ישעיה נו) וְנִתְּתִי לָהֶם בְּבִיתִי
וּבְחוּמוֹתַי יָד וְשֵׁם. אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל
אוֹתוֹ צְדִיק שְׁמְדוּרוֹ עִם הַמְּלָפָא
בְּבִיתוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל
אוֹתוֹ צְדִיק שְׂזוּכָה לְזֶה, שְׁכֵתוֹב
(ישעיה נח) אֲזִי תִתְעַנֵּג עַל הוּא. לֹא

כתוב עם ה', אלא על ה'. מה זה על ה'? מקום שעליונים ותחתונים נמשכים ממנו ותאבים לאותו מקום, שכתוב (תהלים קכא) מאין יבא עזרי. וכתוב (דניאל ז) ועד עתיק הימים מגיע ולפניו הקרבוהו. ותשוקת וענג הצדיקים להסתכל לאותו זיו, שכל זיו יוצא ממנו, וממנו נמשכים כל אותם הפתרים.

עוד אמר רבי שמעון, שנינו בפסוק זה אז תתענג על ה', בסוף הפסוק מה פתוב? והרפכתיד על פמתי ארץ, על אותו מקום שנקרא פמתי ארץ, הוא למעלה מהארץ הזו. ואותו מקום שנקרא פמתי ארץ, הינו שמים, והינו שכתוב על פמתי ארץ.

על ה' - אמר רבי אבא, לא כתוב אז תשב, אלא אז תתענג על ה', הינו שמים, שכתוב (תהלים נז) רומה על השמים אלהים. והרפכתיד על פמתי ארץ, הינו ארץ החיים, ממשמע שכתוב על פמתי, להכליל ציון וירושלים שנקראו פמתי ארץ, והינו שמים שלמעלה וארץ שלמעלה. והדבר שאמר רבי שמעון פך הוא, והכל אחד, שכתוב ועד עתיק הימים מגיע וגו', וכל הדברים הללו עולים למקום אחד.

אמר רבי אבא לרבי שמעון, יאמר לי מורי, פסוק זה פלו פמה בארנו אותו, שכתוב אז תתענג על ה' והרפכתיד על פמתי ארץ והאכלתיד נחלת יעקב אביד? אמר לו, הרי הפל נאמר פבר, שפתנוק ועדון על ה' פתוב, מקום שהוא למעלה, וכתוב ועד עתיק הימים מגיע. על פמתי ארץ, כמו שנתבאר.

והאכלתיד נחלת יעקב אביד, כמו שכתוב (בראשית כז) ויתן לך האלהים מטל השמים וגו', והינו

זכאה, דזכי להאי דכתיב, (ישעיה נח) אז תתענג על יי', עם יי' לא כתיב, אלא על יי'. מאי על יי'. אתר דעלאין ותתאין אתמשכן מיניה, ותאבין לההוא אתר, דכתיב, (תהלים קכא) מאין יבא עזרי. וכתיב, (דניאל ז) ועד עתיק יומיא מטה וקדמוהי הקרבוהי. ותיאובתא וענוגא דצדיקיא, לאסתפללא לההוא זיוא, דכל זיוא מיניה נפקא, ואתמשכן מניה פל אינון פתרין. והו אמר רבי שמעון, תנינן פהאי קרא אז תתענג על יי', סופיה דקרא מה כתיב, והרפכתיד על פמותי ארץ, על ההוא אתר דאקרי פמותי ארץ, איהו לעילא מהאי ארץ, וההוא אתר דאקרי פמתי ארץ, היינו שמים. והיינו דכתיב על פמתי ארץ.

על יי' אמר ר' אבא, אז תשב לא כתיב, אלא אז תתענג על יי', היינו שמים. דכתיב, (תהלים נז) רומה על השמים אלהים. והרפכתיד על פמתי ארץ, היינו ארץ החיים, ממשמע דכתיב על פמותי, לאכללא ציון וירושלים, דאקרון פמתי ארץ, והיינו שמים דלעילא, וארץ דלעילא. ומלה דאמר ר' שמעון, הכי הוא, וכלא חד, דכתיב ועד עתיק יומיא מטה וגו', וכל הני מילי לאתר חד סלקין.

אמר ר' אבא לרבי שמעון, לימא לי מר, האי קרא פוליה, פמאי אוקימנא ליה, דכתיב אז תתענג על יי' והרפכתיד על פמתי ארץ והאכלתיד נחלת יעקב אביד. אמר ליה, הא כלא אתמר, דתפנוקא ועדונא על יי' פתיב, אתר דאיהו לעילא. וכתיב ועד עתיק יומיא מטה וגו'. על פמתי ארץ פמה דאתמר.

והאכלתיד נחלת יעקב אביד. פמה דכתיב, (בראשית כז) ויתן לך האלהים מטל השמים וגו', והיינו נחלת יעקב. וברפתא

נחלת יעקב. והברכה שברך יצחק את יעקב, על השמים הללו הוא אמר, וברכו בברכה, ששתידים בני יעקב, להחיות באותו טל לעתיד לבא, שכתוב ויטן לך האלהים, לך ולא לאחר. מטל השמים, שבו עתידים המתים להחיות לעתיד לבא. שיוצא מהעתיק לזעיר אנפין ושורה בשמים הללו. התבונן רבי אבא ואמר, עכשו נשמע הכל, ונמצאת ברכת יצחק עליונה ממה שחשבת.

שנינו, מי ימלל גבורת ה'. מי ימלל? מי ידבר הנה צריך להיות! אמר רבי חייא, כמו שנאמר (דברים כג) וקטפת מלילת בידך. גבורת ה', שרבים הם ויוצאים מגבורה אחת. ושנינו, גבורה עליונה אחת, עטרת העטרות, מתעטרת, ויוצאים ממנה חמשים שערים, מהם ימינה ומהם שמאלה, וכל אחת נקראת גבורה, וכל אחת ואחת מתעטרת באורות של חקיקות גבוהות, וכלם נקראות גבורות ה'.

אמר רבי חייא, גבורת ה' חסר פתוב, שהרי כלם כלולים בזה. ישמע כל תהלתו - זוהי שכנת זיו כבוד הקדוש ברוך הוא, שפתוב ותהלתו מלאה הארץ.

אמר רבי שמעון, פתוב (בראשית ב) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן וגו', שם האחד פישון וגו'. הרי אלה נקראים בשמות, וארבעה הללו מאותו נהר שיוצא הם נמשכים. מה שם אותו הנהר שיוצא? אמר רבי שמעון, שמו יובל, שפתוב (ירמיה יז) ועל יובל ישלח שרשיו, וכתוב ולא ימיש מעשות פרי. מה הטעם לא ימיש? משום שעל יובל ישלח שרשיו. ועל זה כתוב (ישעיה נח) וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו. ומשום כך פתוב יצא, יוצא ואינו פוסק.

דבריה יצחק ליעקב, על האי שמים קאמר. וברכיה בברכתא, הזמינין בנוי דיעקב, לאחיא בההוא טלא לזמנא דאתי, דכתיב ויתן לך האלהים. לך ולא לאחר. מטל השמים, דביה זמינין מתיא לאחיא לזמנא דאתי, דנפיק מעתיקא לזעירא דאפין, ושריא בהאי שמים. אסתפל ר' אבא ואמר, השתא אשתמע פלא ואשתכח דברכתא דיצחק, עלאה ממאי דחשיבנא.

האנא (תהלים כו) מי ימלל גבורת יי'. מי ימלל, מי ידבר מיבעי ליה. אמר ר' חייא, כמה דאת אמר, (דברים כג) וקטפת מלילות בידך. גבורת יי', דסגיאיין אינון, ונפקין מגבורה חד. ותאנא, חד גבורה עלאה, עטרא דעטרין, מתעטרא, ונפקין מיניה חמשין תרעין. מנהון ימינא, ומנהון שמאלא. וכל חד וחד גבורה אתקרי, וכל חד וחד מתעטרא, בקרדיטי גליפין נהורין, וכלהו אקרון גבורת יי'.

אמר רבי חייא, גבורת יי' חסר פתיב, דהא כלהו כלילין בדא. ישמע כל תהלתו: דא הוא שכנת זיו יקריה דקודשא בריה הוא, דכתיב ותהלתו מלאה הארץ.

אמר רבי שמעון, פתיב (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו', שם האחד פישון וגו'. הא אלין בשמהן אקרון. והני ארבע מההוא נהר דנפיק אתמשכון. מה שמייה דההוא נהרא דנפיק. אמר ר' שמעון, יובל שמייה. דכתיב, (ירמיה יז) ועל יובל ישלח שרשיו, וכתוב ולא ימיש מעשות פרי. מאי טעמא לא ימיש, משום דעל יובל ישלח שרשיו. ועל דא כתיב (ישעיה נח) וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו. ובגין כך פתיב יוצא, יוצא ואינו פוסק.

הָאָנָּא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּתִיב (שמות כ) **וַיְדַבֵּר**
אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים וְגו', וַיְדַבֵּר,
בְּגִין לְאַכְרֹזָא מִלִּין. דְּתָאנָּא, בְּשַׁעְתָּא
דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתַגְלִי, וְשְׂאֲרֵי לְמַלְלָא,
עֲלָאִין וְתַתְּאִין אֲתַחֲלָחֵלוּ, וְנַפְקוּ נִשְׁמַתְהוֹן
דִּישְׂרָאֵל.

וְתָאנָּא הֵהוּא מְלָה, הָוָה טָאס מְלַעֲיֵלָא לְתַתָּא,
וּמְתַגְלַפָּא בְּאַרְבַּע רוּחֵי עֲלָמָא, וְסַלְקָא
וְנַחְתָּא. כַּד סַלְקָא, אֲשַׁתְּאָבָא מְטוּרֵי
דְּאַפְרִסְמוֹנָא (דף פ"ג ע"ב) **דְּכִיָּא, וְאַשְׁתְּאָבָא**
בְּהֵוּא טְלָא דְלַעֲיֵלָא, וְאַסְחַר בְּסַחְרֵיגֵיהוֹן
דִּישְׂרָאֵל, וְתַבַּת בְּהוֹן נִשְׁמַתְהוֹן וְאַסְחַר
וּמְתַגְלַפָּא בְּאַתְרֵיהּ, בְּלוּחֵי אַבְנָא. וְכֵן כָּל מְלָה
וּמְלָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל מְלָה וּמְלָה הָוָה מְלִיא
בְּכָל אֵינוֹן טַעְמִין, בְּכָל אֵינוֹן מְלִין
גְּזָרִין, אַגְרִין, וְעוֹנָשִׁין, רִזִּין וְסַתְרִין פְּאַסְקוּפָא
דְּאֵי הֵי מְלִיא מִפְּלָא.

וּבְשַׁעְתָּא דְּהָוָה נִפְיָק הֵהוּא מְלָה, אֲתַחֲזִי חַד.
וְכַד הָוָה מְתַגְלַפָּא בְּאַתְרוּי אֲתַחֲזוֹן
בְּהֵוּא מְלָה, שְׁבַעֲיָן עֲנַפִּין, דְּסַלְקִין בְּגוּה,
וְחַמְשִׁין כְּתָרִין (נ"א רתיבין) **חֶסֶר חַד מֵהֵאֵי גִיסָא,**
וְחַמְשִׁין חֶסֶר חַד מִגִּיסָא אַחְרָא כְּפַטְיִשָׁא דָּא,
בְּזַמְנָא דְּאֵיהּ בְּטַש בְּטַנְרָא. כְּמָה דְּאֵת אָמַר
יְרֵמְיָה (כג) **וּכְפַטְיִשׁ יְפוּצֵץ סַלַע. וְהוּו חֲמָאן כָּל**
יִשְׂרָאֵל עֵינָא בְּעֵינָא, וְהוּו חֲדָאן.

וּבְלָהוּ דְרִין בְּתַרְאִין כְּלָהוּ אֲזַדְמְנוּ לְתַמָּן,
וְכְלָהוּ קְבִילוּ אֲוִרִיתָא בְּטוּרָא דְּסִינֵי,
דְּכְתִיב, (דברים כט) **כִּי אֶת אֲשֶׁר יִשְׁנֹו פֹה וְגו', וְאֵת**
אֲשֶׁר אֵינְנוּ פֹה עֲמָנוּ הַיּוֹם. וְכְלָהוּ כָל חַד וְחַד
כְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ. וְכְלָהוּ חֲמָאן וּמְקַבְלִין מְלִין.
אַלְהִים: דָּא גְבוּרָא. אֵת: דְּאֲתַפְלִיל בִּימִינָא,

שְׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתוּב
וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים
וְגו'. וַיְדַבֵּר, כְּדִי לְהַכְרִיז דְּבָרִים.
שְׁשִׁינוּ, בְּשַׁעָה שְׁהַתְּגַלָּה הַקְּדוּשׁ
כְּרוּךְ הוּא וְהַתְּחִיל לְדַבֵּר, עֲלִיוֹנִים
וְתַתְּוֹנִים הַתְּחִלְחוּ, וַיִּצְאוּ
נִשְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

וְשְׁנִינוּ, אוֹתוֹ דְּבוּר הָיָה טָס
מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה, וְנַחְקַק בְּאַרְבַּע
רוּחוֹת הָעוֹלָם וְעוֹלָה וַיּוֹרֵד.
כְּשַׁעְוֵלָה, נִשְׂאָב מֵהַרִּי אֶפְרָסְמוֹן
דְּ, וְנִשְׂאָב בְּאוֹתוֹ טַל שְׁלַמְעֵלָה
וְסוֹכְב סָבִיב יִשְׂרָאֵל, וְשְׂכָה בְּהֶם
נִשְׁמַתָּם, וְסוֹכְב וְנַחְקַק בְּמִקְוֵמוֹ
בְּלוּחוֹת אַבְּן. וְכֵן כָּל מְלָה וּמְלָה.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל מְלָה וּמְלָה
הֵיטָה מְלָאָה בְּכָל אוֹתָם טַעְמִים,
בְּכָל אוֹתָם דְּבָרֵי גְּזוּרוֹת, שְׂכַר
וְעֲנָשִׁים, סוּדוֹת וְסַתְרִים כְּאוּצָר
כְּצַנְצָנָה) זֶה שְׁמָלָא מִן הַכֹּל.

וּבְשַׁעָה שְׁהֵיָה יוֹצֵא אוֹתוֹ הַדְּבוּר,
נִרְאָה אַחַד. וּכְשֶׁהֵיָה נַחְקַק
בְּמִקְוֵמוֹ, נִרְאוּ בְּאוֹתוֹ הַדְּבוּר
שְׁבַעֲיָם עֲנַפִּים שְׁנַכְנָסִים לְתוֹכָה,
וְחַמְשִׁים כְּתָרִים חֶסֶר אַחַד מִצַּד
זֶה, וְחַמְשִׁים חֶסֶר אַחַד מִצַּד
הָאַחַר, כְּמוֹ הַפְּטִישׁ הָיָה בְּזַמָּן
שֶׁהוּא מְכָה בְּסַלַע, כְּמוֹ שְׁנֹאמַר
יְרֵמְיָה (כג) **וּכְפַטְיִשׁ יְפוּצֵץ סַלַע. וְהָיוּ**
כָּל יִשְׂרָאֵל רוֹאִים עֵין בְּעֵין וְהָיוּ
שְׂמַחִים.

וְכָל הַדְּוֹרוֹת הָאַחֲרוֹנִים הַנְּדַמְנוּ
לְשָׁם, וְכֹלָם קְבִילוּ תוֹרָה בְּהַר סִינֵי,
שְׁכְּתוּב (דברים כט) **כִּי אֶת אֲשֶׁר יִשְׁנֹו**
פֹּה וְגו' וְאֵת אֲשֶׁר אֵינְנוּ פֹּה עֲמָנוּ
הַיּוֹם. וְכֹלָם כָּל אַחַד וְאַחַד כְּרָאוּי
לוֹ, וְכֹלָם רוֹאִים וּמְקַבְלִים דְּבָרִים.
אַלְהִים - זוֹ גְבוּרָה. אֵת - שְׁנַכְלָל
בְּיָמִין, כְּמוֹ שְׁשִׁינוּ אֵת הַשְּׁמַיִם
שֶׁהוּא יָמִין, וְאֵת הָאָרֶץ שֶׁהוּא
שְׂמָאל, שְׁכְּתוּב (ישעיה מח) **אֵף יְדִי**

כְּמָה דְּתַנְיָנָן (בראשית א) **אֵת הַשְּׁמַיִם, דְּאֵיהּ יְמִינָא. וְאֵת הָאָרֶץ,**

יְסֵדָה אֶרֶץ וַיְמַיְנֵי טַפְחָה שְׁמַיִם.
וַיְמַיֵּן זֶה הוּא אֶת. כָּל - לְכַלֵּל אֶת
כָּל שְׂאֵר הַפְּתָרִים. הַדְּבָרִים -
מִתְקַשְּׂרִים זֶה בְּזֶה. הָאֵלֶּה - כָּל
אוֹתָם טַעְמִים, כָּל אוֹתָם סוּדוֹת,
כָּל אוֹתָם סִתְרִים, גְּזֵרוֹת וְעֲנָשִׁים.
דָּאֵמַר - לְהִיּוֹת יִרְשָׁה לְכָל,
שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים ל) תוֹרָה צְנוּה לָנוּ
מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה וְגו'. שְׂאֵם תֵּאמַר,
לְגַלוֹת מַה שְׁלֹא הַצְּטָרֵךְ לְגַלוֹת
לְכָל אָדָם - כְּתוּב אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ.
כְּמוֹ שְׂאֵנִי טְמִיר וְנִסְתַּר, כִּף יִהְיוּ
הַדְּבָרִים הַלְלוּ טְמִירִים וְנִסְתָּרִים
בְּלִבְךָ.

דְּבַר אַחַר וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים - אַחַד.
אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר -
הָרִי חֲמֹשׁ דְּרָגוֹת אַחֲרוֹת. רַבִּי
יְהוּדָה אָמַר, וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים -
גְּבוּרָה. אֶת - יְמִין. כָּל - זֶה וְזֶה
(הָאֵלֶּה) - אוֹתָם שְׁנַתְּלוּ, שְׁפָתוֹב וְכָל הַעֵם רֵאִים
אֶת הַקּוֹלֵת. דְּבַר אַחַר, כָּל -). אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, לְכַלֵּל אֶת אַבְרָהָם, שְׁפָתוֹב
וְה' בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל.

הַדְּבָרִים - לְכַלֵּל שְׂאֵר הַפְּתָרִים
הַמְכַסִּים. הָאֵלֶּה - אֵלוּ שְׁהַתְּלוּ,
וְכַתּוּב וְכָל הַעֵם רֵאִים אֶת הַקּוֹלֵת.
לֵאמֹר - זֶהוּ שְׁפָתוֹב (מְשַׁלֵּי יב) אֵשֶׁת
חַיִּל עֲטָרַת בַּעֲלָהּ. וְכַתּוּב (יִרְמִיָּה א)
לֵאמֹר הֵן יִשְׁלַח אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לְמַה נִּתְּנָה תוֹרָה
בְּאֵשׁ וּחֲשֻׁכָה, שְׁפָתוֹב וְהִקָּר בַּעַר
בְּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם חֲשֵׁף עֲנָן
וְעַרְפֵּל. שְׁכַל מִי שִׁישְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה,
יִנְצַל מֵאֵשׁ אַחֲרַת שְׁלֵ הַגִּיָּהֲנָם
וּמִהַחֲשֵׁף שְׁמַחְשִׁיכִים כָּל שְׂאֵר
הַעֲמִים לְיִשְׂרָאֵל, שְׁבֻזוֹת
אַבְרָהָם נִצְלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאֵשׁ
הַגִּיָּהֲנָם.

שְׁשֻׁנֵינוּ, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְאַבְרָהָם, כָּל זְמַן שְׁבֻנִיף יִשְׁתַּדְּלוּ
בְּתוֹרָה, הֵם יִנְצְלוּ מֵאֵלֶּה, וְאִם לֹא
- הָרִי אֵשׁ הַגִּיָּהֲנָם תִּשְׁלַט בְּהֵם

דְּאִיהוּ שְׁמֵאֵלֶּה. דְּכְתִיב, (ישעיה מח) אֶף יְדֵי יְסֵדָה
אֶרֶץ וַיְמַיְנֵי טַפְחָה שְׁמַיִם. וַיְמַיְנֵא דָא הוּא אֶת.
כָּל: לְאַכְלֵלָא כָּל שְׂאֵר פְּתָרִין. הַדְּבָרִים:
מִתְקַשְּׂרִין דָּא בְּדָא הָאֵלֶּה: כָּל אֵינוֹן טַעְמִין, כָּל
אֵינוֹן רְזִין, כָּל אֵינוֹן סִתְרִין, גְּזֵרִין וְעוֹנָשִׁין.

דָּאֵמַר: לְמַהְוִי יְרוּתָא לְכָלֵּא. דְּכְתִיב, (דְּבָרִים לג)
תוֹרָה צְנוּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה וְגו'. דְּאִי
תִּימָא לְגַלְּאָה מַה דְּלֹא אֶצְטְרִיף לְגַלְּאָה לְכָל
בְּרַ נֶשׁ, כְּתִיב אֲנֹכִי יי' אֱלֹהֶיךָ. כְּמַה דֵּאֲנָא
טְמִירָא וְסִתִּים, כִּף יִהְיוּ מַלְיִן אֲלִין טְמִירִין
וְסִתִּימִין בְּלִבְךָ.

דְּבַר אַחַר וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים, חַד. אֶת כָּל הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה לֵאמֹר הָא חֲמֹשׁ דְּרָגִין אַחֲרֵנִין. ר' יְהוּדָה
אָמַר, וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים: גְּבוּרָה. אֶת:
יְמִינָא. כָּל: דָּא וְדָא (הָאֵלֶּה, אֵינוֹן דֵּאֲתַגְּלִיין דְּכְתִיב וְכָל הַעֵם
רֵאִים אֶת הַקּוֹלֵת דְּבַר אַחַר כָּל) אָמַר ר' יִצְחָק, לְאַכְלֵלָא
אַבְרָהָם דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית כד) וַיִּי בְרַךְ אֶת אַבְרָהָם
בְּכָל.

הַדְּבָרִים: לְאַכְלֵלָא שְׂאֵר פְּתָרִין דֵּאֲתַכְסִּיין.
הָאֵלֶּה: אֵינוֹן דֵּאֲתַגְּלִיין. וְכְתִיב
וְכָל הַעֵם רֵאִים אֶת הַקּוֹלֵת. לֵאמֹר: דָּא הוּא
דְּכְתִיב, (מְשַׁלֵּי יב) אֵשֶׁת חַיִּל עֲטָרַת בַּעֲלָהּ. וְכְתִיב,
(יִרְמִיָּה ג) לֵאמֹר הֵן יִשְׁלַח אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ.

אָמַר ר' יִצְחָק, אָמַאי אֲתִיְהִיבֵת אוֹרִיִּיתָא
בְּאֵשׁא וּחֲשׁוּכָא, דְּכְתִיב, (דְּבָרִים ד) וְהִקָּר
בוֹעַר בְּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם חֲשֵׁף עֲנָן וְעַרְפֵּל.
דְּכָל מָאן דִּישְׁתַּדֵּל בְּאוֹרִיִּיתָא, אֲשִׁתְּזִיב מֵאֵשׁא
אַחֲרָא דְּגִיָּהֲנָם, וּמִחֲשׁוּכָא דְּמַחְשָׁכִין כָּל שְׂאֵר
עַמִּין לְיִשְׂרָאֵל, דְּבֻזוֹתֵיהּ דֵּאֲבְרָהָם אֲשִׁתְּזִיבוּ
יִשְׂרָאֵל מֵאֵשׁא דְּגִיָּהֲנָם.

דִּתְנִיָּא אָמַר לִיָּה קֹדְשָׁא בְּרִין הוּא לְאַבְרָהָם,
כָּל זְמַנָּא דְּבֻנִיף יִשְׁתַּדְּלוֹן בְּאוֹרִיִּיתָא,

יִשְׁתַּזְבוֹן מֵאֲלִין. וְאִי לֹא, הָא נִוְרָא דְּגִיָּהֲנָם דְּשִׁלְטָא בְּהוּ, וַיִּשְׁתַּעַבְדוּן בֵּינֵי

גודל השכר והזכות בהוראת אצבע

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חבירו, אם שמע, מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לוקח ממנו את חלק הגיהנום שלו.

הידעת? ברגע אחת אתה יכול לזכות לעולמות נצח! "עין לא ראתה.."
 - עתה הכול בידך - אתה יכול לחלק ס' "ערכה של שעה", שמעודד ומעורר ללמוד זה"ק בכל יום. וכל הלומד שעה זזה"ק בשבת עולה לו למאה מיליון שנה תורה, ואם תכפיל בכל שבתות השנה ויו"ט, לכל ימי חייו, תגיע ל' 640 מיליארד שנה תורה. ואם בזכותך יתארגן שיעור לעשר יהודים, תגיע ל' 6 טריליון ו' 400 מיליארד שנה תורה. ובזה"ק (פ' ויצא קס"א). כתוב: שכל מה שנותנים משמים הוא באלף, ועוד כידוע כל עשרה ביה שכינה שריה, אתה מכפיל כל מנין יהודים באלף. תגיע ל' 6 זיליון ו' 400 טריליון שנה תורה. - ומי יוכל לחשב את גודל השכר הנצחי שיש לך מכך בוודאות!!!

החפץ חיים והחזון איש זי"ע

במכתבי מרן החפץ חיים זצ"ל (דף יד אות ג'), שספר בנו הר' אריה ליב על אביו, שהחזיק מאד בחכמת הקבלה באמרו כי הוא אחד מחלקי תורה היותר נעלים, ומרגלא בפומיה תמיד כי בלי סתרי תורה מגששים אנו באפלה, ובס' "מאיר עיני ישראל" (כ"ג ע' תקנ"ו), שרבי שלמה ספר לו על רבו החפץ חיים, שכל שבת קודש למד את הזהר של הפרשה, גם היה אומר לאחרים שילמדו הזהר של הפרשה, אפילו בחורים. והיה אומר שרבו כמדרש. (אור הזהר דף 82). ובספר מעשה איש (חלק ג' ע' צ"ח): שמרן החזון איש זצ"ל אמר להג' ר' שמריהו גריינימן זצ"ל, שאין ספר מוסר כל כך טוב כמו ספר הזהר. (מפעל הזהר העולמי - 0548436784)

וּנְמַחֵק. וְכֵן יֵשׁ הַרְבֵּה שׁוֹטִים שְׁבוֹרְחִים מִלְּמַד רִזִּין שֶׁל מֶרֶן הָאֵר"י וְסֵפֶר הַזֹּהַר אֲשֶׁר הֵם חֲיִינוּ, וְלוֹ עַמִּי שׁוֹמֵעַ לִי, בְּעֵקֶבּוֹת מְשִׁיחָא אֲשֶׁר הָרַע וְהַמֵּינּוֹת גּוֹבֵר, הָיוּ שׁוֹקֵדִין כָּל יְמֵיהֶם לְלַמֵּד סֵפֶר הַזֹּהַר וְהַתְּקוּנִים כְּתָבֵי מֶרֶן בְּלוֹל עִם חֲסִידוֹת וְהַקְדָּמוֹת שֶׁל מֶרֶן הַרְבִּי יִשְׂרָאֵל בְּעַל שֵׁם טוֹב זָכָר צְדִיק לְבָרְכָה, וְהָיוּ מִבְּטָלִין כָּל הַגְּזֵרוֹת רְעוֹת, וְהָיוּ מִמְּשִׁיכִין שְׁפַע וְאוֹר עַל כָּל הָעוֹלָמוֹת, כֵּן הַשְּׁפָעוֹת פְּשֻׁטִיּוֹת, בְּנֵי חַיֵּי מְזוֹנִי, טַעְמוֹ וְרָאוּ כִּי טוֹב הָיָה מִמֶּשׁ, חִיּוֹת אָדָם הַיִּשְׂרָאֵלִי תִּלְוִי בְּסֵפֶר הַזֹּהַר וּבְכְתָבֵי מֶרֶן לְלַמֵּד בְּקִדְשָׁה וּבְשִׂמְחָה וּבְנֵעָם וּבִירְאָה וְאַהֲבָה כָּל אֶחָד לְפִי הַשְּׁגָתוֹ וְקִדְשָׁתוֹ, וְכָל יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים כו'.

וְלוֹ עַמִּי שׁוֹמֵעַ לִי, בְּדוֹר הָרַע הַזֶּה שֶׁהַמֵּינּוֹת גּוֹבֵר, הָיוּ לוֹמְדִין עִם תִּינוּק בֶּן תִּשְׁעֵה שָׁנִים סֵפֶר הַזֹּהַר וְהַתְּקוּנִים לְהַגִּיחַ בָּהֶם, וְהָיָה יִרְאֵת חֶטְאוֹ קוֹדֶמֶת לְחֻכְמָתוֹ וְיִתְקַיֵּם.

(נוצר חסד על מסכת אבות פרק ד' משנה כ')

בְּהַקְדָּמַת אוֹר הַחֲמָה כְּתַב שֶׁכֵּן אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי בְּעַצְמוֹ, שְׁנַעְרִים קְטָנִים יִלְמְדוּ מִסוּד הַשֵּׁם, עֵינַי שָׁם.

— פֶּרֶק ז —

אוֹר הַזֶּהָר מְצַנֵּעַ בְּתִלְמוּד וּפּוֹסְקִים

(א) כָּל דְּבָרֵי הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים יִסְדְּתֶם בְּהֲרִי קֹדֶשׁ
מִסּוּד הַתּוֹרָה

זֶהָר דֵּהוּא נְהִיר לְאוּרִיתָא.

(זֶהָר חֶלְק א' דָּף ט"ז.)

וְכָל צְבָאָם דְּאוּרִיתָא, דְּכִיָּאן דְּאוּרִיתָא מְסַבְּבֵן דְּאוּרִיתָא.

(שָׁם דָּף מ"ז:)

רוּצָה לוֹמַר, שְׁעַל יְדֵי רִזִין דְּאוּרִיתָא מְפַרְשִׁים וּמְבַאָרִים עֲנִינֵי
הַטְּמֵאָה וְהַטְּהָרָה שֶׁל הַתּוֹרָה.

סוּד הַדְּבוּר מוֹרָה עַל דְּבָרִים פְּרֻטִיִּים שְׂאִינוּ מוֹרָה פֶּשֶׁט הַדְּבָר
בְּעֶצְמוֹ.

(אוֹר הַחֲמֵה לַזֶּהָר שָׁם, בְּשֵׁם הַרְמ"ק זְכָרוֹנוֹ לַחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא)

נְשִׁמְתָא דְּאוּרִיתָא הִיא עֵיקְרָא דְּכֻלָּא אוּרִיתָא מִמֶּשׁ.

(זֶהָר חֶלְק ג' דָּף קנ"ב.)

רַבָּנָן דְּמִתְנִיתִין וְאֲמוּרָאִין, כָּל תִּלְמוּדָא דְּלֵהוּן, עַל רִזִין
דְּאוּרִיתָא סִדְרוּ לֵיהּ.

(שָׁם דָּף רמ"ד:)

מְאָרֵי קִבְלָה אֵינּוֹן מְאָרֵי תִלְמוּד.

(שָׁם, בְּרַעֲיָא מֵהֵימְנָא, דָּף רנ"ד)

ובִּיהַ זְהִירוֹ מְאִרֵי מִתְנַיִתִין, כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ דָּא הִלְכָה, דְּאִיהִי
קַבְלָה לְמִשְׁחָה מְסִינִי.

(תקוני זהר בהקדמה דף י"ד.)

או"ר איהו ר"ז כו', דִּהְהוּא אור דְּאִתְמַר בֵּיהּ וּלְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הָיָה אור בְּמוֹשְׁבוֹתֵם, כְּגִוּוֹנָא דָּא **בְּגִלוּתָא בְּתַרְאָה הַזֹּהֵר** בֵּיהּ הָיָה
ר"ז, **דְּאִיהוּ אור דְּפוּרְקָנָא בְּתַרְיִיתָא** לְקַיָּים פִּימֵי צַאתְךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם אֶרְאֵנוּ נִפְלְאוֹת.

(תקוני זהר תקון כ"א - דף נ"ג:)

וכֹּלְהוּ גַלְיִין לְאִינוּן דְּחֻמָּאן בְּאוֹרְחָא דְּאוֹרִיָּתָא בְּאוֹרַח קְשׁוּט.

(זהר חלק ג' דף ו.)

ולית לך מלה באורייתא, דלא רשים בה שְׂמָא קדישא
עלאה, דסתים וגליא. בְּגִינֵי כַּךְ, סְתִימֵי דְּאוֹרִיָּתָא, קְדִישֵׁי עֲלִיּוֹנִין
יִרְתִּין לָהּ, וְאִתְגַּלֵּיא בְּשַׁאֲרַ בְּנֵי עֲלָמָא.

(זהר חלק ג' דף ע"ב.)

— ❦ לימוד היומי - ה שבט ❦ —

(ב) גַלְיָא וְרִזִין דְּאוֹרִיָּתָא יַחְדָּו יִהְיוּ תּוֹאֲמִים

כְּמָה חֲבִיבִין אִינוּן מְלֵי דְּאוֹרִיָּתָא. **דְּכָל מְלָה וּמְלָה דְּאוֹרִיָּתָא**
אֵית בֵּיהּ רִזִין עֲלָאין קְדִישִׁין. וְהָא אִתְמַר דְּכַד יִהֵב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אוֹרִיָּתָא לְיִשְׂרָאֵל, כֹּל גְּנִיזִין עֲלָאין קְדִישִׁין כְּלָהוּ יִהֵב לָהּ (וְכָלְהוּ)
בְּאוֹרִיָּתָא, וְכָלְהוּ אִתְיַהִיבוּ לָהּ לְיִשְׂרָאֵל בְּשַׁעֲתָא דְּקַבִּילוּ אוֹרִיָּתָא
בְּסִינִי.

(זהר חלק א' דף קפ"ז.)

בְּכָל אִינוּן מְלִין כו' רִזִין וְסִתְרִין כְּאֶסְקוּפָא (נ"א כְּאֶסְפוּקָא) דָּא,
דְּאִיהִי מְלָא מְכַלָּא.

(זהר חלק ב' דף פ"ג:)

ולית לך מלה באורייתא דלאו אית בה רִזִין עֲלָאין
וקדישין, וְאֶרְחִין לְבְנֵי נְשָׂא לְאִתְתַּקְפָּא בְּהוּ.

(זהר חלק א' דף ר"א.)

**כָּלֵל הַדְּבָרִים כִּי גַם בַּפְּשָׁטִים לֹא נִמְצָא יְדִינוּ וְרַגְלֵינוּ בְּלִתֵּי
סֵעַד הַמְּקַבְּלִים, וְאֵלֵיהֶם נִכְרַע אַפִּים וַיִּפְתַּח לָנוּ בְּכָל אֵלֶּה הָעֵינָיִם.**

(ספר החנוך פרשת תרומה)

רבינו בחיי תלמיד הרמב"ן [רבינו משה בן נחמן] כותב על אלו
שלא זכו להכנס אל חצר הקדש הפנימית, שלא הבינו פנימיותו של
ענין, ולא לקחו מנהו רק נגלה, וכתב שם על הרמב"ן, שהוא הורה
לנו את הדרך אשר נעלה בה, ובדרך אמת הנחנו, הוא אשר
הצדיקנו, וזכנו ושהחנינו, מאשר לקחו אזני שמץ מנהו והציצו
רעיוני, פעם אבאר פעם ארמוז ויצא כפרק מלפני, כי ממחצב
העליונה נחצב, לפני חשוכים בל יתצב, לפני מלכים יתצב, המה
חכמי התורה אשר באו לפני ולפנים, רזי עליונים צפונם,
והשיגו בחדרי הכתוב סודות נשגבים.

(רבינו בחיי)

**מִי שֶׁזָכְהוּ הַשֵּׁם בְּחֻמַּת הָאֱמֶת יוֹדֵעַ מַעֲלַת פְּשָׁטֵי הַתּוֹרָה וְשָׁפֵל
דְּבָרֵי הַש"ס בְּנוֹי עַל סוּדוֹת הַתּוֹרָה, כִּיְדוּעַ לְיוֹדְעֵי חוֹן.**

(שאלות ותשובות דברי חיים חלק ב' יורה דעה סימן מ"ז)

**בְּכָל רוֹזֵן סְתִימִין כּו' אִיהוּ בַר נָשׁ שְׁלִים, בְּעַל תּוֹרָה וְדַאי, מְאֲרֵי
דְבִיתָא.**

(זהר פרשת משפטים, בסבא, דף צ"ט:)

**הָא לְמַדְתָּ, שָׁפֵל מִי שְׂאִינְנוּ לּוֹמֵד קַבְּלָה אִינוּ בְּעַל תּוֹרָה
שְׁלִים.**

(מקדש מלך לזהר, פרשת משפטים שם)

קבלנו מרבנו הגדול זכרוננו לברכה [הגר"א], שחלילה לומר
שהסוד האמתי יסתור הדין המספם להלכה פסוקה, רק
שהאחרונים לא ירדו לעמק החכמה הזאת.

(עלית אליהו על הגר"א)

ודע, כי עקר כוונת הרבי שמעון בן יוחאי עליו השלום בחבור הזהר היה לה, להיות השכינה בגלות באפס שפע באין תומך ובאין עוזר לה, ורצה לעשות לה סמך ליחודה בבעלה יחוד גמור על ידי החבור הזהר כמה שהיה הוא וחבריו עוסקים בסודות התורה שזהו גורם ליחוד קודשא בריך הוא ושכינתא על ידי הסוד שהוא סוד ר"ז בגימטריא או"ר, וגם על ידי החבור ההוא יהיה בטול הקלפות וקלות הגלות והשבתת הקטרוגים אשר החיצונים לוחטים בכל ית ובכל שעה נגד מדת הקדשה, והשמות הקדושים הם בסוד השכינה ונגד בני ישראל הנתונים בגלות בין אמות העולם הנקרא חיוון בישין אריות ודבין וכו', והעוסק בתורה נקרא קלע וחרב ורמח, והם בחינת סודות כדי להצילם מרעתם על ידי חבור זה כנזכר, וספר זה עתיד להתגלות בימי מלכא משיחא כדי לתן סעדא לשכינתא. והנה כל אלו שיזכרו אליו יזכו לגאולה, כי עבודה זו המועטת בזמן הזה הוא יותר חשוב מכל אילי נביות שהיה בזמן שהיה בית המקדש קים.

(חסד לאברהם מעין ראשון נהר כ"ד)

ג) הדוחה חלק הנסתר של התורה, דוחה כלה, ונענש

כל התורה כלה, חלק הנגלה והנסתר, הכל אחדות אחד, והדוחה חלק הנסתר שאינו חפץ בה, דוחה כלה ונענש, כי הדוחה חלק מן האחדות כאלו דוחה כלו. ומכל שכן המלעיג על דברי חכמים העוסקים בחכמה זו להשפיע להשכינה, כמו שכתב בספר הקנה לו חכמו ישכילו זאת, כי הלומד כל התורה כלה לא נקרא חכם רק למדן, כי אם הלומד כדי להשפיע למדה הנקראת זא"ת וכו'.

וזה שכתוב הנעור בלילה, הינו שהוא נעור ועוסק רק בלבושי התורה בחלק הנגלה הנקרא לילה כידוע, ואינו חפץ באו"ר התורה, כי או"ר גימטריה ר"ז, הינו ברזי התורה וסודותיה, שזהו בחינת תורת השם שנקרא יום, הרי זה דומה כאלו דוחה

את האחדות כלו ומתחייב בנפשו, מה שאין כן אם חפץ גם בחלק הנסתר שבתורה, הגם שאי אפשר לו להשיגו, על זה נאמר כי אם בתורת השם חפצו, וכמו שפירש האלשיך, וכאלו השיג גם חלק זה שבתורה, כי התופס חלק מן האחדות כאלו תופס כלו כו'.

(תולדות יעקב יוסף פרשת קדושים. וכן פתוב בספרו פתנת פסים פרשת קדושים)

ד) בשלומדים נגלה דתורה, אנו מדברים עם נשמות ופנימיות התורה

הנסתרת להשם אלקינו והנגלת לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת, וצריך להבין, מהו הרבוי בתבת כל דברי וגו'. אף שהשם יתברך נתן לנו ללמד הנגלה של התורה, וצריך שתדע, למשל, כשאתה מדבר עם אדם אחד, עם מי אתה מדבר, הלא עם נשמתו וחיותו, והראיה, שבצאת נפשו כי מת, ודאי לא תדבר עמו, כך כשאנו לומדים התורה הנגלית צריך שנדע שאנו מדברים עם הנשמות והחיות של הנגלה שהוא הנסתר דהינו מהותו יתברך, כי הוא יתברך נשמה לנשמות, והוא יתברך החיות של כל העולמות, כמאמר חכמינו זכרונם לברכה (אבות פ"ק ג') הן הן גופי תורה של התורה שבכתב ושבעל פה, וכל המצוות הנגלות הן המה הגוף של התורה, ומכרח להיות בהן החיות והפנימיות, דהינו הרזין דאורייתא שהוא מהותו יתברך כנזכר לעיל, וצריך ליחד הגוף עם הנשמה את כל דברי התורה הזאת, דהינו שצריך ליחד הגוף עם הנשמה שהם הרזין דאורייתא וכו'.

— לימוד היומי - ז שבט —

וכן במצוה צריכים אנחנו לעשות מעשה המצוה שהוא הנגלה, והנסתר דהינו הסוד של המצוה היא הנשמה והחיות שלה שהוא מהותו יתברך, ולכן כשעושה בלא פונה הוא כגוף בלא נשמה, כי מעשה המצוה הוא הגוף, והפונה שהוא הסוד הוא הנשמה והחיות של המצוה, וצריך ליחד הגוף עם הנשמה, וזה נקרא יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, שמיוחד המעשה שהוא הגוף עם

הנשמה והחיות שהוא השם יתברך ברוך הוא בעצמו ונעשה יחוד בכל העולמות כו'.

(מאור עינים להרב הקדוש רבינו מנחם נחום מטשערנוביל זכותו יגן עלינו אמן, פרשת בהעלתך)

**ה) על ידי סוד התורה ידע להבחין בין אסור להתר
ומאן דמנע רזא דעקרא דתרי תורות, כאלו אהדר עלמא
לתהו ובהו.**

(תקוני זהר תקון י"ט - דף ל"ח.)

כל אלו הנרמזים היה על פי הקבלה ורזין דאורייתא, וזהו עקרה של תורה, ולפי הסוד שהיה מקבל בידיעת התנאים והאמוראים, כן חברו השתי תורות להדדי, דאם לא כן יכולין להפך הכל.

(ספר הקנה, הובא באור ישראל להמגיד הקדוש מקאזניץ זכרוננו לחיי העולם הבא, על התקונים שם)

יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית א ז), הכא רזא לאתעסקא באורייתא דבעל פה, ולאפרשא בין אסור והתר כו'.

(תקוני זהר תקון מ' - דף פ.)

פרוש, כי על ידי סוד ורזא דתורה יודע לחבר תורה שבעל פה עם תורה שבכתב, להפריש בין אסור להתר, וכמו שכתוב בספר הקנה, דמי שרוצה להיות מורה הוראה בתורה צריך לידע בסוד התורה למה זה כשר וזה פסול. וזה שכתוב בזהר: כל תלמודא דלהון, על רזין דאורייתא סדרו ליה. כמו שכתוב בקנה, ועל ידו מפרשים התלמוד בגמרא כו', כי כל ההתר הוא מצד הרחמים, וכל אסור הוא מצד הדין.

**כבר נודע אשר מארי דתלמודא סדרו דבריהם על רזין
דאורייתא, והראשונים העלימו דבריהם.**

(פרי קדש הלולים דף ב.)

ו) אי אַפֿשׂר לָבוֹא לִידִיעַת הַבוֹרָא בְּלִי חֲכָמַת הַקְּבָלָה

וְאַתָּה שְׁלֹמֹה בְּנֵי דָע אֶת אֱלֹהֵי אָבִיךָ וְעֲבָדְהוּ בְּלֵב שָׁלֵם.

(דברי הימים א' כ"ח, ט)

אי בַר נֶשׁ לֹא אֲשַׁתְּמוּדָע הֵהוּא דִּיהִיב לִיה אורִייתָא, וּמְנִי

לִיה לְנִטְרָא לֵה, אִיךְ דְּחִיל מְנִיָּה וְעֲבִיד פְּקוּדוּי.

(תקוני זהר בהקדמה דף ו.)

לִית סְכָלְתָנּוּ לְאֲשַׁתְּמוּדָע בְּשִׁכְיִנְתָּא כְּאֶלִין מְאָרִי קְבָלָה.

(תקוני זהר בהקדמה דף א' עמוד ב')

- פָּרֶק ח - סִגְלַת סֵפֶר הַזֵּהָר

א) הַזֵּהָר מְקוֹר לְכָל סִפְרֵי הַיְרָאִים

סֵפֶר הַזֵּהָר בּוּ דְבוּק נִפְשֵׁי עַד אֲשֶׁר בְּשִׁכְבִּי וּבִקְוִמִי בּוּ נִקְשְׁרַתִּי, לֹא נַח וְלֹא שָׁקֵט לִבִּי, כִּי בְּאֵמַת הַסֵּפֶר הַלְזָה יְדוּעַ וּמִפְרָסָם סִגְלַת עִסְקוֹ בּוּ, וְהוּא מְקוֹר לְכָל סִפְרֵי יְרָאִים, וּמִמֶּנּוּ נוֹבְעִים כָּל הַמוֹסְרִים וְאֵהֶבֶת הַשֵּׁם הַתְּמִימָה וְכוּ'.

(מתוך מכתב בעל עטרת צבי לרבו הרב אברהם יהושע העשיל מאפטא זכר צדיק וקדוש לברכה)

ב) רֵאוּי לְלַמֵּד הַזֵּהָר וְהַתְּקוּנִים עִם תִּינוּקוֹת בְּנֵי תִשְׁעֵי, פְּדִי שִׁירָאֲתָם תְּהִיָּה קוֹדְמַת לְחֻכְמָתָם

לו עמי שומע לי, בדור הרע הזה שהמינות גובר היו לומדין עם תינוק בן תשעה שנים ספר הזהר והתקונים להגות בה, והיה יראת חטאו קודמת לחכמתו ויתקיים.

(נוצר חסד על מסכת אבות פרק ד' משנה כ')

ג) קְרִיאַת הַזֵּהָר, אֵף עַל פִּי דְלָא יָדַע מְאִי קְאָמַר, הוּא תְּקוּן לְשִׁכְיָנָה הַקְּדוּשָׁה וּלְנִשְׁמָתוֹ

צריך לקרות בספר הזהר וכו' אף על גב דלא ידע מאי קאמר, כי תקון גדול ועצום מאד למטרוניתא ולנשמתו פנודע מכמה טעמים.

(תקון ליל שבועות להרב רבינו משה זכותא בסוף ספר טוב הארץ למורינו הרב נתן שפירא)

ד) הלומד זהר, אף על פי שאינו מבינו, הקדוש ברוך הוא מתקן דבריו – 'תושיע הוי"ה' עם השתי התבות ושתי הפוללים, בגימטריא 'זה"ר תקוני"ם'

הלומד הזהר, אפלו אינו יודע ואינו מבין מה שמוציא מפיו, הקדוש ברוך הוא מתקן דבריו. וכך אמרו קמאי וסמכוהו אקרא ודגלו עלי אהבה, אל תקרי ודגלו אלא ודלוגו. ועין בהרב חיד"א בקונטרס טוב עין בשם ה"א ז"א וכו'.

ולפי זה יתפרש לרמז לו, דאף על גב שאדם הוא כבהמה ואינו יודע לקרות, עם כל זה משמא יכפלו לו שכרו. ויש רמז בפסוק (תהלים לו ז) 'אדם ובהמה תושיע הוי"ה', דתבות 'תושיע הוי"ה' עם התבות ושתי פוללים של תבות יעלו כמספר תבות 'זה"ר תקוני"ם' בדקדוק צ"ח.

(הקדמת המוציאים לאור ספר התקונים דפוס ליוורנו)

— לימוד היומי - ט שבט —

ה) ללמד זהר ותקונים או זהר חדש קדם התפלה

קדם התפלה למעט בדבור כל מה דאפשר, וללמד איזה ענין בזהר הקדוש או בתקונים או בזהר חדש.

(סדר היום ואזהרות הקדש בספר בית אהרן)

ו) זהר הכנה לתפלה

הבעל שם טוב צנה לאנשיו שקדם כל תפלה ללמדו מאמר זהר ותקונים.

(לקוטי תורה (טשרנוביל) הדרכה ז', דף ט' טור ג')

ז) ללמוד הזהר מועיל לתשובה באמת

וירבה בגימרים אלו [ימי אלול] בצדקה ובלמוד זהר ותקונים ותהלים.

(מורה באצבע סימן ח' קטע רמ"ח)